ח' תשרי תשל"ט, 9.10.78 שנה 43 המחיר: 15.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2145

העולם הזה

האמת על מה שמתרחש בלבנון

הנוצרים מבקשים לגרור את ישראל למלחמה

לוחם הפאלאנגות

תשקיף

כץ יסולק מהממשלה

שר התחבורה־העבודה, ישראל כץ, ייאלץ לפרוש מהממשלה — על כך פוכם במגעים שנערכו השבוע בין גורמי הקואליציה.

שר־הפנים יוסף בורג וייתר על תביעת המפד"ל שישלל מייגאל ידין תואר סגן ראש־הממשלה. לעומת זאת עמד על כך שמספר שרי התנועה הדמוקרטית יצומצם לשניים. סוכם שכץ יתפטר ומישרד הרווחה יימסר לידין בתוקף תפקידו כסגן ראש־הממשלה.

החלטה בקשר לאיש תיק התעשיה והמסחר טרם נפלה. ראש־הממשלה מבקש למנות לתפקיד את יעקב מרידור.

אולם מאחר ומרידור הוא בעל עסקים מסועפים התבקש היועץ־המישפטי לממשלה למסור חוות־דעת אם ניתן למנותו לתפקיד זה. עד להכרעת היועץ־המישפטי יחזיק בגין בתיק זה.

דויד לוי רוצה

את תיק התחבורה

שר־הקליטה דויד לוי פועל מאחרי־הקלעים בממשלה, כדי לגייס תמיכה להחלפת תיק הממשתי שבידיו. לוי מבקש לקבל את תיק התחבורה והתיקשורת, שהתפנה מאז התפטרותו של מאיר עמית ושעליו מופקד עתה ראש־הממשלה מנחם בגין.

אחרי הצלחתו בפתרון הסיכסוך עם עובדי התיקשורת, גברו סיכוייו.

לוי מבקש לשכנע דווקא את שרי הליברלים להעלות הצעה זו, בטענה שניתן יהיה לבטל את מישרד־הקליטה, כפי שתבע בזמנו אריה דולצ'ין, ולהעביר את כל ענייני הקליטה לידי הסוכנות היהודית.

הוקפאה החוכנית

לשינוי מיבנה צה"ל

התוכנית לשינוי מיבנה צה"ל, אותה תיכנן עוזר שר־הביטחון אלוף (מיל.) ישראל טל, נגנזה למעשה.

כאשר נקרא שר־הביטחון להתערב לקבלת החלטה הוא החליט להעביר את התוכנית לדיון במיכללה לביטחון־לאומי. תחילה הבטיח שהדיון ייערך אחרי

ההתפוצצות

בבירות - תאונה

אנשי אש"ף התנצלו למעשה, בי־אוזני כתבים זרים, על הטענה שהשי־מיעו בשעתם, כאילו פוצצו "שירותי־הביון של ארצות־הברית וישראל" בית־קומות בבירות, על יושביו. בי־התפוצצות נהרגו קרוב למאה בני־אדם.

הופרכה גם הדיעה המקובלת, כי־אילו היתה ההתפוצצות פעולה של אירגון פתח נגד אירגון־דרוזים פורש, שמיפקדתו שכנה באותו בניין.

חקירת אש"ף העלתה, כי הארגון הפורש איחסן במרתף הבניין כמות עצומה של תחמושת וחומרי־נפץ. שומר המקום נהג לארח במקום את ידידיו ולהרתיח על פרימוס מים לתה. הפרימוס, הוא שגרם את ההתפוצ־צות.

ועידת קמפ־דייוויד ואילו אחרי הוועידה החליט שיש לדחות את הדיון בשנה. כך למעשה ירדה התוכנית מסדר־היום של צה"ל.

תרעומת על פגיעה

ברשות השופטת

תרעומת רבה הושמעה השבוע בחוגי המישפטנים הבכירים בארץ, נוכח פנייתו של ראש־הממשלה מנחם בגין לנשיא בית־המישפט העליון, יואל זוסמן, שיתיר לשופט־העליון פרופסור אהרון ברק להצטרף למישלחת ישראל למו"מ על חוזה השלום בוושינגטון, כיועץ־מישפטי. מישפטנים, ובהם כמה משופטי בית־המישפט העליון, טענו כי פנייה כזאת היא התערבות של הרשות המבצעת אצל הרשות השופטת, ואין לה מקום במדינה דמוקרטית.

באופן אישי פגעה פנייתו של בגין בשר־המישפטים שמואל תמיר. תמיר קיווה כי אחרי מינויו של ברק לשופט־עליון יהיה הוא המועמד הטבעי לתפקיד המזמחה המישפטי של הממשלה ויצורף לשיחות וושינגטון, אולם בגין סירב להיענות לרמזים שהופנו אליו בקשר לכך.

בגין גם דחה פנייה של סגנו, הפרופסור ייגאל ידין, בנושא זה. במישרד־המישפטים הביעו תמיהה על שבגין לא ביקש לצרף למישלחת לפחות את היועץ־המישפטי החדש, הפרופסור יצחק זמיר, שהוא מומחה מישפטי שאינו נופל מברק ושבתוקף תפקידו משתתף בישיבות הממשלה, כולל אלה שבהן נדונים פרטי הסכם השלום.

ברן - עדיין

בשירות צה"ל

האלוף אברהם ("ברן") אדן, מי שהיה מפקד אוגדה בחזית הדרום במיל־חמת יום־הכיפורים ואחר־כך הנספח הצבאי בשגרירות ישראל בוושינגטון, טרם השתחרר באופן רשמי מצה"ל.

הוא נמצא עדיין בחופשת שיחרור, ולמעשה רשאי ללבוש את מדי צה"ל ולענוד דרגות אלוף עוד כחודש ימים — זאת בניגוד לפירסומים שהופיעו באמצעי־התיקשורת בשבוע שעבר, כאילו הוא אלוף־מיל.

ברן הוצג כאלוף מילואים, בעת שרואיין על־ידי המגזה יעקוב אגמון בתוכנית הטלוויזיה עלי כותרת, שבה תקף בחריפות את האלופים שמואל גונן, אריק שרון וישראל טל, על צורת תיפקודם במילחמה. נראה כי הוא ביקש להופיע כמי שכבר השתחרר מצה"ל, שכן השמעת דברי ביקורת, מסוג אלה שהשמיע, אסורה על קציניס שטרם השתחררו מצה"ל.

פרט נוסף שלא הובהר דיו בראיון הטלוויזיוני: למרות שהוא נמצא מזה חודשיים וחצי בחופשה — תקופה בה ניסה לחפש את עתידו בחיים האזרחיים — טרם קיבל האלוף אדן הצעת תעסוקה הולמת. כשיפשוט את מדיו הוא עלול למצוא את עצמו מחוסר־עבודה.

מוטה על השלום:

"יום כיפור מדיני"

הרמטכ"ל לשעבר, רב־אלוף (מיל.) מרדכי ("מוטה") גור, יצא בהתקפה חריפה ביותר על הסכמי השלום של קמפ־דייוויד. בשיחה עם מנחם בגין כינה אותם מוטה: "יום־כיפור מדיני."

כלפי שר־הביטחון עזר וייצמן המיח מוטה: "אתה תהיה בלפור של המדינה הפלסטינית."

תגובתו של עזר וייצמן לאזה שהיו עדים לשיחה: "חברה אל תדאגו. עכשיו יש לנו רמטכ"ל שאפשר לסמוך עליו."

ובאופן הפגנתי טפח וייצמן על שכמו של רב־אלוף רפאל ("רפול") איתן.

התרוצצות בין

פלגי ד"ש

בקרב שני פלגי התנועה הדמוקרטית לשינוי נערכת בימים האחרונים התרוצצות, במטרה לגשש אחר אפשרויות של היערכות מיפלגתית חדשה. במגעים המתנהלים בין אנשי ד"ש לשעבר לבין עצמם, ובינם לבין אנשי מיפלגות אחרות, מועלות אפשרויות שונות:

- **אפשרות של שיכת כל אנשי המרכז החופשי לשעבר** — משמואל תמיר ועקיבא נוף שבתנועה הדמוקרטית ועד לאהוד אולמרט ואליעזר שוסטק שבלע"מ — לתנועת החרות, במטרה להבטיח לבגין חזית־תמיכה רחבה יותר במיפלגתו.
- **אפשרות של איחוד־מחדש של שני פלגי ד"ש** ללא קבוצות השוליים — שמואל תמיר מצד אחד ומאיר עמית מצד שני — מתוך מסקנה שהם שעירערו את שיווי המישקל בד"ש. מקורבי ידין טוענים כי עתה, אחרי הסכמי קמפ־דייוויד, אין עוד מחלוקת רעיונית בינם לבין אנשי שינוי.

טופול יחטוף

את אייכמן

השחקן הישראלי חיים טופול יוצא השבוע לספרד כדי להשתתף שם בהפקה הקולנועית האמריקאית עפ"י ספרו של איסר הראל על חטיפת אדולף אייכמן — הבית ברחוב גריבאלדי.

טופול יגלם בסרט את התפקיד הראשי של איש שירותי־הביטחון שיכד את אייכמן ושמר עליו עד העברתו לישראל.

דירה חמורת דירה

לחושבי ימית

תושבי העיר ימית שבפיתחת־רפיח כבר קיבלו הבטחה רשמית, כי כל אחד מהם יקבל דירה בכל מקום בארץ שבו ייבחר להתגורר, כשיאלצו לנטוש את בתיהם בימית, בעוד שלוש שנים.

על פי הבטחה זו יקבלו תושבי ימית דירה חינם כשטח השווה לשטח דירתם הנוכחית בימית, גם אם יבקשו לעבור להתגורר בערים הגדולות שבמרכז הארץ.

מקורבי בגין

מכינים ספרים

לפחות שלושה מאנשי לישכתו של ראש־הממשלה, מקרישים חלק מזמנם לכתיבת ימנים משמעים ואיסוף חומר על ימי כהונתו של מנחם בגין כראש־ממשלה. בעוד שניים מכותבי היומנים טוענים כי הם עושים זאת "למען ההיסטוריה", נראה שחשישי עיסק כבר מעניק למפר שי יתרונ בעיקר במשא־ומתן לשיום עם מצריים ובפיסות קמפ־דייוויד עד לחתימת חוזה־השלום.

מאחר שכל אחד מהשלושה יוכן על החומר שאוספים חברים, צפוי כי בוא היום מיוון בין שותפים — מי מהם יקדים להוציא את ספרו לאור.

הבורסה

קנה "עסים" -

ברח מ"שמן"

סיכומים שנעשים בימים אלו בחברת עסיס, מלמדים כי לאחר שנים של הפסדים תסיים השנה עסיס ברווח נקי של 25 מיליון ל"י. כמו כן מתנהל מו"מ בין עסיס לבין משקיע גרמני על מכירת המגרש של עסיס בר"ג. אין ספק כי שתי סיבות אלו יותירו רישומם במניות עסיס העשויות לעלות בצורה משמעותית.

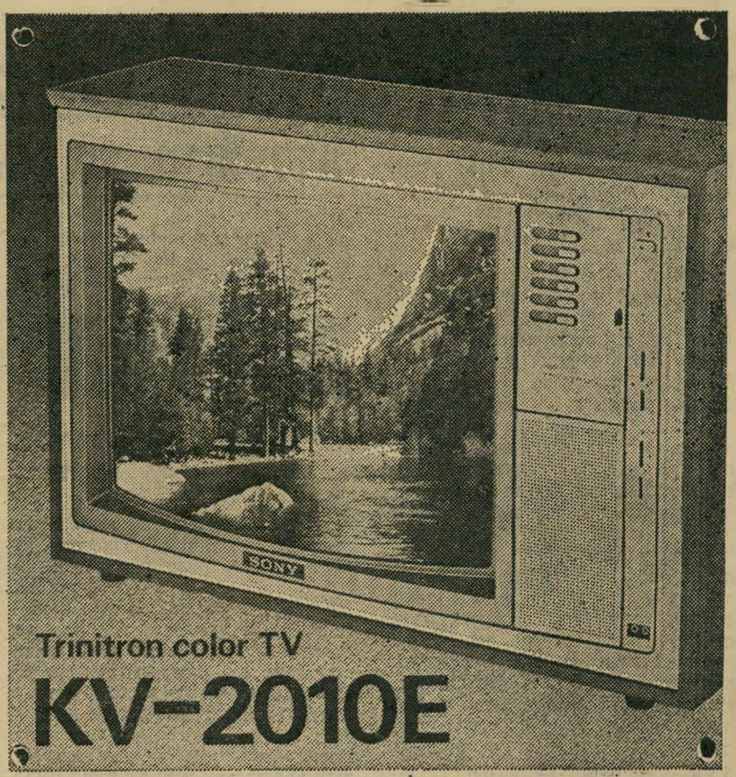
מניות חברת שמן, זכו לעלות כתוצאה מן השמועה על שותפות קרובה בין קולגט־פלמאוליב האמריקאית ובין שמן. ואילו עתה מתברר, כי בעקבות מספר מכשולים שהוצבו על ידי מנכ"ל שמן בנימין ג'יבלי, ובעקבות הסיכוי לחתימת הסכם שלום בין ישראל ומצרים, החליטו האמריקאים לבטל כוונתם להקים שותפות עם שמן. במקום זאת בוחנים כיום את האפשרות להקים מפעל שלהם באיזור הסמוך לגבול עם מצרים, מפעל שישווק תוצרתו בישראל ובמצרים גם יחד. צעד כזה של האמריקאים עלול להשפיע על מניות שמן.

SONY®

Trinitron color TV

KV-1822E

Trinitron color TV

KV-2010E

Black & White TV

TV-121EP

Trinitron color TV

KV-1340E

למבקשים את הטוב ביותר...

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא את השנייה בסידרת הכתבות „דופקים את השחורים", סידרה שהממה את החברה הישראלית תוך שעוררה את שורשי הקיפוח החברתי על בסיס עדתי, שהניב שנים מאוחר יותר התפרצויות על רקע עדתי בוואדי סאליב בחיפה, ובשכונת מוסררה בירושלים. בין השאר כתב על נושא זה, עורך השבועון, אורי אבנרי, במדורו „קורא יקר": „העלייה ממארוקו ומעיראק יצרה בעייה עדתית חדשה לגמרי, חריפה לאין־שיעור מכל בעייה קודמת. אני משוכנע כי תהיה זאת טיפשות הגובלת בפשע לטמון את הראש בחול ולהתעלם מבעייה זו, מתוך הודעה שיגרתית שהעניין יפתדר מעצמו תוך כמה שנים. אני שומר על דעתם השקולה של חברי מערכת זו, שקיימו מגע מתמיד עם הנעשה בתוך המעברות. הבעייה הולכת ומחריפה, והיא מתקרבת לממדים של שואה. יש להשמיע את אזעקה, אפילו לתת הלם לציבור, למען יתעורר לפני שיהיה מאוחר מדי..." כמיפגרת ניסיונה של המערכת להת־מודד בנושא הקיפוח העדתי הובא השבוע לפני 25 שנה, „ראיון מיוחד" עם שר־המישטרה, ונציג העדות המקופחות בממשלה, בכור שיטרית, ראיון שקטעים ממנו מתפרסמים כאן.

השבוע לפני 25 שנה, המשיכה מערכת „העולם הזה" בהת־מודדותה העיקבית בשדה המערכה של זכויות־הפרט במדינת ישראל. תחת הכותרת „זה יכול לקרות לך!" פירסם יוסף מנקס, מאסירי „מחתרת צריפין" שלא הורשע בדין * את תהליך מעצרו, אי־האשמתו, תוך ניצולם של חוקים דראקוניים שחוכרו בימי המנדאט הבריטי נגד לוחמי המחתרת, במטרה לשלול את חירותו.

בשער הגיליון: האתלטית מאריאן ביהם, ממנצחות המכביה הרביעית.

„העולם הזה" 833
תאריך: 8.10.53

„שי"ע" גלזר מתחתן ✶ עורך „חרות" מואשם ב„ביזיון בית־הדין" ✶ כלבו ה„גיזעי" של דיין ✶ אחיו של טרומפלדור

ראיון מיוחד

עם בכור שיטרית, שר־המישטרה
„שחורים — זה מושג שפל!"

ש: מר שיטרית, כיצד מסביר אתה את היחסים הקיימים כיום בין העדות השונות בארץ?

ת: לדעתי, המצב כיום הוא תוצאה של דיעות קדומות — דבר טיבעי בארץ של הגירה ועלייה. אי־אפשר לדרוש מעו־לים חדשים שייקלטו וישתוו לשאר התו־שבים בתקופה קצרה, בייחוד כשלא גות־נים להם את הטיפול שפעם נתנו להם.

ש: ומה בנוגע לדיעה שאותם העולים בני עדות המיזרח אינם מוכשרים או מפו־גלים להגיע לרמה הכללית?

ת: לזה בדיוק התכוונתי, כשדיברתי על דיעות קדומות. לעולים אלה יש כל הכישרונות והסגולות הדרושים ללמוד ולהתקדם. אנחנו גם עושים את כל המא־מצים בשטח זה. הקמנו מיפעלים לסטיפנד־יות שיתנו הזדמנות שווה ללימוד. ואז נראה אם הצעירים שעלו מארצות המיז־רח מסוגלים ללמוד או לא.

ש: מר שיטרית, האם שמעת פעם את המילים „שווארצע חייעס"*?

ת: זה מושג שפל. הוא חייב להיעלם. כל מי שיש לו מעט רוח בוחל וסולד ממנו. כל מי שמשתמש בו הוא עוכר־המדינה. כמו שהי ואומרים על הערבים „שחו־רים". אני כשלעצמי מעולם לא כיניתי מי־שהו בשם־גנאי מפני שהיה ממוצא אחר. האדם עצמו הוא החשוב — לא המקור. „שחור" זה לא שם אנושי! זה ברברי!

(השר ניראה מרוגש מאד. המילים „חיות שחורות" עוררו את חמתו. הוא מדבר ב־להט ודופק מדי פעם על שולחנו).

זה מושג כל כך מרגיז!

ש: אבל בכל־זאת משתמשים בו. מה, לדעתך, עלולות להיות התוצאות?

ת: עכשיו מושג זה מזיק ביותר. אבל יאמרו מה שיאמרו — בני כל העדות הולכים ומתמזגים.

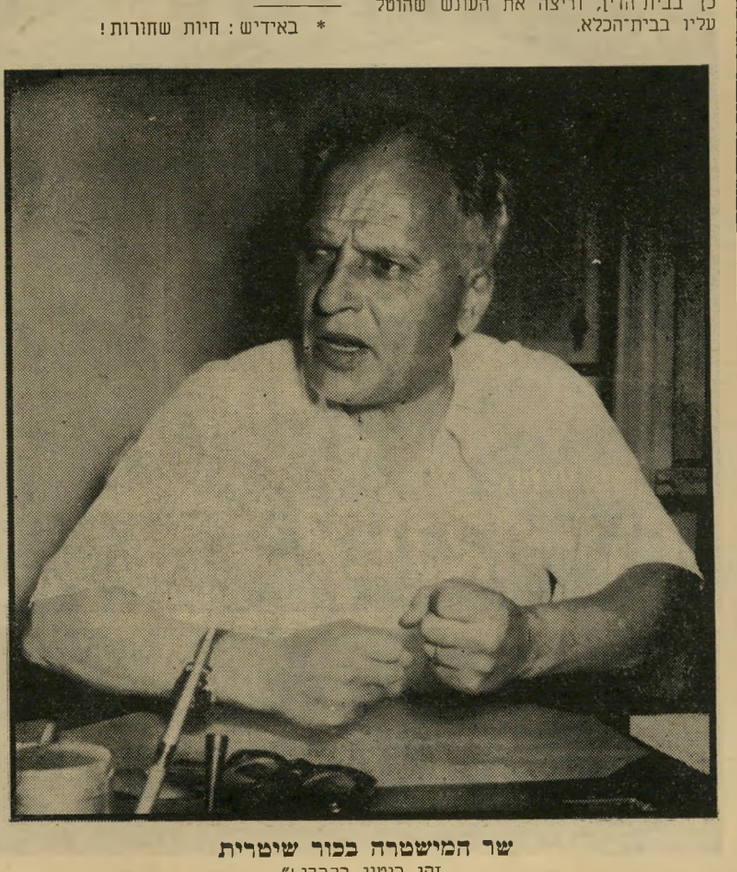
ש: יש עוד דיעה קדומה אחת — שבני עדות המיזרח אינם אוהבים חיי עמל, ומת־רכזים בערים שהשפעתן שלילית ביותר.

ת: אין כל ספק שהערים מצמיחות בתוכן סכנות ומקורות רבים של פשעים, וכל נקודה חקלאית חדשה מחסלת מקו־רות אלה. אך מי שטוען נגד בני עדות המיזרח — שיתעניין מעט בתנועת ההת־יישבות. מי עכשיו יוצא לכפר? הרי רו־בם בני עדות המיזרח!

ש: כיצד, אם כן, רואה אתה את ההת־פתחות להבא?

ת: אין לי ספק שיבוא מיזוג מלא של כל העדות. זה יקח זמן ויהיו קשיים, אבל בסופו של דבר לא יהיו יותר „שחורים" ו„לבנים" — יהיה עם ישראלי אחד.

* באידיש: חיות שחורות!

שר המישטרה בכור שיטרית
„זהו ביטוי ברברי!"

* ארבע שנים מאוחר יותר היה יוסף מנקס מעורב ב„רצח קסטנר", הואשם על כך בבית־הדין, וריצה את העונש שהוטל עליו בבית־הכלא.

העם

בשדות פלשת 1060 („לפה"ס)

מדן ועד מבואות סיני סערו ההתרג־שויות האנושיות. גידופים ואיומים הדדיים של עובדי־אדמה ואוחזי־נשק על הגבולות, האשמות הדדיות בערים ובכפרים מילאו את האוויר.

אולם המילים הנסערות חלפו עם הרוח, כשם שחלפו והתנדפו מזה אלפים בשנים, ואילו האדמה המוצקה נשארה. סימן של בריאות העם הוא, שאין הוא מרבה לדבר על עובדת־יסוד זו של חייו, החיובית מכל, החשובה מכל: מולדת. הוא חש את מולדתו מתחת לרגליו.

השבוע הצטופפו יותר מאלף אזרחים בבניין החדש של ציוני אמריקה בתל־אביב, כדי לשמוע משהו חדש על מולדתם ה־ישנה. רבים מהם, נערים וזקנים, עמדו משך שעתיים על רגליהם, צמאים לדיברי־מדע יבשים שיצאו מפיו של גבר אדמדם־פנים, מרכיב מישקפי־שמש (בלילה): ה־פרופסור ויליאם אולברייט, השם הראשון בעולם בחקר עתיקות ארץ־ישראל.

אם. אולברייט סיפר על הפלישתים. הוא לא חידש הרבה, אולם הוא הצליח להעלות לעיני מאזיניו הרתוקים תמונה של אותו עם קדמוני אינדו־אירופי שעבר בספינותיו הקטנות מכרתים, מולדתו, דרך קפריסין, לחופי אשקלון ועזה, כבש בשפלה ראש־גשר מוצק, זמן קצר לפני שבני־ישראל (הפחות מתורבתים) הסתננו לארץ מן הצד השני *.

עד למפלתם בידי דויד המלך, הצליחו הפלישתים להקים אימפריה שהגיעה ב־היקפה עד לגליל. אולם הם לא יכלו להח־זיק מעמד. מבודדים, כשגבם אל הים, לא יכלו לעמוד מול לחץ יושבי המרחב ה־יבשתי מסביבם.

אולברייט, איש־המדע, לא המשיך בסי־פור. אולם אזרחי ישראל, אשר לגביה אין תולדות הארץ חומר מדעי בלבד אלא לקח חי לקראת עתידם, אינם יכולים להע־לים עין מעובדה מוזרה: קיים דימיון מפ־תיע בין גבולות מדינות הפלישתים, הצל־בנים והציונים — שלוש מדינות שהוקמו בידי כובשים שבאו מן הים. שתיים מהן הושמדו בהתקפת־הנגד של שכניהן, אחרי שלא הצליחו להשתלב במרחב.

ההיסטוריה אינה חוזרת על עצמה — אם לומדי ממנה.

* יש הוכחות לכך שהפלישתים היו בארץ כבר בשנת 1060 לפני הספירה.

מיעוטים

הם לקחו את אבא

לפני שבע שנים נדהם היישוב לשמע הידיעה שגאולה כהן, קריינית לח"י, שוחררה מבית הסוהר על־ידי קבוצת לוחמים מייוחד" עם שר־המישטרה, ונציג העדות המקופחות בממשלה, בכור שיטרית, ראיון שקטעים ממנו מתפרסמים כאן.

השבוע לפני 25 שנה, המשיכה מערכת „העולם הזה" בהת־מודדותה העיקבית בשדה המערכה של זכויות־הפרט במדינת ישראל. תחת הכותרת „זה יכול לקרות לך!" פירסם יוסף מנקס, מאסירי „מחתרת צריפין" שלא הורשע בדין * את תהליך מעצרו, אי־האשמתו, תוך ניצולם של חוקים דראקוניים שחוכרו בימי המנדאט הבריטי נגד לוחמי המחתרת, במטרה לשלול את חירותו.

בשער הגיליון: האתלטית מאריאן ביהם, ממנצחות המכביה הרביעית.

ערבית של לח"י. היישוב לא ידע מי ניצח על הפעולה, אולם האנגלים ידעו: הם אסרו את עבד־אל־סאלם אבו־גוש, הושיבו אותו בבית־הסוהר ועינוהו קשות.

השבוע באו כמה מידידי אבו־גוש אל אשתו של עבד־אל־סאלם, המוחזק במעצר־אדמיניסטרטיווי ללא דין ודיין בכפר מג'ד־אל־כרום ליד נצרת, בעוון פשעים שאיש אינו טוען שעשה. כשקמה האשה, כמיטב המסורת הערבית, להגיש קפה ל־מבקרים, נשמע לפתע קולו של בנה בן השלוש: „אמא, אל תתני קפה ליהודים. הם לקחו את אבא שלי..."

למחרת היום שמעו עבד־אל־סאלם ואש־תו בשורה שרוממה את ליבם של מאות אלפי אזרחי המדינה, ונטעה בהם מחדש אמונה בצדק וביושרו של מוסד אחד במ־דינה: בית־הדין הגבוה לצדק.

רק לעיתים רחוקות שמעו שופטים יש־ראליים האשמות כה כבדות נגד ממשלת הארץ, ולעיתים רחוקות רבצה אחריות כה כבדה על שכמם. אחרי דבריו החריפים כחומצה של עורך־הדין תמיר, שהאשים את הממשלה בגלוי בעיוות דין לצורך ני־שול, היה ברור כי קבלת בקשתו של תמיר תתפרש, בעיני הציבור, כפסיקת־לחי ל־ממשלה. כנגד זה עמדה התביעה הגדולה כי המוסד העליון, הבלתי־תלוי, ימלא את תפקידו הקדוש בלי מורא ובלי משוא פנים.

אחרי כחצי־שעה בלבד חזרו השופטים. והודיעו: על המפקד הצבאי (שחתם על צו־הגירוש) ועל המפקח הכללי של ה־מישטרה, להופיע ולהראות נימוק (אם יש כזה) מדוע לא יבוטל הצו. כדי למנוע התחמקות מן האחריות, הוסיפו השופטים הוראה בלתי־רגילה: שכל אחד מן ה־שניים ישיב בנפרד.

היה זה הניצחון הגדול הראשון של הצ־דק על העוול בפרשת אבו־גוש, ניצחון מזהיר של עצמאות השופט הישראלי. כ־אשר עטו אנשי הכפר לברך את עורך־הדין תמיר, הוא הזהיר אותם: „המערכה טרם נסתיימה!"

אנשים

● נפש נוספת הצטרפה למישפחת ה־**אלוף משה דיין**, למורת־רוחה של אשתו. הנפש: כלב חום בשם **שי**, שניתן לו במתנה מידי איש השגרירות האמרי־קאית. לאלוף לא היה ספק שהכלב גזעי מאד. הוא רק לא ידע לאיזה גזע שייך הכלב.

● אורח מחוץ־לארץ. שלא יכול להת־גבר על יצרו והצטרף לחבורת דוברי רו־סית בקפה רוזל, בתל־אביב, שמע כי אחד הנוכחים הוא יליד העיר פיאטיגורסק, ושאלו אם שמע על בן אחר של אותה העיר, **יוסף** „טוב למות בעד ארצנו") **טרומפלדור**. לתדהמתו גילה הנשאל כי שמו **אלפרד טרומפלדור**, והוא אחיו הבכור של הגיבור הלאומי.

● מטרה חדשה בחיים גילה **טד לו־ריא**, עורך היומון באנגלית ג'רוסלם פוסט שהפך עורך זמנים * כפי שגילה במסיבה ירושלמית. המטרה: להשמיד את העולם הזה. הניצוץ שהדליק את להבת הקודש שלו: המאמר על אודות **חיים** (איש ה־שנה) **כהן**.

* בגלל מאמר של מנהיג תנועת־הח־רות, ח"כ מנחם בגין, בעניין פסק־הדין על מחתרת צריפין.

עלית מציגה:
"איקס. איקס. איקס"
מסטיק ללא סוכר

X עם קסיליטול, הממתיק המהפכני
X אינו מזיק לשיניים
X טעם מרענן של פרמינט

המסטיק החדש, ללא סוכר, של "עלית" הוא הפתרון לאוהבי המסטיק.
במסטיק החדש קסיליטול-ממתיק צמחי מיוחד, שאינו מזיק לשיניים.
אם גם אתה לא הרשית לעצמך מסטיק, נסה את טעם הפרמינט המצוין,
במסטיק החדש איקס איקס איקס.

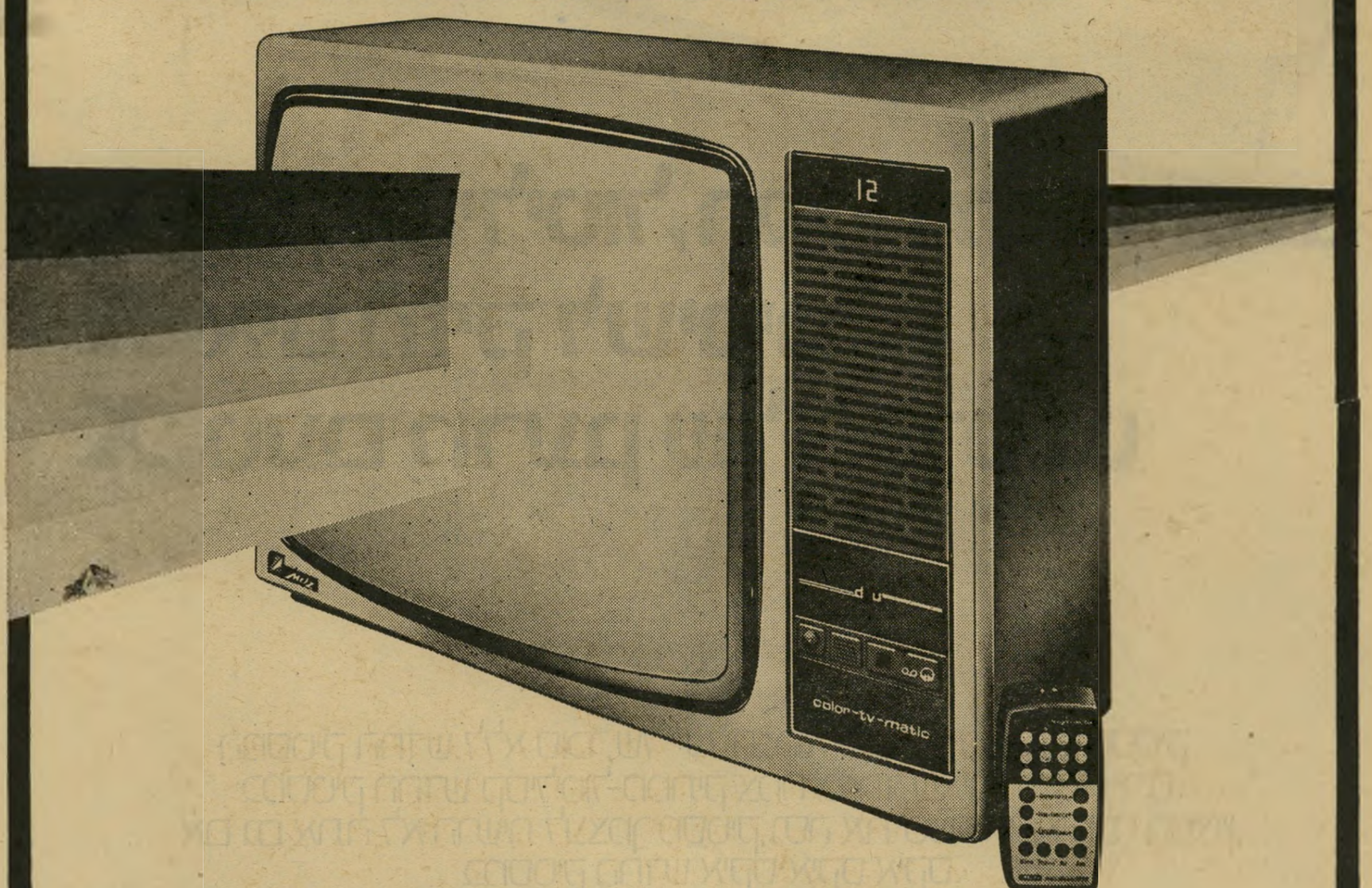
איקס. איקס. איקס-טוב לשיניים ומתוק בפה.

אזיאזי

שנה טובה וצבעונית

אמץ את

metz

מֶץ-צֶבַע. מימד חדש בטלוויזיה צבעונית

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מכתבי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אבי־גדור • הפצה: „גד" בע"מ • גליונות: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • הממ"ל: העולם הזה בע"מ.

קול קורא

הגיליון הדק ביותר של העולם הזה בכל תולדותיו, הופיע בדיוק לפני חמש שנים, ב־8 באוקטובר 1973. הוא ראה אור ביום השלישי למילחמת יום־הכיפורים והיו בו שמונה עמודים בילבד. הם כללו את השער הקדמי (עליו התנוסס הכותרת מיל־חמת יום־הכיפורים — בדרך אל הקרב); מאמר אחד (הנדון של אורי אבנרי) ושתי כתבות: האחת על גיוסם של חיילי המי־לואים והתרוקנות העורף והשנייה, שהיתה ניסיון ראשוני להערכת שני ימי הקרבות הראשונים במילחמה.

כאשר פרצה המילחמה בצהרי השבת של ה־6 באוקטובר 1973 היה כבר חלקו של הגיליון שעמד להופיע באותו שבוע מוד־פס. החומר שעמד להידפס בו שיקף את אווירת השאננות והשלווה בו היתה שרויה המדינה כולה ערב המילחמה. לא היה כל טעם להוציאו לאור. אבל הוצאת עיתון אחר נראתה באותו יום כמשימה בלתי אפשרית.

כימעט כל חברי המערכת קיבלו צווי־גיוס במשך השבת. כולם היו מוצבים כחיי־לים רגילים ביחידות המילואים של צה"ל, מי כנהג, מי כשריוניאי ומי כצנחן. כאשר התכנסנו במוצאי יום־הכיפורים במישרדי המערכת, הסתבר כי רק העורך הראשי, הכתב הצבאי, הגרפיקאי ומזכירות המע־רכת לא קיבלו צווי־חירום לגיוס.

עובד נוסף, שלא קיבל צו־גיוס, היה צלם המערכת, רמי הלפרין ז"ל. רק שבו־עות ספורים קודם לכן השתחרר משירות סדיר בצה"ל וטרם הוצב ליחידת מילואים. במשך יום השבת הספיק עוד לצלם כמה מהמראות הבלתי שיגרתיים ברחובות תל־אביב, כשהוא חוזר מדי כמה שעות לבית הוריו כדי לוודא אם צו־הקריאה שלו הגיע. כשהסתבר לו ששכחו לגייסו, נטל את מצלמתו וירד למרחבי סיני ביוזמתו כדי לחפש את יחידתו. הוא נהרג ביום ה־13 לקרבות, מכדור שפגע בו בעת שהיה עם חבריו בנגמ"ש בקרב על „החווה הסינית".

במוצאי יום־הכיפורים נדמה היה שלא ניתן יהיה להוציא באותו שבוע לאור את העולם הזה. לא רק שלא היתה מערכת, גם בית־הדפוס בו מודפס העולם הזה לא היה קיים למעשה. רוב עובדיו חיוילו. המעטים שנותרו גוייסו כדי לבצע עבודות־דפוס עבור מערכת־הביטחון.

למרות זאת, לא יכולנו להשלים עם אי־הופעת העיתון. מאו הוקמה המערכת הנוכחית של עיתון זה, באפריל 1950, לא היה אף שבוע אחד שבו לא הופיע גי־ליון העולם הזה. לא רצינו לפגום במסורת זו. זה לא היה רק עניין של גאווה מיק־צועית. כבר בימים הראשונים לפרוץ ה־מילחמה, כשערפל הקרב עדיין כיסה את המתרחש בחזיתות, היה לנו מה לומר. קי־ווינו שיש גם קהל המעוניין לשמוע את תגובת העולם הזה על המילחמה שפרצה במפתיע. העדפנו להוציא עיתון דק ודל מאשר לא להופיע כלל. כך נולד אותו גי־ליון יוצא־דופן.

■ ■ ■

לחלק מהדברים שהודפסו באותו גי־ליון, יש כיום — חמש שנים אחרי המיל־חמה ושלושה שבועות אחרי חתימת הסכמי קמפ־דייוויד — משמעות מיוחדת. הם מאפ־יינים את רוחו של העולם הזה ואת הבשורה שהוא נושא בעיקביות במשך 28 שנים.

כדאי לחזור ולהציץ באותו גיליון, ולצטט מתוכו כמה פיסקאות המעידות כי גם ב־סערת המילחמה המשיך העולם הזה לשרת את היעד העליון שלו.

בכתבה, שנשאה את הכותרת הטירוף הגדול, נעשה ניסיון ראשון לחזות את תוצ־אות המילחמה והשלכותיה, למרות אי־הבהי־רות והיעדר המידע, שציינו את ימי המיל־חמה הראשונים. הפיסקה האחרונה באותה כתבה הסתיימה במישפטים הבאים:

...מילחמת „יום הדין", כפי שכינה אותה הרמטכ"ל, רב־אלוף דויד („דדו") אלעזר, תהיה מילחמה עיקשת, מסובכת ורבת תפ־ניות. טועה מי שסבור כי הניצחון יושג הפעם, כמו במילחמות הקודמות, בקלות, תוך זמן קצר.

אחד המיכשולים של עמי ערב בדרך אל השלום היה סמון לא בעצם התבוסה ה־צבאית, שנגרמה להם במילחמות הקודי־מות, אלא בהשפלה הלאומית שהיתה כרוכה בכך. העובדה שהם הוצגו כלפי העולם כמוגי־לב, כנטולי־כבוד אנושי, כאספסוף של תת־אדם, היא שמנעה מהם כל יכולת לחשוב על שלום עם ישראל — הגורם הישיר להשפלתם.

אם בתום מילחמה זו, שתהיה כנראה ממושכת ואכזרית מכל שידע המרחב עד כה, יסתבר כי תדמיתו של הלוחם הער־בי שופרה, וכי למרות שנחל הפסד במיל־חמה הוא לא הושפל שוב, עשוי הדבר, בצורה אבסורדית, לתרום להתפתחות היח־סים בין מדינות ערב וישראל בעתיד.

מדינות ערב פתחו במילחמה זו כדי להשיג הישגים טריטוריאליים וצבאיים. מבחינה זו היתה ההרפתקה שהחלו בה מעשה טירוף חסר תכלית והיגיון, שגרם אבידות כבדות בנפש וברכוש לעמיהם. אבל המניע האמיתי מאחרי ההתקפה היה ה־רצון להילחם על „הכבוד הערבי". אם ב־מילחמה זו, בה יוכו צבאות מצריים וסוריה שוב מכה ניצחת, תעלה יחד עם המפלה קרנו של מה שקרוי „הכבוד הערבי", עשר־ייה דווקא מילחמת דמים אכזרית זו — מטורף ככל שיהיה הרעיון — לפתוח דרך לשלום.

הערכה מעין זו היתה מקובלת בחוגים רבים לאחר המילחמה. כיום היא אחד ההסברים השגורים ביותר ליומת השלום של הנשיא אל־סאדאת. העולם הזה השמיע אותה ביום השלישי למילחמה.

■ ■ ■

באותו גיליון פירסם אורי אבנרי מא־מר בשם מניצחון לשלום, הנקרא גם הוא כיום כנבואה.

כתב אבנרי בין השאר:

ברגעים כאלה של התרגשות עמוקה, נד־מה שמאות אלפים חושבים כאיש אחד. בלי צורך באמצעי־התיקשורת המודרניים, עוברות מחשבות מאדם לאדם, כאילו מאלי־הו, כימעט בלי אומר ודברים, והופכות למחשבה קולקטיבית. המחשבה הראשונה שהציפה את הארץ כולה, אחרי ההלם הרא־שון של האפתעה, היתה זו: ברוך השם שקו הפסקת־האש הוא רחוק! ברוך השם שזה קורה בתעלת־סואץ ולא על סף ביתנו!

מחשבה־הרגשה זו עוד התעמקה, כאשר חלפו אזעקות־הסרק הראשונות, והחיים ב־ערים הגדולות חזרו למסלולם. המילחמה היתה ברדיו ובטלוויזיה. היא לא היתה קרובה ומוחשית כמו ב־1967. היא היתה רחוקה־רחוקה, כימעט בארץ אחרת. והלו־חמים ידעו שמישפחותיהם יושבות לבטח, רחוק בעורף.

לכאורה זה מצדיק את כל הדיבורים על „עומק איסטרטגי", ששמענו במשך שש שנים וארבעה חודשים. טבעי היה לחשוב, במוצאי יום־כיפור: „טוב שלא הסתדרנו שטחים אלה. טוב שלא נסוגונו מקווי הפ־סקת־האש."

ואכן — קווי התעלה, הירדן ורמת־הגו־לן היו קווים מצויינים — להפסקת־אש. היה זה טירוף לסגת מהם, בטרם הושג שלום של ממש. לכן לא היה אף גוף רציני אחד בארץ שחייב נסיגה ללא שלום. מחנה־השלום היה תקיף בעמדה זו לא פחות מאשר אנשי ארץ־ישראל השלמה, אשר לגביהם היה „העומק האיסטרטגי" רק תי־רוץ לסיפוח שטחים.

בעניין זה היתה תמיד תמימות־דיעות: אין נסיגה ללא שלום שיבטיח את הבי־טחון. כל עוד אין המדובר בגבול, אלא בחזית, קווי ה־11 ביוני 1967 היו הטובים ביותר.

המחשבה הקולקטיבית השנייה, שנולדה כאילו מעצמה בלב ההמונים, היתה צמו־דה לראשונה. לכאורה היתה הפוכה. אך למעשה היא השלימה את קודמתה. המת־יינים את רוחו של העולם הזה ואת הבשורה שהוא נושא בעיקביות במשך 28 שנים.

כדאי לחזור ולהציץ באותו גיליון, ולצטט מתוכו כמה פיסקאות המעידות כי גם ב־סערת המילחמה המשיך העולם הזה לשרת את היעד העליון שלו.

בכתבה, שנשאה את הכותרת הטירוף הגדול, נעשה ניסיון ראשון לחזות את תוצ־אות המילחמה והשלכותיה, למרות אי־הבהי־רות והיעדר המידע, שציינו את ימי המיל־חמה הראשונים. הפיסקה האחרונה באותה כתבה הסתיימה במישפטים הבאים:

...מילחמת „יום הדין", כפי שכינה אותה הרמטכ"ל, רב־אלוף דויד („דדו") אלעזר, תהיה מילחמה עיקשת, מסובכת ורבת תפ־ניות. טועה מי שסבור כי הניצחון יושג הפעם, כמו במילחמות הקודמות, בקלות, תוך זמן קצר.

אחד המיכשולים של עמי ערב בדרך אל השלום היה סמון לא בעצם התבוסה ה־צבאית, שנגרמה להם במילחמות הקודי־מות, אלא בהשפלה הלאומית שהיתה כרוכה בכך. העובדה שהם הוצגו כלפי העולם כמוגי־לב, כנטולי־כבוד אנושי, כאספסוף של תת־אדם, היא שמנעה מהם כל יכולת לחשוב על שלום עם ישראל — הגורם הישיר להשפלתם.

אם בתום מילחמה זו, שתהיה כנראה ממושכת ואכזרית מכל שידע המרחב עד כה, יסתבר כי תדמיתו של הלוחם הער־בי שופרה, וכי למרות שנחל הפסד במיל־חמה הוא לא הושפל שוב, עשוי הדבר, בצורה אבסורדית, לתרום להתפתחות היח־סים בין מדינות ערב וישראל בעתיד.

מדינות ערב פתחו במילחמה זו כדי להשיג הישגים טריטוריאליים וצבאיים. מבחינה זו היתה ההרפתקה שהחלו בה מעשה טירוף חסר תכלית והיגיון, שגרם אבידות כבדות בנפש וברכוש לעמיהם. אבל המניע האמיתי מאחרי ההתקפה היה ה־רצון להילחם על „הכבוד הערבי". אם ב־מילחמה זו, בה יוכו צבאות מצריים וסוריה שוב מכה ניצחת, תעלה יחד עם המפלה קרנו של מה שקרוי „הכבוד הערבי", עשר־ייה דווקא מילחמת דמים אכזרית זו — מטורף ככל שיהיה הרעיון — לפתוח דרך לשלום.

הערכה מעין זו היתה מקובלת בחוגים רבים לאחר המילחמה. כיום היא אחד ההסברים השגורים ביותר ליומת השלום של הנשיא אל־סאדאת. העולם הזה השמיע אותה ביום השלישי למילחמה.

■ ■ ■

באותו גיליון פירסם אורי אבנרי מא־מר בשם מניצחון לשלום, הנקרא גם הוא כיום כנבואה.

כתב אבנרי בין השאר:

ברגעים כאלה של התרגשות עמוקה, נד־מה שמאות אלפים חושבים כאיש אחד. בלי צורך באמצעי־התיקשורת המודרניים, עוברות מחשבות מאדם לאדם, כאילו מאלי־הו, כימעט בלי אומר ודברים, והופכות למחשבה קולקטיבית. המחשבה הראשונה שהציפה את הארץ כולה, אחרי ההלם הרא־שון של האפתעה, היתה זו: ברוך השם שקו הפסקת־האש הוא רחוק! ברוך השם שזה קורה בתעלת־סואץ ולא על סף ביתנו!

מחשבה־הרגשה זו עוד התעמקה, כאשר חלפו אזעקות־הסרק הראשונות, והחיים ב־ערים הגדולות חזרו למסלולם. המילחמה היתה ברדיו ובטלוויזיה. היא לא היתה קרובה ומוחשית כמו ב־1967. היא היתה

גיזה ורטמן
התחזות כאחר

שבה הראשונה היתה: „טוב שהחזקנו ב־קווים הרחוקים." המחשבה השנייה היתה: „אבל הקווים הרחוקים לא נתנו לנו את השלום."

במשך שש שנים וארבעה חודשים שמע־נו את הפזמון: „קווי הפסקת־האש הם גבולות־ביטחון אידיאליים. הם מבטיחים לנו את השלום." כאשר חלפו השנים ואין־מי הערבים הוכחו כאיומי־סרק, גברה די־עה זו. שמול העליונות העצומה של צה"ל, בקווי הפסקת־האש, „השלימו הער־בים עם המצב." שהמצב של „לא שלום ולא מילחמה" יכול להימשך לנצח. כך אמרו לנו אנשי הסיפוח השכם והערב. ורבים התחילו להאמין.

„הבעייה נפתרה. השלום בא למעשה. אפשר לשכוח את הבעייה." ואם יש כמה טרדנים האומרים שהבעייה לא נפתרה, שהמצב יימשך כך לאורך ימים — הרי אלה סתם נודניקים. אנשי־שוליים מגו־חכים.

הייתי אחד הטרדנים האלה. אני אומר זאת ללא חדווה. הלוואי ודברינו לא היו מתאמתים... עליונות צבאית דרושה כדי להבטיח את ביטחוננו השוטף. אבל עליו־נות צבאית אינה פותרת בעיות ואינה יו־צרת שלום. קווי־חזית נוחים דרושים כ־שאין שלום. אבל אין הם יוצרים שלום.

...אל נתפתה להאמין לסיסמת־הכזב ה־ניצחית, המטומטמת לאין־שיעור: „הפעם הם ילמדו לקח. הפעם ננחית עליהם מכה כואת, שהם יצטרכו לעשות שלום." אנחנו ננחית עליהם שוב מכה אדירה. בזה אני בטוח. ההרפתקה תסתיים באסון לבעליה. גם בזה אני בטוח. אולם אם לא ננצל הפעם את רגע הניצחון כדי להציע פיתרון סביר, פיתרון ששני העמים יכולים לחיות עימו ללא פגיעה בכבודם ובשאיפתם ה־לאומית הבסיסית — הרינו זורעים במו ידינו את הזרע למילחמה הזמישית, השי־שית, השביעית...

כאשר נלחמים המטרה היא ניצחון. אולם הניצחון אינו המטרה היחידה.

הניצחון הוא רק מחצית הדרך.

המטרה האמיתית הסופית היא: ש ל ו ם.

יש לזכור זאת גם בעיצומה של ה־מילחמה.

כי כבר במהלך המילחמה יש לכוון את המעש כך, שיתאפשר המעבר מן הניצחון בשדה־הקרב אל המאמץ המדיני להשגת השלום...

נהיה־נא אמיצים ונועזים בדרך אל ה־ניצחון, ונגלה־נא את אותו אומץ ואת או־תה העזה בדרך להשגת השלום.

דברים אלה נכתבו בבוקר היום השני למילחמה.

■ ■ ■

הכתבה שפורסמה בגיליון הקודם (העולם הזה 2144), על פרשת הסתבכותה של העיתונאית הצעירה גילה ורטמן, ב־ניסיון הברחה מהארץ של הנוכל אבישי הראל, עוררה ודאי מיספר תהיות. המר־כזית שבהן: האם היתה גילה, או לא הי־תה, כתבת העולם הזה?

מאחר וכמה כתבות שלה פורסמו במרו־צת השנה האחרונה מעל דפי עיתון זה, מתבקשת מאליה הנטייה לראות בה כתבת העולם הזה. ולא היא. לא כל מי שכתבו־תיו מתפרסמות מעל עמודי העיתון הוא כתב מן המניין של מערכת העולם הזה.

כדי למנוע אי הבנות בנושא זה, מוטב להבהיר כיצד מגיע עיתונאי למעמד של כתב העולם הזה.

מדי שנה פונים עשרות צעירים וצעי־רות בבקשה להתקבל לעבודה במערכת. כל הפונים מתבקשים להגיש כתבת־מיב־חן, המאפשרת לעמוד על כישוריהם העי־תונאיים הפוטנציאליים. את החומר לכת־בות אלה הם חייבים לאסוף ביוזמתם, מב־לי שיהיו רשאים להציג את עצמם כעובדי העולם הזה. גם אלה המתקבלים, בעיק־בות כתבת־המיבחן שהגישו, לתקופת־ני־סיון בעבודה עיתונאית שוטפת, אינם נח־שבים כחברי המערכת. הם יכולים לציין שהחומר שהם אוספים נועד לפירסום ב־העולם הזה, אולם אין הם מצויידים בכל תעודה או אישור המעידים על שייכותם למערכת.

מאלה המתקבלים לתקופת־ניסיון מש־תלבים רק מעטים ככתבים מן המניין של המערכת. הם מצויידים במיכתב רישמי ה־מבקש לסייע להם במילוי תפקידם. רק בתום שנה של עבודה סדירה, אחרי שמת־אפשר לנו לעמוד על אופיים, מהימנותם ונתוניהם, הם מומלצים לקבלת תעודת־עי־תונאי של לישכת־העיתונות הממשלתית.

בין אלה שאינם מתקבלים לעבודה, נמ־צאים בודדים הממשיכים להיות קשורים עם המערכת על בסיס של עיתונאי־חופשי (פרי־לאנס). הם בבחינת עיתונאים עצ־מאיים, המציעים למערכת את עבודותיהם, כשם שהם רשאים להציען לכל מערכת עי־תון אחר. במידה וכתבותיהם ראויות לדפוס, ויש בהן לדעתנו עניין לקוראי העולם הזה, הן נרכשות מהם תמורת תש־לום חד־פעמי. אין כל התחייבות הדדית בין המערכת לעיתונאי־חופשי מסוג זה. אחריות המערכת חלה רק על החומר העי־תונאי שלו כשהוא מתפרסם בעיתון.

זה היה גם מעמדה של גילה ורטמן ביחסיה עם מערכת העולם הזה. משום כך, אם תוכח ההאשמה נגדה, כי הציגה את עצמה ככתבת העולם הזה בניסיונה להב־ריח מהארץ את הנוכל שהפילה ברשתו, תהיה זו מבחינת החוק — מלבד העבירות האחרות — גם עבירה של התחזות כאחר.

מכתבים

איש השנה

איך נפלתם על עזר וייצמן? כל ילד יודע שאיש־השנה הוא נשיא מצריים, אנוור אל־סאדאת, ולא יעזור לכם דבר. איכזבתם אותי קשות בבחירתכם. כתבת האמצע שלכם, בגיליון השנה, גם כן מאד מעניינת. הנעליים יפות מאד. אבל הוי צאתם לי את החשק להתחיל לקרוא. דווקא בגיליון השנה אתם עושים פאשלות.

איון פרידר, הרצליה

איני מוצאת אדם אחר המתאים לתואר איש־השנה מילבד נשיא מצריים אנוור אל־סאדאת. הכבוד והשבחים ראויים לו בילבד.

מיכל מלמד, גיבעתיים

הצלחתם להפתיע אותי בבחירתכם את עזר וייצמן כאיש־השנה. אבל נראה לי, שמרוב מאמציכם להפתיע את הקוראים בבחירה יוצאת־דופן ובלתי צפויה, החמאתם הפעם את המטרה. כבודו של עזר וייצמן במקומו מונח, אבל בשנה מעין זו, כמו תשל"ח, היה רק איש אחד שהטביע את חותמו על כל מאורעות השנה: אל־סאדאת. מה קרה? האם חששתם שיאשימו אותכם באהדה למי שהיה עד אתמול אוייב? או שמא הרצון להיות מקוריים בכל מחיר שיבש את שיקול דעתכם?

יוסף פנחסי, בת־ים

מסלול המיכשולים

כדאי אולי להזהיר את כל החוגגים את השלום, כי די לשימחה בשעתה. הדרך אל השלום עדיין דומה למסלול מיכשולים רב חתחתים, ואין צורך למנות את כל הסכנות האורבות עדיין בדרך. גם מנחם בגין וגם אנוור אל־סאדאת דומים למטפסים על סולם, ששלביו רעועים, ודי ב־מעידה קלה כדי שהסולם כולו יקרוס תחתיו ויונח השלום תחמוק.

לכן אני מציע שדווקא אנשי מחנה ה־

שלום יתגייסו עתה לתמיכה בממשלה ו־יימנעו מביקורת העלולה רק להחלישה. כדאי שגם אנשי תנועת־שלום לא יפגינו את התלהבותם היתרה ממנחם בגין, ולוא רק כדי לא להביכו. איך נאמר? „צדיקים, מלאכתם נעשית בידי אחרים." אז תנו למנחם בגין וחבריו לעשות את המלאכה במקומכם.

מיכאל צרפתי, חיפה

ובכן, הנענו בקמפ־דייוויד להסכם נפרד עם מצריים. אולם לא לשלום הזה ייחלנו, אלא להסכם עם כל מדינות ערב הנתונות בסיכסוך עם ישראל. למרות שאין לזלזל בהישג זה, מסתבר כעת שעדיין רחוקה מאד הדרך לשלום, כל עוד יכריזו מדינות הסירוב שאין הן מכירות בו. דעתי היא, שכל עוד לא נודיע קבל עם ועדה שאנו רואים גם באש"ף צד לדיון ליד השולחן העגול, לא ייפסק התוהו ובוהו בעולם ואנו נצטרך לשבת על חרבנו.

לפני כמה ימים נקראתי מטעם ותיקי לח"י לבוא ולהקליט דברים על איש לח"י שנפל באריתריאה (קרוב מישפחה). היינו בדירה כשישה אנשים, והקשבתי לסיפורים של חברים שהשתתפו באופן פעיל בגירוש הבריטים מהארץ. הגעתי למסקנה שמעשיהם של אנשי לח"י בימים ההם לא היו שונים ממעשיהם של המחבלים כיום. מאחר והחלטנו לקבל מידי הבריטים את המולדת בכל האמצעים, לא נרתענו גם ממעשי זוועה. עלינו לפקוח את העיניים ולראות את המציאות. כל עוד לא נהפוך לגמישים ולהגיוניים כלפי הפלסטינים, כל ההכרזות על שלום עם עמי ערב הם עורבא פרח.

מאשה פורמן־הלפרין, רמת־גן

סוף כל סוף, אחרי מאבק של עשרות שנים, ישנה הכרה בעם השכן לנו, שחי בעשר השנים האחרונות בתוכנו. האבסורד הגדול בתולדות הדיון בנושא זה, הוא שהמיפלגות הסוציאליסטיות לא הכירו בזכויות עם זולתנו ודווקא מיפלגה הרוויזיוניסטית מכירה בזכויות העם הערבי בארץ־ישראל. יש להתחיל מייד לעזור לפלסטינים לבנות את עתידם. רק בחיים משותפים בין יהודים וערביי ארץ־ישראל יכון שלום אמת לטווח ארוך.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

זו כפרתי

עוד לפני יום־הכיפורים הפך נשיא מצריים את שר המילחמה שלו, עבד אל־ראני

אל־גמאסי, לכפרתו. האם אין זה רמז למה שעלול סאדאת לעשות לנו עד יום־הכיפורים הבא?

יעקב ברקוביץ', תל־אביב

● ● ●

אפרדי גאה

אני מסכים עימכם שתואר איש־השנה בעיתונות מגיע לסמי גרינשפן, העיתונאי הישראלי הראשון שהגיע לקאהיר, גם מייד אחרי ביקור הנשיא סאדאת בירושלים וגם אחרי שיחות קמפ־דייוויד. חבל רק שלא ציינתם, כי גרינשפן הוא שליח ידיעות אחרונות בקאהיר, וכתוצאה מכך אין קוראי עיתונים אחרים יכולים לדעת מי הוא הזוכה בתואר. תיקון נוסף: למרות שמה „פולני", סמי הוא ספרדי ולא „ממוצא אשכנזי," כפי שציינתם. והוא גם גאה על כך.

ד. מ., תל־אביב

● ● ●

סליחה ומחילה

רבקה גובר — האם ששכלה את שני בניה במילחמת העצמאות, אשר יחד עם בעלה עזבה משק משגשג ויצאה כימעט לפני שלושים שנה לחבל לכיש, לעזור לעולים לבנות את משקיהם וחייהם; ה־אשה, שיחד עם בעלה, נתנה למדינה ולעם כל שאפשר לתת — קמה בימים אלה ואמרה כך בערך: „השלום" שיבוא שווה את כל המחיר שישולם עבורו."

אינני מאמין בקדושה של מקומות או

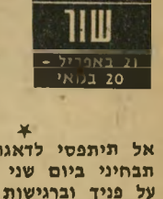
(המשך בעמוד 10)

איני מכיר הרבה שבועות טובים יותר למצוא מרגוע בטבע, באנשים חדשים, ובדברים יפים. זהו שבוע שצריך להיות מוקדש חצי־חצי: לעבודה ולבילוי, בייחוד להסתכלות, ביקור בתערוכות וכיוצא בזה, אם תשקיע את כל הזמן לאחד משני התחומים — תינזק. אל תדאג.

* * *

עבודתך הנוכחית הינה קשה וחסרת תוצאות כאחד. דבר זה מחייב שינוי הגישה מחד, ויתר רצינות מצידך לנושא בכללו מאידך. גם שינוי כללי של סידרי־חייך יביא לכך שמצבך ישתפר. בשטח הרומאנטי, עוד לא היה שבוע מוצלח יותר עבורך. מעט יוזמה והכיבושים יצליחו.

* * *

אל תיתפסי לדאגה ולמצב־רוח רע כשתבחיני ביום שני בגוון החיוור המרחף על פניך וברגישות המוזרה שאת חשה כלפי הסובב אותך. דעי לך שהרגשה זו תחלוף מהר. נסי ליהנות מהרגשה זו, אך שילטי בעצמך ואל תתני לאיש לנצל את ריגשותיך האימהיים השופעים חום ואהבה. אם היכרותכם קצרה, דחי לכמה ימים את החלטתך בקביעת יחסך האמיתי אליו, למרות שאת רוצה בו.

גל חדש של הצלחות פיננסיות כורך עימו התמוטטות כוחותיך. אל תחסוך ליטול חופשה קצרה, לצאת לאוויר השדה, להכיר אנשים חדשים — אבל מצד שני, אל תיכנע לנטיות־תיך הטבעיות לחסל את ההווה כדי להתמסר למחר מעורפל. בת סרטן: פגישה מיקרית — אהבה גדולה מאוד.

* * *

צרתך הגדולה שאתה רוצה המון, מוכן אפילו לסבול לשם כך, אך אינך יודע ללכת עד הסוף, מתי שצריך. השבוע תיפול בידך הזדמנות להתגבר על חולשתך זו; אם תחמיץ אותה הפעם, מי יודע מתי שוב יעלה בידך לעלות על דרך המלך. במישור חיי־האהבה, רומן חדש.

* * *

תקופה עדינה, רגישה ורבת־התפתחויות. מוטב לשקוע לגמרי בתוך המאורעות, מאשר לעמוד מן הצד. עם זאת, תיכנון קצר־טווח ובהיר־עיניים ביום ה' יאפשר לך לקצור פירות זמן ממושך. בת בתולה — את מסוגלת להשפיע עליהם, השבוע, כמה שרק תרצי. בתנאי שתהיי אדיבה, מכונסת בתוך עצמך, מלאת־הומור — אך שלא יהיה גלוי מדי. הרבי בטיולים בחיק הטבע על אף העייפות שאת חשה.

כל מה שסמוי ומעורפל עשוי למשוך אתכם השבוע לחקור אותו. אם הנטייה תגרור אתכם לקריאת שירים ולביקורת ספרותית, ניחא, אך אם תיסחפו לעירפול־חושים שבא כתוצאה משתיית משקה אלכוהולי, מוטב שתנקטו אמצעי־זהירות, כוכב־הלילה הפעיל בימים אלה הוא הגורם האחראי להצלחה הברוכה של פעילויותיכם היצרניות, המבוצעות על ידכם לאחר שקיעת החמה. לבוש דרמאתי־ציורי ישקף הרגשתך.

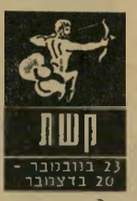
* * *

צורת הדיבור הברורה והמרשימה שלך בימים אלה, תזכה אותך ביתרון ובכושר לשכנע אחרים לרעיונותיך הבאים עכשיו תנאי שאתה מאמין לידי ביטוי מעשי, בהם בלב שלם. ידידה ממזל אריה שתפגוש עשויה להיות לך אשת־שיח מעניינת. אתה עלול להיסחף בשיחותיך על דת ומוסר וליצור בה את הרושם של מטיף דתי המנסה לחנך את כולם.

* * *

לקשת יהא זה שבוע של שיחרור מלחצים מעיקים, בעיקר פיזיים. הלבטים אם להיענות או לסרב ייפתרו אם תפגשי בן מזל דגים בסוף השבוע. אל תסרבי. בן קשת שזכה לי־הצלחה בשבוע שעבר עלול למצוא עצמו מבודד. גלי יותר עורמה בעסקים, ותצליחי להתגבר על כמה מיכשולים המטרידים את מנוחתך. הרבי להמר השבוע.

* * *

ועכשיו — השבוע הגורלי. עד כה התכוונת להכין את הקרקע. השבוע תצטרכי להלום — כל עוד ה־ברזל חם. מגע חברתי הולם את תוכניותייך. בייחוד ביום ד', לקראת סוף השבוע, שהוא גם היריח החדש. אבל טוב תעשי אם לא תסמכי יתר־על־המידה על אחרים, ובייחוד לא על חברי־תייך הטובות יותר. על בחורים אינך סומכת בין כה וכה, למרות שאחד מהם, תתפלאי לשמוע, הוא מהימן ונאמן יותר מהאחרים.

* * *

אם ניחנת בסבלנות, חוש־הומור ועצבים חזקים, תהיה זקוק להם מאוד בימים הקרובים. מישהו המקנא בך מסיר־בות היידועות רק לשני־כם, יעשה כמיטב יכולתו וגם יצליח במידת־מה להפיץ עליך שמועכויים טובים יהיו בעות ולהבאיש את ריחך במקומות חשובים. סיכויים טובים יהיו לך במישור הרומנטי. בן דלי לבש אדום.

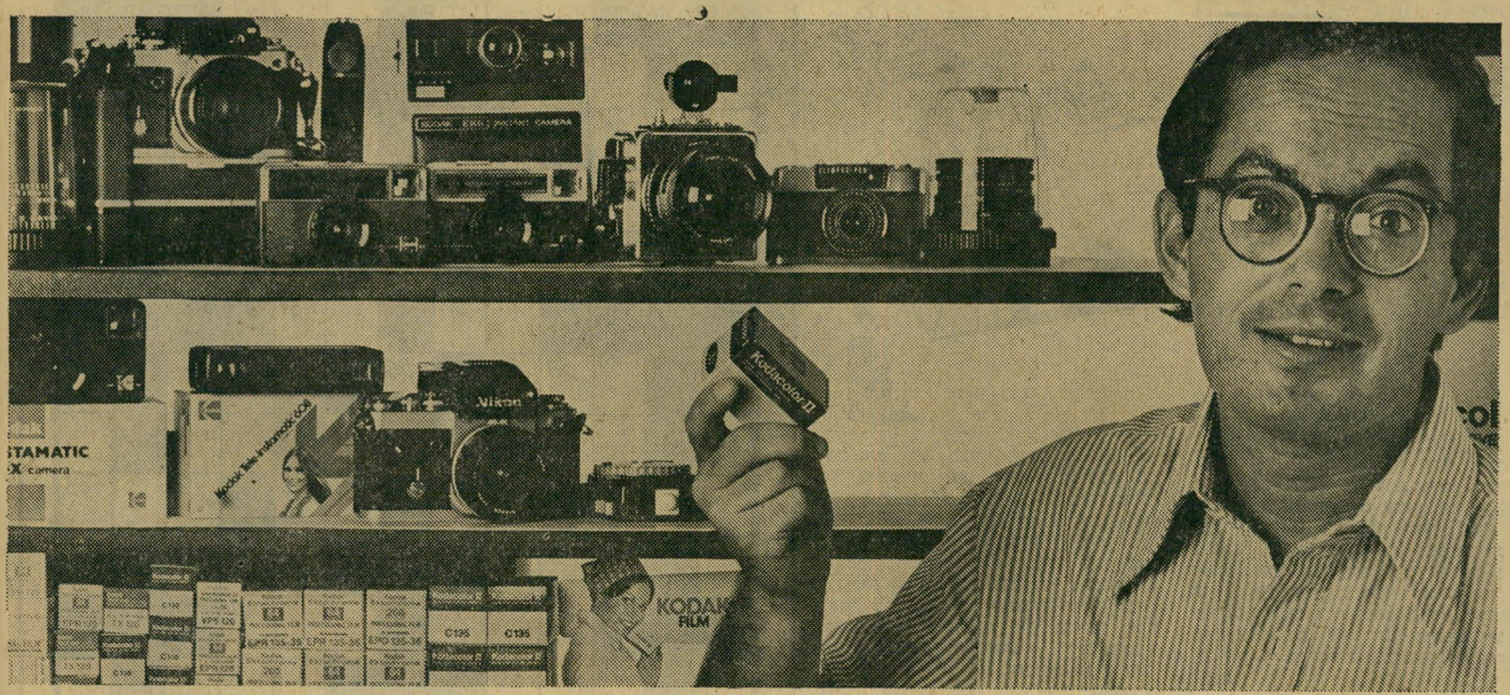

* * *

תקרית בלתי־חשובה עשוייה לגרום אצלך למשבר. אל תנזוף כסף: את עשוייה להיכנס לתקופה של חוסר־פעילות, אם לא תיזהרי או אם תבואי בקשר עם האדם הלא־נכון. משום כך, מוטב לא להתחייב לטווח ארוך. אם תחליטי לנסוע בימים הקרובים, תיזהרי ששום דבר חשוב לא יהיה תלוי במסע. הישמרי מפני גניבה, ביחוד אם את עלולה לנסוע למרחקים ארוכים. ליבשי צבעים בחירים.

האם המשפחה שלך איננה מספיק טובה בשביל הפילם הטוב ביותר בעולם ?

תמונות טובות באמת אפשר להשיג רק עם פילם טוב באמת.
ופילם טוב באמת יש רק אחד. קודאק.
לא רק אנחנו חושבים כך.
80% מהצלמים בעולם משתמשים בפילמים של קודאק, ובארצות הברית מוכרת קודאק 92% מכלל תצרוכת הפילמים.
מפעלי קודאק בארצות הברית מהווים רכוז אדיר של ידע מקצועי מתקדם ביותר, ציוד משוכלל וחדיש שאין שני לו בעולם ותקציבי פיתוח עצומים.
כל אלה מאפשרים לקודאק לייצר פילמים שאיכותם עומדת מעל ומעבר לכל תחרות.
אלה הן הסיבות להצלחתה של קודאק.
ובאשר לתוצאות – את אלה תוכל לראות במו עיניך.
קח פילם של קודאק וצלם את בני משפחתך.
את ההבדל במחיר – כ-12 ל"י, תשכח כבר למחרת.
את האיכות לא תשכח לעולם.
צלם בקודאק.
אתה חייב זאת למשפחתך.

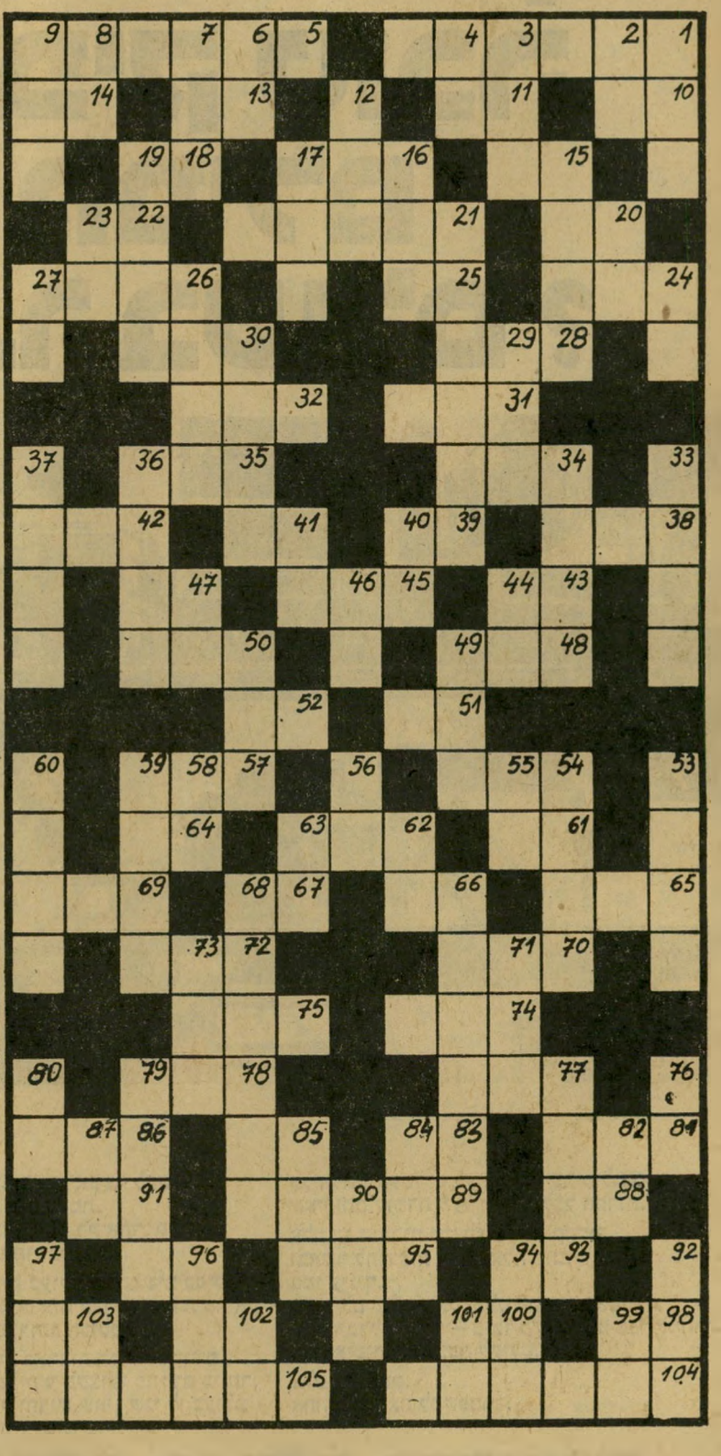

העולם מצלם בקודאק.

Kodak

דרוש פיתוח באיכות קודאק במעבדות דלתה קולור.

תשבץ העולם הזה 2145

מאזן:

1. סוכך־בד; 5. אדוקה בדתה; 10. עבורך; 11. בלוטת־הנקה; 13. קליפת ה־עינב; 14. עצב בפה; 15. ככה; 16. לענה; 18. כינוי; 20. פקודה מפורשת; 21. סבון; 22. אפס כוחו; 24. מפירקי הגוף; 25. קרס; 26. שאפשר לחלקו ל־שניים; 28. התייפח; 30. ממגלי־עולם; 31. דומה ל(הפוך); 32. זכר בבקר; 34. יפחה; 35. קוץ; 38. יהיר; 39. בירה אירופית; 41. מן המצעים; 42. כבל דק; 43. עבורי; 45. כאב; 47. יקידה בסולם הצלילים; 48. הם (סיפרותית); 50. חרב; 51. קידומת הולנדית; 52. גוף; 54. אר־טיסט; 57. נוזל חינוני; 61. בת־קול; 62. מלך עמלק; 64. מאותיות הא"ב העברי; 65. וולף; 66. תבלין לקפה; 67. שם דורכים את היין; 69. פרח־נוי; 70. קיטור; 72. למקום ההוא; 74. מיבנה עצמות ה־גוף; 75. עשר עשרות; 77. אנחנו; 78. כומז בלי ראש; 80. בור לשאיבת מים; 82. מצבת־זיכרון; 84. גדול בתורה; 85. מסג'; 87. קוסס; 88. נטילת כסף על־מנת להחזירו; 90. באנגלית: כן; 92. רשע; 94. מענית; 95. אדון; 97. זז; 99. מיקווה־מים ענקי; 101. אם־הפנינה; 102. בוא מלמעלה למטה! 103. קרובין של נפ־טר; 104. ציור מפורסם של פיקאסו.

מאינך:

1. מונרך; 2. לא קשה; 3. השליך אב־נים; 4. אות בא"ב האנגלי; 6. בזמן ההוא; 7. טס; 8. אדם; 9. למקום הזה; 12. תנור; 15. גרם־שמיים; 16. שתו די צורך כם; 17. מין מחצב קשה; 19. מן הטע־מים; 20. אוייב; 21. מדינה באירופה; 23. שוטר גדודי (ר"ת); 24. מלחין גר־מני; 26. כינוי לה'; 27. הוורייה; 29. מערה; 30. כובל; 33. מעשיה; 34. פא־ניקה; 36. מפורר, עדור; 37. גירוש מן המולדת; 40. מזל; 41. כיוון ש־; 44. ירך־שלים; 46. מינח בתורת החשמל; 47. גיבעה קטנה; 49. כסף רב; 50. ירק ה־משמש כתבלין; 53. שיקרי; 54. תיבה עמוקה; 55. בגד־שרד; 56. חי ימי; 58. מכינויי האלוהות; 59. משהו; 60. אשת הדוד; 62. אלוהות; 63. מיכסה הבית; 66. קריאת־ניצחון דתית; 68. ציה; 71. חבל־ארץ בעבר־הירדן; 73. אפך יקרה; 76. אחורי הגוף; 77. תיבה; 79. תבואה; 81. מן ההורים; 83. שער הבית; 84. חי מיקראי גדול; 87. מזיק לבגדים; 89. תינוק בן־יומו; 91. מוחשי; 93. בית ה־כבשים; 95. כינוי לגדול בתורה; 96. נייר; 98. סחוב! 100. מילת־שאלה לזיהוי; 101. מתגורר; 102. בלבד.

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

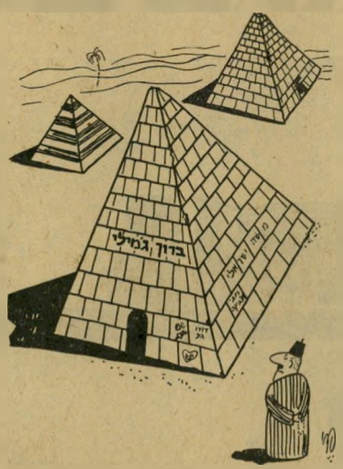
ב„אדמה קדושה", אבל אם יש אדמה קדו־שה בכל זאת, הרי זו האדמה עליה דרכו רגליה של האשה רבקה גוברי. ואם יש במדינה אנשים שזכותם היא למעלה מכל ספק, ראוייה אשה זו שכל מנהיגי המדינה בעבר ובהווה — ובראשם „הגננת הלאו־מית" גולדה מאיר — יכרעו ברך בפניה ויבקשו את סליחתה על כל מה שעוללו, ובעיקר מחילה על כל מה שלא עשו.

גיליעד כהן, גיבעתיים

● ● ●

לקראת הפלישה

כשכל עם ישראל כבר אורז את הפקל־אות ועוסק בהכנות לטיול הגדול למצ־ריים, מוטב ששר־החינוך — במקום להת־

לבט אם הוא בעד ההסכם או לא — יחל בהכשרת העם לקראת המיפגש ה־עתיד עם מי שהיו אוייבינו במשך שלו־שים שנה. כל מישרדי הממשלה כבר מתכננים איזה טובות הנאה יוכלו מדינת־ישראל, כלכלתה ועמה להפיק, כשייפתחו הגבולות עם מצריים. אבל כדי שהגבול לא ייסגר שוב במהרה, והמצרים יגיעו למס־קנה שמוטב לוותר על סיני ובילבד שלא יהיה שלום עם הישראלים — דרוש מיבצע חינוכי מקיף לכל שכבות העם, כדי שב־פלישה הגדולה של הישראלים למצריים לא יגלו המצרים את פרצופו של הישראלי המכוער.

אם לא תיעשה פעולת הכנה חינוכית כזו, לא ירחק היום ונראה כתובות כמו „ברוך ג'מילי" על אבני הפירמידות.

אליעזר כשדי, חולון

● ● ●

האיש היקר בעולם

על פי דברי שר־האוצר לשעבר, יהושע רבינוביץ', עלתה מילחמת יום־הכיפורים לישראל כ־32 מיליארד ל"י. משה דיין, שר־הביטחון באותה עת, חתם על כך כ־מואשם. פינוי העיר ימית ושאר ישובי סיני יעלה לישראל כשלושה מיליארד ל"י, על פי הערכות מישרד־הביטחון. משה דיין עודד את ההתיישבויות בסיני. ימית היא יצירת רוחו, עד כה עלה משה דיין ל־ישראל כ־35 מיליארד ל"י. ולהזכירכם: הוא נכה ב־50% כמה הוא היה עולה לנו אם היה שר־ביטחון ב־100% ושר־חוץ ב־100%?

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

בלאטו לקמפ־דיוויד

ממשלת־ישראל היתה נוהגת ביתר תבו־נה אם היתה שולחת את חבר־הכנסת שמו־אל פלאטו־שרון לנהל את המשא־ומתן בקמפ־דיוויד. בוודאי שאז לא רק ימית היתה נשארת בידינו, אלא היינו זוכים גם בפירמידות. לא אתפלא אם ח"כ פלא־טו־שרון היה, בנוסף לכך, צובר גם ריווח נאה ממכירת סכר אסואן לצד שלישי.

ה.ר. הילינגר, מהנדס, תל־אביב

● ● ●

נכתב ביום חול

ראיתי בטלוויזיה, ב„יומן השבוע", שני חיילים נושאים על כתפיהם מתנחל מן הגיבעה. חסרה לי שם מאד הכתובת: „צולם ביום חול."

יצחק שביב, נתניה

האופנה האחרונה שפשטה בכל המקו־מות — פתאום נעשו כולם דתיים. השאלה היא אם עובדי חברת עמידר, שהינה חברה ציבורית כללית, רשאים לעשות במקום עבודתם כטוב בעיניהם?

במודעה שהופיעה בסניף חברת עמידר בבית־שמש, על פתיחת ההרשמה לשכירת דירות במיסגרת „שכר־דירה־חופשי", נכ־תבו בראש המילים: ב"ה (בעזרת השם). לא נראה לי שמודעה זו פורסמה בידיעתה של ההנהלה הארצית של חברת עמידר.

י. בדד, בית־שמש

● ● ●

נכד בני אבא

בעיתונכם (העולם הזה 2142) פורסמה תמונה של פיליפ, שהוצג כ„נכדו של מלך הבלגים בודואן". איך הוא יכול להיות נכד של מלך הבלגים אם למלך הזה אין ילדים? ואיך יכולה פאולה להיות בתו של בודואן, כשהיא צעירה ממנו רק בעשר שנים. כל זה לא כל כך חשוב. אגי רק מקווה שבמאמרים אחרים אתם בודקים יותר.

מרים גרף, ירושלים

● הצדק עם הקוראת גרף. עורך המ־דור נכשל בהתמצאות בשושלת המיש־פחתית של בית־המלוכה הבלגי. פיליפ הוא נכד דודו של בודואן.

● ● ●

צביעות על דחפור

זאת תהיה ככל הנראה שנה מצחיקה מאוד — השנה החדשה. היא התחילה כך. וכמו שמתחילים שנה, אומר הפיתגם העממי, כך גם גומרים אותה. הנה, למשל, קבלני העפר — מעמד שקיים אך ורק בישראל ושהפך לסמל של ספסרות המיל־חמה. בערב ראש־השנה, כך פורסם בעי־תונות, הם התכנסו כדי לאיים על עם ישראל, ש„אם לא ייפסק המסע להשחרת תדמיתם," הם לא יהיו מוכנים לבנות לנו את קו הביצורים החדש בנגב. בדיחת השנה.

בהתחלה אנשים רוצים כסף. אחר־כך, כשיש להם די והותר לבנות וילות עם בריכות־שחיה: להחזיק בבית שלוש מכו־ניות אמריקאיות, שיהיה: ולבלות שש פעמים בשנה בחו"ל, מתחיל גם הכבוד להיות חשוב להם. פתאום הם לא צריכים

כבר את הכסף של משלמי־המיסים. מה שהם רוצים זה שנכבד אותם ולא „בשחיר את תדמיתם." רבותי, קבלני־העפר — גם לצביעות יש גבול! מי שלא רוצה שתדר־מיתו תושחר — שלא ינקה ארובות. בטח שהמדינה צריכה אנשים שיעשו גם את העבודות השחורות האלה. אבל עכשיו שום דבר לא בוער. לא צריך להקים את הקווים מהר, כדי להגן על חיי החיילים. יש זמן. וזה הזמן לחסל את ההמצאה

(המשך בעמוד 14)

רוזי נוטלת את היוזמה לרגליה.

רוזי אינה שומטת את היוזמה מרגליה אף לא לעונה אחת. לא כל שכן בחורף. יעידו על כך הדגמים החדשים של רוזי לחורף 78/79 כמו דגם לוגאנו שבתמונה, נעל בעלת מראה המגף, בעיצוב מרתק, מהלהיטים הלוהטים של העונה.

ועוד מתבטאת היוזמה של רוזי בשפע דוגמאות מפתיעות ומקוריות, עשויות עור טבעי מכף נעל ועד ראש.
ויש חדש גם ב"רוקי", העקב שכה התחבב עליך, אותו תגלי החורף בעיבודי עץ חדשים ועם ציפויי עור מסוגננים.
הכנסי לאחת החנויות שמציעות את נעלי רוזי ולא תצאי ברגליים ריקות.

להשיג בחנויות המובחרות.
המפעל: ת"א, רח' בן אביגדור 20.

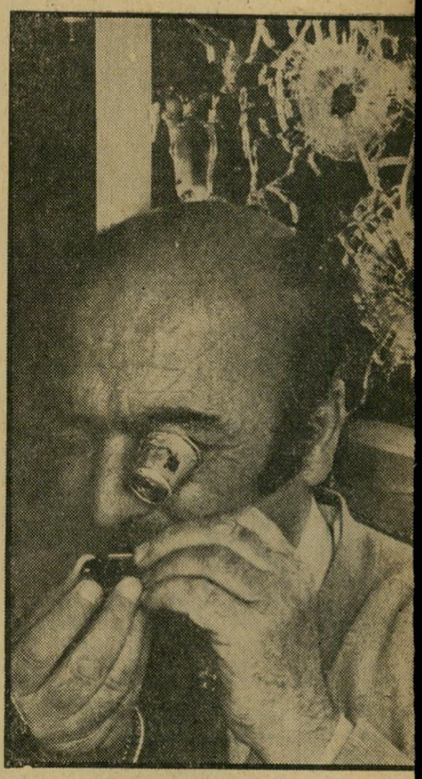
Rosi

נעלי רוזי – המהלך הטבעי

שם/עיצוב הכט

לקראת חלוקה

הימין הנוצרי בלבנון מנסה לגרור את ישראל לתוך מילחמה – אך האמריקאים רוצים למנוע זאת בכל מחיר

מאחרי שמשה מנוקבת

ה ניצרים ריצים למשוך את צה"ל למילחמה בלבנון, להנחית מהלומה על הסורים, לחסל את יריביהם בעזרת העוצמה הישראלית.

האמריקאים רוצים למנוע מילחמה בלבנון, ולכפות על מדינת־הארזים הסדר בנוסח קמפ־דייוויד.

הסורים רוצים להימנע ממילחמה, שתתיש את כוחותיהם בלבנון.

ממשלת־ישראל אינה רוצה להסתבך, על אחת כמה וכמה אחרי הסכמי קמפ־דייוויד.

הפלסטינים רוצים להחזיק מעמד.

צירוף כל הגורמים האלה במישוואה אחת מוביל, כימעט בוודאות, לתוצאה אחת: חלוקת לבנון לשתי מדינות.

הפיאודלים:
מוות לפי חעודה

כ די להעריך נכונה את המצב בלבנון, ולמנוע בעד קבוצות של כסילים (בייחוד מקרב חברי ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת) לסבך את ישראל בהרפתקה מסוכנת, יש לחזור שוב על אמיתות־היסוד של לבנון.

עובדת־יסוד ראשונה: לבנון איננה מדינה מודרנית, בעלת מיפלגות המאורגנות על־פי אידיאולוגיות או אינטרסים, והסובלת מפלישה זרה.

בלבנון קיים עדיין משטר הניתן להגדירו רק כ„תיאוקראטיה פיאודלית", נוסח ימי־הביניים.

החיים הציבוריים מאורגנים בארץ זו על־פי קווים של מישפחות ועדות, והדבר יוצר את התסבוכת הפנטסטית, שהמוח הישראלי הפשטני אינו מסוגל, בדרך כלל, לתפסה. מצב זה אינו קיים רק בקרב הימין הנוצרי, הלוחם למען המשך המישטר הזה, אלא גם בקרב השמאל המוסלמי.

מאת
אורי אבנרי

כך, למשל, אחרי שנרצח כמאל ג'מבלאט, הפיאודל הדרוזי הזקן ששימש כמנהיג רישמי של „המיפלגה הסוציאליסטית המתקדמת", לא באה במקומו אישיות שמאלית ידועה אחרת, מקרב הדרוזים, המוסלמים או הפלסטינים. את מקומו ירש בנו, שהוא בחור צעיר ונחמד, אך הרחוק מלהיות אישיות סמכותית.

חלק מן הכוחות הפיאודליים הפועלים בלבנון טרחו להקים „מיפלגות", שלמעשה אינן אלא חמולות מוסוות. אחרים לא טרחו לעשות אף זאת.

כך, למשל, פועלים במיגזר הנוצרי שלושה כוחות פיאודליים, שרק שניים מהם מוסווים כמיפלגות:

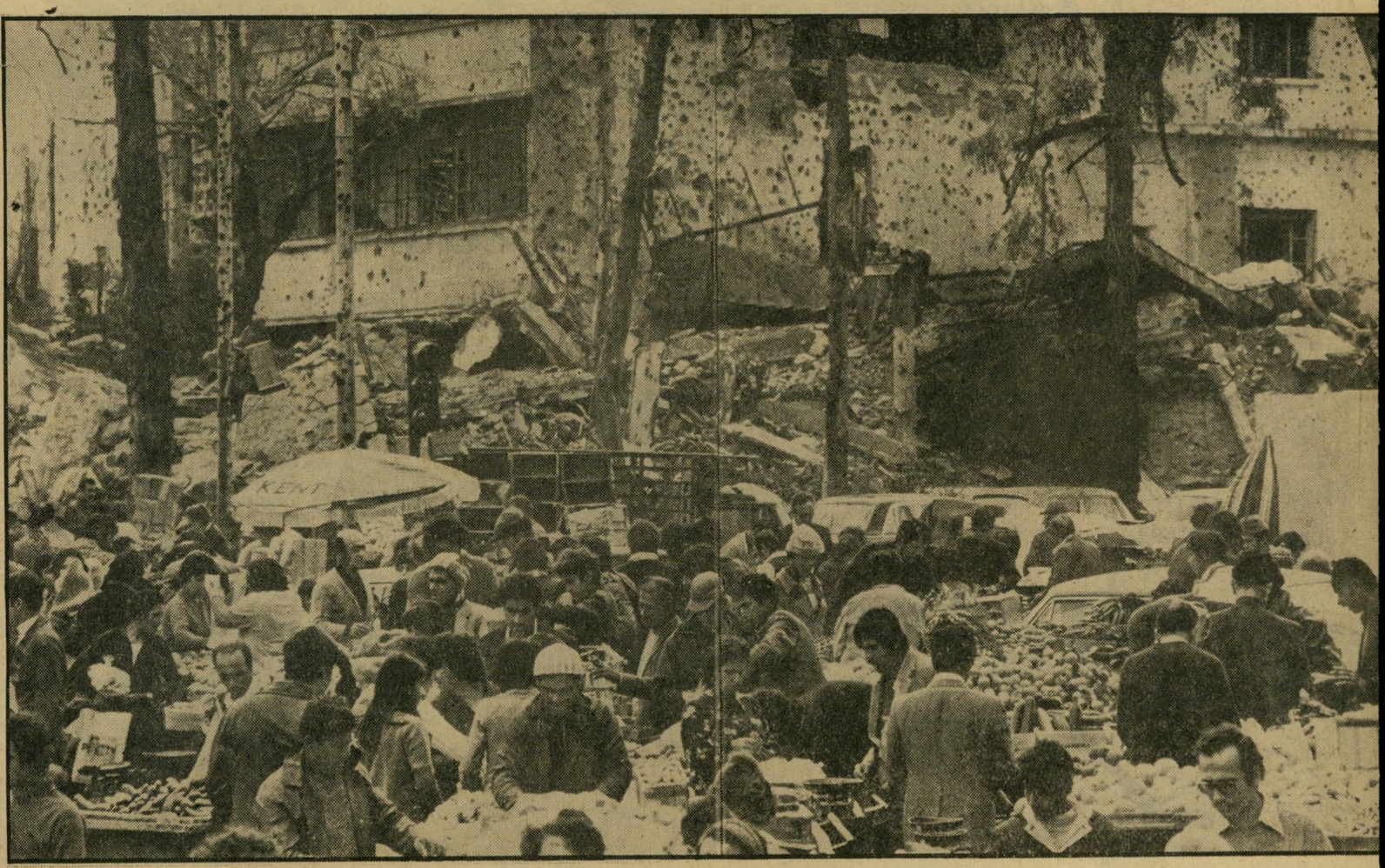
- **מישפחת ג'מייל** (האב פיאר ויורשו, הבן בשיר), המחזיקה באירגון אל־כתא'ב („הפאלאנגות").
- **מישפחת שמעון**, המחזיקה ב„מיפלגה הליברלית".
- **מישפחת פראנג'יה**, שלא הקימה עד לאחרונה מיפלגה, אלא הסתפקה בשליטה על הטריטוריה המישפחתית בצפון לבנון (העיירה זע'רתה, אהדן ועוד).

כוח רביעי, מסוג אחר, הוא אירגון בשם „שומרי הארזים", בהנהגת הגזיר הקנאי שרבאל קסיס, שהוא מעין מהדורה לבנונית־נוצרית של גוש־אמונים הישראלי.

במחנה ממול, קיימים שני כוחות פיאודליים דרוזים — מישפחת ג'מבלאט, המחזיקה במיפלגה הסוציאליסטית, ומישפחת ארסלאן, שלא טרחה אף להקים מיפלגה.

בקרב המוסלמים משני המחנות — הסונים והשיעים — אין המצב שונה בהרבה. רק בקרב השמאל האמיתי — מחנה האינטלקטואלים הצעירים, הרוצים לשבור את המישטר הזה כולו ולכונן מדינה חילונית מודרנית — התפרקו החישוקים הפיאודליים.

סימן־ההיכר של מילחמת הפיאודלים, החמולות והעדות: בלבנון נהרגים אנשים

מרכז ביירות: מתחת לבתים ולעצים המנוקבים, מתקיים שוק־הירקות הפתוח

העי"רה דאמור, 20 ק"מ מדרום לב"רות: "לדים פלסטיניים משחקים במילחמה

על־פי תעודת־הזהות. אם בעל התעודה שייך לעדה או לחמולה היריבה, הוא בן־מוות. רק השמאל חרג מכלל זה.

ביגלל המיבנה הזה, יש פילוגים גם במחנה הנוצרי וגם במחנה הי־מוסלמי. המצב כולו אינו יציב. כך אחד מן הכוחות יכול לשנות את גישתו בן־לילה מן הקצה אל הקצה, ואיוולת היא לסמוך על אחד מהם לאורך ימים.

הסורים: תמיד נגד החוק

ע **ובדת־יסוד** שנייה היא שסוריה אינה בבחינת „מדינה זרה" רגילה ב־לבנון.

מבחינה היסטורית, לבנון היא חלק מ־סוריה. היא הופרדה מגוף סוריה על־ידי השילטון הקולוניאלי הצרפתי, שביקש ל־קומם את המוסלמים והנוצרים אלה נגד אלה, על־פי העיקרון המקודש „הפרד ומשול".

הסורים לא השלימו מעולם עם הפרדת הלבנון. מעולם לא העניקה סוריה ללבנון הכרה דיפלומטית. מעולם אף לא היתה קונסוליה סורית בביירות, או לבנונית בדמשק. אחת התוצאות המזורות: סוריה היתה תמיד המדינה היחידה בעולם שאז־רחיה לא היו זקוקים לאשרת־כניסה ל־לבנון, ולהיפך. פשוט לא היה מי שיעניק את האשרות.

מילבד גבול־הים וגבול־ישראל, סוריה משתרעת לאורך כל גבולותיה של לבנון. כל יחסי המיסחר והתחבורה של לבנון הם עם סוריה, או דרך סוריה.

מכאן שהיתה לסוריה תמיד השפעה עצו־מה בלבנון, וכל הפיאודלים ביקשו, בתקו־פה זו או אחרת, את תמיכתה.

סוריה, מצידה, היתה תמיד מע־רבת בנעשה בלבנון, כשהמגמה העיקרית שלה היא למנוע את הש־תלטותו של גוף חזק יחיד ובלתי־תלוי בה. משום־כך פעלה סוריה תמיד נגד הכוח החזק ביותר בלבנון, ותמכה ביריביו.

משום כך היתה ההתערבות הצבאית הסורית בקיץ 1976 טבעית לגמרי. באותו שלב של מילחמת־האזרחים התהפך הגלגל, והקואליציה השמאלית־מוסלמית־פלסטינית החלה מתגברת על הימין הנוצרי. עמוד־השדרה של הקואליציה הזאת היה מור־כב מכוחות אש"ף. לתדהמת העולם, הת־ערבה סוריה המוסלמית והלאומית לטובת הנוצרים המפסידים, נגד המוסלמים ה־מנצחים.

באותו זמן עבר הגבול בין הדרום (המוסלמי בעיקרו) ובין הצפון (הנוצרי בעיקרו) לאורך כביש דמשק—ביירות. כו־חות אש"ף פרצו צפונה, דרך צוואר־בק־בוק צר, אל ממיזרח לכוח הנוצרי העי־קרי, והחלו תוקפים את השטח הנוצרי ממיזרח. תוך כמה ימים יכלו לחסל את הכוח הנוצרי, להגיע אל הים בצפון, להשתלט על המדינה כולה, מכיוון שהיתה להם עדיפות גדולה בכוח.

באותו שלב קריטי קראו מנהיגי הנוצ־רים, ובראשם הנשיא דאז, סוליימאן פרנ־ג'יה, לצבא הסורי להתערב. הסורים עשו זאת ברצון, מתוך המגמה המסורתית שלהם למנוע השתלטות של כוח בלתי־תלוי (במיקרה זה: אש"ף והמוסלמים ה„שמא־ליים") בלבנון.

הם פתחו במיתקפה מוחצת לאורך כביש דמשק—ביירות, וניתקו את הכוח האש"פי העיקרי, שהיה ממוקם בעורף הנוצרים, מן הבסיס שלו בדרום. על כוח זה איימה סכנת־השמדה.

במשך שבעה ימים נערך הקרב על ה־עיירה בחמדון־עאלי, צוואר־הבקבוק הפלס־טיני. בעיני הפלסטינים, כבר הפך קרב זה אפוס לאומי. במשך שיבעה ימים ולילות עמדו הכוחות הפלסטיניים מול העוצמה הסורית העדיפה והחזיקו את צוואר־הבק־בוק פתוח, עד שכל כוחותיהם נחלצו מן המלכודת מצפון לכביש וחזרו לשטחם.

בדרך זו, תודות להתערבות הסורית, ני־צל השטח הנוצרי.

הקרב בין הסורים והפלסטינים הגיע לסיומו בהסכם ריאד. אש"ף התיר לצבא הסורי להיכנס לביירות המערבית (המוס־למית), ואילו לפלסטינים ניתנו ערובות להמשך קיומם העצמאי בלבנון.

בעיקבות ההסכם, הניח אש"ף לצבא ה־סורי להתפרס בכל השטחים שבידיו, והיה מוכן שהסורים יתקדמו עד לגבול היש־ראלי. הדבר נמנע ביגלל התנגדותה של ממשלת יצחק רבין, שקבעה אז כי נהר הליטאני הוא „הקו האדום".

הנוצרים, לעומת זאת, לא הניחו לסו־רים להיכנס לשטח שלהם, למרות שהסו־רים הוסיפו לשרת גם אותם. כך, למשל, שמרו הסורים, למען הנוצרים, על פרוז־דור פתוח לנמל־התעופה של ביירות, ה־מצוי בשטח המוסלמי־פלסטיני.

אש"ף: מדינה בדרך

ע **ובדת־היסוד השלישית** היא הנו־כחות הפלסטינית בלבנון.

האוכלוסיה הפלסטינית בלבנון, שהגיעה לשם במהלך מילחמת־העצמאות, מתקרבת כיום לחצי מיליון נפש, היא חמושה מכף רגל ועד קודקוד. זהו כוח צבאי בעל עוצ־מה העולה על כל כוח מקומי אחר — כולל כוחן של הפאלאנגות הנוצריות.

כוח זה אינו משופע רק באמצעי־לחי־מה כבדים, שהגיעו אליו מידי בעלי־בריתו בעולם, אלא גם בניסיון־קרב ובמוראל קרבי גבוה. הוא עמד במערכה הקשה נגד הצבא הסורי, והחזיק מעמד. הוא מאמין שהוא עמד מול כל צה"ל במילחמת־הלי־טאני, במארס 1978, ושהחזיק מעמד במע־רכה זו במשך כל ימי הקרבות.

אך יש לו יתרון, העולה גם על הנשק והמוראל: הידיעה המוחי־לטת ש„אין ברירה". אין לפלסטי־נים לאן ללכת. גם אילו רצו לע־כור למדינה אחרת — אין אף מדי־נה ערבית אחת המוכנה לקבל או־תם. אובלוסיה זו לוחמת על חייה.

(המשך בעמוד 38)

רחוב בב"רות: מ'יסחר ותת־מ'יקלע

מכתבים

(המשך מעמוד 10)

ששמה קבלני־עפר, שאינה אלא צביעות על דחפור. הפיתרון הקל הוא אולי להביא קבלנים אמריקאים או אחרים. או אולי לקחת פועלים ערבים מעזה, שיבנו את הקווים החדשים. אבל אם רוצים באמת לפתור בעיה — למה לא להפוך את העניין למיבצע לאומי?

לפני הרבה שנים טיילתי ביוגוסלביה. ראיתי שם בני־נוער, תלמידי גימנסיות, עובדים בסלילת כבישים. פעם אפילו אצלנו הסתייעו בגדנ"ע לבניית קו צינור הנפט מאילת. זה הזמן להטיל על הנוער משימות לאומיות ולגייס אותו לבניית קו הביצורים החדש. ואם לא היה עד עכשיו מה לעשות עם תלמידי הישיבות, הפאציפיסטים למיניהם ומשתמטות הגיוס — הנה הפיתרון: גייסו אותם לבנות את „קו בגין" החדש, בדרך שתימנע את התופעה של התעשרות קלה של מעטים.

אריה ביגר, תל־אביב

● ● ●

קיפוח בלי תלונות

בקשר לכתבה „הסיזון הנגדי של ה־אצ"ל", שהתפרסמה בעיתונכם (העולם הזה 2141), ברצוני לציין שהכתב שלכם לא התקשר איתי ו/או עם נחום שריג, ולא קיבל מאיתנו כל אינפורמציה מכל מין שהוא, אשר יכולה היתה להוביל לכתבה זו ולמסקנותיה.

יותר מזאת, בכתבה יש בהקשר אלינו עובדות לא נכונות: לא נפגשנו עם מזכיר הממשלה מר נאור ולא הבאנו בפניו תלונות על קיפוח. לאמיתו של דבר, קיבלנו ואנו ממשיכים לקבל סיוע מכל הנוגעים בדבר, לרבות השר מודעי, מר אריה נאור ומר דויד אדמון, מנהל אירועי שנות השלושים.

מיכאל פרי, הוועדה המארגנת של כנס הפלמ"ח, תל־אביב

● חבל שמר פרי לא מתייחס במיכתבו לעובדה המרכזית שפורסמה בכתבה: החלטת ועדת אירועי שנת השלושים, לקצץ את התקציב שהובטח לכנס הפלמ"ח.

● ● ●

פחיטה פוליטית

בעלי בתי־הקולנוע בתל־אביב־יפו הודיעו על כוונתם לשבש שרירותית את הליכי הבחירות הדמוקרטיות לעיריית תל־אביב־יפו, כאמצעי סחיטה שנועד לאלץ את ראש העירייה, שלמה להט, לוותר על גביית היטל העינוגים מכרטיסי־הקולנוע — מסר דויד שיפמן, יו"ר מטה ההסברה של הליכוד בתל־אביב, במסיבת עיתונאים.

בעלי בתי־הקולנוע הודיעו לשני בעלי הזיכיון, על הפירסום בבתי־הקולנוע בתל־אביב־יפו (חברות שפט ואור־קולטון), כי יסרבו להציג סרטי תעמולה של להט ושל הליכוד לקראת הבחירות לעירייה, שעה שהם מוכנים, כמובן, ברצון להציג את סרטי התעמולה של יריבי מר להט והליכוד.

מבחינה מעשית עלול להתממש איום הסחיטה של בעלי־הקולנוע, ביגלל מלאכת חקיקה רשלנית של ועדת הפנים, שהחליטה להתיר תעמולת בחירות קולנועית במערכת הבחירות לעיריות. אבל לא נתנה דעתה ללוות את הצעת החקיקה בסעיפים שיבטיחו אי־אפלייה בין הרשימות המתמודדות בבחירות.

ההודעה של בעלי בתי־הקולנוע היא נסיון גלוי ראשון בישראל של קבוצת לחץ, לסחוט לעצמה טובות הנאה באיום של סיכול הבחירות הדמוקרטיות. אם ישיגו הישג כלשהו בדרך זו — ייפתח הפתח לכל בעל־חזקה בישראל, לתבוע טובות הנאה מן המועמדים ערב בחירות, דבר שיסתיים עבור החברה הישראלית בתורצאות מהרידות. לפיכך, תובע הליכוד בי־תל־אביב מהכנסת ומכל המיפלגות, ותהא היריבות ביניהן אשר תהיה, לנקוט בצעדים תקיפים כדי למנוע מצב כזה מלכתחילה.

אריה גלבזום, תל־אביב

פרסום ד"ר יעקבסון

השיגעון הגדול נגמר. הקנאים חוזרים לחוריהם

עם שפוי

ב משך כך השנים האלה אמרנו: העם הזה הוא הרבה יותר שפוי מכפי שהוא נראה ונשמע.

הבטחנו, לכך מי שהיה מעוניין לשמוע: אם יציבו לפני העם הזה את הבחירה הפשוטה — שלום או שטחים — הוא יבחר בשלום.

אמרנו. אבל — למה להכחיש? — לא פעם התגנב לליבנו צל צילו של חשש. שמא אנחנו טועים? שמא העם מתחיל להשתגע, לאט־לאט?

סיקרי דעת־הקהל ה„מדעיים" הראו שהציבור רוצה בשטחים הכבושים, ואינו מוכן להחזירם גם תמורת שלום מלא וסופי עד נצח־נצחים. המונים צעדו אנה־ואנה, על־פי מיצווות גוש־אמונים. צלילי מצדה התנגנו כמוסיקת־רקע. ולבסוף נבחר מנחם בגין כראש־הממשלה — בחירה שלא יכלה להתפרש אלא כתזוזה מאסיבית אל הימין הקיצוני.

מי שנוטה לייאוש — יכול היה להתייאש. רבים עשו זאת. אני סבור כי חלק לא־מבוטל של תנועת הירידה לאירופה ולארצות־הברית, מקורה בייאוש זה.

אך אנו החזקנו בדעתנו: זהו עם שפוי. התעמולה של מנהיגות גרועה מבלבלת את ראשו. כלי־התיקשורת הלאומניים מסיתים אותו.

אך במיכחן האמיתי, כאשר ההכרעה תהיה מונחת על כף המאזניים בצורה ברורה וחדמשמעית — הוא יכריע את הכף לטובת השלום.

■ ■ ■

ה אמנם — והנה זה קרה.

מנחם בגין החליט מה שהחליט בקמפ־דיוויד. העם יכול היה לקבל או לדחות. העם קיבל.

הספקנים יכולים לשאול: „אז מה? זהו עם של כבשים. כל מה שהממשלה — כל ממשלה — היתה אומרת לו, העם היה מקבל. גולדה אמרה: לא להחזיר — העם קיבל. דיין אמר: שארם־אל־שייך חשוב מן השלום — העם קיבל. בגין חתם על הסכמי־שלום — העם קיבל. אילו היה בגין קורא למילחמה למען שתי גדות הירדן — העם היה מקבל."

יש בזה גרגר של אמת. המוני הציבור בישראל — כמו בכל ארץ — נוטים להתייצב מאחרי ממשלתם. העם האמריקאי צעד אחרי נשיאיו אל תוך הביצה של ויאטנאם, ורק קומץ קטנטן מחה נגד הממשלה — עד שהיה ברור לכל שאמריקה נחלה תבוסה. הצרפתים תמכו בממשלות הלאומניות, שניהלו מילחמה קולוניאלית אכזרית באלג'יריה, עד שבא שארל דה־גול ושיחרר אותם מן ההרפתקה. בעזרת רגשות לאומניים, יכולה גם הממשלה המטופשת ביותר לגייס, לפחות לזמן־מה, את תמיכת ההמונים בה.

אבל לא זהו העיקר. העיקר הוא שכמצבים כאלה קם מיעוט שפוי ובעל־מצפון, ומטיף נגד ההתמכרות לסם הלאומני. כאשר העם הוא נורמלי, מיעוט זה הוזק וגדל בהדרגה. בסופו של דבר הוא משפיע על ההמונים ועל הממשלה.

זהו הדבר שקרה אצלנו. תחילה, למחרת מילחמת ששת־הימים, היינו קומץ קטנטן. מעטים מאד היו מוכנים באמת להחזיר שטחים תמורת שלום, ומעטים עוד יותר היו מוכנים להחזיר את כל השטחים תמורת כל השלום.

אחרי ביקור אנוור אל־סאדאת גדל מיעוט זה במהירות. הפער בין העמדה הרשמית ובין דעת הציבור הנאור התרחב בהתמדה.

התנועה למען „שלום עכשיו" קמה כביטוי ספונטאני של תחושה זו, והיתה לה השפעה כבירה על ההתפתחות.

איש אינו יודע, ומן הסתם גם לא יידע לעולם, מה בדיוק השפיע על מנחם בגין, כאשר החליט להפנות עורף לאידיאלים שהוא דגל בהם במשך חמישים שנה, ולהעדיף על פניהם את אידיאל השלום. באיזו מידה השפיע קול המצפון שלו עצמו? באיזו מידה נכנע ללחץ אמריקאי? עד כמה הושפע מאישיותם של ג'מי קארטר ואנוור אל־סאדאת?

אך תהיה התשובה על שאלות אלה כאשר תהיה — אין ספק שבצורה מודעת ובלתי־מודעת הושפע מהפגנות „שלום עכשיו". הן הבהירו לו כי חלק גדול מן הציבור מעדיף את השלום על השטחים.

הן גם הכטיחו לו שאם יחליט לעלות על דרך השלום, העם ייקח אחריו.

■ ■ ■

ך כך קרה. מאז שידרה הטלוויזיה את טכס חתימת ההסכמים בבית־הלבן, מדהימה תגובת הציבור את כל רואי־השחורות, שאיבדו את אמונתם בשפיות־הדעת של „העם הזה".

גדודי השוטרים שגוייסו כדי להגן על בניין הכנסת מפני זעם הרבבות — נשארו מובטלים. הם רבצו ברחבת הכנסת, משועממים. מול הבניין הופיעו בקושי כמה מאות, והמוראל של אלה היה ירוד.

לגוש־אמונים, שיכול היה בימי־השיא שלו שלח חותר. מאחוריה מתגלה פרצופו של העם כמו שהיה לפני השיגעון הגדול, לפני 1967.

■ ■ ■

נ יצחון השפיות הוא תופעה המלווה את הציונות מאז ראשית ימיה. מכל תנפעות הציונות, שהיתה כולה תנועה מופלאה למדי, היתה זאת אולי התופעה המופלאה ביותר.

ככל המיבחנים ניצחה הציונות „המעשית" את הציונות „המדינית", שהיתה ציונות מיזוגית, הצהרתית והפגנתית.

חיים וייצמן הגמיש, הסתגלן, שביקש בכל מצב להשיג מה שניתן להשיג, ניצח את זאב ז'בוטינסקי הססגוני, שרצה תמיד להשיג יותר. (ז'בוטינסקי עצמו היה אדם רציונלי ביותר. הוא היה רחוק מאד מלהיות קנאי. אך הוא נדחה על־ידי הרוב, מפני שדרכו נראתה הרפתקנית מדי. אולי זהו המקום להגיד: אילו היה זאב ז'בוטינסקי חי ומנהיג את העם כיום, אין שמץ של ספק שהיה תופס בשתי ידיו את ההזדמנות ההיסטורית שנפתחה לפני המדינה עם ביקורו של אל־סאדאת.)

כאשר עלתה לראשונה תוכנית־החלוקה, בדו"ח של ועדת־פיל 1937, תמך בה הרוב. (אילו נתגשמה התוכנית, כמה מיהודי אירופה היו ניצולים בימי השואה?)

שוטרים ברחבת הכנסת, בעת הדיון על הסכמי קמפ־דייוויד: אין גייסות לגוש

לגיים רבבות למיצעדים פרובוקטיביים ולהפגנות שחצניות, נמתכר לפתע שהוא נשאר בלי גייסות.

15 חברי־הכנסת הלאומניים, שהצביעו נגד ההסכמים (להבדיל מארבעת אנשי רק"ח, שהצביעו נגדם מטעמים אחרים), מבטאים את המיעוט הקנאי של כ־15%, שהיה קיים בתנועה הציונית וביישוב העיברי מאז ימי־הראשית.

יתכן כי התופעה המעניינת ביותר היא גורלם של הפאשיסטים הגלויים, אנשי „מלכות ישראל", „ארץ עבר", „הציונות האכזרית", „האימפריה העיברית", „שילטון הבחירים" ודומיהם. עד יוני 1967 הם היו מוחזקים כאנשי־שוליים מטורפים. אחרי ששת־הימים, הם החלו יוצאים מתחת לאבנים ומגיחים מן החורים. בן־לילה הפכו הוגי־דיעות מכובדים, נואמים מבוקשים בלישכת עורכי־הדין ובמועדוני רוטארי (וכמובן, בטלוויזיה). היה נדמה שהם הפכו דוברי העם, ההולך ומשתגע.

והנה, למחרת קמפ דייוויד, כאילו ניפנפה פייה טובה בממטה־הקסמים שלה, הם הפכו שוב אנשי־שוליים. הם איבדו את הקהל שלהם. הם חוזרים אל החורים ואל מתחת לאבנים.

כמו נרקומן המקיץ מהשפעת הסם, חוזרת השפיות לציבור. לא רק עצם התהליך מדהים, אלא גם המהירות שבה הוא מתבצע.

מעטה השיגעון נופל, כמו מסיכה שהקשר

כאשר החליטה עצרת האו"ם על החלוקה, ב־29 בנובמבר 1947, רקדו ההמונים ברחובות מרוב התלהבות.

היתה זאת אכסטאזה של שפיות־הדעת, ומסתבר שאין סתירה בין השתיים.

הסכם־השילומים עם גרמניה, אחת ההכרעות המצפוניות העמוקות ביותר בתולדות הציבור, שעורר את הרגשות הסוערים ביותר בתת־ההכרה הלאומית, נתקבל על־ידי הרוב הגדול. ענני הגאז המדמיע, שהסתירו לכמה דקות את בניין הכנסת במרכז ירושלים, לא יכלו להסתיר עובדה זו.

כאשר החליט דויד בן־גוריון לשים קץ להרפתקה האומללה של מילחמת־סיני ולפנות במהירות את כל השטחים שנכבשו, עד המילימטר האחרון ממש, קיבל הציבור את הדין בהבנה ובהסכמה. ההמונים לא עלו על הכנסת.

מהצהרת בלפור ועד כיסוסה של מדינת־ישראל, השיגה הציונות את הישגיה המדיניים הגדולים תודות לתכונה זו.

■ ■ ■

א פשר לתמוה מניין לעם הזה כה רבה של שפיות־הדעת.

תנועות־שיחרור אינן מצטיינות, בדרך כלל, בעודף של תבונה וחוש־המידה. כדי לבצע מהפכה גדולה דרושה,

(המשך בעמוד 26)

מדוע מכנה בגין את דיין מישפטן

ומה ההבדל בין אשר ידלין לפרופסור דורון

■ ביום הראשון שעבר היה צריך להתקיים ראיון מיוחד של ראש־הממשלה **מנחם בגין** עם שדרנית הטלוויזיה האמריקאית המפורסמת **ברברה וולטרס**. הראיון היה צריך להתבצע באמצעות לוויין דו־סיטרי, כשבגין נמצא בירושלים ווולטרס בקליפורניה, והם רואים זה את זה על פני מסכים. בגלל מחלתו של בגין, הודיעו עוד ביום הששי לוולטרס כי הראיון לא יתבצע. כאשר חזר בגין לביתו מבית־החולים הוא מצא זר שושנים אדומות בלוויית מברק מוולטרס, המאחל לו החלמה מהירה. הדבר הראשון שבגין עשה, לאחר שובו מבית־החולים, היה להחזיר לוולטס מברק שבו הוא הודה לה והבטיח כי הראיון שבוטל יתקיים בהקדם.

■ בעת ששכב מרותק למיטתו בבית, נמנע ראש הממשלה לקבל אורחים, מלבד כמה יוצאים מן הכלל, והקדיש את זמנו למנוחה, קריאת עתונים ושיחות טלפון ממושכות. בכל זאת ביקר אותו שר־החוץ משה דיין, שבא להיפרד ממנו ערב צאתו של דיין לוואשינגטון. כשהגיע מאוחר יותר גם שר־הבטחון עזר וייצמן לביתו של בגין, הוא נשאל לשם מה הוא בא והשיב בבדיחות: „רק לדיין מותר להיפרד מבגין?"

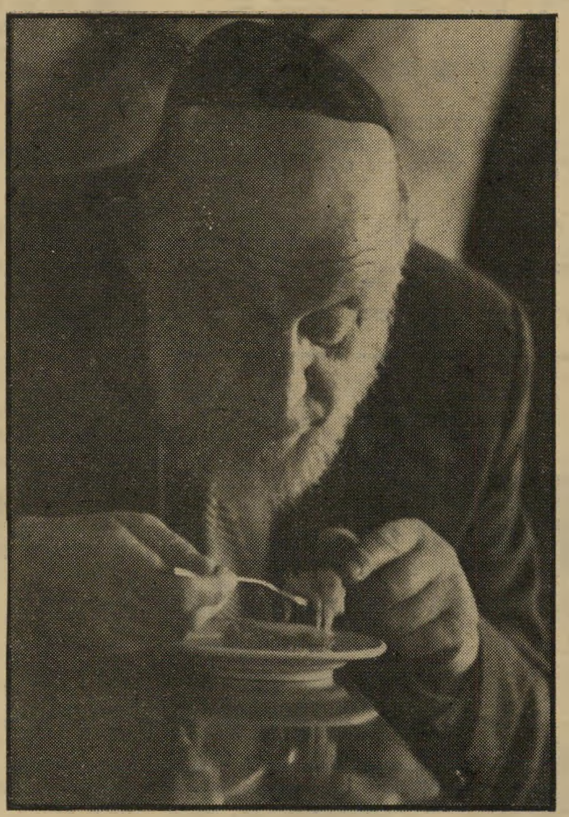
■ באחת משיחותיו במסגרת־הכנסת כינה ראש־הממשלה מנחם בגין את שר־החוץ **משה דיין** בתואר מישפטן. כשנתקל במבטי התמיהה של השומעים הסביר בגין: „כאשר דיין מתחיל לאמר מישפט, אף פעם אי אפשר לדעת איך הוא יסיים אותו."

■ חברי המישלחת הישראלית לקמפ־דייוויד מוסיפים פירוש משלהם לגירסאות השונות על הסיבות להחלפתו של שר־המלחמה המצרי **עבד־אל־ראני אל־גאמסי**, ומיגוון כיוצאו של נשיא־מצריים **אנוור אל־סאדאת**. לדברי חברי המישלחת היה גאמסי מודאג משך כל שהותו בארצות־הברית ממצב בריאותה של אשתו, שהיא חולה מאוד, ולדעתם ביקש תפקיד קל יותר כדי להקדיש יותר זמן לאשתו.

■ אותם ישראלים מהמישלחת נזכרו במערכת היחסים בין שר־החוץ בפועל החדש של סאדאת, **כוטרום ראלי** לבין סאדאת, כפי שתאר אותם בפניהם ראלי עצמו. סיפר ראלי: „כאשר הנשיא קורא לי בוטרוס, אני יודע שהוא מרוצה ממני. כאשר הוא קורא לי פיטר, שהוא תירגום השם שלי לאנגלית, אני יודע שהוא כועס עלי."

■ רק עתה התברר מדוע הסכים לפתע סגן־ראש־הממשלה **יגאל ידין** לוותר על הנסיעה לוושינגטון כחבר מישלחת המשא־ומתן עם מצריים. אחד מעוזריו של ידין מו. סיפר ראלי: „כאשר הנשיא קורא לי בוטרוס, אני יודע שהוא מרוצה ממני. כאשר הוא קורא לי פיטר, שהוא תירגום השם שלי לאנגלית, אני יודע שהוא כועס עלי."

■ רק עתה התברר מדוע הסכים לפתע סגן־ראש־הממשלה **יגאל ידין** לוותר על הנסיעה לוושינגטון כחבר מישלחת המשא־ומתן עם מצריים. אחד מעוזריו של ידין

יעקב גרוס חבר־הכנסת מאגודת־ישראל, מציף את ועדת־הכנסת לבדיקת תנאי בתי־הכלא בתזכירים רבים. בתזכירים אלה מציע גרוס לקבוע עונש מוות על עבירות חמורות ולהקים מחנות עבודת־פרך לאסירים שנדונו על עבירות קלות יותר. במחנות־עבודת־הפרך מציע גרוס שלא לפנק את האסירים, גם במה שנוגע למזונם. תזכירים אלה לא הפריעו לח"כ גרוס בישיבה האחרונה של הכנסת לאכול בהנאה גלוייה.

הסביר לו כי לא יאה לסגן־ראש־הממשלה להיות האיש מספר שניים במישלחת, וכי בעוד מעמדו הרשמי של ידין בארץ גבוה מזה של שר־החוץ משה דיין, לא ייתכן שמעמדו של ידין יהיה נחות מזה של דיין בוושינגטון.

■ הסקופ של הצהרון מעריב, על נסיעתו החשאית של ידין למשך יומיים לארצות־הברית, התגלה רק במקרה. התברר כי הפסל **מנשה קדישמן** נסע באותו מטוס אל־על שבו נסע ידין. קדישמן, אשר בדרך כלל מעלים אותו למחלקה־הראשונה בטיסותיו באל־על, התפלא על כך שהפעם נאלץ לשבת במחלקת־התיירים, וכשהתלונן על כך בפני הדיילת היא הסבירה לו לתומה כי המחלקה־הראשונה נסגרה מפני שידין נוסע בה וביקש להיות בגפו. קדישמן סיפר על כך, גם כן לתומו, לכתב מעריב, והלה הבין כי נפל בידיו סקופ.

■ ביום החמישי האחרון נשאל ידין, לאחר שיצא מישיבת הממשלה, על ידי הכתב הצבאי של הטלוויזיה **עמירם ניר**, אם יש למלשלה קו אדום בנוגע למילחמה בלבנון. ידין השיב בהתחמקות: „יש אנשים שהם עיוורי־צבעים." ידידיו של ידין מקרב צופי הטלוויזיה יודעים כי ידין עצמו הוא עיוור־צבעים, ומנסה להסתיר זאת.

■ אותם ידידים נזכרו כי באחד מטיוליו של ידין באירופה, לפני שנים אחדות, הוא שכר מכונית שבה עבר חלק ניכר מהיבשת. באותן ארצות שבהן רמזור התנועה האדום הוא העליון מבין שני הרמזורים, והירוק הוא התחתון, נהג ידין כשורה. אולם כשהגיע לספרד, שבה היה סדר הרמזורים הפוך, העליון ירוק והתחתון אדום, היה ידין, שלא הבחין בצבעים, נוסע בכל פעם כשהרמזור סימן לעצור.

■ כששמע שר־הדתות **אהרון אבו־חצירא** כי כל אחת מהמיפלגות, ביניהן מיפלגתו שלו, המפ"ל, דורש לצרף נציג שלה למישלחת לוושינגטון, ולהפוך את המישלחת למשא־ומתן למישלחת מיפלגתית, הוא אמר: „אני מסכים לכך בתנאי שיקחו גם את ח"כ **צ'ארלי ביטון** כנציג הפנתרים־השחורים."

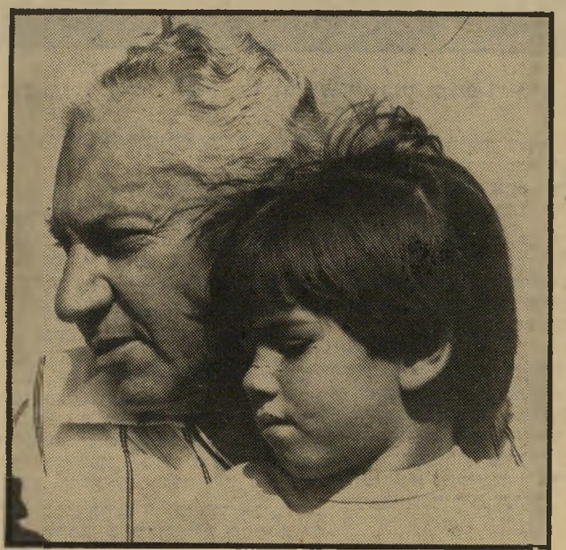
■ לאחר הדיון המאראתוני בכנסת ניגש הממונה על הסברת החוץ, ח"כ **זלמן שובל**, אל השולחן שלידו ישבו ראש־הממשלה ואשתו **עליזה** ואמר להם: „אתם לא יודעים כמה קשה עבדתי בשלושת השבועות האחרונים. הכנתי את תשתית ההסברה שלנו בארצות־הברית לקראת כישלון השיחות." בגין, אשר כעס על שובל בגלל הימנעותו בהצבעה, השיב לו: „המזל הוא, שאנחנו הכנו את התשתית לי הצלחה." שובל הסמיק ועזב את השולחן.

■ למחמאות בלתי צפויות זכה שר־התעשיה הפורש **יגאל הורביץ** מפי חבר האופוזיציה, איש המערך ח"כ **עדי אמוראי**. אמר אמוראי: „הורביץ השתדל, ויכול היה להצליח, אבל שר האוצר **שמחה ארליך** לא נתן לו."

■ אמוראי מסביר במשפט אחד את המצב הכלכלי בארץ: „לאחר המהפך הלכו כל היהודים לבנק, הצמידו את הכסף שלהם, והיום כולם עשירים. אבל את העתיד איי אפשר להצמיד כי ארליך מישכן אותו."

■ בערב הראיונות של **יעקב** („יענקל'ה") **אגמון** בירח ומצב רוח הופיעו יושב־ראש הנהלת קופת־חולים, הפרופסור **משה דורון**, והזמר **עוזי חיטמן**. חיטמן הזכיר לאגמון כי בפעם האחרונה שהוא הופיע בתוכניתו, היה המרואיין **אשר ידלין**, שהיה אז יושב־ראש הנהלת קופת־חולים. אגמון מיהר להרגיע את דורון ואמר לו: „זה לא עניין של שיטה. לא כולם נכנסים לכלא אחרי שאני מראיין אותם."

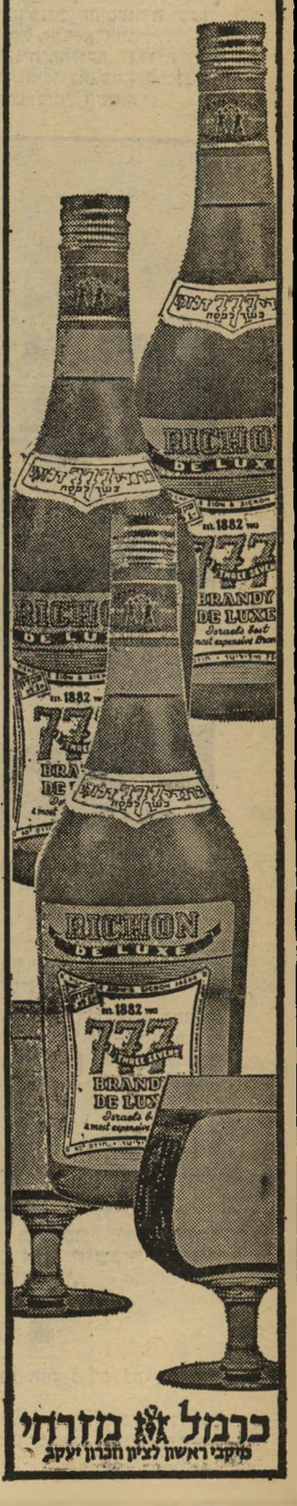
■ אגב, אגמון ערך ביום הראשון האחרון תכנית של בירה ומצב רוח בכלא מעשיהו. שלא כמינהגו, היו המרואיינים של אגמון האסירים אנשי המקום, ולא אורחים מבחוץ. כאשר נשאל אגמון מדוע לא הביא מרואיינים מחוץ לכלא השיב: „לא הצ

חיים ברלב מי שהיה הרמטכ"ל ושר־חמיסחר־והתעשייה, ידוע כחובב סוסים מושבע, וכמי שמקדיש שעות רבות בשבוע לרכיבה במארק־הלאומי ברמת־גן. לאחרונה השתתף בר־לב גם בסוסיאדה שנערכה בסביון שאליה הביא את נכדו שי, בנה של בתו זוהר. לדברי בר־לב יודע כבר שי בן ה־4 לרכב היטב על הסוסים, וצפוי לו עתיד מזהיר של פרש.

לאנשים הנכונים!

777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון מכרון יעקב

אנשים

לחתי למצוא אנשים ברמה כה גבוהה כמו אלה שיושבים כאן."

■ לבנו של שר־החוץ, **אהוד** („אודי") **דיין**, יש דעה משלו על הסכם קמפ־דייוויד.

טען דיין באוזני חברים בנהלל, שם הוא מתגורר: „משה דיין קיבל כמה בוטנים מ**ג'ימי קארטר** ותמורתם נתן לו כמה יישובים."

■ שכניו של שר־האוצר שמחה ארליך שלחו בשבוע שעבר מכתב מחאה למישטרת תל־אביב עם העתק לשר־ה־אוצר. במכתבם מתלוננים ה־שכנים כי שוטר מסויים דואג לעבור כל יום ליד הבית שבו מתגורר ארליך, ברחוב פינקס בתל־אביב, ולרשום דו"ח־חניה לכל מכונית החונה על המיד־רכה, מלבד לשלוש מכוניות: מכוניתו של ארליך ומכוניות בנו ובתו. „אנחנו לא מתלו־ננים על האפליה, וגם לא על זה שאנחנו מקבלים דו"חות," כותבים השכנים „אבל העוב־דה ששלוש מכוניות לא מקב־לות דו"ח מדי יום ביומו היא הפסד ניכר לאוצר־המדינה, ו־כדאי להביא זאת לתשומת לי־בו של שר האוצר."

■ ראש עיריית ירושלים **מדי קוק** אינו אוהב במ־יוחד את חבר מועצת־העיר ה־אחראי על תיק שירותי־ברי־אות־הציבור, **דויד ברגמן**. בין היתר ממונה ברגמן גם על טיפות החלב בירושלים, ולאחרונה החל קולק לכנות אותו: „האיש שהולך מדד אל דד."

■ אגב, טדי נראה בראש־השנה מטייל בשוק בירושלים העתיקה, כשהוא מראה את ה־מקום לתיירת צעירה.

■ בשני טיקסי זיכרון ש־נערכו בשבוע שעבר ארעו תקלות לגבי הנואם המרכזי בטקס. בעצרת הזיכרון לחללי השיריון, שהתקיימה ליד מיש־טרת לטרון, היה צריך לנאום ראש הממשלה מנחם בגין, אולם בגלל מחלתו היה הנואם המרכזי שר הביטחון עזר וייצמן. בעצרת לזיכרו של **שאיל אביגור**, במלאת שלושים למותו, שנערכה ב־אולם בר־שירה באוניברסיטת תל־אביב, היתה צריכה לנאום ראש הממשלה לשעבר **גולדה מאיר**, שהיתה ידידה קרובה של אביגור, אולם גולדה היתה מאושפזת באותה עת בבית החולים הדסה בירו־שלים, ובמקומה נקרא להיות הנואם המרכזי מי שהיה נשיא המדינה, הפרופסור **אפרים קציר**.

■ באותה עצרת, לזכרו של אביגור, נאמר גם יושב ראש הנהלת הסוכנות **אריה דולצ'ין** והשר בלי תיק ל־שעבר, **ישראל גלילי**. נאומו של גלילי היה כה ארוך עד שרבים מהמוזמנים, מוקירי זיכרו של אביגור, עזבו את האולם באמצע הנאום.

■ ח"כ המפד"ל **אברהם מלמד** משוכנע שהסובייטים יצטרפו, בסופו של דבר, להס־כמי קמפ־דייוויד. כדי להסביר זאת, סיפר את הבדיחה על האיש, שסופר לו כי אשתו ה־יפהפייה בוגדת בו עם כל חב־רין. השיב האיש: „אין דבר, אני מעדיף 50% בעסק טוב על 100% בעסק רע." לדעת מלמד, יעדיפו הרוסים מעמד של שותף זוטר בהסדר החדש על פני מעמד חסר־השפעה ב־חוץ.

■ ח"כ נרדכי וירשובסקי מש"י, שהצביע בעד הסכמי־השלום, ניגש במיזנון הכנסת אל ח"כ חרות **דב שילנסקי**, שנמנע מההצבעה, ואמר לו: „עד עכשיו לא ידעתי מה זה המישפחה הלוחמת. עכשיו אני יודע. המישפחה לוחמת כדי לגמור את בעל־הבית!" בהת־כוונו אל מפקד האצ"ל לשעב־בר, מנחם בגין.

■ העיתונאי **גידעון ריי־כר** בפני יושב ראש־הכנסת, כאשר הוא מחקה לפניו אינדיא־ני האומר: "White man good!" כששאל רייכר את שמיר, שהתפוצץ מצחוק ל־שמע החיקוי, אם הוא מזהה את מי הוא חיקה, השיב לו שמיר מיד: „כן, את **ישראל ישעיהו!**" (היושב־ראש ה־קודם של הכנסת).

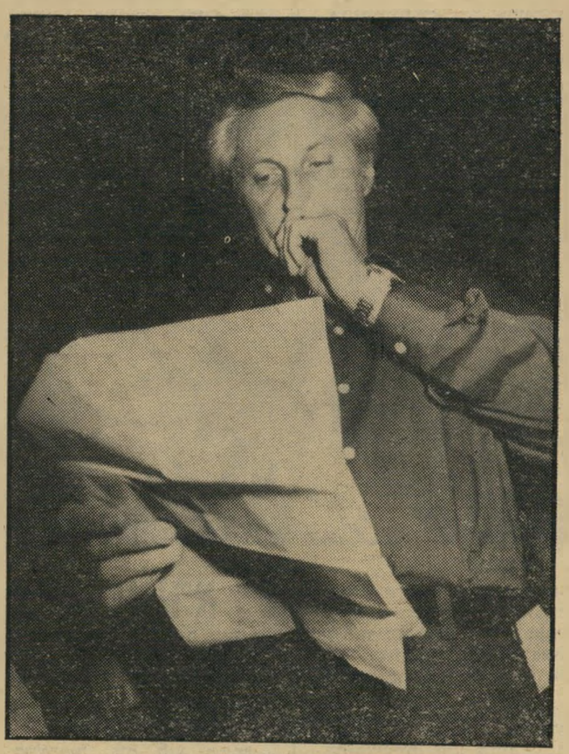
■ בדירתה התל־אביבית של השחקנית **גבי אלדור** יש תכונה רבה בימים אלה. שני סרטים מצולמים בה בעת ובעונה אחת. האחד, כתבת שער, סירטו של **אברהם הפנר**, והשני, יום חופש, סיר־טה של **ציפי טרופה**, שב־מיסגרתו יש גם תפקיד לבע־לת הדירה.

■ **מיקה בשן**, אשתו של הזמר **יגאל בשן** ובתו של בעל המספנות ואיש תנועת החרות **יעקב מרידור**, מר־בה לאחרונה לבלות בגפה. יגאל נסע למינכן, לצורך הק־לטות, והותירה בארץ עם בנם, אורי, העושה עתה את צעדיו הראשונים בגן־חובה.

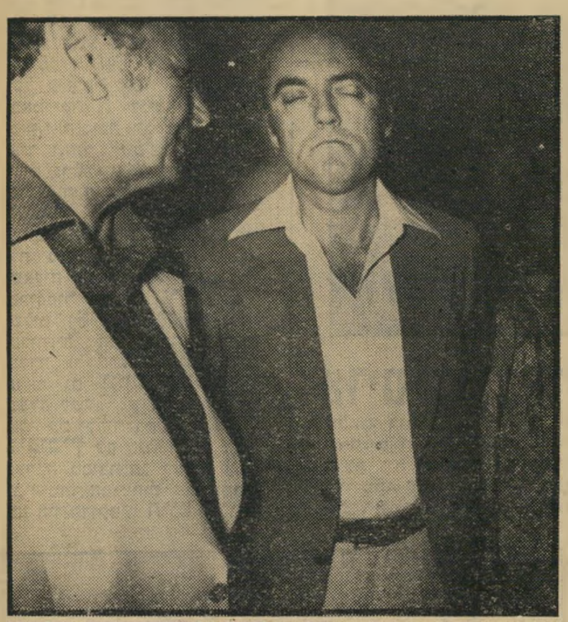
דליה פן־לרנר

אשתו של ד"ר אלק לרנר, נשיא מכללת הטכסטיל שנקר, זמי שהיתה אחת מכוכבות סידרת הטלוויזיה מישפחת פורסייט, מקדישה את זמנה לשני נושאים עיקריים: אוסף האמנות הגדול שבביתה וחינוך ילדיה. בשבוע שעבר, בעת פתיחת תערוכה בתל־אביב, שילבה דליה את שני העיסוקים. היא לקחה את בנה אלון לתערוכת ציורים.

שלמה להט

ראש־עיריית־תל־אביב עייף לא פחות מסם לואיס (ראה תמונה משמאל) אם כי מסיבות אחרות. להט נמצא עתה בעיצומה של מערכת בחירות מתישה ומעייפת. בקבלת פנים שנערכה בשבוע שעבר בתל־אביב, ניצל להט את הזמן לשם קריאת חומר־מישרדי תוך כדי פיהוק.

סם לואיס

שגריר ארצות־הברית בישראל, השתתף ב־שבוע שעבר בפתיחת התערוכה הקונספטו־אלית, שנערכה במוזיאון תל־אביב. נראה כי המהלכים המדיניים שבהם לקח לואיס חלק עייפו לא רק את ראש־הממשלה מנחם בגין אלא גם את השגריר האמריקאי בארץ, והוא נראה בטקס מנמנם בעמידה בעת שיחה עם מנהל־מוזיאון תל־אביב, מרק שפס.

ג'יהאן אל־סאדאת

נכדתו הקטנה של נשיא מצריים, שנולדה ביום שבו נשא את נאומו ההיסטורי בכנסת, היא, לדבריו, „מבורכת האל" ביגלל המועד שבו היא נולדה. כשחזר סבה מקמפ־דייוויד, מיהר אליה כדי להדביק לה נשיקה מצלצלת על פיה, לעיני המצלמות.

אנשים

מיהו הזמר של שארם־אל־שייך, ומי מדלג על התור בסניף הבנק

■ הארכיטקט **ישראל גודוביץ** עוסק בימים אלה בפרוייקט שכונת־התיקווה, ש־במיסגרתו הוא מתכנן דירות לתושבי המקום. השבוע הציע לצוות צלמי טלוויזיה אמרי־קאי להילוות אליו לאחת הפ־גישות שלו בשכונה, אך הא־מריקאים חששו להיענות להזּ־מנה. הסיבה: הגשמים שאותו רכשו בשכונת הקטמונים ב־ירושלים, שם זרקו עליהם תו־שבים נרגזים אבנים. הארכי־טקט הבטיח להם שאיש לא יפגע בהם בשכונת־התיקווה, ואומנם, הצילומים התנהלו על מי־מנוחות והצוות התקבל על־ידי התושבים בכבוד רב.

■ את ראש־השנה חגגו כמה מהישראלים המפורסמים במקומות נופש שונים בארץ. לכפר־הנופש באכזיב הגיעו **ריבקה מיכאלי, ישראל גוריון, בני אמדורסקי** ו־**רן אלירן**, כדי לבדר את ה־אורחים. כאשר האמנים על ה־במה, הוצג אלירן על־ידי אמ־דורסקי: „עכשיו ישיר הזמר של שארם־אל־שייך, שהתגורר באמריקה 11 שנים ועתה הוא כאן." הוסיפה רבקהל"ה: „הוא עוד יחזור לשם!" בין הנופ־שים נראו גם הורי אשתו של כוכב הכדורסל **טל ברודי: יוכבד ואורי זיון**. בכפר־הנופש של **רפי נלסון** באי־לת נערכה מסיבת־חג גדולה, שאליה הגיעו, בין היתר, ה־פרופסור **אריה זקס** מירו־שלים ו**אלכס גילעדי** מה־טלוויזיה. הם כתבו בצוותא בלדה על הכפר. באותו מקום נראו גם **יורם דייביץ**, בעלה לשעבר של ריבקה מיכ־אלי, עם ילדיו והקבלן **צביקה ליפוביץ** עם בנו. בכפר מעש נערכה מסיבת־חג לאנשי צבא ובוהימה. המנצחים על המסי־בה היו הדוקטור **חיים שוהם** ורעייתו, **יעל** שוהם, שהיא אחותו של הצייר **אורי ליפ־שיץ**.

■ שחקן הטניס ההולנדי **טים אוקר** ינחת השבוע ב־נמל־התעופה בן־גוריון. הוא בא לישראל כדי להשתתף ב־טורניר הטניס למיקצועניים, אך לא בגפו. אל אוקר, שהוא יהודי למחצה, יתלוו אמו, אש־תו וילדיו. הטניסאי מעוניין שהם יסיירו בישראל ויכירו אותה מקרוב.

■ **אשר** („ארתור") **בן־נתן**, מועמד המערך לראשות עיריית תל־אביב, ביקר בשכו־נה של יוצאי בוכרה, בחברת הדוברת שלו, העיתונאית **עדה חזן**. אנשי השכונה קיבלו אותו בשימחה ורצו לכבדו, לפי מיטב המסורת שלהם, ב־חבישת כובע בוכרי מעוטר ברייקמה. הם שלפו מהארון שני כובעים, אחד בשבילו ו־אחד בשביל „גברת בן־נתן". כאשר התברר שהגברת אינה הרעייה אלא הדוברת, נטלו מידה את הכובע והחזירוהו לארון.

■ ראש עיריית תל־אביב **שלמה** („צ'יצ'") **להט** ויריבו אשר בן־נתן מנהלים את חש־בונם הפרטי באותו סניף בנק ברמת־אביב, שכונת מגוריהם. כשנכנס צ'יצ' לבנק, הבטיח לו המנהל שרוב עובדי הבנק יצביעו למענו. „נכון שגם אתה וגם בן־נתן לקוחות שלנו, אך כאשר אתה בא לכאן אתה עומד בתור, ואילו בן־נתן פר־נה ישר אלי, במקום לעמוד בתור כמו כולם," הסביר מנהל הסניף.

■ בין המועמדים למועצת עיריית תל־אביב מטעם המע־רך נמצאים שני הצעירים־ה־נצחיים, **נתן זרך** ו**נחום ריז**.

■ מזכ"ל המפד"ל **דני וורמוס** לא השתתף בשום פגי־שה של הנהלת המפד"ל או של סיעתה המורחבת בכנסת, ביום שבו היתה התרוצצות רבה ב־מיפלגה זו, יום הדיון על קמפ־דייוויד. כשנשאל ידידו של וורמוס, שר־החינוך **זבולון המר**, היכן המזכ"ל, סיפר המר כי וורמוס יצא לבוגוטה, בירת קולומביה, שם הוא משמש, תמורת שכר שמן, בראש־השנה וביום־כיפור כחזן בבית־הכנסת המקומי. המר לא יכול היה להתאפק והוסיף בלעג: „וור־מוס גורס כי עבודת שמיים בניכר עדיפה על עבודת ניכר בארץ."

■ כשיצא וורמוס מהארץ הגיע חזרה מזכ"ל הפועל ה־מזרחי **רפאל בן־נתן**. בן־נתן יצא לסיור בחוץ לארץ, יחד עם אשתו, כשהסיבה ה־רשמית לסיור היא הידוק ה־קשרים עם מנהיגי אירגודים מיקצועיים בארצות אירופה. כ־שנשאל בן־נתן, שאינו דובר אנגלית או צרפתית, כיצד הוא שוחח עם מזכירי האיגודים המיקצועיים, הוא השיב: „ב־יידיש."

■ מנכ"ל חגיגות ה־30 **דויד אדמון** גילה כי לאחר חתימת החוזה שלו עם הממ־שלה העלו את משכורתו. בעוד שעד חתימת החוזה קיבל אד־מון לירה לשנה, לאחר החתי־מה הוא החל מקבל לידה ל־חודש.

■ אגב, כאשר נשאל אד־מון למערכת היחסים שלו עם ח"כ **שמואל פיאטו שרון**, הוא טען כי היחסים הם רק של פרסומאי ומפרסם. על ה־שאלה אם הוא מתייחס אל פלאטו כמו אל „סבון־עילית," סרב אדמון להשיב.

■ הבדיחה האחרונה ב־מסדרונות מישרד ראש הממ־שלה שואלת: „מדוע גידל ה־מלך **חוסיין** זקן?" והתשובה היא: „כדי שלא יבלבלו ביגו ובין **אריה נאור**."

■ הפתעה נגרמה בשבוע שעבר לשליח הארץ בוושינג־טון **יואב מרכוס**. מרכוס קיבל שיחה מעורך הארץ **גרשום שוקן**, שקרא לו לשוב מיד לישראל כדי לכתוב ספר על ועידת קמפ־דייוויד. ואמנם לאחר 48 שעות היה כבר מר־כוס בארץ, והחל בכתיבת ה־ספר, כאשר שוקן מסיר מעליו כל עבודה עתונאית אחרת.

■ לידידו ולעוזרו של עזר וייצמן, איש־העסקים גבה־הקו־מה **דויד קוריין**, יש בן הנקרא **ידין**, בלי קשר לסגן ראש־הממשלה. לאחרונה נאלץ ידין קוליץ הקטן לענוד רטייה על עין אחת. אומר אביו: „זה בדיוק מה שחסר לי: בן ששמו כשמו של **יגאל ידין**, והנראה כמו **משה דיין**."

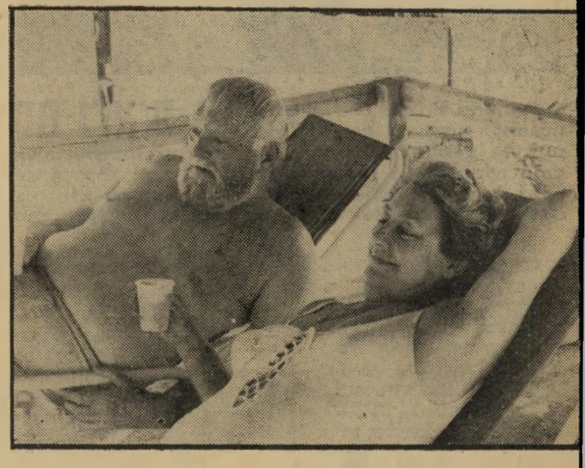
צ'ילה ועזרא דגן

יופיעו יחדיו, לראשונה בקאר־ייר שלהם, באותה הצגה: שימחה פלכטל, מחזה מוסיקלי שיוצג בהבימה. צילה תשיר ועזרא יכתב. בני הזוג דגן יצאו בקרוב לשנת השתלמות בצרפת ובאנג־גליה, אחרי שקיבל תקציב מהקרן לתרבות אמריקה־ישראל.

מרים ברנהארד

והפסל מתניה אברמסון, ב־פתיחת התערוכה המשותפת שלהם בווינה, עם שגריר ישראל באוסטריה, יעקוב דורון. שני האמנים הישראליים עוררו תשומת־לב רבה בקרב הווינאים, שרצו לדעת מה חושבים הישראלים על הקאנצלר האוסטרי, ברונו קרייסקי, שתקף את ראש ממשלת־ישראל. הזמרת גאולה נוני בידרה את האורחים בשירים ישראליים ובעלה של מרים, גיורא, בישל.

קרולין פטרסון

שהיא סגנית עורך „גיאוגראפיקל מאגאזין" בארצות־הברית, בחברת בעלה, פט, הדומה לסופר ארנסט המינגוויי. קרולין פטרסון באה לישראל בשליחות הירחון: כדי לכתוב רשימה על מידבר סיני.

ברוריה דוידזון

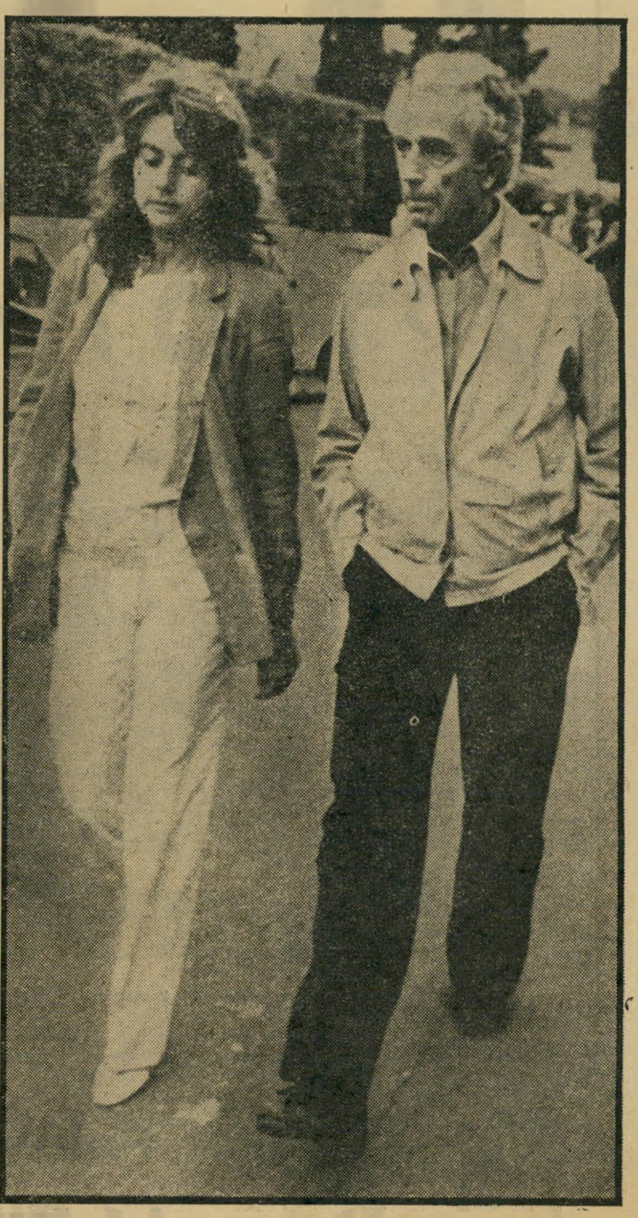
אשתו של במאי הקולנוע בועז דוידזון, חזרה זה עתה מגרמניה עם תיסרוקת חדשה. על היאבטה של מפיק הקולנוע הגרמני סם וינברג, פגשו ברוריה ובועז את הבמאי רומן פולנסקי ואת ספר־הכוכבות אנטוניו לוסטו, שטיפל גם בשיער של ז'קלין ביסט. הוא עשה לה 60 צמות דקות, במשך שבע שעות עבודה. בצילום: ברוריה, בועז וצבי שיסל, במאי ישראלים מצחיקים, וכלבתם סאלי.

אנשים בעולם

מרגו המינגוויי חזרה לבעלה - ואנטוניוני מתחתן עם צעירה ממנו ב־43 שנה

בוקאסה הראשון, קיסר הקיסרות־המרכז־אפריקאית, הוא לא רק חסיד של ישראל, בגלל קשריו עם האלוף (מיל.) שמואל („גורודיש") גונן, אלא גם אוהב מושבע של עיר האורות פאריס. בוקאסה אוהב לבקר בפאריס, ובטיולו האחרון לבירה הצרפתית צירף אליו גם את אשתו קטרין. בוקאסה, שהוא יתום שגודל על־ידי מיסיונרים צרפתיים, שירת כסמל בלגיון־הזרים הצרפתי, ונמנה על כוחות צרפת החופשית של דה־גול. מילבד סיורים בעיר, הפגיש בוקאסה את אשתו עם רעים־לנשק, צרפתים ששירתו תחת פיקודו בלגיון־הזרים.

היצ'קוק במאי סיר־טי המתח הקלאסיים, אלפרד היצ'קוק, מי שמקפיד להופיע לכמה שניות על המסך בכל אחד מ־סרטיו, החליט להיות מוציא־לאור של עיתון. עיתונו של היצ'קוק, הנקרא על שמו, יכלול בעיקר סיפורי מתח נב־חרים על־פי המסורת ההיצ'־קוקית וייצא לאור אחת לשבו־עיים. במודעות הפירסומת ל־עיתון, שיופיע בכמה מארצות אירופה, מבטיח היצ'קוק כי הסיפורים „יקראו בנשימה עצורה ומובטחת, המכה' של הסצינה הסופית." על־פי או־תה מודעה יהיו נושאי הסי־פורים בעיתון: שחיתות אמי־תית, פחדים מסמרי שיער, רי־גול אכזר ומישטרה. מילבד סיפורי הסרטים הידועים יהיו בעיתון סיפורים חדשים שלו.

אנטוניוני הבמאי האי־טלקי המפור־סם מיכאלאנג'לו אנטוניוני הפתיע בשבוע שעבר את ידי־דיו ואת רכילאי איטליה כ־שהודיע להם על נישואיו הק־רובים עם עמנואלה פיקו. אנ־טוניוני הוא בן 68 ועמנואלה היא בת 25, כך שהפרש הגי־לים שלהם הוא 43 שנה, כימעט כפול מגילה של עמנו־אלה. השניים מתגוררים ביחד כבר חמש שנים, מאז היתה עמנואלה בת 20 ורק לפני שנה בחר בהם שבועון־רכילות אי־טלקי גדול כזוג המאושר ביותר של השנה. למרות שהרומן ש־להם היה ידוע, נמנעו בני הזוג ככל האפשר להופיע ביחד ב־ציבור כדי לא להרגיז את בני מישפחתה של עמנואלה.

קרוליין נסיכת מונאקו, בתם של רנייה, שליט הנסיכות והשחקנית גרייס קלי, חוללה שערוריה בחודש יולי האחרון, כאשר צלם גרמני הצליח להתגנב לסטודיו של מתכ־נן האופנה מרק בוהן, העובד ברשת של כריסטיאן דיור בפאריס ולצלם אותה כשהיא מודדת את שמלת החופה שלה. קרוליין שנישאה ליועץ כלכלי לחברות אמריקאיות וקנדיות, פיליפ ז'ונו, החליטה בחודש שעבר לסיים את שערוריית שימלת־החופה שלה ולהעמיד אותה למכירה, אשר הכנסותיה תוקדשנה למטרות צדקה. הסבירה זאת קרוליין: „יש לי בעל מבוגר, בעל הנותן ביטחון לאשה, אז לשם מה אני צריכה את השימלה האורוה הזאת?"

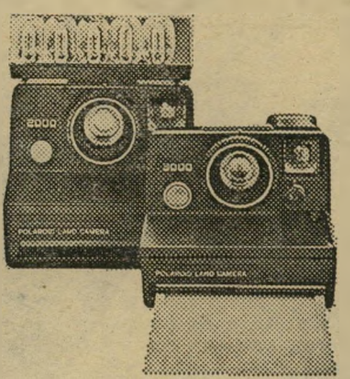
המינגוויי דוגמנית חו־זה־מיליון הדולאר מרגו המינגוויי, נכדת של הסופר ארנסט המינגוויי היתה ידועה משך שנים אח־דות כרעיה נאמנה לבעלה, ה־תעשיין ארול ווטסון בן ה־37 גם כשביקרה המינגוויי בארץ כאורחת חברת תמרוקים, לי־וה אותה בעלה לכל מקום והשניים נראו לזוג מאושר לכל דבר. לפני שבועות אח־דים אירע משבר בחיי בני הזוג. מרגו לא הכחישה כי היא מאוהבת „עד לשיגעון" בשחקן הקולנוע סילווסטר סטאלונה, כוכב סידרת סיר־טי איכות, ביניהם הסרט נה־מונית. אולם נראה כי הרומ־בין השניים היה אמנם „משו־גע" אך קצר. בשבוע שעב־נראתה מרגו יחד עם בעלה לראשונה מאז המשבר, בהצגו בכורה בניו־יורק (בתמונה) מרגו בלטה במחשוף נדיב.

אדי מור

Sx70 - תמונות - צבע נהדרות מתפתחות ממש לנגד עיניך

לחץ על הכפתור החשמלי, התמונה נשלפת, וההנאה מתחילה: בעוד הכל מסתכלים, התמונה מתחילה להתפתח בצבעים עשירים, תוך דקות. מצלמות פולארויד 1000 ו2000 הן הנפוצות ביותר לתמונות Sx70.
פעולת המצלמה היא אוטומטית לחלוטין — גם בשעת הפעלת המבזק.
צבעי פולארויד הם מן העמידים ביותר הידועים בצילום.

Polaroid

שתי דרכים להנאה מיידית

EE100 - תמונות־צבע יפות ב-60 שניות בלבד

דקה אחת לאחר שצלמת, תוכל לחלק תמונות צבע יפות.

תענוג מיידי במצלמת EE100 של פולארויד.

למצלמת פולארויד EE100 5 סוגי סרטים בשני גדלים שונים: צבע, שחור לבן ופוזיטיב־נגטיב להכנת עותקים והגדלות.

ניתן לתאם כל מבזק למצלמת EE100.

לכל מצלמות פולארויד 3 שנות אחריות.

יבואנים בלעדיים לישראל:

ליאון דגון
צרכי צילום בע"מ
Leon Dagon
Photo Distributors Ltd.

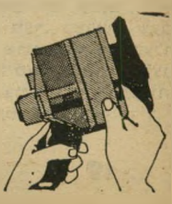
סיטונאים ראשיים: 3 י. אקרן בע"מ — רח' נחמני 39 תל-אביב, טלפונים: 626632 — 611368

"POLAROID" is a registered trademark of Polaroid Corporation, Cambridge Mass., U.S.A. © 1977 Polaroid Corporation.

ליאון דגון מציג את Polavision

ההמצאה המהפכנית של Polaroid

אתה והלירה

1 לירה ישראלית אחת תשכ"ז

עד לשובו של עורך המדור, יגאל לביב, מחופשתו, ממלא את מקומו במדור זה דב אדמוני.

בתי־כנסת מתוצרת ז'אק סוסטל

שמו של **ז'אק סוסטל** הולך לפניו כידיד המובהק ביותר של ישראל בצרפת. סוסטל, שהיה שר בממשלות צרפת לפני עלות דה־גול לשילטון, ידוע גם כידיד קרוב של ראש־הממשלה **מנחם בגין**. בעבר הם היו קרובים מאד מבחינה אידיאולוגית. והנה לאחרונה, מסתבר כי ז'אק סוסטל, שנעלם מעל הבמה הפוליטית, עומד לחדש את קשריו עם ישראל. אלא שהפעם לא יהיו אלה קשרים מדיניים אלא קשרים כלכליים מובהקים.

לסוסטל יש בצרפת מיפעל למיבנים מתועשים. מיפעל זה מייצר בין השאר גם אלמנטים להרכבת אולמות גדולים. גורם ישראלי המכיר את ז'אק סוסטל והמקורב לשר־הדתות, **אהרון אבו־חצירא**, — והבקיא גם בקשריו של סוסטל עם ראש־הממשלה — הגיש לא מכבר הצעה להקמת מאות בתי־כנסת מבנייה מתועשת.

על־פי דו"ח של מישרד־הדתות, שנמסר על־ידי שר־הדתות בעת הדיון על תקציב מישרדו, חסרים עתה בארץ כ־300 מיבנים לבתי־כנסת. חברתו של ז'אק סוסטל מוכנה ליטול על עצמה את המשימה ולבנות את 300 בתי־הכנסת תוך שנה אחת.

שיטתו של בית־כנסת מתועש על־פי ההצעה יהיה כ־400 מ"ר ומחיר הקמתו יגיע ל־100 אלף דולאר. חוגים בענף הבנייה בישראל, שהידיעות על הצעתו של סוסטל הגיעו לאוזניהם, מיהרו למחות על האפשרות שסוסטל יקבל לידיו את בניית כל בתי־הכנסת החסרים. לטענתם ניתן להקים מיבנים מתועשים לבתי־כנסת מתוצרת ישראל במחיר נמוך בהרבה מזה שמציע סוכנו של סוסטל.

עתה מעניין לראות מה יגבר על מה: הנטייה לחסוך ולבנות בתי־כנסת כחול־לבן, או הרגשת החובה המפעמת בקרב ידידי סוסטל בארץ לפצותו על פעילותו הענפה למען ישראל במשך שנים רבות?

חרם על סמואל לואיס?

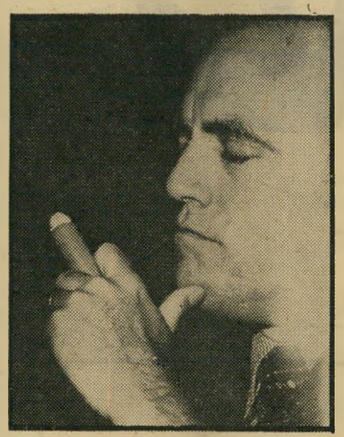
במאבק בלתי שיגרתי עומדים לפתוח מאות ישראלים בוגרי אוניברסיטאות הארווארד וקולומביה בארצות־הברית. המאבק נקרא „למען הכבוד" ויעדו הוא הפסקת התופעה המבישה הנגלית לעיני כל מי שמזדמן לבניין שגרירות ארצות־הברית בישראל. משעת לילה מאוחרת מזדנב במקום תור של מאות ישראלים המבקשים אשרות לביקור בארצות־הברית.

בוגרי האוניברסיטאות האמריקאיות שיגרו לאחרונה מיכתב אל שר־החוץ האמריקאי, **סיירוס וואנס**, בו הם מתריעים על התופעה וטוענים כי השגריר האמריקאי בישראל, **סמואל לואיס**, אינו נותן את דעתו לתיקון המצב למרות הפניות אליו.

בדיקה, שערכה קבוצה של הבוגרים, העלתה כי לטיעון המושמע מחוגי ה־שגרירות — כאילו הקשיים במתן אשרות כניסה לישראלים לארצות־הברית מקורם בבקשה של ממשלת־ישראל — אין כל כיסוי במציאות. מרבית המבקשים לבקר בארצות־הברית יוצאים לשם למטרות עסקים או ביקור בני־משפחה. עובדה היא, שגם הקשיים המוערמים על ידי המחלקה הקונסולרית בשגרירות אינם עוצרים את גל הירידה לארצות־הברית.

במייוחד זועמים הבוגרים נוכח תופעת השתדלנות, שהתפתחה עקב הקשיים המוערמים על המבקשים לבקר בארה"ב. במיכתבם הם מציינים כי פשטו שמועות על מיקרים של תשלום לשתדלנים המסדירים אשרות.

עתה טוענים הבוגרים כי עד שלא

השגריר לואיס
חרם חברתי?

יתוקן הטיפול במתן אשרות לישראלים המבקשים לבקר בארה"ב, הם מתכוונים לפעול למניעת הזמנת השגריר האמריקאי לאירועים חברתיים וציבוריים בישראל.

המירוץ להחתמת תשקיף „כלל"

במצב מביך מאוד מצא את עצמו לפני מספר שבועות מנכ"ל קונצרן „כלל", **אהרון דברת**. הסיבה למצבו העדין של דברת יסודה במה שמכונה עתה ב־חברה בשם „פשלת השנה".

בשעתו הודיעה „כלל" על כוונתה להגיש תשקיף לקראת הנפקת מניות

מנכ"ל דברת
פשלת השנה

חדשות לגיוס הון בבורסה. מועד הגשת התשקיף נקבע לאחד מימי ראשון בצהריים. והנה, ביום השישי שקדם לאותו יום ראשון, נתגלה כי מזכיר החברה, **אפי זוסמן**, שכח להחתים את השותפים הקנדים ב„כלל" על התשקיף.

מיהרו אנשי „כלל" להתקשר עם שותפיהם בקנדה אבל אלה סרבו בכל תוקף לחתום על התשקיף. אחרון דברת עצמו ניסה לשכנעם באמצעות הטלפון — אך הם בשלהם. „הגיע הזמן שתנהגו בנו כשותפים של ממש," טענו, „אנחנו לא חותמים בלנקו."

השעון לא עמד מלכת ואהרון דברת התמלא זעם על הפשלה. הוא ניסה לגייס גורמי תיווך בינו לבין שותפיו הקנדים. ואומנם, אחרי לחץ אדיר, נאותו סוף סוף הקנדים להגמיש את עמדתם. הם היו מוכנים לחתום על התשקיף אבל בתנאי שעורך־דין ירושלמי, הקשור לאחד מהשותפים הקנדיים, יעבור על התשקיף ויביע את דעתו אם ניתן לחתום עליו.

הפרקליט הירושלמי **יגאל ארנון** מיהר אצל עמיתו, עורך־הדין **יהודה רווה** והמציא לידיו את התשקיף. רווה הסתגר במישרדו ובילה שם את יום ה־שבת וביום הראשון דיווח לקנדים כי הם יכולים לצרף את חתימתם לתשקיף. בריצה מהירה העביר שליח מחברת „כלל" את התשקיף החתום להנהלת ה־בורסה.

חוגים יודעי־דבר ב„כלל" מספרים כי חמת דברת על הפשלה טרם שככה. הם מנסים עתה לנחש מי יהיה הקורבן לחימה זו — המזכיר־השכחן או השותפים הקנדיים?

יבוא בקבוקים מתורכיה

מאות אלפי בקבוקים יגיעו בשבועות הקרובים בדרך האוויר מתורכיה. יהיו אלה בקבוקים ריקים, מתוצרת מיפעל תורכי, המיועדים עבור מיפעל המשקאות הקלים „7 אפ", בעזה. זהו יבוא ראשון מסוגו מזה שנים והוא נעשה כדי להתגבר על המחסור החמור בבקבוקים ב־מיפעל העזתי, שנוצר אחרי שהוחל לשווק את תוצרתו בישראל.

המפיצים הישראליים של המשקה מספקים אותו בשלב זה רק במרכז ה־ארץ. המיפעל העזתי, שלמעשה רק מערבב את המשקה, מתרכיזים מוכנים ה־מגיעים ממיפעל־האם בארצות־הברית, אינו מספיק להדביק את הביקוש שנוצר בישראל.

הפקק העיקרי במסלול המילוי של הבקבוקים נוצר כתוצאה ממחסור בבקבוקים ריקים. ניסיונות בעל המיפעל העזתי לרכוש מיליון בקבוקים ממיפעל הבקבוקים בירוחם השייך ל„טמפו" — שסיפק לו בעבר בקבוקים ללא הגבלה — נתקל בסירוב. סירוב זה נובע, ככל הנראה, מהתנגדותם של יצרני המשקאות־הקלים בארץ לחדירתו של המשקה האמריקאי, הממולא בעזה, לישראל.

כדי להתגבר על הבעייה, פנה בעל המיפעל בעזה לחברת־האם בארצות־הברית וזו הסדירה לו אספקת בקבוקים ריקים מבית־חרושת תורכי. הבקבוקים יגיעו לארץ כשהמיפרטים בעברית כבר מוטבעים בהם.

מנהלי חברת „7 אפ" בארצות־הברית עוקבים בעניין אחרי קליטת המשקה שלהם בישראל. אם יגיעו המפיצים ה־ישראליים, שבראשם עומד **ציון לוי**, בעל מיסעדת „ציון" שבכרם־התימנים, לשיווק של מיליון בקבוקים בחודש, עשויים מנהלי החברה לעודד את ה־מיפעל בעזה להרחבה ולמילוי סוגים נוספים של משקאות־קלים מתוצרתם.

הקיבוץ - וירושת הקאפיטליזם

בימים אלה, כאשר קיבוץ גיבעת־ברנר חגג יובל לקיומו, הוא יכול היה לציין את החג באירוע מיוחד: סילוק שריד הקפיטליזם האחרון מתחומי הקיבוץ.

כאשר עלו חברי הקיבוץ על הקרקע הם מצאו, לא הרחק מקיבוצם, בתים של שתי מישפחות יהודיות שעלו באותן שנים ארצה. היו אלה מישפחת רוקס מאיטליה ומישפחת זקס (קרובי בעלי משי זקס) מגרמניה.

שתי המישפחות חיו את חייהן בניחותא שנים רבות בשכנות לקיבוץ המשגשג, עד שמחמת התפשטות גבולות המשק מצאו את עצמן מתגוררות בעיבורו של קרקעות הקיבוץ. כמובן שקיום שתי ה־אחוזות הפרטיות בלב המשק לא נשא חן בעיני אנשי הקיבוץ, שניסו לפנות את המישפחות.

ואכן, לפני כמה שנים פונתה מישפחת זקס, תוך קבלת פיצוי מינימאלי עבור הבית והקרקע שהעבירה לרשות הקיבוץ. לאחרונה הצליחו חברי גיבעת־ברנר להת־פטר גם מהשריד האחרון של הקאפיטליזם בתחומם. תמורת סך של חצי מיליון ל"י ירש הקיבוץ את נחלתה של מישפחת רוקס.

כוי יציל את אגוזי הפקאן?

בשנים האחרונות החלו יותר ויותר חקלאים ברחבי הארץ לנטוע שטחים נרחבים של עצי אגוז הפקאן. רבים מהם ראו ברכה בחלקות אלו. אולם לאחרונה שוררת דאגה רבה בקרב אנשי הענף. מחלה מיסתורית פוקדת את עצי הפקאן ומאיימת לחכריתם. סימני המחלה הם התקשות עלי העץ ושינוי בצבעם. כל הניסיונות לברר את מהות המחלה ה־מתפשטת עלו עד כה בתוהו.

בעקבות הופעת המחלה המיסתורית, נערכים חקלאים רבים לעקירת מטעי אגוזי הפקאן שלהם, בטרם יגרמו להם נזקים ניכרים. בין השטחים, שנראה כי לא יהיה מנוס מלעקרם, מצוי גם מטע עצי הפקאן בדרך לבאר־שבע שהוא מ־מהוותיקים בארץ. שטחו של מטע זה הוא כ־1600 דונאם ובמישרד־החקלאות כבר מדברים על אפשרות להחכיר את השטח למי שיהיה מוכן לעקור את עצי הפקאן ולהכשיר את השטח לגידולים אחרים.

המיתות להתנדב והמתנדבות המתות

שמו של עורך־הדין **דב פרומן** אולי אינו מוכר כל כך בציבור הרחב, אולם בקרב העוסקים בתחום התנדבות בנות ישראל לשירות לאומי מהווה שמו „פירמה". פרומן מוכר כבולדוזר, הפועל מאחרי ההתעצמות של ה„אגודה להתנדבות בנות בעם".

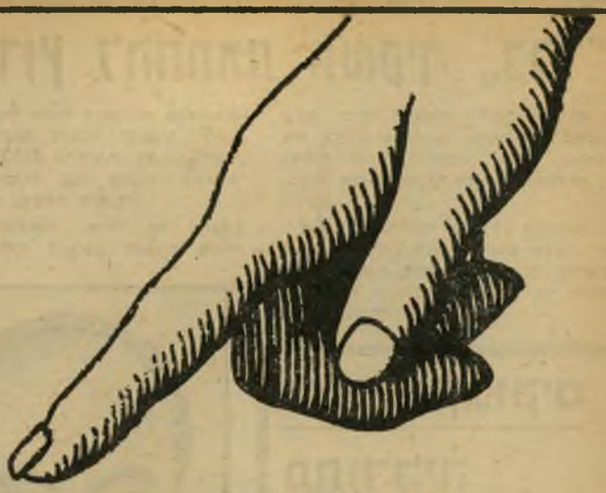
האגודה, שפרומן הוא היו"ר שלה, קשורה למפד"ל, ומעמידה לרשות בתי־חולים עוזרות לאחיות, ולרשות מוסדות־חינוך סייעות למורות.

אולם לאחרונה נקשרו עננים מסביב לפעילות אגודה זו. אין זה, חלילה, בשל הירידה במספר הבנות המתנדבות. נהפוך הוא. מסתבר שלאחרונה מתות יותר ויותר בנות להתנדב לשירות לאומי. כל מי שפוגש בבנות המתנדבות — הפטורות משירות בצה"ל — מעיין לשבח את מסירותן לתפקידן. אי שביעות הרצון נובעת מהמחיר של 3000 ל"י לחודש, אותו נדרשים לשלם הגופים המעסיקים את המתנדבות לאגודה, עבור פעילותן של אלו. בירור שנערך העלה, כי חלק ניכר מהסכומים המתקבלים מוקצב לאחזקת העסקנים המפעילים את האגודה ורק מיעוטו משולם למתנדבות כדמי־כיס.

נושא נוסף המדאיג כמה מהמקורבים לאגודה נובע מן הדרישה שהופנתה אל הנהלת האגודה ומבקר־המדינה, לבחון את הידיעות כאילו גובה האגודה תשלום גם עבור מתנדבות „מתות" — כלומר כאלו שחדלו להיות חברות באגודה.

התהליך מתרחש בצורה הבאה: כ־10% מהמתנדבות המתחילות בראשית השנה את שירותן הלאומי נושרות במהלך השנה מסיבה זו או אחרת. אולם האגודה ממשיכה לקבל תשלום מהגופים המממנים, לפי רשימות המתנדבות כפי שהיו בתחילת השנה.

אם יסתבר בבדיקה שיש אמת בטענות אלה שהועלו נגד האגודה, עלול הדבר לגרום נזק רציני למיפעל חשוב זה של השירות הלאומי.

זביש*

*מטבע לשון הלקוחה משפת הסלנג הצבאי. המילה זב"ש גזורה מראשי תיבות - "זאת בעיה שלך". המילה באה לבטא ולהגדיר אדם המתנער מאחריות המוטלת עליו, ואשר "זורק" זאת על זולתו.
למשל, כך נוהג ראש עירית תל־אביב מר שלמה להט, בכל בעיותיה הרציניות של העיר. בדרך כלל הוא מעדיף "לזרוק" את מחדליו הקשים על משרדי הממשלה השונים, ולאחרונה גם על כתפיו של ראש הממשלה. לזכותו ייאמר שאת השורש זב"ש, הוא יודע להטות יפה. לתושב רחוב ירמיהו הוא זורק - זבש"ך.

לתושבי שכונת מונטפיורי הוא מפליט - זבשכ"ם.

ובכלל, הצרה עם שלמה להט, שבעיותיה הרציניות של תל־אביב הן לא זבש"ו!

צעירים למען בן־נחן לראשות עירית תל־אביב-יפו

העם

תיזכורת של מצבוח

חמש שנים אחרי מילחמת יום־הכיפורים, משיחים הורים שכולים על השלום, המדינה והשינוי שחוללה המילחמה

סרן גרשון פונק (25), היה אחד החל־ לים האחרונים של מילחמת יום־הכיפו־ רים. שעות ספורות לפני כניסת הפסקת־ האש בחזית המצרית לתוקפה, הופל מטוס הסקייהוק שהטיס. גרשון פונק נהרג.

חמש שנים אחרי המילחמה מקפידים הוריו, בלה ואברהם פונק, תושבי רמת־ גן, לעלות אחת לשבוע אל חלקת־הקבר של בנם בבית־העלמין הצבאי בקריית־ שאול. ביום השישי בשבוע שעבר, במ־ לאות חמש שנים לפרוץ המילחמה, הם ישבו אבלים, כמו מאות הורים שכולים אחרים, ליד קבר בנם. אברהם פונק הח־ ליף את הפרחים הקמלים מהשבוע הקודם בפרחים רעננים. הוא סידר אותם בסב־ לנות בתוך חמש צינצנות מלאות מים שנשתלו באדמת הקבר. האם, בלה, נעצה עיניים לחות באבן הירושלמית הקרה ש־ עליה חקוק שמו של הבן.

„לא השתנה כלום במדינה," אמר האב, „ואין גם סיכוי שיתנה. מי ששכל את יקיריו — שילם את המחיר. לגבי האח־ רים — עולם כמנהגו נוהג. המדינה חזרה לסדר־היום."

„אנחנו רק מתפללים שיהיה שלום," אמרה האם, „שלא יהיו עוד הורים שכו־ לים. מספיק כבר עם השכול בארץ הזאת. חייבים לנסות את הסכמי־השלום. מבלי לנסות — אי אפשר יהיה אף פעם לדעת אם הם יביאו משהו. חבל שלא חשבו על כך אחרי מילחמת ששת־הימים. ייתכן שחלקת הקברים הזאת לא היתה מוקמת.

שותפות גורל. במצריים ציינו את יום פרוץ המילחמה במיסקר צבאי. ביש־ ראל הוא צויין בעלייה לקיברות הקור־ בנות. בשעות אחר־הצהריים של יום שי־ שי, כשהמוני ישראלים יצאו אל חופי הרחצה או עסקו בתיכנון מסיבות השבת, הגיעו כמה עשרות מכוניות מול שער בית־העלמין הצבאי. בדממה יצאו מהן, שחוחים, בני־משפחותיהם של חללי מיל־ חמת יום־הכיפורים: הורים שהזדקנו ב־ טרם עת, אחים ואחיות אבלים, אלמנות צעירות, יתומים.

הם נשאו בידיהם זרי־פרחים, צינצנות מים, נרות זיכרון, עציץ או צמח שאותו יוסיפו אל שיפעת הצמחיה המכסה את לוחות הקברים.

בירכו זה את זה לשלום, התעניינו זה בצרותיו של זה. החליפו דיעות על ענייני היום. הם שייכים למישפחה אחת גדולה — מישפחת השכול. עד לפני חמש שנים לא הכירו איש את רעהו. אבל הפגישות ה־ שבועיות ליד קיברות הבנים יצרו היכ־ רויות חדשות. שותפות הגורל הידקה את קישרי הידידות ביניהם. השבוע, לראשו־ נה, יכלו לחוש כי קורבנם לא היה לשווא: השלום המצפה בשער הגיע, לא במעט, בזכות בניהם שנפלו.

„אנחנו מתים יחד עם ילדינו," אמר משה מלינצקי, ניצול מחנה ההשמדה אוש־ ויץ שכל מישפחתו נספתה בשואה. במיל־ חמת־העצמאות הוא לחם עם חטיבת גיב־ עתי בנגב. אחרי המילחמה הקים מישפחה והוליד שני בנים. הבכור היה אריה. סגן אריה מלינצקי נפל ביום הראשון של המילחמה, בגיזרה הצפונית של תעלת־ סואץ, כאשר מחלקת החרמ"ש שלו עלתה על מארב מצרי. זה היה בשעה הראשונה של המילחמה.

„כשאריה סיים את קורס הקצינים," נז־

(המשך בעמוד 24)

אם שכולה אסתר גואטה על קבר בנה דניאל
„מספיק עם השכול!"

אב שכול ליד קבר בני בקריית־שאול
„סיפרי־הנצחה מול סיפרי־טיהור..."

האב זאב פלק (בחזית) והאב משה מלינצקי (מאחור) משקים פרחים
„בשבילנו, השלום מגיע באיחור..."

הורים שכולים מרים ושמואל הכהן ליד קבר בנם
„לפחות שאחרים יחיו..."

תני למרס לתכנן את מטבח לפי הטעם הנפלא שלך:

בישראל יש רק מקום אחד בו מוצגים בשלמותם עשרות מטבחים מהודרים עם פינות אוכל או בלעדיהן – בית מרס. כדי לבחור במטבח המתאים לך ולאישיותך אין טוב ממראה עיניים – ורצוי לראות כמה שיותר...
בבית מרס מוצגים 17 מטבחים מושלמים עם כל השכלולים והפטנטים, בגוונים ובעיצוב רבי דמיון ומעוף. מטבחים מעץ טבעי, בפורמיקה, בבייץ; בעיצוב כפרי, אלגנטי, או אולטרה מודרני.

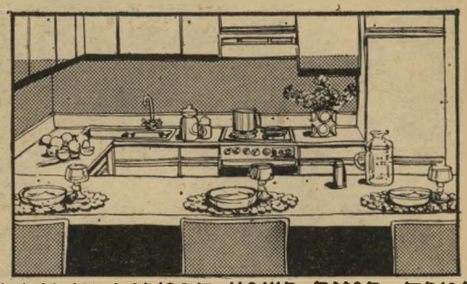
המטבחים משולבים בפינות אוכל מהודרות ובעיצוב פנים מרהיב. בכל מטבח של מרס תמצאי שפע של מקום למקרר החשמלי, לתנור בישול ואפיה ולאביזרי חשמל חיוניים אחרים.
מחלקת התכנון של מרס תתאים לך את המטבח על כל יחידותיו ועל שילובי הצבעים שבו לפי גודל המקום, גוון החרסינה ואופי הדירה כולה. מנעי מעצמך התרוצצויות מיותרות ועגמת נפש, ובואי ישר לבית מרס – למרכז המטבחים הגדול בישראל.

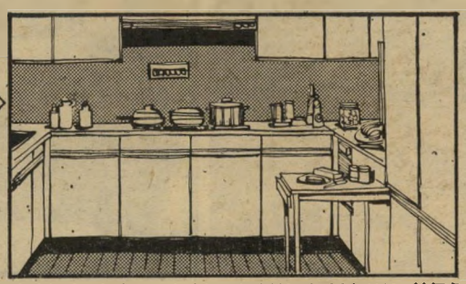
הצעה מיוחדת
נותרו מספר מטבחים אירופיים בודדים משובחים מדגמים מקסימים במחירי הזדמנות.

מרכז המטבחים הגדול בישראל

בית מרס

תל אביב, רח' הרצל 158

במרס - חנייה בשפע, קפטריה, מוסיקת רקע, מדרגות נעות. בית מרס פתוח ברציפות מ-8.00 בבוקר עד 7.00 בערב.

במדינה

(המשך מעמוד 23)

כר האב, „נכחנו במיסדר הסיום. בא לשם הרמטכ"ל, ואמר לנו: 'אל תדאגו, המצרים והסורים לא יעזו לפתוח במילחמה. זו תהיה טעותם האחרונה, אם יעשו זאת. ב־67' לקח לנו שישה ימים להגיע לתעלה. הפעם נגיע לקאהיר בשש שעות.' הוא אמר, ואנחנו האמנו. חשבנו שהבנים שלנו נמצאים בידיים טובות. היום, הגנרלים שלהם מאשימים זה את זה.

„בכל פעם שיש אזכרה לחללי מילחמת יום־הכיפורים — משה דיין בורח מהארץ. מאז 73' הוא לא מעז להתקרב לבית־הקברות." *

משה מלינצקי חי את המילחמה כאילו הסתיימה רק אמש. לגבי דידו לא חלפו חמש שנים — גם לא חמישה ימים. חייו נעצרו ביום שבו הודיעו לו כי בנו הנעדר הוכרז כחלל, אחרי שגופתו נמצאה סמוך לנגמ"ש שלו במבואות קנטרה, חודשים אחדים אחרי הפסקת־האש. את עיקר האשמה במחדל הוא תולה במשה דיין. כמה פעמים תקף אותו אישית. הוא אינו מוכן לסלוח למנחם בגין על שמינה את משה דיין כשר־חוץ בממשלתו.

ללא תחמושת. בשורה הסמוכה התייחדו אביבה וזאב פלק עם בנם שאול („שולי"), שנפל כטנקיסט בסיני.

„בכל פעם מופיע לנו גנרל חדש וזורה מלח על פצעינו," הם מתמרמרים, בהתייחס לראיון עם האלוף (מיל.) אברהם („ברן") אדן בתוכנית עלי כותרת בטלוויזיה.

„כל גנרל מנסה להצדיק את עצמו על חשבון עמיתיו, וביניהם שופכים את דמנו.

„העם שכח. המילחמה וחלליה זה עניין להיסטוריה, נהנים מההצגה בטלוויזיה, וחוזרים לסדר היום. הדיבורים של כל האלופים כיום רק מלמדים אותנו על ה־פאשלות, על הבלגאן ששרר בחזית. כעת הם מוציאים ספרים, מנסים לטהר את עצמם. אנחנו, ההורים, מוציאים סיפרי־הנצחה, והם מוציאים ספרים לנגח זה את זה ולהפיק רווחים.

„נתנו לילדינו חינוך טוב מדי. הם נלחמו בתמימות, כי האמינו במדינה. הם לא העלו בדעתם שיופקרו כך."

„אני יצרן תחמושת," הוסיף האב זאב פלק. „כל ימי ייצרתי תחמושת. לך תאמין שהבן שלך ייפול בקרב, כשהתחמושת שלו אזלה."

„בשבילנו, השלום מגיע קצת באיחור," הוסיפה האם, אביבה פלק. „למה לא עשו את זה כמה שנים לפני מלחמת יום־כיפור? שנים קודם־לכן פנו לגולדה שלנו, אך היא 'לא האמינה' לערבים. הרבה ילדים היו יכולים עוד לחיות היום."

לפתוח את הקבר. בפינה אחרת של החלקה הצבאית יושבים מרים ושמואל הכהן, הוריו של סמל המילואים בנימין („בני") הכהן בן ה־30, שנפל בגולן בקרבות ההתשה שאחרי מילחמת יום־הכיפורים.

„בשביל מה עושים את הראיונות האלה עם כל ה'ברנים' וה'גורודישים'? כדי להרוג אותנו מחדש יום יום ושעה שעה? הם לא עושים את זה כדי לשנות משהו, רק כדי להצדיק את עצמם. אין כבר מה לשנות. ואם דיין שר־החוץ של ישראל, אז כלום כבר לא ישתנה לטובה," הם אומרים.

הבן, בנימין הכהן, הותיר אחריו אשה ושני ילדים, ילד בן 5 וילדה בת שנה וחצי. המילה הראשונה שלמדה תמר הבת הפעוטה, היתה 'אמן.' היא שמעה אותה באזכרות לזכר אביה. עכשיו היא מבקשת שיפתחו את הקבר, כי היא לא זוכרת איך אבא נראה.

על השלום אומרת האם השכולה, מרים הכהן: „אנחנו כבר לא צריכים את זה, לי כבר אין בן. אבל לפחות שאחרים יחיו. יש עוד צעירים, אז לפחות שהם ייהנו מהסיכוי לחיות בלי ליהרג."

מיפלגות

מילחמת הצללים

פיזוג מאיים על המיפלגה הפיקטיבית שזא נכחרה ע"ידי איש

קל להבין את רוגזו של יגאל הורביץ על אליעזר שוסטק. הורביץ הוא שר־לשעבר, שוסטק הוא שר־בהווה. כל זה לפני שהורביץ נמנע מהצבעה בכנסת על הסכמי קמפ־דייוויד, כפי שהסכים מראש עם עמיתו השר שוסטק, ואילו שוסטק הצביע בעד — בניגוד למוסכם.

ייתכן שיש להצבעה זו מקור אידיאולוגי. שוסטק הוא רוויזיוניסט ותיק, ועל כן אינו מקדש את ההתיישבות העובדת. כמו מנחם בגין, הוא יכול לוותר עליה מבלי שיחרב עליו עולמו הרעיוני. ואילו הורביץ, שבא ממיפלגת־העבודה ושגדל במושב, רואה בכך כפירה בעיקר.

ייתכן שיש גם סיבה נוספת: שוסטק, בניגוד להורביץ, למד על בשרו מהן ה־תוצאות כשמרגיזים את בגין. שוסטק יזם את המרד שהתחולל בתנועת־חרות ב־1966, ושהוליד את המרכז החופשי הזעיר. אין לו חשק לצאת שנית למידבר הפוליטי.

גיזים פיקטיביים. המאבק שניטש השבוע בקרב שמונת חברי של חטיבת לע"מ בליכוד, גבל בגיחוך. הרוחות סערו, הושמעו איומים הדדיים והוכן פילוג, אך אי־אפשר היה לשכוח כי החטיבה כולה תלויה על בלימה.

„לעם" היא חטיבה המורכבת משלושה מרכיבים:

● „התנועה למען ארץ־ישראל השלמה", שנציגה בכנסת הוא משה שמיר. זנועה זו מעולם לא התייצבה לבחירות כגוף עצמאי, וייתכן שאין לה גם מאה בר־חרים.

● „המרכז העצמאי", פלג ממה שהיה „המרכז החופשי", ששני נציגיו הם שוסטק ואהוד אולמרט. המרכז העצמאי לא התייצב מעולם כגורם עצמאי. המרכז החופשי התייצב רק פעם אחת, ב־1969, ואז נחל תבוסה מוחצת ועבר כימעט בגס את אחוז־החסימה.

● „הרשימה הממלכתית" התייצבה לבחירות רק פעם אחת, ב־1969, בהרכב שונה לחלוטין. בהנהגת דויד בן־גוריון, וזכתה אז בארבע מנדאטים. מארבעת הנבחרים דאז, נותר רק הורביץ.

אילו התייצבה כיום חטיבת לע"מ, על כל מרכיביה, לבחירות, ספק גדול מאד אם היתה עוברת את אחוז־החסימה. שמונת המנדאטים באו לה בעיקבות השתייכותה לליכוד, שהלך לבחירות בהנהגתו של מנחם בגין. זוהי תופעה ישראלית מובהקת: סיעה גדולה, שאין מאחריה כלום.

בעד ונגד. גם הוויכוח שהתנהל השבוע היה מגוחך.

לא היה זה מאבק בין מצביעי־הלאו נגד מצביעי־הן. הורביץ כינס במלון רמת־אביב ישיבה סודית של שישה מח"כי החטיבה (אנשי הרשימה הממלכתית והתנועה למען ארץ־ישראל השלמה), כדי לסלק מן החטיבה את שני אנשי המרכז העצמאי. אך שניים אלה לא הצביעו יחדיו: שוסטק הצביע בעד ההסכמים, אך אולמרט הצביע דווקא נגדם.

גם בקרב ששת האחרים לא היתה דיעה אחידה. זלמן שובל אומנם נמנע מהצבעה, אך רק אחרי ששר־התהילה ל־הסכמים, כדי לפייס את משה דיין, אחד מאבות ההסכמים, שהוא בעל־החסות של שובל. בסך־הכל הצביעו שלושה מאנשי החטיבה נגד ההסכמים, ארבעה נמנעו ו־אחד — שוסטק — הצביע בעד.

חזרה לחרות? מרבית חברי החטיבה לא התלהבו מן הרעיון לגרש את שוסטק ואולמרט. הם יודעים שהשניים יחזרו, במיקרה זה, לחרות — יעד שהם חותרים אליו, מן הסתם, במילא.

כנציגו של שני ח"כים לא יגיע לשוסטק תפקיד של שר. אך בנסיבות הנתונות, ייתכן מאד שמנחם בגין ישאירו בתפקיד, על־חשבון חרות, כמחווה של הוקרה.

אמנון לין, שהתייצב לבחירות הציוניות בחיפה, זקוק לכל התמיכה האפשרית, גם מידי אנשי חרות, ואינו שש למשברים. אף שהוא נץ קיצוני, הוא נמנע מהצבעה בכנסת. גם אחדים מן הח"כים האחרים מעדיפים את השמירה על הפיקציה של לע"מ על־פני פילוג, שיוכיח כי כל המרכיבים אינם אלא צללים.

ראש הממשלה

בילעם הפוך

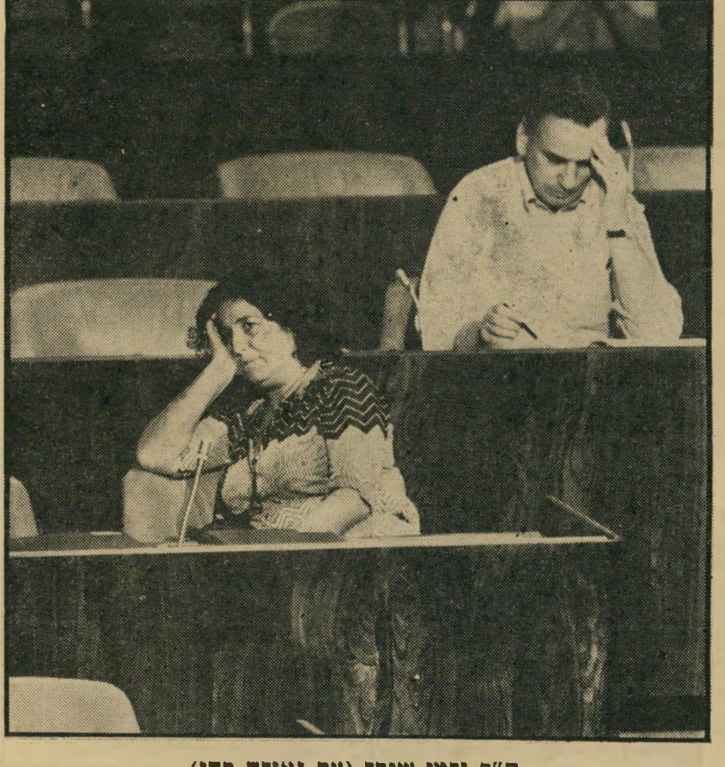
בגין „רוחה" ו„מדבר יותר מדי" אך הוא „ותרן מופלג" — קובע עיתונאי אמריקאי

עד קמפ־דייוויד שררה בעיתונות ה־

(המשך בעמוד 32)

ח"כ אמנון לין נואם בכנסת בוויכוח עד הסכמי קמפ־דייוויד, לפני אולם ריק
דיבר נגד ונמנע

ח"כ זלמן שובל (עם גאולה כהן)
דיבר בעד ונמנע

* באפריל 1974 נכח משה דיין בבית־קברות צבאי, שם הפך מטרה להתקפות הורים שכולים שכמה מהם אף חבטו בו. תקרית זו השפיעה עליו בצורה כה עמוקה עד שהתייצב בפני ראש־הממשלה גולדה מאיר, והצהיר בפניה: „אני את הקאריירה הצבורית שלי גמרתי."

(המשך מעמוד 15)

בדרך כלל, מידה רבה של קנאות עיוורת, והתכוונות הצנועות של שפיות־הדעת, הסתפקות במה שניתן להשיג, „האמנות של האפשרי", אינן מבוקשות, לרוב, בתנועה מהפכנית.

הציונות היתה שונה. ייתכן שהיא ירשה את חוכמתה מן הגלות, שכה למדו היהודים להתכופף עם הרוח מכיוון להישבר, לנצל כל חזיזי דמנות ולחדור בעד כל פירצה כדי להישאר בחיים.

(אם כן, הרי יש כאן פארדוכס נוסף. הציונות קמה כדי לחסל את הפזורה היהודית, והיא שללה והשמיצה את תכונותיה. אך דווקא תודות לתכונות אלה, שאותן היא התאימה לצרכיה, השיגה היא ציונות מה שהשיגה.)

בהכרעות הגדולות של סוף תשל"ח ו־ראשית תשל"ט, שולטות תכונות אלה בכיפה. מנחם בגין מצטרף אל הזרם המרכזי של התנועה ההיסטורית. מעל במת הכנסת, השתמש בטענות הקלאסיות של הציונות השפוייה, הדוגלת באמנות־השפרה: שזהו המכסימום שניתן להשיגו בתנאים הנתונים, שלולא ניצלנו את ההזדמנות ולקחנו מה שיכולנו היינו מאבדים את הכל.

מנחם בגין מצטרף לשרשרת ההיסטורית של חיים ויצמן וזרוב בן־גוריון.

אין שמץ של ספק בכך שהרוב העצום של העם תומך בעמדה זו.

■ ■ ■

מ בשיא ריגשי השימחה וההקלה על ניצחון זה של שפיות־הדעת, מן הראוי להשמיע מילה של אזהרה.

אין ניצחון סופי, מוחלט ואחרון במאבק זה בין השיכרון והשפיות.

על השפיות, כמו על החרות וה־צדק, יש להאבק יום־יום מחדש, יש לשמור עליה מכל משמר. אין לגרוע עין.

מנחם בגין החליט החלטה היסטורית לגבי סיני. אין לדעת מה החליט, במעמקי לבו, לגבי הגדה המערבית ורצועת־עזה.

בדרך אל השלום השלם, המלא, עוד מחכים לנו מוקשים רבים — מהם מוקשים שהעם הזה הניח אותם במו ידיו, בצורה של התנחלויות.

כל אחד מן המוקשים האלה יכול להתפוצץ בפנינו, אם לא נטפל בו בעדינות האמיצה של חבלן.

עוד נכונים לנו עשרות משברים מדיניים ונפשיים, בדרך אל השלום במיזרח ובצפון. כל משבר כזה יביא עימו ויכוחים מרים, סערה של רגשות והתנגשות חזיתית בין הקנאות הלאומנית ובין התבונה הלאומית.

כוחות הקנאות, שהובסו בקרב על הסכמי קמפ־דייוויד, לא אמרו עדיין נואש. ברגע זה הם נראים מיסכנים ועלובים. אך הם עלולים להתאושש, להתלכד מחדש, להיערך לקרב־מאסף נואש, אולי אף לעבור ל־התקפה־נגדית.

יש לחיות מוכנים לקרבות אלה.

אין לי ספק ששפיות־הדעת, שהרימה את ראשה בימים האחרונים, תנצח בכל המאבקים. היא ניצחה זה עתה ניצחון מכריע, ורק שואה יכולה לשים ניצחון זה לאל.

אך עליה להישאר מגוייסת מול כל התפרצות אפשרית נוספת של השיגעון הלאומני, מול כל תופעות־הייאוש של הנרקומנים ועובדי־האלילים.

הסיסמה „שלום עכשיו" — לא עבר זמנה, ולא כטל קורבנה. היא צריכה להוסיף ולהתנוסס מעל כל מחנה אשר ידאג כי בכל אחד מן הצעדים הבאים אל השלום — בי־גוזן, בגדה, בירושלים וברצועה — ינצח קול התבונה את יללות הי־שיכרון.

■ ■ ■

ן בינתיים — מותר להצדיע לעם הזה.

בסך הכל, זהו עם שפוי ונבון.

שוב נעים להרים את הראש ו־זמר: ישראלי אנוכי.

שדה־הקרב העיקרי על הסכמי קמפ־דייוויד נמצא עתה בלב החושבים של הגדה המערבית ורצועת עזה - מה קורה בשפחים המוחזקים? מי לוחם על מה?

ביש גדה

ן תכן כי באחד הערבים הארוכים ב־קמפ־דייוויד התנהלה שיחה מעין זו בקאבינה של ראש ממשלת־ישראל:

בגין: אי־אפשר לקבל את ההסכם הזה בעניין יהודה, שומרון ועזה! הרי זה יביא להקמת מדינה פלשתינאית!

דיין: זה יביא למדינה פלסטינית רק אם הפלסטינים ישתפו פעולה.

בגין: איך אני יכול לחתום על דבר כזה?!

דיין: סמוך עלי, הפלסטינים לא יקבלו את זה.

בגין: אם כן, מה יקרה?

דיין: שום דבר לא. הכל יישאר כמו שהוא עכשיו. אבל אנחנו הוכחנו לעולם כי היינו מוכנים לפתוח לפניהם דלת, שהם רק חלק מן העם הפלסטיני — והחלק בר־המזל, יחסית.

הכרעה לטובת ההסכמים עלולה להתפרש, בעיני עצמם ובעיני אחיהם, כהחלטה אגואיסטית של חלק מן העם לטובת עצמו — בעודו מפקיר לגורלו את שאר החלקים, הנמקים בגולה, והנשארים לפי ההסכמים בלי בית, בלי חרות, בלי זכויות. רבים מן הגולים הם פליטים חסרי־כל. כולם זרים בארצות מגוריהם, מופקרים למצבי־הרוח החולפים של השילטון הזר, מועדים בכל עת לגירוש, למעצרים ולרדיפות.

מבחינה זו, דומים תושבי־הגדה כיום ליישוב היהודי בימי המנדאט, כאשר נקרא להשלים עם הפסקת העליה היהודית, בשעה שמאות אלפי יהודים נאנקו במחנות־פליטים באירופה.

תושבי הגדה והרצועה, שהיו שנים רבות משועבדים למישטר ההאשמי, ולאחר מכן לשילטון הצבאי הישראלי, למדו בשנים האחרונות להתגאות בהישגיו המדיניים (וגם הצבאיים) של אש"ף. ההכרה הבינלאומית באירגון, הופעת יאסר ערפאת מעל דוכן עצרת־האו"ם, הכרת רוב מדינות העולם וכל המדינות הערביות בו־מוסדות הלאומיים הפלסטיניים, נראות להם כהישג לאומי ראשון־במעלה.

גם מבחינה זו משול היישוב הערבי בגדה וברצועה ליישוב היהודי בארץ בימי המנדאט, שלמד להעריך את קיום „המוסדות הלאומיים" כהישג לאומי חשוב ביותר.

משום כך נרתעים אנשי הגדה והרצועה מכל מעשה שיש בו חתי־כחשות למעמדו של אש"ף, או העלול להתפרש כך.

נוספת על כך הרגשת העלבון הצורב. עצם עריכת הפיסגה בלי הפלסטינים, הטלת האופוטרופסות של זרים עליהם, אי־ההכרה המפורשת בזכותם להגדרה עצמית ולחרות לאומית, ההתייחסות אליהם כאל עם ממדרגה שניה — כל זה קומם את תושבי הגדה והרצועה לא פחות מאשר את שאר הפלסטינים.

עזרה לכך עוכרה פשוטה: כימעט איש בגדה וברצועה לא קרא את נוסח הסכמי קמפ־דייוויד.

כל זה עורר רגשות עמוקים ועודד את חמומי־המוח, שתבעו מייד להשיב בלאו מוחלט.

הנוסח אמנם פורסם בעיתונות הערבית במיזרח ירושלים, אך מעטים טרחו לקרוא את המיסמכים הארוכים והמשעממים, ולא כל שכן לקראם שנית ושלישית. הזכויות שניתנו לפלסטינים, החבויות באותיות הקטנות בסעיפים השונים (ראה מיכתבו של אורי אבנרי ליאסר ערפאת, העולם הזה 2144) לא זכו בכל תשומת־לב.

הוויכוחים הסוערים, שהתנהלו השבוע בכל רחבי הגדה והרצועה,

אנוור אל־נוסייבה
בא לפגישה

והם סירבו. אחרי זה, לא קארטר ולא סאדאת יוכל לבוא אלינו בטענות.

בגין: איך אתה יכול להיות בטוח שהפלשתינאים לא יקבלו את זה?

דיין: הם תמיד סירבו. הם סירבו להקים מועצה מחוקקת בימי המנדאט, שהיתה מעבירה להם בהדרגה את השילטון על הארץ. הם סירבו לקבל את החלוקה ב־1947. הם יסרבו גם עכשיו.

בגין: אני מקוה שאתה צודק. בסדר, אני אחתום.

שיחה דימיונית זו מראה מה מונח כרגע על כף המאזניים, במאבק הפנימי המתנהל, מתחת לפני השטח, בגדה המערבית וברצועת־עזה.

מעולם לא הועמד ציבור לפני ברירה קשה יותר, מאשר מיליון ו־20 אלף הפלסטינים (לפחות *) הגרים בירושלים, בגדה וברצועה.

כך רגשותיהם אומרים להם: אסור לקבל את הסכמי קמפ־דייויד. וכך חששותיהם לוחשים להם: אם לא נקבל אותם, זה עלול להמיט עלינו אסון נוסף.

הסערה הראשונה

ה רגשות הקוראים לדחיית ההסכמים הם טבעיים והניתוקים לכך הם סבירים.

כל תושבי הגדה והרצועה מודעים לכך.

יאסר עראפאת
ציר ביירות־מוסקווה־עמאן

* אין מיפקד מהימן של אוכלוסיית הגדה והרצועה, המתרבה במהירות בדרך של ריבוי טיבעי. ייתכן כי כבר הגיעה ל־1.3 מיליון, ואולי אף עברה מיספר זה.

וביכלם חוויכוחים במיכלדות וב־מיפגשי העסקנים, הוכיחו בעליל כי רוב רובם של המתווכחים לא קראו את המיסמכים ואינם בקיאים בפרטיהם.

חזית ההתנגדות

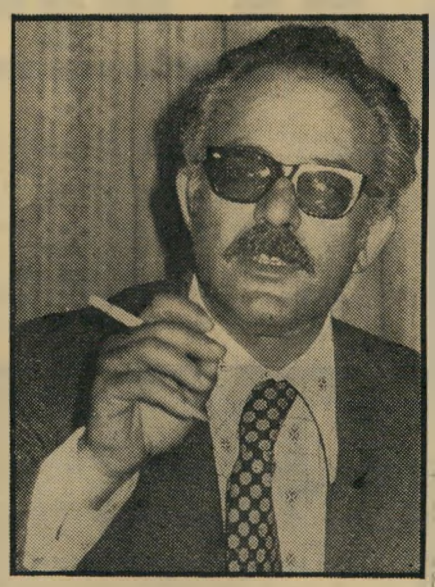
שלושה זרמים עיקריים קיימים כיום בקרב תושבי הגדה והרצועה — וכל השלושה התנגדו השבוע בחריפות להסכמי קמפ־דייוויד.
השלושה:

● **אזהדי אש"ף**, ובראשם כל ראשי העיריות החשובות, מילבד בית־לחם. אלה פועלים על פי הקו שנקבע בביירות.

● **אוהדי המלך חוסיין**, הקיימים בעיקר בקרב השיכבה העליונה של האוכ־לוסיה, שיש לה קשרים עיסקיים ואחרים עם הממלכה ההאשמית. אלה פועלים על פי הקו שנקבע בעמאן.

נאפז נזאל
גרם לסערה

פאהד קוואסמה
המתין בחו"ל

● **הקומוניסטים**, המהווים את ה־מיפלגה המאורגנת היחידה בגדה, ושיש להם אחיזה בעיקר בקרב הסטודנטים והאינטליגנציה הצעירה. אלה פועלים על פי הקו שנקבע במוסקווה.

כל שלושת הזרמים האלה פעלו השבוע בשיתוף־פעולה נדיר. גם עמאן, גם ביירות המערבית וגם מוסקווה שללו את הסכמי קמפ־דייוויד, כל אחת מטעמים משלה.

אולם — וזוהי עובדה שיש לה חשיבות רבה לגבי העתיד — כל שלושת הזרמים האלה אינם שייכים ל"חזית־הסירוב" האמיתית — זו השוללת את עצם קיומה של ישראל ואת האפשרות לעשות עימה שלום.

כלי־התיקשורת בישראל מטשטשים עובדה זו בעיקביות. הן מתוך בורות, הן כחלק מן התעמלה הממשלתית.
ולראייה:

● **ברית־המועצות** מכירה בישר־אל וב־ז'וגלת בשלום עימה, על פי הגבולות של ה־4 ביוני 1967, ותוך הענקת הגדרה עצמית לעם הפלסטיני.

● **המלך חוסיין** דוגל מזה שנים בשלום עם ישראל, אך תובע בעקשנות את החזרת כל הגדה והרצועה, כולל ירו־שלים, לערבים. הוא מכיר להלכה באש"ף כבנציג החוקי הבילעדי של העם הפלס־טיני, במשך „שלב המאבק עד לשיחרור."

● **יאסר עראפאת** הודיע בצורה חד־משמעית, בשורה של התבטאויות ב־חודשים האחרונים, שהוא מוכן להקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, בדרכי שלום.

אולם כל שלושת הגורמים שוללים את הסכמי קמפ־דייוויד שלילה מוחלטת, מסי־בות שונות. אפשר להגדיר את החזית המשולשת הזאת כ„חזית ההתנגדות":

● **ברית־המועצות** מתנגדת להם קודם כל מפני שזהו הסדר אמריקאי מוב־הק, המוציא אותה מכל עמדה של הש־פעה. בתיאוריה, קיימת האפשרות שהיא תשנה את דעתה אם ארצות־הברית תציע לה חלק נכבד יותר בהסדר.

● **המלך חוסיין** מתנגד להסכם, ש־נעשה בילעדיו, ומבלי שהנשיא אנוואר אל־סאדאת אף טרח להודיע לו מראש את תנאי. התפקיד שנועד בהסכמים לירי־דן נראה לו ככפוי־טובה וכחסר־סיכוי. אך הוא השאיר את הדלת פתוחה, על־ידי הצגת שורה של שאלות מתונות לארצות־הברית. הדבר מרמז על כך שאם ישונו תנאי ההסכם, הוא עשוי לקבל אותו.

● **אש"ף** נמצא במצב הקשה ביותר. הוא חושש כי הגשמת ההסכם עלולה לכרות תהום בין הפלסטינים בגדה וב־רצועה ובין אחיהם בגולה; לשבור את מעמד אש"ף עצמו; להקים מנהיגות מת־חרה שתפלג את העם; לשעבד את הגדה והרצועה למלך חוסיין; להנציח את הכי־בוש הישראלי, ועוד ועוד.

יתר על כן, אש"ף נשען בראש־וראשו־נה על הציבור הפלסטיני בלבנון, המור־כב מפליטים משטח ישראל, ואלה חו־ששים כי ההסכם עלול לסתום את הגולל על סיכוייהם לחזור הביתה או לקבל לפחות פיצויים הוגנים ואת האפשרות להתיישב בחלק הערבי של פלסטין.

כך, למרות הבדלי ההשקפות, קיימת ברגע זה — לפחות באורח זמני — תמימות־דעים מיבצעית בין אוהדי כל שלושת הזרמים ה־עיקריים בגדה וברצועה. זוהי חזית כלי־כך חזקה, מאוחדת ומגובשת, ששום דיעה נגדית אין לה סיכוי להיקלט.

אחדות זו מצאה את ביטוייה בנכונותו של המלך חוסיין להשתתף בפיסגה ער־בית, שתתכנס דווקא בבגדאד, הבירה ה־ערבית הקיצונית ביותר. גם עמדת המלך, שבוטאה במסיבת־עיתונאים שערך, וב־ראיונות, היא נוקשה ומכובדת. (כך העיר המלך, בזעם עצור, שמצריים נוטשת עכ־שיו את ירדן — בעוד שירדן איבדה את הגדה המערבית במילחמה לא לה, שאליה הצטרפה לפי דרישת מצריים, ואחרי ש־העמידה את צבאה תחת פיקוד גנרל מיצרי.)

לחזית זו יש להוסיף את „חזית־הסירוב" האמיתית, המתנגדת לי־עצם קיום ישראל, המיוצגת כגדה וברצועה על־ידי קבוצות־שוליים מחתרתיות של סוכני עיראק, אנשי

המלך חוסיין
ועידת־פיסגה בבגדאד

כרים חקי מעיין בגליון „העולם הזה"
בראש המגנים

החזית העממית לשיחרור פלסטין (אירגונו של ג'ורג' חבש) ועוד.

הזרם המתון

אילם מתחת לפני השטח של אחדות זו של כוחות־ההתנגדו תקיים זרם אחר.

זהו הזרם של האנשים המפוכחים, המו־כנים לבדוק אם אכן ניתן לנצל את הסכמי קמפ־דייוויד כדי לקדם את העניין הפלס־טיני.

אנשים אלה אינם פחות לאומ־ניים מאשר אנשי ההתנגדות הי־מוחלטת. רובם איהדים את אש"ף, ומכירים בו כבנציג הבילעדי של העם הפלסטיני. כולם חותרים להקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה.

אולם הם זוכרים את העובדה ההיסטו־רית, המוזכרת לעיתים קרובות בוויכוחים פנימיים בקרב הפלסטינים: שפעמים רבות בעבר, מימי המופתי אמין אל־חו־סייני והלאה, דגלו המנהיגים הפלסטיניים

(המשך בעמוד 36)

היא זכתה בביקורות נלהבות ולא זכתה בתפקידים - היא נאלצה להתפרנס כמלצרית - ובגיל 38 מתה ממחלה ממארת

„כשאני מדבר עם אינסוף של חבריה, אני מתקשה למצוא אחדות־דעים בקשר להלן. לכל אחד היא היתה משהו אחר. מפני שהלן היתה אחת מאותם אנשים נדירים שיש להם התכונה הבלתי־רגילה, היכולת להאזין לאחר, להיות מסוגלת להתעניין באופן כן ועמוק בבעיות של אנשים אחרים, מבלי להביא בחשבון את בעיותיה שלה באותו רגע. מסיבה זו היא תפסה מקום מיוחד בליבותיהם של כל אלו שאהבו אותה. כי לאהוב ולהכיר את הלן היה יותר להכיר את עצמך, להסתכל טוב יותר אל תוכך.

„אני בטוח שהאיכות הזאת של הלן, היא שעזרה להפוך כל מחזה שבו הופיעה לסיפור של הצלחה, לא רק בגלל האיכות שלה כשחקנית טובה, אלא גם בגלל התמיכה שנתנה לסובבים אותה, לאלה שעבדו איתה.

„ומשום כך היא תהיה חסרה כל־כך לאלה שהכירו אותה. בגלל הכישרון שלה שחרג מגבול הכישרון התיאטרלי, בגלל שהיתה כל־כך אנושית במלוא מובנה של המילה."

פול שטרן, עורך־דין במיקצועו וגיסה של השחקנית המנוחה הלן קופילוביץ', מתקשה להביע את רחשי־ליבו אחרי מותה הטראגי של אחת הדמויות המעניינות ביותר בתיאטרון הישראלי. פול העדיף להעלות את הדברים בשפת אמו, האנגלית. בדירתו שבצפון תל־אביב, שם הוא מתגורר עם אשתו רבקה, אחותה של הלן, ועם בנם רני בן השש, מתאספים מאז מותה של השחקנית בני־המישפחה הירושבים שבעה, יחד עם חבריה הרבים. לילה־לילה הם יושבים סביב השולחן, ואל תוך הבוקר מעלים את זיכרה של האחות, החברה, השחקנית, שנפטרה בשבוע שעבר בגיל 38 לאחר מחלה ממושכת.

והסיפורים קולחים בשפע: הנה הלן הולכת עם אמה, להירשם לקורס לאחיות בבית־החולים ביילינסון, והיא בת 18. השאלה הראשונה ששואלת הלן בוועדת הקבלה היא אם יש חוג דרמאטי בבית־הספר לאחיות. כשהיא נענית בשלילה, היא מודיעה לאמה שהחליטה שלא להיות אחות, ונרשמת תחת זאת לבית־הספר למישחק של הבימה.

והנה נזכרת חברתה הטובה, רחל דובסון בהלן, שמשתגעת לראות את השאנסוניר הצרפתי ז'אק ברל אך הפרוטה אינה מצויה בכיסה. מה עושה הלן? נכנסת אל מאחרי־הקלעים, ואומרת שם לאחד הסדרנים, בעיברית: „אני אשתו של ז'אק ברל." הסדרן מסדר לה, בלי בעיות, כורסה נוחה מאחרי הקלעים.

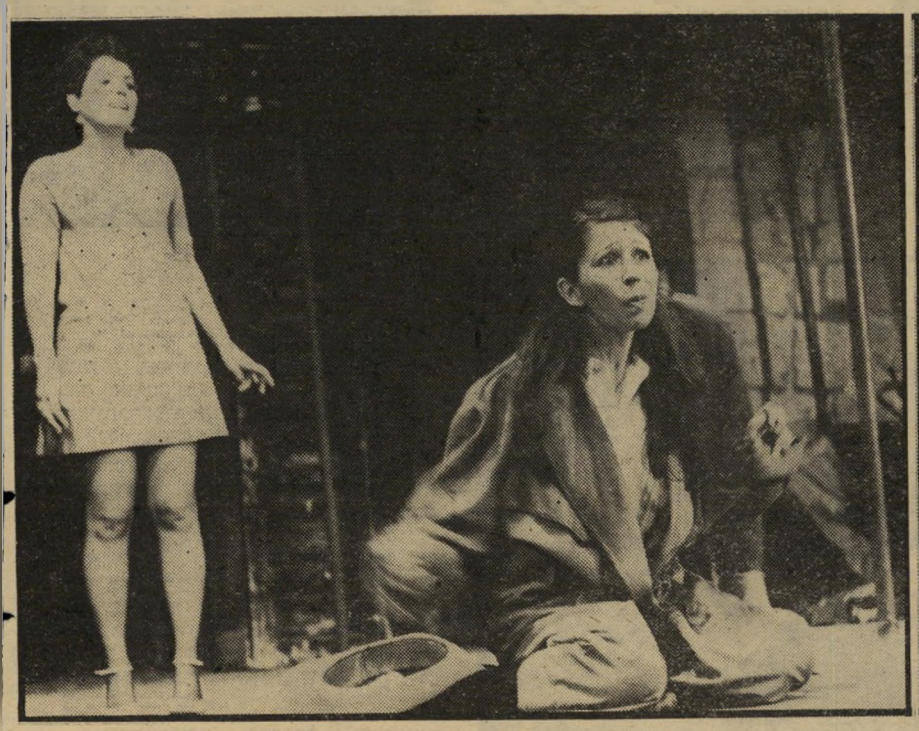
וסיפור נוסף: להלן היה במשך 11 שנים כלב ג'ינג'י זרוק בשם בוזבוז. כל יושבי כסית הכירו את הכלב הזה, שהלך עם הלן לכל מקום. נאווה לווין, רעייתו של המחזאי חנוך לווין, מספרת שכשהיא היתה קוראת להלן מלמטה, היה בוזבוז עונה לה שהיא לא בבית. רבקה, אחותה של הלן, מספרת מעשי־ניסים על הכלב, שלא אהב בשר־עוף וגבינת קוטג'. השחקנית מרים גבריאלי, גם היא ידידה קרובה של הלן, מספרת שהכלב נהג לערוך ביקורים אצל כל ידידיה של הלן, ולא היה מגיע הביתה לפני שהיה מבקר בכסית. הלן היתה אומרת לו: נו, בוזבוז, מה יש לך להגיד לי על מה שהולך בעיר? והיתה מספרת שהכלב רכלן בצורה בלתי־רגילה.

בכל רגע נזכר מישהו במשהו, והסיפורים מסופרים בחיוך, בצחוק טוב. איזה שיבעה' עורכים לבחורה הזאת! והלוויה! כל שחקני התיאטרון בארץ היו בהלווייה שנערכה להלן בקריית־שאול. מי שהיה שם, מספר כי דממת־מוות שררה במקום והאוויר כאילו עמד מנוע.

בכסית אספו החברים כסף, לקנות פרחים להלווייתה של הלן. הם קנו זר פרחים לבנים וכשנשאלו מדוע דווקא לבן, סיפרו כי פעם, לפני שנים רבות, ביקשה הלן שכשתמות יניחו זר של פרחים לבנים על קיברה.

היא נהגה להתלוצץ על המוות עוד שנים רבות לפני שעלה בדעתה כי הוא עתיד להתדפק על דלתה בגיל כה צעיר.

מותה של שחקנית

מאושרת בקיבוץ

הלן קופילוביץ' (שנייה מימין, עם צמה) כפי שנראתה בגיל 18, כשהתחנכה בקיבוץ שדות־ים. אחר־כך הלכה להירשם לבית־הספר לאחיות שליד בית־החולים **ביילינסון**. כשהגיעה לשם עם אמה, שאלה אם יש במקום חוג דרמאטי. כשנענתה שאין — הודיעה לאמה שהיא הולכת להירשם לבית־הספר לשחקנים בתיאטרון **הבימה**, במקום לבית־הספר לאחיות.

אומללה על הבמה

הלן בדמותה של דודו, עלובת־החיים במחזה **כך משתעשעת אמי המשוגעת** שהועלה **בתאן** הירושלמי (משמאל, עליזה רוזן) היה זה התפקיד שגילה את הלן קופילוביץ' לקהל שוחרי התיאטרון. בתום אחת ההצגות קם הקהל על רגליו וצעק: „הלן! הלן!" למרות זאת לא קיבלה הלן תפקידים רבים בתיאטרון, נאלצה להתפרנס מעבודה כמלצרית

שלוש פנים במחלה

עבדה מאחרי הבאר מייד אחרי שהגיעה הלילה, נהגה לפקוד את מקומות הבילוי עד לשעות הקטנות. פעם הלכה עם נאווה לווין לאחד הבארים ברחוב יורדי הסירה. השתיים ישבו בחוץ, ולפתע חלפה מכונית שממנה ירו לעבר הבאר, והמשיכה לנסוע.

הלן נולדה בסין, ועלתה עם משפחתה ארצה בהיותה בת תשע. המשפחה התגוררה בעכו, ומשם עברה עם שלושת הילדים, אלי, רבקה והלן, לקיבוץ שדות־ים. בקיבוץ שהתה המשפחה ארבע שנים, וכשעברה לחיפה נשארה הלן בקיבוץ עד לשירותה הצבאי שאותו עשתה בשבטה, ולאחר־מכן יצאה לשנת־שירות באילת.

בתקופת השירות בצבא למדה מישחק בתיאטרון הבימה. כשהגיעה לתל־אביב עבדה בבאר של כסית, שם התוודעה אל שחקני־תיאטרון ובמאים. יום אחד פגשה שם את אמנון מסקין ואת עודד קוטלר, שהקימו אז את הסטודיו של במת השחקנים. הלן ניגשה אליהם ואמרה: „אני רוצה לשחק." שנים לאחר־מכן סיפר אמנון מסקין על אותה פגישה: „מכל השחקניות שאני מכיר, הלן היתה הקרובה ביותר לאיכות של צ'אפלין."

היא החלה עובדת עם הסטודיו של במת השחקנים. עד אז השתתפה בהצגות־ילדים ושיחקה בתיאטרון האוהל. היא החליפה את ידידתה רחל דובסון בהצגתו של גיורא גודיק טוביה החולב, וכל אותה עת עבדה בד־בבד גם במלצרות.

„הופעתה — פנינה ממש"

כשהעזה עודד קוטלר בתיאטרון החאן הירושלמי את ההצגה כך משתעשעת אמי המשוגעת, קיבלה הלן את תפקידה של דודו, בת בלי־בית שגררה איתה עגלת־סמרטוטים והתגוררה בחבית. הביקורת יצאה מגידרה — התיאטרון גילה את הלן קופילוביץ'.

אך למרות התפקיד שהיקנה לה תהילה, למרות שבתום ההצגה קם הקהל על רגליו וצעק: הלן! הלן! לא המשיכה הלן קופילוביץ' לשחק באופן רצוף. עודד קוטלר אמר על השחקנית שלו: „לא ראיתי מישחק בתיאטרון הישראלי, עד שראיתי את הלן עושה את דודו."

אחר־כך שיחקה הלן את תפקיד הסבתא בבית ברנרדה אלבה. שוב יצאה הביקורת מגידרה וכתבה: „את הופעתה הקצרה והנפלאה של הלן קופילוביץ', בדמות מריה חוספה הישישה, ניתן להגדיר כפנינה." מבית ברנרדה אלבה עברה לחפץ של חנוך לוין, ושוב שיבחי הביקורת: „הלן קופילוביץ' כחנה צ'רליץ', שהזכירה לי בצורתה, בצווארה הארוך והעגום, בתיסרוקתה המיושנת ובפרופיל הציפורי שלה את הנשים העייפות והאומללות שצייר טולוז לוטרק, היתה נפלאה בכל רגע שלה על הבמה. פנינה ממש."

אכן, מעט מאד שחקנים זכו, בשנות הקאריירה שלהם, בביקורות מסוג זה. אך הלן קופילוביץ' לא קצרה את פירות הצלחתה. היא לא היתה מוכנה למכור את עצמה תמורת נזיד הקאריירה, ומשום כך סירבה להתראיין, סירבה להצטלם לשבועוני־הבידור. מעטים ידעו מה מתרחש בדל"ת אמות של ביתה, או פרטים מחייה הפרטיים.

מוזרה העובדה שלמרות היותה שחקנית מצטיינת היתה מובטלת מרבית הזמן. ידידיה מספרים כי הלן מעולם לא פנתה לתיאטראות, מעולם לא הציעה את עצמה לתפקיד כלשהו. אחת מידידותיה, שחקנית ידועה ומחוננת, אומרת: „הרגעים של הלן על הבמה היו אותם רגעים מאד נדירים, המגלים משהו. לכן, תמיד נמצא תירוץ לבמאי התיאטרון שלא היו מסוגלים להתמודד עם הפוטנציאל שלה, שהיה גדול מדי. אם ברגמן היה עושה בארץ תיאטרון, הוא היה לוקח אותה לכל אחת מההצגות שלו."

מוסיפה חברה אחרת: „הלן היתה בעלת דימיון שקשה לעקוב אחריו. היו לה איכות פואטית בלתי רגילה, הומור בלתי־רגיל."

ועוד חברה: „הלן היתה אישיות כאריזמטית. היא הקרינה סביבה אלומות של אור. תמיד התלכדו סביבה חבורות שלמות של אנשים שהכירו זה את זה דרכה. אנשים ממש רבו עליה. כל אחד חשב שהיא החברה הטובה ביותר שלו, ורק שלו."

ודומה שהשכילה מכולם לתאר את הלן חברתה, מרים גבריאלי, שאמרה עליה: „קשה לתאר את הלן. אין דמות כזאת אפילו בסיפרות. צריך להיות דוסטויבסקי כדי לכתוב עליה. היא היתה כל־כך מיוחדת, כל־כך רגישה, מלאת הומור, חכמה, מבינה — דמות בלתי־רגילה."

הלן קופילוביץ', כפי שצולמה בכסית, שם לתל־אביב. באמצע: עם השחקן אמיר אוריין בקטע מתוך ההצגה איפה אתה ג'וני, שהעלה הבמאי הילל נאמן במיסגרת התיאטרון הפתוח. משמאל: הלן כפי שהיא נראתה במחזה של עמוס קינן בשם: הטלפון.

אמי המשוגעת

הלן קופילוביץ' בדמות דודו, הנערה הסמרטוטית המתגוררת בחבית. לימינה, השחקן אהרון אלמוג ולשמאלה רמי דנון. אמנון מסקין הגדיר את הלן כשחקנית באיכות צ'אפלינית, עודד קוטלר אמר על הלן בתפקיד דודו, כי מעולם לא ראה בתיאטרון הישראלי מישחק כה משובח. הביקורת הגדירה את תפקידה כפנינה של ממש. אך הלן נאלצה לכתת רגליה בבתי־הקפה ובמועדוני־הלילה, ולחכות שמישהו יציע לה תפקיד. מעולם לא ביקשה תפקידים.

הסוף

הלן בימיה האחרונים, כפי שצולמה על־ידי ידידתה, הדוגמנית והמתרגמת הלית קתמור. היו לה עשרות ידידי־נפש מכל שכבות הציבור.

במועדון־לילה חדש

מיקצוע חדש:

הזמר

זמרת דורית פן, שחקנית בתיאטרון־הילדים של אורנה פורת ובטלוויזיה הלימודית, מגישה במועדון **הפרוטה והירח** משקאות לאורחי המקום. משמאל:

דורית פן בפעולה, מגישה משקאות לאורחי המועדון. אחרי ההגשה, עולה דורית על הבמה ושרה שירים ישנים וחביבים משנות החמישים, להנאת המבקרים. דורית נשלחה לעבודה על־ידי בעלה, וישיידעו לעמוד על הבמה ולשיר ולבדר את באי המועדון.

היא מצאה אותם, בסופו של דבר. אחרי שפנתה אל כל האמנים שהכירה מסר לה יוני רכטר, שהוא זמר־מלחין וידיד של בתה טל, שם ומיספר־טלפון של בחור שלומד באקדמיה למוסיקה ואמר לה: „תנסי." יעל טילפנה לגבי שדה וזה, אחרי שחשב כמה רגעים, הסכים לנסות, ואפילו הציע את אשתו דורית פן, שחקנית בתיאטרון־ילדים ובטלוויזיה הלימודית.

שפת המארינה כך נראה המועדון החדש. חלונות גדולים המשקיפים על המארינה, רחבת־ריקודים מעץ וכיסאות־קש מסביב. ליד הפסנתר מלווה את הרוקדים טנגו ציפי בן־שפר, שהיא גם המעבדת המוסיקלית.

לא קל למצוא בתל־אביב זמר עם משקאות במועדון־לילה. ייתכן שקל יותר למצוא מלצר שיסכים לזמר במועדון. ובכל־זאת נמצאו ארבעה אנשים צעירים, היודעי לשיר והמוכנים לשמש כמלצרים. בפעם הראשונה בארץ, במועדון־לילה חדש שנפתח זה־עתה על חוף המרינה בתל־אביב זוכה קהל המבקרים לראות בפעולה ארבעה אנשים המגישים משקאות ומופיעים בתוכנית אמנותית בזימרה.

את המועדון פתחו שלושה — אדוארדו שוורצמן וראובן אחימוב, שניהם עולים מארגנטינה, שהקימו כבר בארץ את רשת בית הפרי של דוכנים להגשת מיצי־פירות, ג'קי פייס, שוורצמן, שעבד ככלכלן ראשי בבית החולים תל־השומר, פגש שם ביעל שרז, שעסקה באותו בית־חולים ביחסי־ציבור. הוא הראה לה את המקום השוכן ממש על חוף־הים וכל הספינות עוגנות מתחתיו. יעל התאהבה במקום מייד, וכולם יחד החליטו לפתוח מועדון־לילה שעדיין לא היה כמותו בארץ.

לחידוש העיקרי הוא, כמובן, בעובדה שהמלצרים יופיעו גם בתוכנית אמנותית, וכאן התחיל מסעה המפרך של יעל להשגת שני גברים ושתי נשים שיסכימו לשמש כמלצרים, שיהיו בעלי קול טוב

זיווה רודן חוזרת השחקנית הישראלית החיה מזה שנים רבות בארצות־הברית, ונמצאת עתה עם בעלה השלישי בארץ, בביקור אצל הוריה בחיפה, הגיעה לפתיחת המועדון החדש של ידידתה יעל שרז עם בת־דודתה תמר ישר, אשתו של הארכיטקט יצחק ישר. בתמונה נראית זיווה (משמאל) מנשקת את תמי (מימין).

על שפת־ים של תל־אביב נולד

מלצר המגיש, רוקד ומזמר

לצרים

אחר־כך תלתה יעל מודעה באוניברסיטה
ל תל־אביב, שאמרה: „מחפשים זמרים ש־
וכנים להיות מלצרים.“ אמנון אגסי, סטודנט
מישפטים, נענה והציע גם את אחותו, תמר,
לומדת בסמינר לגננות. עם הרביעיה הטרייה
זאה יעל למסע חיפושים אחר חומר מתאים
תוכנית עבורם. ידידה של יעל, שאול ביבר,
סף עבורה שירים משנות החמישים, וזה־
ביעייה החלה בחזרות בבימויה של יעל.
פנו אל הפסנתרנית הצעירה ציפי בן־

שפר, שהכינה את העיבודים לשירים ומלווה
את המופע בפסנתר.

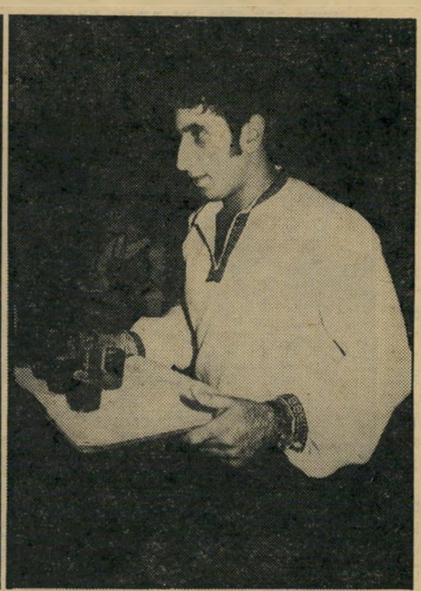
קורס מזורז בן יומיים במלצרות העביר
לארבעה ג׳קי פייס, מבעלי המקום, שהוא גם
בוגר בית־הספר למלונאות תדמור בהרצליה.
אחרי ארבעה חודשי עבודה, שיפוץ המקום
וריהוטו, נפתח מועדון־הלילה שקיבל את השם
הנוסטאלגי הפרוטה והירח, על שם אחד
משיריה היותר ידועים של להקת הצ׳יבאטרון.

כתיגבורת לרביעייה הוסיפה יעל זמר בעל

אמנון ותמר האח והאחות לבית אגסי, מזמרים על הבמה בדואט. הוא סטו־
דנט למישפטים באוניברסיטת תל־אביב, והיא לומדת בסמינר
לגננות. למטה: אמנון ותמר מגישים את המשקאות לפני התוכנית, ולאחריה, הם, כשני
חבריהם לרביעייה, עברו קורס מזורז בן יומיים במלצרות, מיקצוע שבו לא עסקו קודם.

גיטארה, גבי ברלין, המשמש מורה לביו־
לוגיה בשעות היום.

יעל שרז, שלפני 16 שנים היתה בעצ־
מה זמרת ובעלת מועדון־הלילה השעות
הקטנות בצפת, נזכרת בחיוך כיצד הב־
טיחה לעצמה בשעתה, כאשר סגרה את
מועדונה שבצפת, כי לעולם לא תחזור
לעיסקי־השעשועים. בשנת 1967 ביצעה
מהפך כללי בחייה. היא חדלה לשיר, הת־
גרשה מבעלה, מכרה את מועדון־הלילה,
קיצצה את שערה והפסיקה לצבוע אותו.

ועכשיו היא מוצאת עצמה שוב בתוך
הקלחת של עיסקי־השעשועים. יש לה
תוכניות רבות לגבי המועדון החדש שלה.
„הוא בנוי,“ היא אומרת, „לקהל מעל ל־
גיל 35 שרוצה לבוא ולשוחח בשקט עם
חברים, לא רוצה לחטוף כאב־ראש ממוסי־
קה רועשת, ומחפש אווירה ביתית.“ אצ־
לה ירקדו טנגו, סלו ורומבה, תחת הרי־
קודים המקובלים היום על הדור הצעיר.

המקום, המשקיף על המארינה של תל־
אביב, מדהים ביופיו. מי שרוצה לראות
בחורות בסרפאנים ועם חולצות רוסיות,
לשיר בצוותא עם הזמרים־מלצרים ולהיז־
כר בשירים הישנים והטובים, לנוע על
במת הריקודים בקצב הטנגו, בוודאי ימצא
שם מה שהוא מחפש.

המועדון מרוהט בשולחנות נמוכים
עשויים קש וזכוכית, הקירות מצופים עץ
ומשווים למקום דמות צריף. בערב הפתי־
חה הגיעו כל ידידיה של יעל מבית־החו־
לים תל־השומר ומכריה מעולם הבוהמה.

ידידתה הוותיקה זיווה רודן, ששמה כ־
יום מיר בשל נישואיה לבעל מיספר
שלוש והנמצאת בארץ בביקור, באה במ־
יוחד לערב הפתיחה, אף שאביה חולה
מאד והיא ממעטת לצאת מן הבית ב־
ימים אלה.

הקהל גילה בערב הפתיחה היענות רבה
לשירה בציבור, והכל הצטרפו לאמנים
במחיאות־כפיים סוערות.

שרז יעל ובנה בן השש־עשרה וחצי,
קיבלו את פני האורחים במוע־
דון החדש, שנפתח השבוע בתל־אביב.

(המשך מעמוד 25)

עולמית דיעה כימעט אחידה על מנחם בגין: שהוא אדם נעים־הליכות, אך קנאי חסר־תקנה.

עתה נראה כי דיעה זו התהפכה על ראשה — בשני הכיוונים. אחרי שנחשף לציבור האמריקאי מקרוב, באור הזרקורים של הוועידה וספיחיה, נתקבלה הדיעה ההפוכה: שמנחם בגין הוא מדינאי גמיש, אך שאישיותו רחוקה מלהיות מלבבת.

אציל שירד מנכסיו. את הדיעה הזו ביטא בצורה החריפה ביותר העיתונאי הנודע יוזף קראפט, בעל־טור הנחשב כאחד ישראל. במאמר תחת הכותרת „לשלוח מבט קשה במנחם בגין", שפורסם בעיתונים אמריקאים רבים, מצא את ההגדרות הבאות לאישיותו של ראש ממשלת־ישראל:

- „אנשים רבים מוצאים שמנחם בגין הוא אדם דוחה..."
- יש לו „תכונות בלתי־מושכות".
- „כימעט תמיד הוא אומר את הדבר הלא־נכון."
- „הוא עומד על המקח כמו עורך־דין בלתי מכובד, הוא מטיח כמו שופט־שלום והוא רגיש יותר מאציל שירד מנכסיו."
- „הוא מרבה לדבר (עד כי נואשים ידועים נראים, בהשוואה אליו, כחרשים־אילמים)."
- „הוא מנפנף באמונתו הציונית בלי הרף, ומורח אותה על פניו של הזולת."
- יש לו „תסביך השואה".
- בעיניו, „כל אי־הסכמה עם דיעותיו דומה למה שעשו הגרמנים ליהודים."
- את נאומו בבית־הלבן, אחרי חתימת הסכמי קמפ־דייוויד, „מן הראוי היה לצמצם לחצי. במיוחד היה מייותר החלק שנאמר בעברית, שפה שכימעט איש מן הנוכחים לא הבינה."
- כמה ימים בילבד אחרי קמפ־דייוויד, הוא כבר „התפאר באוזני העולם בהיגיון המפוארים."
- כל אלה הם „מעשים חסרי־טאקט."

נוקשה רק בדיבורים. אולם בעל־הטור האמריקאי לא כתב את מאמרו כדי לגנות את בגין, להיפך. הוא מצא שכל התכונות „הדחויות" האלה אינן שקולות כנגד התכונה העיקרית של בגין, שנתגלתה בקמפ: הוא ותרן מופלג.

קראפט מנה ארבעה ויתורים חשובים ששה בגין במשך השנה — הנכונות להעביר את כל סיני לידי מצריים, ההסכמה לעיקרון שעתיד הגדה יוכרע במשא־ומתן עם הירדנים והפלסטינים, הנכונות לוותר על רעיון הפשרה הטריטוריאלית בגדה, והנכונות לדון בנושא הריבונות בגדה המערבית, לפני תום תקופת־המעבר בת חמש השנים.

מסקנתו של הכתב האמריקאי: „בגין נוקשה בדיבורים, אך גמיש בפעולה."

מישפט

לקיחה אינה גנבה

פקידת בנק שהא הודרכה, זוכתה מחשד של גניבה

„בחודש אוגוסט 75', גבתה הנאשמת משושנה בן־יהודה סך של 340 ל"י, שהופקדו על חשבון חוב שחבה הלקוחה לבנק. הנאשמת גבתה סכום זה ולא העבירה אותו לבנק. בתאריך לא ידוע בחודש אוגוסט 75' גבתה הנאשמת משמואל כהן סכום של 250 ל"י, שאותם הוא הפקיד על חשבון חובו לבנק. הנאשמת גבתה סכום זה ולא העבירה אותו לבנק..." כך נאמר בכתב־האישום שהוגש נגד רבקה („ריקי") סלטי, שבו פורטו ששה מיקרים.

עורכת־הדין שרה ספר־חן, מפרקליטות מחוז תל־אביב, האשימה את ריקי סלטי בעבירה החמורה של גניבה על־ידי סוכן, עבירה שיש עימה קלון. בשבוע שעבר, אחרי שלוש שנים של ענייני־דין, החליט השופט המחוזי דויד וולך לקבל את הפרטים שהובאו בכתב־האישום אך, יחד עם זאת, לזכות את ריקי מכל אשמה.

לא הדרכה. האירועים שאותם תיארה התביעה בכתב־האישום, שהוגש ב־דצמבר 1975, נגעו לתקופה שבה עבדה ריקי, תושבת בת־ים, כפקידת קבלה במלקת ההלוואות של בנק טפחות. על־פי כתב האישום קיבלה ריקי סכומי כסף שונים, שנעו בין 250 ל"י ל־500 ל"י, על חשבון החזר הלוואו תשל שישה מלקוחות הבנק. אולם במקום להעביר את הכסף מייד לקופאי, לקחה אותו ריקי לביתה. ללקוחות לא ניתנו קבלות על התשלום. הם התלוננו בבנק, הפקידה נחקרה על כך והחזירה את הכספים.

פרקליטה של ריקי סלטי, עורך־הדין התל־אביבי משה רום, לא חלק על העובדות אך טען שאין בהן די כדי להוכיח כוונת גניבה. „התביעה לא הוכיחה כוונה לשלול את הכסף לעולמים, טען רום, „העובדות מגלות שלא היתה כוונה כזו כלל."

על־פי גירסת הסניגור, חלה תינוקה של ריקי סלטי במחלה קשה והיא נעלצה להיעדר מהבנק לעיתים תכופות בתקופה הנדונה. בגלל מחלת הבן היא אף הגישה את התפטרותה. ריקי לא הודרכה כראוי על־ידי הבנק, ביחס לנוהלי העבודה, ולכן לא ידעה שאסור היה לה להחזיק כספים של לקוחות, טען עורך־דין רום. הוא אף האשים את הבנק ברשלנות, בכל הנוגע להדרכתה של החשודה, שהיתה פקידה חדשה, והוסי שהתלונות הפורמליות נגדה ניגבו לאחר שהחזירה את הכספים.

לא תווית. לביסוס דבריו הביא עורך־דין רום את תיקיהם של הלקוחות שילמו את הכספים לריקי, והראה לשופט שליד כל אח דמהשמות צויין הסכום המתאים. השופט וולך השתכנע והכריע לזכות את פקידת הבנק.

„בית־המישפט חייב לתת משיקל לסימון שסימה פקידת הבנק בתיק ההלוואות של כל אחד מהלקוחות. ואם עשתה כן, והתביעה לא הוכיחה שלא נעשה כן, הרי השאירה הוכחה וסימן בתיק של כל לווה, שהסכום אכן שולם. אם כך, דומני שלא ניתן לומר שהיתה כאן כוונה של שלילה לצמיתות של הכספים.

„גירסת הנאשמת, שדווקא עשתה רושם מצויין על בית־המישפט, כי התנהגה כך משום שלא הודרכה מספיק ובעיקר בשל מצוקתה עקב מחלת בנה, היא אפשרית ולפיכך הוחלט לזכותה מהאישום."

אחרי שלוש שנות קלון, יכלה ריקי סלטי לחייך בהקלה ולהסיר מעל מיצחה את תווית הגנב שדבקה בה.

תחבורה

צדק יקר

סייר הכטיחות הסתכך, מישרד הרישוי מעה אך הנאשם העדיף הרשעה כי זה היה יותר זול

„סייר צבי קצמן, 468" פלט הצעיר נמוך הקומה מעל דוכן העדים. ניכר היה בו בקצמן שהוא גאה מאוד בתפקידו כסייר־בטיחות. הוא העיף מבט נוקשה על הנהג, שישב על דוכן ספסל הנאשמים. אחר־כך שלח חיוך שחצני אל עבר חברתו שהמתינה לו בספסלי הקהל כאומר: „סימכי עלי". החברה החזירה לו חיוך מלא הערצה.

„עצרתי את הרכב הנ"ל שעה שביצע עבירה חמורה..." סיפר קצמן לשופט התעבורה נעים־ההליכות פריד. „הוא ביצע עבירה חמורה," המשיך קצמן, „אבל החלטתי לוותר לו. ביקשתי ממנו רשיונות רכב אך אלה לא היו ברשותו ולכן שלחתי לו הזמנה למישפט."

הכיטחון אבד. „מדוע לא רשמת לו דו"ח על העבירה החמורה יותר?" התעניין השופט. קצמן נע על מקומו באי־נוחות. „הממם... היה לי נימוק לכך," גימגם.

„ולנהג לא היה רשיון רכב בכיסו, או שריכבו כלל לא עבר מיבחן שנתי?" התעניין התובע. „הוא לא הראה לי... אני לא יודע... לא היה לו רשיון בר־תוקף," השיב הסייר קצמן, שהחל לאבד את ביטחונו.

התובע הציג לפני השופט רשיון רכב, שתוקפו היה נכון לתאריך ביצוע העבירה, לפי עדות הסייר. את הרשיון הביא עימו הנהג־הנאשם, שנידון עוד לפני כן לקנס של 150 לירות אך עירער על גזר־הדין.

„זה מזוייף," מילמל צבי („צביקה") קצמן וניסה לחטוף את הרשיון מידי התובע. אלא שהנאשם קם על רגליו, לקח את רשיון הרכב מידיו של הסייר קל־הדעת והגישו לשופט. „אתה לא שופט," הוא התריס כלפי הסייר, שהלך והחוויר.

השופט עיין ברשיון, שמע את הסברי הנהג ושלח את סייר־הבטיחות המבולבל מעל פניו. הוא הזמין את הנהג לדוכן.

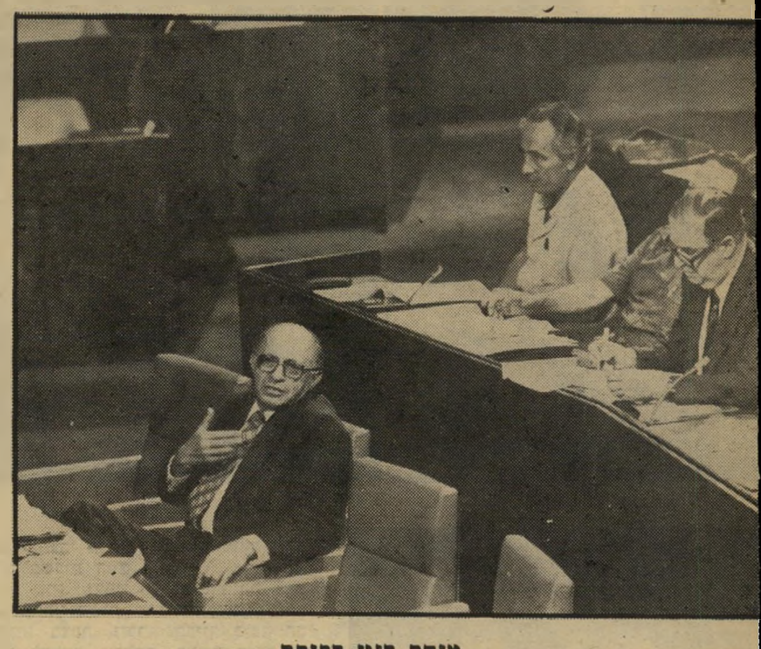
זיכוי לא משתלם. „לפי מה שאתה מספר לי, ואני נוטה להאמין לך, אתה עשוי לצאת זכאי בדין," הסביר השופט פריד באורך־רוח לנהג. „היתה כאן טעות בהחתמת הרשיון שלך במישרד הרישוי. ייתכן שאם יוזמן הפקיד האחראי במישרד הרישוי למסור עדות, אכן יתברר שהיתה טעות טכנית ואני אזכה אותך. אבל הזמנת העד תעלה לך 60 לירות עבור שכר יום העבודה של העד, ואילו אני מוכן לפטור אותך בקנס סימלי של 50 לירות," הציע השופט.

כוונתו של השופט היתה ברורה. הוא העדיף לסיים את המישפט ולחסוך בכך בהוצאות מיותרות ממדינת ישראל, אך מאידך לא יכול היה לזכות את הנהג לאחר עדותו של הסייר, שנחשב איש מישטרה. חייבת היתה לשם כך להיות עדות הגנה.

לנהג ברור היה שהוא זכאי מבחינה מישפטית ונפל קורבן לביורוקרטיה המפעם, עבור שכר יום העבודה של העד, ואילו סורבלת של מישרד הרישוי בחולון. לא קסם לו הרעיון שיורשע. „אבל 50 לירות זה סכום לא מבוטל עבורי," הוא טען לפני השופט. „ובטח שלא כאשר אני צודק."

„הברירה בידך," הפטיר השופט.

„טוב, אני מעדיף את האפשרות הזולה יותר," אמר הנהג וביקש להרשיעו.

מנחם בגין בכנסת

„תכונות בלתי־מושכות... עורך־דין בלתי־מכובד..."

ת ושב־חוץ מחפש בחורה שתהיה מוכנה להקים לו „בורג" — מודעה קטנה זו הופיעה בהעולם הזה (2131). כתבת העולם הזה יאירה יסמין קיבלה על עצמה לבדוק עניין מוזר זה, והציגה את מועמדותה. היא כתבה לאותו אלמוני מיכתב בזו הלשון: „הצעתך נראית לי, ואני מציעה כי ניפגש כדי לדון בפרטים."

עד ההמשך מדווחת יאירה יסמין:

הטלפון צילצל בביתי בשעה תשע בבוקר ביום רביעי, ואדם שהציג עצמו בשם אברהם סיפר לי כי הוא ששלח את המודעה, והוא מעוניין להיפגש אתי.

קבענו ליום חמישי בערב, בבית־קפה מהודר בצפון תל־אביב.

לפני הפגישה היססתי מה עלי ללבוש, היה עלי לבחור בבגד שיתאים להופעתי ולדמות שאני עומדת להציג בפני אותו אדם. „אם אלבש בגדים זרוקים," חשבתי, „יקבל הוא את הרושם שהכסף הוא המניע העיקרי שלי, ואולי לא יהיה הדבר לרוחו."

לבסוף בחרתי בחליפה (חצאית וחולצה) הדורה, התאפרתי בקפדנות, ענדתי כמה תכשיטים והחלטתי שאציג בפניו את דמותה של הבחורה שיש לה אמצעים, אולם היא זקוקה לכסף ומוכנה ללכת רחוק לשם השגתו.

בשעה חמש בדיוק ישבתי בבית־הקפה, הזמנתי כוס קפה ועוגה, וחיכיתי.

ביניתיים עברו על פני אנשים צעירים ומבוגרים. בחנתי כל אחד מהם, וניסיתי לחשוב מי מהם יבוא לשבת לידי.

היו ביניהם כאלה שניראו צעירים מדי. אותם ביטלתי מייד, כלא־מתאימים. היו גברים בגיל־העמידה שניראו עניים מדי. היו כאלה שניראו כמחפשי־הרפתקות.

הכנסתי עצמי לתפקיד. התחלתי להאמין שאני באמת הבחורה העומדת ללדת ילד לאותו אלמוני.

לפתע ניקרה מחשבה במוחי — ומה אם אותו אדם חמד לו לצון, ולא יופיע? מה אם אין הוא אלא עיתונאי, וכשניפגש יתברר כי שנינו ביטלנו את זמננו לשווא? ומחשבה מבהילה קצת יותר: מה אם אותו אדם אינו אלא סוטה־מין או פושע, המבקש לנצל את המשיבות למודעתו לצרכים אחרים?

חששותי התבדו משהתקרב אלי גבר כבן שלושים, ממושקף, מהודר בלבושו, פניו נאים וכנים, שניראה כאיש־עסקים רגיל בהחלט.

„אני אברהם," אמר לי. הזמין גם הוא קפה, ולפני שהחל לדבר סקר אותי מכף רגל ועד ראש.

שמחתי על שהחלטתי ללבוש את אשר לבשתי.

מיליונר ניצול השואה

„לפני שנתחיל לדבר, אני רוצה לשאול אותך אם את עיתונאית," אמר לי. התחמקתי מלענות לו, והוא החל בסידרת שאלות, שגילו לי כי כבר נפגש עם כמה בחורות והוא יודע בדיוק מה הוא מחפש.

הוא שאל על הרקע החברתי שלי, אם אני נשואה, אם יש לי חבר. מה מצב בריאותי, מה המניעים שלי להיענות לו, ואחרי שהשבעתי את רצונו החל מספר את סיפורו.

„ראשית," אמר לי „אני איני האיש שבו מדובר. אני רק מייצג אותו בארץ. הוא איש שבן מדובר הוא בן שישים, נולד בפולין, ובמילחמת־העולם השנייה איבד את אשתו ובנו. אחרי המילחמה עבר לגור בגרמניה, ושם הוא חי כבר שלושים וחמש שנה.

„הוא לא התחתן כי לא הרגיש צורך בכך, והיום הוא חי עם אשה הצעירה ממנו בעשר שנים, והיא הידועה־בציבור שלו לכל דבר. במשך הזמן הצליח מקס* בעסקיו, והקים מיפעלים בחו"ל ובארץ. בנתניה יש לו שלושה מיפעלים שאני מנהלם. הכרתי אותו כשהיה בביקור בארץ לפני כמה שנים. הוא ראה בי אדם מתאים לנהל את עסקיו, כבעל בי־אי בכלכלה ומנוסה בעסקים, ומאז אני מנהל — נוסף על שלושת מיפעליו שבנתניה — גם את כל מה שקשור בו בארץ.

בהתחלה, כשבא אלי עם הרעיון, סלדתי מכל העניין, אולם אחרי שהסביר לי כי כוונותיו רציניות, הסכמתי."

מקס, כך הסתבר במשך השיחה, שנמשכה כשלוש שעות, חשב בהתחלה להוריש את כל הונו לשארי־בשרו הקרוב ביותר.

* שם בדוי.

איש־עסקים יהודי מגרמניה מציע סכום־עתק לצעירה ישראלית המוכנה ללדת לו ילד בלי נישואין - וכתבת „העולם הזה" נפגשה עם נציגו כדי לעמוד על פרטי ההצעה היוצאת־דופן

תעשיין ואיש עסקים תושב־חוץ, ללא ילדים, מחפש אשה המוכנה להעניק לו יורש

תאשה תזכה לתמורה כספית נאותה!

לפנות בכתב אל: ת.ד. 30118 תל־אביב.

המודעה שהופיעה ב„העולם הזה" ביולי 1978

הידועה־בציבור שלו מבוגרת מכדי ללדת, וכך נותרה בפניו אפשרות אחת בלבד: להוריש את כספו לאחת מבנות־אחותו, שגרו גם הן בגרמניה. אולם אחת מהן נסעה לקנאדה והתחתנה שם עם איטלקי, והשנייה היגרה לארץ, ולרוע מזלה התחתנה עם יווני.

מקס, שהוא יהודי, לא רצה להוריש את כל פרי־עמלו במשך השנים למי שאינו יהודי.

לתרום את כספו לא רצה כי, לטענתו, לא עבד כדי לחלק את כספו סתם. וכך נולד הרעיון לפרסם מודעה, ולחפש בחורה שתהיה מוכנה להקים לו יורש שיהיה חלק ממנו, בשרו־ודמו.

בגרמניה לא רצה מקס לפרסם את המודעה.

„הוא היה יכול לעשות את זה," אמר לי אברהם, „אולם למרות שבגרמניה יהיו מאות קופצות על המציאה, הן יהיו כולן אלא לגדל ילד. כל בחורה וטעמיה עמה — כל אחת וסיפורה שלה.

כאשר התחלנו, אברהם ואנוכי, לדון בפרטים, הסתבר שהעניין אינו כל־כך פשוט.

אחרי ששמעתי את סיפורו, כמעט שהשתכנעתי לעשות זאת בעצמי. זה נראה כל־כך חד וחלק, בהתחלה. אברהם חשב כבר על כל האפשרויות, על כל הבעיות מסוגלת ללדת ילדים. בדיקות התאמה ביניך לבין מקס. מישרד־חקירות יערוך מעקב אחרייך כדי לדעת מה עברך ומה הרקע שלך, אם אין לך מחלות תורשתיות העלולות לפגוע בילד. אם את בריאה מבחינה נפשית, ועוד."

„את העניין הכספי צריך היה לתאם עם מקס עצמו. עלייך להציע מחיר, שכן מקס אינו מעוניין להתחיל ב־

ללדת את הילד ולא לראותו לעולם — או שאקבל סכום חד פעמי, או שאקבל קיצבה חודשית.

אם אחליט לגדל את הילד בעצמי (או ילדה, או תאומים, או שלישיה וכן הלאה...) אקבל קיצבה חודשית.

מקס יהיה רשום כאביו, וכאשר ימות יירש הילד את הכסף.

אם אתחרט וארצה לגדל את הילד בעצמי ולעצמי — לא אקבל דבר, או שאקבל רק שכר־טירחה.

אם ארצה לגדל את הילד בכל מקום אחר בעולם, אוכל לעשות זאת — או שהוא יגדל אצל מקס עצמו, ואני אוכל לבוא לבקר אצלו לפעמים.

„מקס אינו מעוניין להתחתן," חזר אברהם שוב ושוב.

השיחה נמשכה עוד שעה ארוכה, ובמשכה דנו בפרטים טכניים שונים חסרי חשיבות.

„עשי לי ילד!"

נוצריות, כי היהודיות לא יהיו מוכנות לעשות את זה. לכן פרסמתי את המודעה בארץ בהעולם הזה."

כולן רוצות כסף

היענות המידעה בארץ היתה קטנה מן המצופה. תריסר בחורות בלבד כתבו לאברהם, וכאשר החל בפגישות עימן, הסתבר לו כי שלוש מהן עיתונאיות שרצו לקבל סיפור. הן השתדלו להסתיר זאת, אך הוא גילה את הדבר בתוך השיחה עימן.

הרביעית, שבהתחלה נראתה להוטה, לא היתה אלא סופרת־ילדים ומשוררת מחיפה. היא נכשלה כשאמרה לאברהם: „מכסימום, אם לא ייצא מזה שום דבר, אוכל לכתוב על זה ספר."

היו גם בחורות שבאו סתם כדי לשמוע סיפור מעניין, ואותן שילח אברהם מייד.

אחרות היו צעירות מדי. היתה גם חיילת, שבאה בטענה שהיא מעוניינת לעשות את הילד כדי „להיפטר מהשירות הצבאי." דבר זה לא ניראה לאברהם אמיתי, ואחרי שחקר אותה מעט הסתבר לו כי המניע העיקרי שלה הוא הכסף.

גם היא לא התאימה, משום ש„היתה קלת־דעת מדי, ולא ניראה כי שקלה את העניין ברצינות".

בחורה נוספת לא התעניינה כלל בפרטים. הדבר היחידי שעניין אותה היה הכסף. „תגיד לי רק כמה משלמים, ואני מסכימה," אמרה לאברהם. „בחורה כזאת לא טובה יותר מזונה פשוטה," אמר לי „ולכן הודעתי לה מייד שאינה מתאימה."

מתוך כל הבחורות שכתבו אליו נשארה רק אחת מתאימה, והיא כבר נפגשה עם מקס. אולם מקס ואברהם אינם ממהרים. הם חושבים כי כדאי למצות את כל האפשרויות.

היו בחורות שחשדו באברהם כי משהו אחר מסתתר מאחוריו, ודרשו בכל תוקף שיגלה להן מהם מניעיו האמיתיים. הן שאלו שאלות כמו: „איך הוא נראה?" (הכוונה למקס).

פרט לבעיית התשלום, רצו אותן בחורות לדעת גם היכן יילדו את הילד, אם העניין חוקי, מה יקרה אם תיוולד בת, או תאומים. מה יקרה אם לבסוף תתחרטנה, ותחלטנה כי הן רוצות בילד.

בין הבחורות היו שלוש שרצו את הילד לעצמן, בחורות שאינן רוצות להתחתן העומדות לצוץ, ובשיתוף עם עורכי־דין חשב גם על כל הצד המישפטי. מסתבר כי מבחינה חוקית, אומנם, אין בכך כל עבירה. מבחינת היהדות, כל עוד האשה אינה נשואה העניין מותר. כלומר, אין כל חוק האוסר על בחורה יהודיה כשרה ללדת ילד לאדם תמורת כסף.

וכאן התחיל אברהם מפרט בפני את הכל: „קודם כל עליך לעבור בדיקות ברית־אות יסודיות, שתכלולנה בין השאר גם בדיקות דם, בדיקות כדי לדעת אם את משא־ומתן על הכסף. ברגע שימצא בחורה מתאימה, יהיה מוכן לשלם כל סכום סביר.

„מיליון דולר, הולך?" שאלתי בתיקווה, וכבר ראיתי עצמי פטורה לכל חיי מבעיות פרנסה. „איני מוסמך לענות לך," השיב. אמרתי לך, כל העניין הכספי יתואם עם מקס. אני רק עורך את החיפושים אחר הבחורה המתאימה."

את הכסף, כך הבטיח לי אברהם, אוכל לקבל באחת משתי צורות. אם אחליט

נראה היה כי אברהם התרשם מהופעתי עמוקות, והבטיח לי כי כבר השבוע ישוחח טלפונית עם מקס ויקבע לנו פגישה.

„אל תעשני הרבה," הזהיר אותי, „כי מקס חושב שזה מזיק מאד לבריאות."

נפרדנו בלבביות ובהבטחה שנעמוד בקשר טלפוני.

אני, מצידי, כבר ויתרתי על המיליון. אולם אתן, בנות ישראל, אם יש בכן המוכנות להקים יורש למקס — הוא עדיין פנוי.

הכתבת והנציג

על ספל קפה בקפטרית־יוקרה בתל־אביב נפגשה כתבת **העולם הזה** יאירה יסמין (מימין) עם אברהם, נציגו של איל־העסקים שגולל באוזני הכתבת סיפור אנושי נוגע־ללב, על אדם שבנה את עצמו בדרך הקשה, ועתה, בהגיעו לגיל ששים, הוא רוצה בבחורה יהודיה מתאימה שתעשה לו ילד כדי שזה יירש את המיליונים.

החודש יהיה לך כסף נוסף ביד

מלוות ברירה של המדינה מגיעות לפדיון

קח את הכסף שתקבל והפוך אותו ל-

כסף טוב

הצטרף לאחת התכניות:

כח ח"י כפליים

במסלול החד פעמי

- מענק מידי בשעור 10%
- ריבית והצמדה למדד על הקרן והמענק
- הכל פטור ממס

במסלול החסכון החדשי

- מענק מידי בשעור 5%
- ריבית והצמדה למדד על הקרן והמענק
- הכל פטור ממס

כח ברירה דולרית

במסלול החד פעמי

- מענק מידי בשעור 6%
- ריבית והצמדה על הקרן והמענק
- הכל פטור ממס

במסלול החסכון החדשי

- מענק מידי בשעור 3%
- ריבית והצמדה על הקרן והמענק
- הכל פטור ממס

בשני המסלולים ההצמדה למדד או לדולר
תשולם לך לפי ההכנסה הגבוהה יותר

פרטים נוספים בכל סניפי בנק לאומי, בנק איגוד ובנק ערבי ישראלי

בנק לאומי

כדורסל

יש יריבה למכבי!

א יהדיה הקנאים, הידועים לשימצה, של קבוצת הכדורסל של הפועל רמת־גן, התגודדו קבוצות קבוצות ובקול אדיר השמיעו במקהלות בזה אחר זה: „אימפריה! אימפריה!" אותם אוהדים, שגרמו לא פעם פורענות והפסדים לקבוצתם בגלל התפרעויות למיניהן, היו הפעם שיכורי־ניצחון. קבוצתם גברה על הפועל תל־אביב בתוצאה 87:109 באחד ממישחקי הכדורסל המרהיבים שנראו מפתיחת ה־עונה. הם מצאו לעצמם פורקן בהתפרצו־יות של שימחה־ללא־גבול.

גם בשנים קודם לכך הצליחה הפועל רמת־גן לגבור מדי פעם על כדורסלני ה־פועל תל־אביב, שנחשבה עד כה קבוצת הכדורסל השנייה בטיבה במדינה, אחרי מכבי תל־אביב. אולם בשבוע שעבר הם הנחילו להם תבוסה מחפירה ומוחצת.

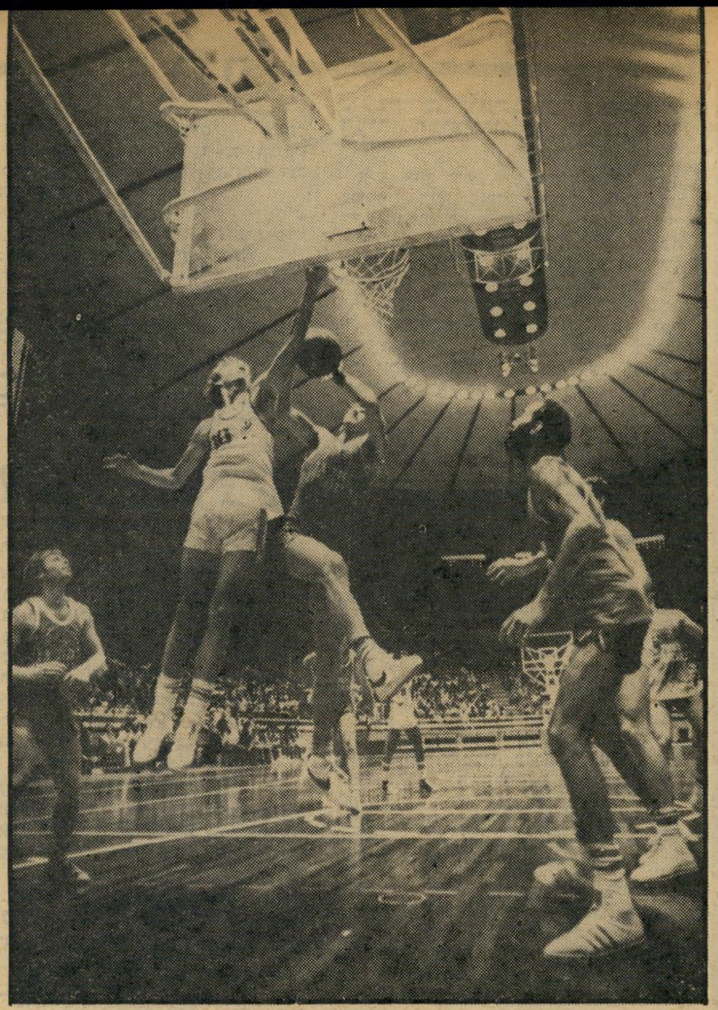
ניל וולק, הכדורסלן המיקצועני לשעבר של הקבוצה האמריקאית סופר פוניקס, ש־נרכש על־ידי הקבוצה הרמת־גנית תמורת סכום של 30 אלף דולאר, לא ראה אולי בכל הקאריירה המיקצוענית שלו אוהדים נלהבים וחמים כל כך. הוא התקרב אליהם, הניף את ידיו והחל מנצח על „תיזמורת האוהדים", כשהוא נסחף בהתלהבותם. היה זה מחזה בלתי שיגרתי בנוף הכדורסל בארץ.

אכן ניל וולק, הכדורסלן הענק, שעם בואו לארץ התפרסם בפרשיות סמים שליוו כשידו מגובסת. כל מי שהורכב בחמישה הרמת־גנית, גינדין או קאשי או יהודה לוי, השלים הרכב מלהיב. הרכב שמוטט יריב תל־אביב בעל שאיפות. הרכב שזכה בסיום בצדק לקריאות — „אימפריה! אימפריה!"

על המיפגן הרמת־גני המלהב נצח מא־מן אמריקאי בן 41, אייבן דאנקן, האמן האמריקאי המיקצועני הראשון של קבוצת כדורסל ישראלית, מי שהצעיד בשלוש ה־שנים הקודמות את אולוויק השוודית ל־הישגים בזירה האירופית, הבטיח דאנקן להצעיד גם את הפועל רמת־גן להישגים. שלא כמאמני הכדורסל הישראליים הוא מופיע למישחקים לבוש בקפידה בחליפות מהודרות, מרבה להתעצבן ולהעיר לשופ־טים. אבל בינתיים יש כיסוי להצהרותיו. על פי מישחקה של קבוצתו נגד הפועל תל־אביב נוצר הרושם כי בפעם הראשו־נה מזה שנים רבות יש יריבה של ממש ל־אלופה הכמעט־נצחית של הכדורסל הישׂ־ראלי. השנה יותר מאשר פעם, מאיימת הפועל רמת־גן על כתר האליפות של מכבי.

הלילה השחור

ע ל רקע שימחת המנצחים בלטה תו־גת המנוצחים. בעוד הרמת־גנים צו־הלים, נותרו שחקני הפועל תל־אביב המו־מים. אפילו בחלומם השחור ביותר לא תיארו לעצמם כי ינחלו תבוסה כה מוח־צת. לכל היותר ציפו למאבק קשה. אך המציאות טפחה על פניהם. היה זה הפס־

מוסקוביץ קונע לסל תל־אביב כשוולק משקיף מהצד
נחמה בקופה

איבן דאנקן מעודד את כדורסלני רמת־גן*
„אימפריה! אימפריה!"

יהושע רוזין מאוכזב מחניכיו
הלילה השחור של תל־אביב

אותו בעת ששיחק בעונה שעברה בקבו־צה האיסלקית, קאנון ונציה, הוכיח כי הוא סופרמן בין הסלים. עדיין לא בכושר שיא, אבל בהחלט בדרך הנכונה: כדורסלן בעל נסיון רב, עם יכולת קליעה מעולה והבנת מישחק. ניל וולק היה הכדורסלן שהטריף את אוהדי הפועל רמת־גן באחד ממישחקי השיא של הקבוצה.

אלא שהוא לא היה בודד במערכה. אביג־דור מוסקוביץ, הרכז הבינלאומי מגיב־עת־ברנר, שגרם בעבר בעיות גדולות ב־כל קבוצה בה שיחק, כולל הנבחרת ה־לאומית, היה הפעם אדריכל הנצחון של הפועל רמת־גן. זריזותו הרבה, מיבצעיו המלהיבים והשאיפה הגדולה שלו להת־עלות על פני בארי לייבוביץ, כוכב הפו־על תל־אביב — כל אלה עשו אותו לכוכב של ממש ב־40 דקות הניצחון על הפועל תל־אביב. עד מהרה הבינו הכל, כי קבו־צת הפועל רמת־גן עשתה „עיסקה מצויי־נת ברכישתו של הרכז נמוך הקומה.

בהפועל רמת־גן שיחקו גם שני כוכ־ביה בשנים האחרונות, הסטיבים, קפלן ושלכטר — שניהם כדורסלנים בחסד. ו־כך, עם ארבעה כדורסלנים בכושר שיא, לא היתה כבר משמעות לכך שכדורסלן חמישי, צ'רלי דייוויס, ישב על הספסל

* לידו, ניל וולק.

שר, שאמור להופיע בקבוצה החל מחר־דש דצמבר, הגיע במייוחד מארצות־הברית כדי להשתתף במישחק זה. פליישר הגיע לשלושה ימים, משום שהיה חייב לעשות כן על פי תקנון איגוד הכדורסל, האוסר על שחקן ליגה לשהות חצי שנה ברצי־פות בחו"ל. אבל הסתבר שההחלטה לשת־פו במישחק היתה טעות. הוא היה חסר כושר ועד אשר התאקלם בקבוצה הורה כבר לוח התוצאות על יתרון רמת־גני דה הגבוה ביותר של קבוצת הפועל תל־אביב להפועל רמת־גן. התל־אביבים לא יכלו אפילו להתגחם בהתלוצצותו של ה־יו"ר שלהם, פינחס להב, שטען לאחר ה־מישחק, כי קבוצתו ניצחה לפחות במחצית השנייה. שכן במחצית הראשונה של ה־מישחק היתה התוצאה 38:61 לטובת־רמת־גן, הפרש של 23 נקודות לעומת ה־הפרש של 22 נקודות שנקבעו בתום ה־מישחק.

הופעת התל־אביבים היתה כל כך עלו־בה עד שבשלבים רבים של המישחק ישב המאמן הוותיק, יהושע רוזין, על הספסל, שקט מתמיד. רוזין הבין, כנראה, שביום שחור כזה שום דבר לא יעזור. ואמנם, זה היה הלילה השחור של הפועל תל־אביב.

בכל אשר עשו שחקני הקבוצה הם נכש־לו. כוכבים כבארי לייבוביץ, פינחס חוזז ואחרים, איבדו כדורים כטירונים, התעצב־נו ולא הצליחו למנוע את ברד הסלים של יריביהם הרמת־גנים. במישחק שלפ־ני־האחרון של העונה שעברה, ניצחו ה־תל־אביבים את הפועל רמת־גן על חודה של נקודה וסילקו אותה מההופעה העונה במישחקי גביע אירופה. הנקמה הרמת־גנית היתה הפעם מושלמת.

התיקוות של הפועל תל־אביב לקראת המישחק היו גדולות. מה גם שבוב פליי־שכח לציין, כי באותו מישחק הופיע ב־הפועל תל־אביב סטיב יאנג (יאדזוגלו), ואילו הפועל רמת־גן שיחקה עדיין ללא ניל וולק. וזהו בהחלט הבדל בעל מש־מעות.

אין ספק שיהיה בכוחו של סטיב יאנג לשנות את דמותה של קבוצת הפועל תל־אביב. אבל השאלה הגדולה היא, האם יקבל בסופו של דבר את ההיתר לשחק בארץ?

ברור. ספק אם בלילה שבו כל שחקני הקבוצה אינם מצליחים לגלות את יכול־תם, יש משמעות מיוחדת לשיתופו או אי שיתופו של פוכט כבוב פליישר.

היה מי שניסה לנחם את כדורסלני תל־אביב ולהזכיר להם ששלושה שבועות קו־דם לכן, במישחק גביע בגדל ז'ל, ניצחו הם את הפועל רמת־גן 95:116. הוא רק כדורסלני ועסקני הפועל תל־אביב יכלו למצוא נחמה בשתי עובדות: בהכנסה ה־גבוהה מהמישחק, שהסתכמה בסכום של יותר מ־100 אלף ל"י; ובעובדה שהצלי־חו „לקלקל" את הקופה למכבי תל־אביב, יריבתם המושבעת. לאוהדי הפועל תל־אביב נותר רק לקוות שהקבוצה שהביסה אותם, תעשה זאת גם למכבי תל־אביב.

(המשך מעמוד 27)

בכלל של „הכל או לא־כלום" — והפ־סידו את הכל. הם חוששים כי תגובה שלילית נמהרת תביא הפעם לתוצאה דו־מה, הרת־אסון.

דרוש אומץ־לב רב מאד כדי להשמיע כיום דיעה זו בפומבי, ואף בשיחות פר־טיות. חמומי־המוח נחפזים להגדיר כ־„בוגד", כ„משתף־פעולה" (עם שילטון הכיבוש) וכסוכן־האוייב כל מי שאינו מק־בל את הקו הקיצוני ביותר.

ככה זאת נמצאו מנהיגים בעלי שיעור קומה, שחציגו במעשיהם ובהתבטאויותיהם את הגישה ה־מפוכחת הזאת, והרכרים לא נש־ארו כלי חד בתודעת הציבור.

האנשים האמיצים

מי הם האנשים האלה? מה הם עשו בשבועיים האחרונים?

בשבוע שעבר הזמין השגריר האמרי־קאי הנודד, אלפרד אתרטון, עשרים אי־שים מן הגדה ומעזה, לשיחת־תידרוך.

ראשי הציבור בגדה קראו להחרמת ה־פגישה הזאת, שבעצם קיומה הם ראו נסיון לחתור תחת מעמדו של אש"ף כ־כתובת הבילעדית למשא־ומתן. בכל זאת הופיעו ששה מן המוזמנים.

בין הבאים:

● **אנוור אל־נסייבה**, מי שהיה שר־הביטחון הירדני ושגריר ירדן בלונ־דון, אישיות מרשימה, הנוטה למלך חוסיין ולמישטר ההאשמי, אך שאינו מתנגד לה־קמת מדינה פלסטינית עצמאית.

● **ראש־עיריית בית־לחם, אלי־אס פרייג'**, הנחשב כמקורב לירדן, אף כי הוא שומר גם על זיקה לאש"ף.

● **כמה אישים מעזה**, שהתקרבו בשנים האחרונות לעמאן.

אך לצד חסידי־ירדן אלה, בלטו שני אישים, הרחוקים מירדן:

● **עזיז שחאדה**, עורך־דין מרמאל־לה, מנהיג פלסטיני ותיק, האישיות הרא־שונה בגדה שיצאה אחרי מלחמת ששת־הימים בקריאה גלוייה להקמת מדינה פלסטינית עצמאית בגדה וברצועה, בת־קופה שהדבר היה פסול בעיני אש"ף, ירדן והקומוניסטים כאחד. שחאדה התי־נגד ב־1949 לסיפוח הגדה לירדן, היה אחד משלושת הנציגים הפלסטיניים שבאו ב־מגע עם נציגי ישראל בוועידת לוזאן בשנת 1949. הם הציעו הסכם ישראלי־פלסטיני.*

● **נאפז נזאר**, מרצה במיכללת בירי־אמריקאית שחזר ארצה ונשא לאשה צעי־זית (מדעי המדינה), פלסטיני בעל אזרחות רה יפה מאל־בירה, גם היא מרצה בבירי־זית. השתתפותו של נזאל היא בעלת המשמעות הרבה ביותר, כי הוא מייצג דור פלסטיני חדש, חניך המערב, בעל השקפות לאומניות ברורות אך גם בעל גישה מפוכחת.

משום כך גרמה השתתפותו של נזאל לסערה. בוויכוח נרגש בבירי־זית הטיחו מתנגדי־ההסכמים האשמות אישיות ועל־בונות חמורים בפניו של נזאל. אך הקהל, שהיה כימעט פה־אחד נגד ההסכמים, הס־תייג בבירור משיחה זו של ויכוח, ונזאל ממשיך לכהן ולהטיף לדיעותיו במיכ־ללה, שהיא מיבצר הקומוניסטים בגדה.

כדי להפגין נגד הפגישה עם אתרטון, קראו ראשי־העיריות לפגישה של כל רא־שי הציבור והרשויות המקומיות בגדה. בפגישה זו, שנערכה בבית־חנינא ליד ירושלים, נתקבלה החלטה חריפה נגד ה־הסכמים. עצם קיומה של פגישה זו מהווה כבר ביטוי לעידן החדש, כי עד כה אסר הממשל הצבאי הישראלי, במשך 11 שנים, את קיומן של פגישות פוליטיות כאלה, ואף הפעיל איסור זה הלכה למע־שה.

בפגישה התבלטו, בין אנשי־ההתנגדות הקיצוניים, כרים חלף, ראש עיריית רמאללה, ובסאם שכעה, עמיתו בשכם.

בבירי־זית התקיימה אסיפה גדולה של תלמידי כל שלוש המיכללות בגדה (בירי־זית, בית־לחם, חברון), וגם שם נתקבלה החלטה חריפה בגנות ההסכמים.

● **ראש־עיריית בית־לחם, אלי־אום הוויכוח לא השתתק. ב־שכם חתמו רבים על עצומה, ש־קראה לגישה מפוכחת יותר. יתכן כי בקרוב תיחתם גם ברמאללה, העיר הקיצונית ביותר, עצומה דומה.**

איש אחד שתק — ולשתיקה זו היתה משמעות רבה. פאהד קואסמה, ראש עי־ריית חברון, האיש שהביס את השייך מו־חמד עלי אל־ג'עברי, שהה בחו"ל כאשר נחתמו ההסכמים. בניגוד לכרים חלף, ש־היה בחו"ל ושנחפז לחזור, נשאר קואס־מה בחו"ל. בכך נמנע מן הצורך להגיב על ההסכמים. היה זה רמז ברור לכך שגם הוא אינו סבור כי יש להיחפז בקבי־עת עמדה, ושכדאי לבדוק את הדברים ביתר יסודיות. רק השבוע חזר — ושתק.

מתחת לפני השטח

קיום כך הזרמים האלה מעמיד בס־פק את אחידות חזית־ההתנגדות, כפי שהיא נראית עתה.

אם המלך חוסיין, למשל, ישנה את עמדתו בעיקבות הבטחות שייינתנו לו מפי האמריקאים, עלול להתהוות קרע בין חסי־דיו ובין הרוב, הנאמן לאש"ף. ויכוח כזה עלול להיות מר וחריף, ורבים חוששים מפני אפשרות זו.

שונה יהיה המצב אם אש"ף עצמו ישנה את עמדתו, לפחות למעשה. במיקרה ש־אש"ף יתן לאנשיו בגדה וברצועה את האור הירוק להשתלט על מוסדות השיל־טון־העצמי, עשוי להיווצר קרע בין אש"ף ובין הקומוניסטים, נאמני מוסקבה. ב־מיקרה זה יתחרף גם הסיכסוך בין הנהגת אש"ף ובין קבוצות־השוליים הקיצוניות.

כל התהליכים האפשריים מושפעים, כמובן, מדעתו של הציבור בגדה וברצו־עה. זהו מאבק פנימי, הנערך בליבו של כל איש. הדבר תלוי בהבנת מיסמכי קמפ־דייוויד ובהסברתם, בראיית האלטר־נטיבות ובהתגברות על טראומות העבר. דים וסוכני המימשל הצבאי.

אם תגבר במרוצת השבועות הקרובים, מתחת לפני השטח, הי־נטייה לבדוק מחדש את טיב הסיכויים הגלומים בהסכמים, יש־פיע הדבר במישרין או בעקיפין גם על הגורמים הפוליטיים, מעמאן ועד ביירות.

מרוץ?

שינה אחרת היא אם עלולה ל־הופיע תופעה חדשה בגדה וברצו־עה: הטרור.

כמה מן האישים בגדה ככר מביאים אפשרות זו בחשבון.

עד כה היה המאבק הפלסטיני חופשי, במידה הראוייה לציון, ממעשי־אלימות פנימיים. ייתכן שפעלה בשטח זה ה־טראומה של המרדי הערבי של השנים 1936/39 („המאורעות"), שבו חיסל המופ־תי מאות אנשי־ציבור מקרב יריביו, ובכך הנחית מהלומה נוראה על כושר־עמידתו של העם הפלסטיני בשנים המכריעות.

תופעות כמו ה„סיזון" של ההגנה נגד אצ"ל ומעשים אחרים בעמים אחרים ש־לחמו למען חרותם, היו עד כה נדירות בין אירגוני אש"ף. גם גל הרציחות של החודשים האחרונים, שבו ניספו שוחרי־שלום כמו סעיד חמאמי ועמיתיו, אורגן על־ידי מוסדות־המודיעין של עיראק, ולא על־ידי גופים פלסטיניים אותנטיים.

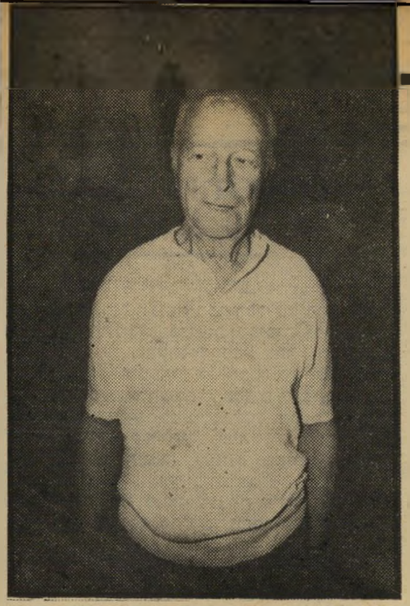
במשך 11 שנות הכיבוש בגדה וברצועה, לא היו שם כימעט מעשי־אלימות של ער־בים נגד ערבים — ולא ביגלל עירנות מוסדות־הביטחון הישראליים דווקא. פעם, בראשית ימי הכיבוש, נפגע ביתו של הד"ר תאג' אל־פארוקי, שהטיף יחד עם שחאדה להקמת מדינה פלסטינית עצמאית בגדה וברצועה. אולם היה זה מעשה בודד, שמניעיו נשארו לוטים בערפל. (תאג' נפטר השבוע ונקבר ברמאללה — אחרי שהנהגת אש"ף קיבלה, למעשה, את גישתו.)

בזמן האחרון אירעו כמה מעשי־הרג באיזור רמאללה. אולם כל הקורבנות היו אנשים שנחשבו כמשתפי־פעולה קרובים של שילטון־הכיבוש, מוכרי־קרקעות ליהו־דים וסוכני המימשל הצבאי.

השאלה היא: האם עלולים אירגונים אלה לפעול עתה נגד אישים בגדה?

גם התשובה לשאלה זו תלויה עתה בתבונתו של העם הפלסטיני, העומד בפרשת־דרכים היסטורית.

תערוכת האמנות החשובה ביותר בשנים האחרונות נפתחה השבוע במוזיאון תל־אביב

זריצקי

יוסף זריצקי, הנחשב כ־בחיר ציירי ישראל כ־יום, היה בין האמנים הישראליים שנכחו בטכס פתיחת תערוכת הקונסטרוקטיוויס־טים. בין האמנים שיצירותיהם מוצגות ב־תערוכה — גם ארבעה אמנים ישראליים.

מי שלא הבין עד כה את משמעות שלושת עיגולי המתכת החלודים ש־הציב הפסל הישראלי מנשה קדישמן ב־רחבת היכל התרבות בתל־אביב, עשוי לשנות את דעתו אם יבקר בתערוכת ה־אמנות הקונסטרוקטיוויסטית שנפתחה ב־שבוע שעבר במוזיאון תל־אביב. שם יס־תבר לו שקדישמן תופס מקום של כבוד, יחד עם עוד שלושה אמנים ישראליים — יעקב אגם, שלמה קורן ויעקב אלחנני — ברשימה של 108 מגדולי האמנים של המאה, שיצירותיהם מוצגות בתערוכה זו.

שם הוא יוכל לגלות כי קדישמן „מט־פל ביצירתו בשאלות־יסוד הקשורות ב־קוסביות שבין אשליה ומציאות, טבע ו־טכנולוגיה, חללים חיוביים ושליליים, מאסה וחוסר־מישקל, אטימות ושקיפות. שאיפתו של קדישמן להתעלם מאיכויות המאסה והתעניינותו בדו־משמעויות תפי־סתיות, מוצאות ביטוי בפסלים מונומנטא־ליים..."

בזכות תפיסות אלה מוזכר שמו של קדישמן בעולם האמנות בנשימה אחת עם שמות כמו ואסילי קנדינסקי, פייט מונ־דריאן, פרנאן לז'ה, סול לוויט ויוסף אלברס. המאחד אותם ואת חבריהם לתצו־גה הוא ההשתייכות לזרם הקונסטרוקטי־ויזם — זרם־על המאחד תחתיו את האס־כולות החשובות ביותר של האמנות ה־מודרנית במאה העשרים.

162 היצירות המוצגות בתע, וכה מספ־קות לחובב־האמנות הישראלי הזדמנות נדירה, לחזות באוצרות אמנות ששוויים מיליוני דולרים רבים מאד. הגנוזים בדרך־כלל מעיני הציבור ושדומים להם נמצ־אים רק בטובים ובחשוכים שבמוזיאוני העולם. זוהי הזדמנות חד־פעמית לס־קור, בתערוכה אחת, את עבודותיהם של ענקי האמנות של המאה ה־20'.

התערוכה, שתוצג במשך כשלושה חוד־שים, היא חלק מאוסף של 600 יצירות אמנות שנרכשו על־ידי חברת ההשקעות האמריקאית מקרור. במשך שנתיים נדדו יצירות אלה בכל מוזיאוני אירופה, והסי־כוי לייבא לארץ תערוכה רצינית בקנה־מידה כזה ניראה אפסי. שום מוסד־אמנות ישראלי לא היה יכול לעמוד אפילו בתש־לום דמי־הביטוח הנדרשים עבור הצגת יצירות אלה, והמסתכמים בסכומים אס־טרונומיים.

רצה הגורל, ואחד ממנהלי חברת מק־רורי הוא משולם ריקליס, הישראלי־לשע־בר שטיפס כמטיאור בעולם העסקים ה־אמריקאי. ריקליס, שהוא אספן אמנות כשלעצמו, היה אחד הגורמים שדירבנו את הנהלת החברה להשקיע חלק מרווחיה העצומים ברכישת יצירות אמנות. לדיב־רי סיליה אשר, מנהלת האוסף והאוצרת שלו, הוחל ברכישת היצורים והפסלים לפני כעשר שנים. סיליה הקדישה מאז את זמנה לאיסוף שיטתי ועקבי של יצי־רות־אמנות, שרק מוזיאונים גדולים יכו־לים להרשות לעצמם לרכוש. האוסף נערם במחסנים ובכספות, ורק לפני כשנתיים הוצא חלק ממנו, המתרכז בתנועת הקונ־סטרוקטיוויזם, לתצוגה נודדת. בעידודו של משולם ריקליס ובסיוען של חברות אל־על וקאל, שהתנדבו להטיס את ה־יצירות חינם, הגיעה תערוכה נדירה זו גם לישראל.

האוצרת

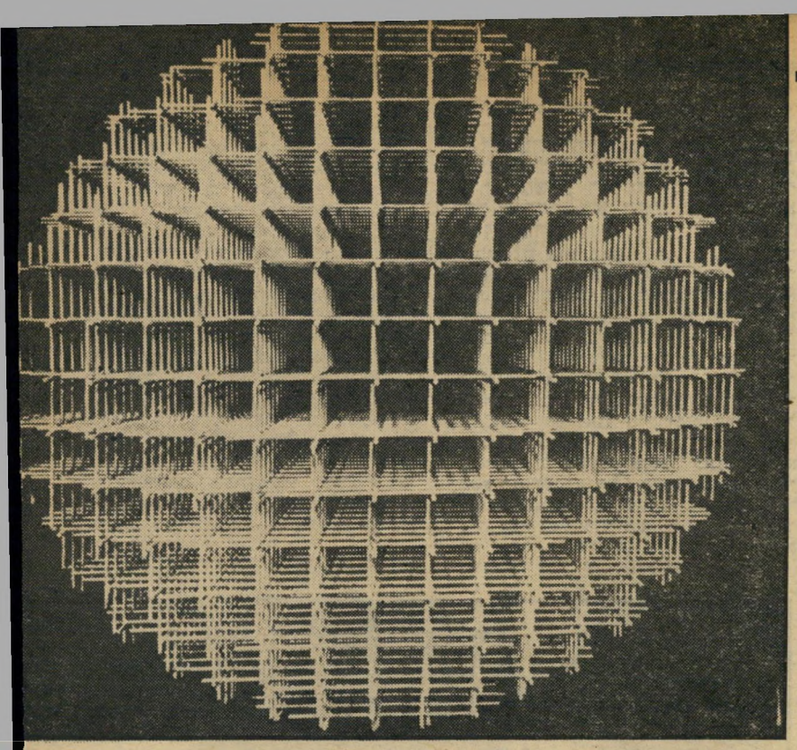
סיליה אשר היא אוצרת אוסף האמנות של חברת ההשקעות האמריק־אית מקרורי, שהביאה לארץ את עשרות יצירות האמנות השוות מיליוני דולארים המוצגות עתה בתערוכת „הקונסטרוקטיויזם באמנות המאה העשרים". סיליה עצמה סייעה בעריכת התערוכה במוזיאון תל־אביב, והשתתפה בפתיחתה.

מה זה רך, לבן וקשה

טכס הפתיחה של התערוכה היה מאורע ססגוני ומרשים. כל המי־ומה בעולם האמנות הישראלי וכל הסלתא־

* שני האחרים: יחיא חמודה, לימים יו"ר אש"ף, לפני עראפאת; נימר אל־חוארי, לימים עורך־דין בנצרת.

נא ברגש
כי אם בשכל

ושמנא של החברה הישראלית היו שם. והסימן המובהק ביותר לחשיבותה של התערוכה היה, אולי, נוכחותו של ותיק ציירי ישראל ואחד מעמודי־התווך של הציור הישראלי — יוסף זריצקי.

כשתם הטכס והאורחים התפזרו בין המוצגים, אי־אפשר היה שלא לשמוע את קריאות ההתפעלות שנפלטו מפיותיהם. לא היה עוד ספק כי זהו האירוע האמנותי הבולט ביותר שהיה במדינה בשנים האחרונות.

האוסף המרהיב אינו עשיר מיקשה אחת. הוא כולל אסכולות שונות למן הקובוּפוטוריזם ועד לאמנות הקינטית, קברים ופוסטרים, ופעלו גם בתחום המחול.

כראשון בציירי הזרם המופשט נחשב ואסילי קנדינסקי, שצייר ב־1910 ציור מופשט ראשון שאינו מכיל שום אובייקט או חפץ כלשהו אלא צורות גיאומטריות פשוטות. שמות שני ציוריו המוצגים ב־תערוכה משקפים מה שיש בהם: „הדג־שה רכה" ו„לבן — רך וקשה".

בשנות ה־20' של המאה הפכה התנועה בינלאומית ופרחה ברוסיה, בהולנד וב־גרמניה, שם היא התרכזה סביב בית־הספר לאמנויות באוהוס בברלין. האמנים שהשתייכו לתנועת הבאוהוס היו פול קליי, אוסקר שלמר, קנדינסקי עצמו, לסלו מוהולי נוג', ויוסף אלברס. הכנסים שנערכו בכוונה להתפשטות התנועה לכל מרכזי האמנות באירופה.

בשנות השלושים היתה נושאת דגל התנועה תנועת „הפשטה־יצירה", שנוסדה בפאריס ודירבנה אמנים רבים ברחבי העולם להזדהות עם רעיונותיה. תנועה זו נוצרה בעיקר כריאקציה לסיגנון שלט בכיפה באותם ימים — הסוריאליזם.

אחרי מילחמת־העולם השנייה התפתחה האמנות הקונסטרוקטיוויסטית, ומצאה ביטוי באמנות הקינטית ובאופ־ארט. כשהחלה אירופה שוקעת כמרכז אמנותי, פרחה התנועה מחדש בארצות־הברית ובעיקר בניו־יורק. אמנים שנטשו את אירופה, כמו יוסף אלברס והפסל נחום גאבו, זרעו את הזרעים הראשונים ליצירת מרכז חדש. תלמידיהם המשיכו אחריהם ויצרו זרמים חדשים, כמו תנועת „ההפשטה האחר־ציורית" שבאה כתגובה לאכספרסיוניזם המופשט, ושיצירות נציגיה הבולטים כמו אלסוורת קלי, פול לוויט ורוברט מנגולד מוצגות בתערוכה.

מלבד היותה חגיגה לעיניים, מהווה תערוכה זו גם שעור מאלף בתולדות האמנות החדשה. היא מוצגת בצורה דידאקטית, מלווה בהרצאות, ובהקרנת סרטים ובתצוגה אור־קולית קבועה. החמצה, במקרה זה, תהיה חטא בלתי־נסלח.

עדים טד ■

ואסארלי האמן ההונגרי הגר בפאריס, מיוצג בתערוכה בשני ציורים. בתמונה: „ציטרה". הנושא המרכזי ביצירותיו „רטט חזותי".

גאבו נחום גאבו, יליד רוסיה המתגורר בארה"ב, הוא מחלוצי הפיסול הקונסטרוקטיוויסטי. יצירתו זו, הנקראת „עיקול", עשויה ברונזה מוזהבת.

שלמר במרכז יצירתו של אוסקר שלמר, ממורי ה„באוהאוס" הברלינאי, עמד תמיד „האדם בחלל". בתמונה יצירתו „דמות מתייל — הומו וגב אשה".

כדור על גליל מה שנראה כצורה הנדסית גרידא, אינו אלא פיסלו המפורסם של הצייר הבלגי פול בורי, השייך לזרם האמנות הקינטית הפאריסאית. פסל זה, עשוי פליז מצופה כרום ובתוכו מנוע עם מגנטים.

כדור הפלדה יצירתו של האמן הצרפתי פרנסואה מורלה משקפת את התפיסה המאחדת את הזרמים השונים של האסכולה הקונסטרוקטיוויסטית: עיצוב הנובע מן השכל, תוך התעלמות מהרגש ועולם האובייקטים.

צות שהתרכזו סביב כיתבי־עת אמנותיים או כאלה שנוצרו סביב תערוכות ובתי־ספר. יש שם כל הספיחים שנוצרו בהשפעת הקונסטרוקטיוויזם, תנועות־לוואי ותנועות שעברו דרך. מה שמאחד את כולם, תחת קורת־גג אחת, הוא השאיפה לנתק את היצירה האמנותית מעולם העצמים ומן המציאות האובייקטיווית; להימנע מהבעת רגשות והתרשמויות, ולייצר צורות גיאומטריות טהורות ולוגיות. מבחינתו של הצופה אין אלה יצירות קשות להבנה. הצורות פשוטות, הצבעים מרהיבים, הכל אסתטי ומשובב־עין.

האוסף ערוך בצורה כרונולוגית ולפי הזרמים השונים. הוא מתחיל בהשפעות שמהן נולד הזרם, הקוביזם והפוטוריזם; נמשך דרך הסופרמטיזם של קאזימיר מלביץ', שצייר ב־1915 את הריבוע השחור המפורסם שלו על רקע לבן, ויצר בכך את הציור הראשון שהיה בנוי על יסודות גיאומטריים בלבד — ומגיע עד ליצירתיו של יעקב אגם שהפך נציגה העיקרי של תנועת „אמנות בתנועה".

האידיאולוגיה של הקונסטרוקטיוויזם טוענת, שהאמנות צריכה לשרת את החברה ולהיות פרודוקטיווית. משום כך השתדלו לשלב ציור ופיסול עם תיאטרון, עיצבו כלי־אוכל ושולחן, עסקו בתיכנון ערים, ארכיטקטורה, דפוס, עיצוב ספ־

(המשך מעמוד 13)

כיום מהווה דרום־לבנון, בין כביש ביי־רות—דמשק בצפון ועד למובלעת הנוצ־רית־ישראלית בדרום, מעין מדינה פלסטי־נית. באופן רשמי מוחזק השטח בידי ה־קואליציה הלבנונית המוסלמית־שמאלית־פלסטינית. אך למעשה השילטון שם הוא בידי אש"ף. הכוח הצבאי הוא של אש"ף, ואנשי אש"ף מאיישים את המינהל, והשרו־תים הציבוריים, החל באספקת־המים וכלה במישטרה. הוא נספג לתפקיד זה בעל־כורחו, מפני שזהו הגורם היחידי בקוא־ליציה המוסלמית שיש לו האמצעים והאנ־שים לכך.

בצורה מוזרה, דומה מדינה־פלסטינית־גולה זו לתוכנית־אל־ערייש של בנימין זאב הרצל. בשלב מסויים של מאמציו, ביקש הרצל להקים מעין מדינונת יהודית בצפון חצי־האי סיני, שהיה נתון לשילטון ברי־טי, כתחנת־מעבר עד להקמת המדינה ה־יהודית בארץ־ישראל, שהיתה נתונה אז בידי התורכים.

רעיון זה של מדינה־על־הסף, ההון יחזור לביירות, ושהעסקים ישגשגו מחדש.

הגישה הקיצונית של ג'מייל ושמעון מנעה זאת. ביירות נשארה עיר במצור, הרוסה ומבותרת. ה־חזון שברח, לא חזר. העסקים לא פרחו מחדש.

פרנג'יה הוא מתון, מפני שהוא מבקש לבטא את שאיפת העדה המארונית, ה־מבקשת להרגיע את המצב. הדבר הביא אותו לידי התנקשות עם עמיתיו־שותפיו־יריביו, המארונים הקיצוניים.

פרנג'יה החרים את ישיבות „החזית ה־לאומית", שאיחדה עד אז את שלושת ה־מנהיגים הפיאודליים. כתגובה על כך הר־גו אנשי הפאלאנגות קרוב־משפחה של פרנג'יה. כנקמה, הרג פרנג'יה את ראש הפאלאנגות באותו איזור. כתגמול, בא מעשה־הזוועה הגדול: כ־600 מאנשי הפא־לאנגות התנפלו אל מעוזו של טוני פרנ־ג'יה, בנו של סוליימאן, הרגו אותו יחד עם אשתו וילדיו, בגופו של בנו־התינוק של טוני נורו עשרים כדורים.

חינוק קטוע־רגל ממחין לרגל חובבת

כפיתרון זמני עד להשגת המטרה, התגשם עתה אצל הפלסטינים ב־לבנון.

חשוב להבין כי הפלסטינים בלבנון חד־לו מזמן להיות שם גורם זמני וזר. כמח־ציתם כבר נולדו על אדמת לבנון, ולא הכירו מעולם מולדת אחרת.

כאשר משמיעים באמיל שמעון ופיאר ג'מייל את הדרישה „לסלק את הפלסטינים מעל אדמת לבנון", הם יודעים שהם מכטאים תביעה תעמולתית, בהתי־מציאותית. יש רק דרך אחת לבצע זאת, מחוץ להשמדת־עם: מתן האפשרות ל־פלסטינים לחזור לפלסטין.

אמר לא מכבר מנהיג פלסטיני: „אין לנו עניין בלבנון. אנחנו שונאים את לבנון. אבל אנחנו מוכרחים להחזיק כאן מעמד עד שנחזור לגדה!"

הפילוג הנוצרי:

עובדה קיימת

עובדת־יסוד רביעית היא ש„הנוצ־רים" בלבנון רחוקים מאד מלהיות מאוחדים.

כיום קיימת קואליציה בין שתי חמולות נוצריות — זו של שמעון וזו של ג'מייל. אך מול מתייצבת החמולה השלישית — זו של פרנג'יה.

אין זה רק ריב בין אישים ובין כוחות פיאודליים. יש לריב זה גם רקע פוליטי.

סוליימאן פרנג'יה, כנשיא המדינה, קרא לסורים להיכנס ללבנון כדי להציל את הנוצרים. גם עתה הוא דוגל בהמשך הנו־כחות הסורית, כדי למנוע תוהו ובוהו.

שני המנהיגים הנוצריים האחרים, לעו־מת זאת, הם בעלי שאיפות מרחיקות־לכת. יחד עם הקיצונים, מסוגם של שומ־רי־הארזים, הם מבקשים להקים מדינה נוצרית, שבה יהיו הם המנהיגים.

הדבר מעורר חששות חמורים בקב ה־שיכבה המארונית השלטת, שהיתה בעבר הנהנית העיקרית מן המישטר ששרר ב־לבנון. עם סיום מילחמת־האזרחים, קיוו־תה שיכבה זו שהכל יחזור לקדמותו, ש־הזוועה הסעירה את כל החמולה של פרנג'יה. הריגת הבן־היורש הוא גדול ה־פשעים בחברה הפיאודלית.

פרנג'יה עצמו רחוק מלהיות טיפוס רגוע ושוחר־שלום. פעם, כשהיה מסוכסך עם מישהו, נכנס ביום הראשון לכנסייה של כפר, שלף תת־מקלע והרג במו ידיו 36 איש ואשה.

אף שהוא החלש שמבין שלושת הגדו־לים, הוא מהווה כוח בלתי־מבוטל, הנמצא עתה בברית עם הסורים.

האמריקאים: למנוע

את המילחמה

עד רקע כל הנתונים האלה יש להבין את המאורעות של השבועות האחרונים בביירות.

בניגוד למה שמצטייר בכלי־התיקשורת הישראליים, היוזמה למאורעות היא בידי הימין הנוצרי. אנשיו צולפים בסורים, גור־מים להם אבידות. הסורים מגיבים ב־הפגזות.

אין הצבא הסורי בלבנון מאומן ומצוייד ללוחמה בשטח בנוי, ואין הוא רוצה להס־תבך במילחמות־רחוב. משום־כך הסכימו הסורים, בשעתו, להסכמי־ריאד. אז חששו שאם תימשך המערכה בינם ובין אש"ף, יתבצרו הכוחות הפלסטיניים בערים, ועל הכוח המשוריין הסורי יהיה להילחם ברחו־בות בביירות, צידון וצור.

גם עתה אין הסורים רוצים להסתבך בקרבות־רחוב. הם מגי־בים על הפרובוקציות של הימין הנוצרי בהפגזות כבדות בביירות. הנוצרים משיבים אף הם בהפ־גזות — בייחוד בשבועות האחרו־נים, אחרי שקיבלו — לדברי ה־כתבים הזרים — אספקה מאסי־בית של נשק כבד מידי ישראל.

השבוע ניסו הסורים, כנראה, לאגוף את הימין על־ידי ניתוק קו־האספקה שלו מנמל ג'וניה, מצפון לביירות, הנמל של הימין הנוצרי. לדברי הפאלאנגות, ניכשלה מיתקפה זו, והמאורעות חזרו למתכונת הקבועה — החלפת אש כבדה של תותחים וטאנקים, שבה נהרסים בתים ועמדות ונה־רגים אזרחים. אך אין תזוזה על הקרקע.

מה מתכוונים שמעון וג'מייל להשיג ב־שיטה זו?

התשובה מתבקשת מאליה: על־ידי חימום הקרבות באיזור ביי־רות, ומדי פעם גם במובלעת הנוצ־רית בדרום, מבקש הימין הנוצרי למשוך את צה"ל לתוך הרפתקה בלבנון. למשל: נחיתה של צה"ל בנמל ג'וניה. ברור להם כי הופעת כוחות ישראליים שם, בעורף ה־צבא הסורי, תכריח את הסורים להיכנס לקרבות עם צה"ל, ותביא להתלקחות של מילחמה טוטאלית בין ישראל וסוריה.

הסורים אינם ששים לכך, ועד כה הס־תפקה גם ישראל בהגשת סיוע עקיף לימין הנוצרי, ללא התערבות ישירה ומאסיבית. יש להניח כי בקרב האישים האחראיים במשלת־ישראל (להבדיל מועדת־החוץ־והביטחון, שבראשה עומד אדם בלתי־נבון ביותר ושחבריה אינם מצטיינים בעודף אחריות) הצטמק עוד יותר החשק להתערב בלבנון, אחרי חתימת ההסכמים בקמפ־דייוויד.

על רקע זה באה ההתערבות הדיפלו־מטית האמריקאית, וגם זו של הצרפתים. הם מבקשים להשיג „פיתרון מדיני".

ברור כי העולם לא יעזור לימין הנוצרי להגשים את מטרתו — להפוך את לבנון כולה למדינה פיאודלית־נוצרית, לגרש את הפלסטינים ולשעבד את המוסלמים, ה־מהווים כיום רוב במדינה.

משום כך, „פיתרון מדיני", כי נתונים הקיימים יביא, כימעט בהכרח, לחלוקת לבנון לשתי מדי־נות — מדינה נוצרית בצפון (מילבד האיזור המוסלמי מסביב לטריפולי) ומדינה מוסלמית ב־דרום (מילבד המובלעת הנוצרית ליד הגבול הישראלי). במיקרה כזה, תחולק גם ביירות.

הפעולות הסוריות האחרונות באות למ־נוע פיתרון כזה, או לפחות להוציא את ביירות מן המדינה הנוצרית.

ישראל: המלכודת

המפתה

פיתרון כזה לא יהיה, למעשה, אלא אישור המצב הקיים כבר בשטח. ה־הצעה הצרפתית להכניס כוחות־או"ם בין שני הצדדים, בביירות ואולי במדינה כו־לה, מובילה אף היא לעבר אותו יעד.

הסורים הודיעו על התנגדותם הנמרצת לפיתרון זה. אך במצב הנתון, כאשר העו־לם הערבי מפולג ומפורר, קשה להניח כי יש בידי הסורים הכוח למנוע זאת.

לבנון העייפה, שכבר שיכלה במילחמה זו מאה אלף בני־אדם, מתוך אוכלוסיה של שניים וחצי מיליון, מוכנה לקבל כל דבר, ובילבד שישים קץ לסבל הנורא.

אם יתקבל פיתרון זה, יהזקה או למעשה, יתמסד המצב הקיים גם לגבי הפלסטינים, שיחזיקו למע־שה במדינה זמנית משלהם, לא הרחק מגבולות ישראל, תחת חסות סורית.

אחד הגורמים היכולים לשנות את ה־מצב מעיקרו הוא צה"ל. אם תתפתה ממ־שלת ישראל לקבל את דעתם של אנשים כמו מ"כ משה ארנס, יו"ר ועדת־החוץ־והביטחון, שהתבטאויותיו מעידות עליו ש־הוא מבין בענייני לבנון עוד פחות מאשר בכל עניין אחר, היא עלולה להסתבך ב־הרפתקה שאת סופה מי יושרנו, והעלולה לפוצץ את המיבנה העדין שהוקם בקמפ־דייוויד.

יתכן מאד שזוהי אחת הכוונות של משה ארנס, גאולה כהן ושות' — שהפכו במפתיע למגיני העדה הנוצרית בלבנון. מי שיש לו מגיי־נים כאלה, אינו זקוק לאוייבים.

ההפגזה של מערב־ביירות בידי חיל־הים של צה"ל היא דוגמה קלאסית של פעולה צבאית חסרת־משמעות. הכתבים הזרים ב־ביירות דיווחו כי הפגזים נפלו כחצי קילו־מטר מן היעד המוצהר, ופגעו באוכלוסיה אזרחית. אך גם לולא כן — מה יכולה הפגזה מיקרית כזו לעזור? איזו מטרה מעשית היא משרתת?

במאה ה־19 עסקו המעצמות במה שנק־רא „דיפלומטיה של ספינות־תותחים". ב־סוף המאה ה־20, מול התסבוכת העצומה של לבנון, זהו מהלך מגוחך.

במדינה

דת

לא להתגרות

באומות העולם

גדולי תורה נגד ההתנחלויות בשטחים המוחזקים

אנשי גוש־אמונים מבססים את זכותם להתנחל בכל שטחי ארץ־ישראל על פסקי־הלכה ודעת רבנים. גם ח"כי ה־מפ"ל, שנמנעו מלהצביע בכנסת בעד אישור הסמכי קמפ־דייוויד ביססו את הי־מנעותם על ההתחייבות לפנות ישובים ולהקפיא את ההתנחלויות הכרוכה בהסכ־מים אלה. הם עשו זאת בשם הדת וה־אמונה הצרופה.

אלא שאותה דת יהודית עצמה לא מנעה מח"כי אגודה־ישראל להצביע בעד אישור ההסכמים. אלא שהפעם לא נבעה תמי־כתם במנחם בגין רק כתוצאה מההסכם הקואליציוני. היא היתה מבוססת על פסק־הלכה של נשיא מועצת גדולי־התורה, הרב אלעזר מנחם שך. שך, הנחשב כפוסק העליון עבור אנשי אגודת־ישראל, קבע מפורשות כי ההתנחלויות הן מיכשול לשלום וסתר את טענת אנשי גוש־אמו־נים, כאילו חייבים על פי התורה למנוע החזרת שטחים „ולהתנחל במלוא העוז."

במיכתב ששיגר שך לכל הרבנים ה־מקורבים לאגודת־ישראל ושהיכה הדים רבים בעולם הישיבות קבע: „...עניין ה־התנחלות יוכיח, שזהו התגרות גסה באו־מות העולם והוא נובע מהטעות היסודית של הציונים, שלדעתם כל מה שעבר עלינו הוא רק מפני שלא היה לנו מדינה ושילטון משלנו, ועכשיו שיש כבר מדי־נה ושילטון יהודי, אנחנו מדינה שווה בשווה עם כל האומות ושאר מדינות ה־עולם, ואם נראה יותר תקיפות ונעמוד על דיעותינו ייכנעו אוייבינו. ואף אם יש רבים הדוגלי ברעיונות אלו, אבל זהו נטיה מהדרך המסורה מחז"ל וההיפך הוא ה־נכון: כי יש לנו להתחשב, שלא להיות גורם שאיזה מדינה שהיא תסבול על ידינו, כגון שאלת הנפט או אפילו שאלת ההשקעות בעסקים ובבנקים, כי זה יוסיף דלק על המדורה להרבות שינאת־ישראל, אשר לא חסר בלי זה..."

גם אם היה נוצר רוב קואליציוני לדחיית הסכמי קמפ־דייוויד היתה אגודת־ישראל מצביעה בעד אישור ההסכמים. דעת נשיא מועצת גדולי־התורה מחייבת אותם בעניין זה, למרות שהרב שך קבע גם כי „תמיכתנו בממשלה הנוכחית אינה משום שהיא מניחה את דעתנו אלא מפני שהיא פחות רעה מאחרת ובתיקווה להקדוש ברוך־הוא שנוכל קצת להציל שלא יהיה יותר גרוע."

„חיי־אדם חשיבים יותר". עיר־עור של בעל סמכות דתית על ההיגיון שבהתנחלויות הופיע גם ממקור אחר. הפ־עם היה זה הרב אהרון ליכטנשטיין, ראש ישיבת־ההסדר הר־ציון שבאלון שבות, ש־יצא בגלוי נגד אנשי גוש־אמונים. לדעו־תיו של הרב ליכטנשטיין יש מישנה תוקף לא רק בשל מעמדו בעולם הישיבות אלא גם בשל היותו חתנו של הרב יוסף דב סולובייצ'יק, הסמכות הדתית העליונה של היהדות האורתודוכסית בארצות־הברית.

בראיון עם לוי יצחק הירשלמי, ש־פורסם במעריב, הסביר הרב ליכטנשטיין: „התנחלות כלשעצמה, כלומר ישוב הארץ, זה דבר חיובי. חובה להציב גבול לאלמנה. אלא יש גם גורמים אחרים: מה המחיר מבחינת המעמד הבינלאומי; באיזו מידה יגרום הדבר להחרפת המתיחות עם המ־דינות השכנות וכתוצאה מכך, שמא, חלי־לה וחס, תפרוץ מילחמה... אם כתוצאה מכך עלולה להיפגע החמיכה של היהו־דים בישראל — אז צריך להתחשב גם ב־נקודה הזאת."

על אנשי גוש־אמונים אמר הרב ליכטנ־שטיין: „אינני מזדהה ואינני לא מזדהה עם מחנה זה. אני מזדהה עם ערכים, עם אהבת־הארץ ועם התחושה של קדושת־הארץ. אבל אינני מקבל את ראיית המצי־אות שלהם. כלומר: שלמות הארץ אל מול חיי אדם. אני נוטה יותר לשיטתו של רבי ומורי הרב סולובייצ'יק, שחיי אדם הם ערך יותר חשוב משלמות הארץ כש־לעצמה."

קצין משוחרר הכין מדריך לזיהוי שטרי־כסף מזוייפים

יצחק חגג

מפיצי הדולרים המזוייפים בישראל צפויים מעתה חיים קשים. הענף הפופולרי — הפצת שטרות מזוייפים של מטבע זר בשוק — ששיגשג מאז המהפך הכלכלי, עומד בפני משבר. חוברת מפורטת, שעומדת לראות אור בימים אלה, תסייע לכל בור והדיוט להבחין בנקל אם הכסף שהוא אוחז בידו אמיתי הוא או מזוייף.

החוברת, שנקראת בדיקת שטרי כסף מזוייפים, נכתבה בידי אחד מטובי המומחים הישראליים בתחום זה, קצין־מישטרה לשעבר, יצחק חגג.

חגג (39) היה עד לפני חודשים אחדים רב־פקד במישטרת מחוז תל־אביב, ובתפקידו האחרון שימש ראש מדור תישאול ביחידה המרכזית („המדור"). לאחרונה פרש חגג, שהוא גם מישפטן במיקצועו, משורות המישטרה ועבר לעבוד במישרד עורכי־דין פרטי בפתח־תיקווה.

השתלמות באינטרפול

„כשפרשתי מהמישטרה," מספר חגג, „פנו אלי מוסדות שונים, ביניהם בנקים ומוסדות פיננסיים אחרים, שהכירו אותי מתקופת עבודתי במישטרה. כמומחה לבדיקת שטרי כסף מזוייפים, וביקשו אותי להוציא לאור חומר כתוב בנושא. בשוק הישראלי אין שום פירסום עברי המדריך כיצד לבדוק כסף מזוייף."

קצין המישטרה בדימוס, נלהב לרעיון, והחל מעבד את העובדות וההסברים ומקבצם להוברת אחת. מומחיותו של חגג נרכשה בעת שעבד שנים רבות כקצין במעבדות הזיהוי הפלילי (מז"פ) של המשה הארצי בירושלים. תפקידו היה לגלות מיסמכים מזוייפים. במיסגרת עבודתו נשלח חגג בשנת 1967 לכמה חודשי השתלמות במעבדות הזיהוי הפלילי של האינטרפול בפאריס.

„לבנקים בישראל יש בעייה," הוא מסביר, „מאז ביטול הגבלות המטבע, ישנה תנועה בלתי־פוסקת של קניה ומכירה של מטבע זר. חלק לא מבוטל מהשטרות שבשוק הוא מזוייף. הבנקים זקוקים היו לחומר הדרכה בהיר ופשוט, שילמד את פקידי הדלפק ואת קציני־הביטחון, כיצד לגלות במהירות, מבלי להיזדקק למומחים, שטרות מזוייפים."

במשך כמה חודשים צילם חגג עשרות שטרי־כסף מזוייפים והדפיס אותם בחוברת לצד תצלומי שטרות אמיתיים. בדרך זו הישווה כל פרט ופרט מאלה המרכיבים את שטר הכסף, כשהוא מבליט את ההבדל בין אותו פרט בשטר המזוייף לבין המקביל לו בשטר האמיתי.

„שמונים אחוז מהזיופים בעולם נעשים בדולר האמריקאי," מגלה חגג. „לכך סיבות אחדות, העושות את מלאכת זייפני הדולר קלה יחסית וכדאית מאוד."

הסיבה העיקרית נעוצה בעובדה, שכל ערכי הדולר — החל מהשטרות של דולר אחד, עבור דרך השטרות 2, 5, 10 ו־100 דולר וכלה בשטר של 10,000 דולר (יש מרקט בארצות־הברית, יודע הקופאי ו־קצין־הביטחון כיצד לזהות דולרים מזוייפים. כאשר הלקוח משלם בשטר של 100 דולר או יותר, לא יקבל הקופאי את השטר עד שלא יבדוק אותו היטב. בישראל, אפילו פקידי הבנק נכשלים לא פעם בקבלת שטרות מזוייפים."

הערכים המקובלים ביותר על זייפני הדולרים הם שטרות של 50 דולר ו־100 דולר. לעומת הדולר, הקל לזיוף, מונה חגג את המטבעות הקשים לזיוף: המרק הגרמני, הגילדן ההולנדי, הפרנק הצרפתי והלירה הישראלית.

העיקרון פשוט: ככל שמספר הגוונים בשטר גדול יותר, כך קשה יותר מלאכת הזיוף. גם כמות אמצעי־הביטחון שמצויים בשטר קובעת את מידת הקושי בזיוף.

הרצל מזוייף

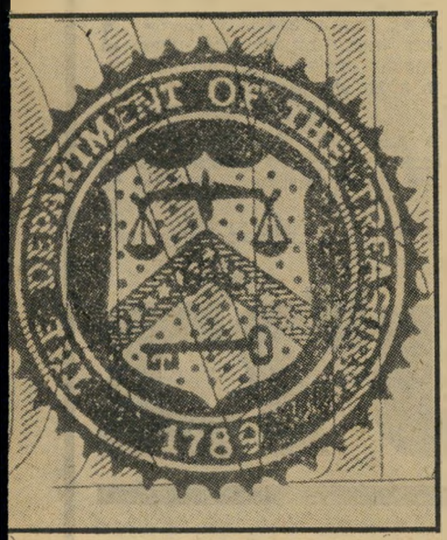
אין זיוף מושלם. כלל זה הוא המנחה את המומחה לגילוי השטרות המזויפים. הקושי שבגילוי תלוי במידת המיקצועיות של הזייפן.

הזיוף המוצלח ביותר הוא זה שנעשה במיסגרת מלכתית, בידי מדינה. שלרשותה אמצעים טכניים משוכללים ועושר רב. במלחמת־העולם השנייה בוצע זיוף מוצלח בידי הנאצי היינריך הימלר, שנעזר בצוות מומחים במיפעל סאכשנהאוזן. הימלר הצליח לזייף את הלירה שטרלינג האנגלית על כל מרכיביה ואמצעי־הביטחון שלה, באופן שלא ניתן היה למצוא כל הבדל בין המקור לזיוף. זיופים בקנה־מידה מלכתי נעשו בעת מילחמות, במטרה לערער את כלכלת האוייב. הממשלה היפנית זייפה שטרות יפניים ורוסיים בזמן המילחמה עם רוסיה (1901) ונפוליון זייף שטרות רוסיים בעת מילחמתו ברוסיה (1812).

אולם הזיוף הנפוץ ביותר הוא זה שבעת ייצור שטרי הכסף מקשים על הזייפן. אמצעי הביטחון המוכרים הם: סימני מים, סיבים ציבעוניים עשויים מחוטי משי דקים, סיבים זוהרים, וחוטי מתכת העוברים לרוחב השטר, בחלקו הפנימי וניתנים לשליפה החוצה. גם אם יצליח הזייפן לייצר גלופות מדוייקות, עדיין יקשה עליו להכין סימן מים או להכניס חוט כסף אל תוך השטר.

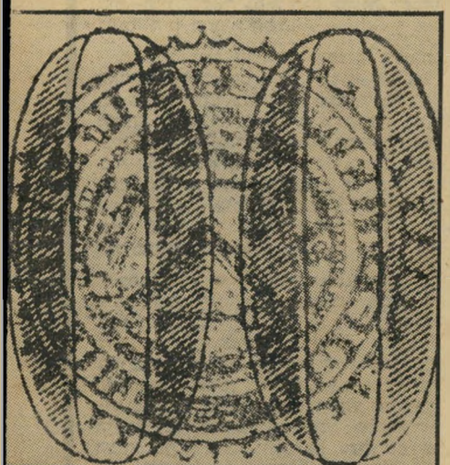
הגוונים שצובעים את השטר, אף הם קשים לחיקוי, שכן הם מורכבים על פי נוסחות־צבע סודיות, ששמורות בידי המדינות. ככל שרב מיספר הגוונים כך פוחתים סיכויי הזיוף של אותו שטר.

הזיוף המוצלח ביותר שנעשה בישראל בוצע באמצע שנות החמישים, סמוך למיבצע־קדש. הזייפנים, שהיו כנראה גרמנים, זייפו בהצלחה שטרות של בנק לאומי. כשנתגלה הזיוף, הוצאו אותם שטרות מהמחזור ובמקומם הודפסו שטרי־כסף חדשים.

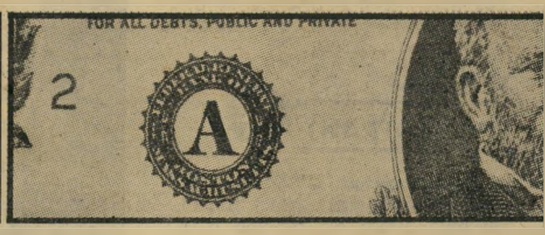
ההבדל

באיכות הגלופה של השטר המזוייף והאמיתי. למטה: שטר אמיתי. למטה: שטר מזוייף. לעומת השינויים החדות והפרטים המודפסים בשטר האמיתי, יש טישטוש בשטר המזוייף.

זהירות: דולארים מזוייפים!

מקור הזיוף אין זיוף מושלם. זהו הכלל, שאם לוקחים אותו בחשבון, הרי ניתן לגלות כל שטר כסף מזוייף. רוב הזיופים הם בדולרים אמריקאים. טעות נפוצה של הזייפנים היא בהתאמת הספרות לאותיות שעל השטר. מימין: בשטר המזוייף האות A אינה מתאימה למיספר 2. משמאל: בשטר האמיתי, האות B מתאימה למיספר 2.

חים הישראליים בתחום זה, קצין־מישטרה לשעבר, יצחק חגג.

חגג (39) היה עד לפני חודשים אחדים רב־פקד במישטרת מחוז תל־אביב, ובתפקידו האחרון שימש ראש מדור תישאול ביחידה המרכזית („המדור"). לאחרונה פרש חגג, שהוא גם מישפטן במיקצועו, משורות המישטרה ועבר לעבוד במישרד עורכי־דין פרטי בפתח־תיקווה.

השתלמות באינטרפול

„כשפרשתי מהמישטרה," מספר חגג, „פנו אלי מוסדות שונים, ביניהם בנקים ומוסדות פיננסיים אחרים, שהכירו אותי מתקופת עבודתי במישטרה. כמומחה לבדיקת שטרי כסף מזוייפים, וביקשו אותי להוציא לאור חומר כתוב בנושא. בשוק הישראלי אין שום פירסום עברי המדריך כיצד לבדוק כסף מזוייף."

קצין המישטרה בדימוס, נלהב לרעיון, והחל מעבד את העובדות וההסברים ומקבצם להוברת אחת. מומחיותו של חגג נרכשה בעת שעבד שנים רבות כקצין במעבדות הזיהוי הפלילי (מז"פ) של המשה הארצי בירושלים. תפקידו היה לגלות מיסמכים מזוייפים. במיסגרת עבודתו נשלח חגג בשנת 1967 לכמה חודשי השתלמות במעבדות הזיהוי הפלילי של האינטרפול בפאריס.

„לבנקים בישראל יש בעייה," הוא מסביר, „מאז ביטול הגבלות המטבע, ישנה תנועה בלתי־פוסקת של קניה ומכירה של מטבע זר. חלק לא מבוטל מהשטרות שבשוק הוא מזוייף. הבנקים זקוקים היו לחומר הדרכה בהיר ופשוט, שילמד את פקידי הדלפק ואת קציני־הביטחון, כיצד לגלות במהירות, מבלי להיזדקק למומחים, שטרות מזוייפים."

במשך כמה חודשים צילם חגג עשרות שטרי־כסף מזוייפים והדפיס אותם בחוברת לצד תצלומי שטרות אמיתיים. בדרך זו הישווה כל פרט ופרט מאלה המרכיבים את שטר הכסף, כשהוא מבליט את ההבדל בין אותו פרט בשטר המזוייף לבין המקביל לו בשטר האמיתי.

„שמונים אחוז מהזיופים בעולם נעשים בדולר האמריקאי," מגלה חגג. „לכך סיבות אחדות, העושות את מלאכת זייפני הדולר קלה יחסית וכדאית מאוד."

הסיבה העיקרית נעוצה בעובדה, שכל ערכי הדולר — החל מהשטרות של דולר אחד, עבור דרך השטרות 2, 5, 10 ו־100 דולר וכלה בשטר של 10,000 דולר (יש מרקט בארצות־הברית, יודע הקופאי ו־קצין־הביטחון כיצד לזהות דולרים מזוייפים. כאשר הלקוח משלם בשטר של 100 דולר או יותר, לא יקבל הקופאי את השטר עד שלא יבדוק אותו היטב. בישראל, אפילו פקידי הבנק נכשלים לא פעם בקבלת שטרות מזוייפים."

הערכים המקובלים ביותר על זייפני הדולרים הם שטרות של 50 דולר ו־100 דולר. לעומת הדולר, הקל לזיוף, מונה חגג את המטבעות הקשים לזיוף: המרק הגרמני, הגילדן ההולנדי, הפרנק הצרפתי והלירה הישראלית.

העיקרון פשוט: ככל שמספר הגוונים בשטר גדול יותר, כך קשה יותר מלאכת הזיוף. גם כמות אמצעי־הביטחון שמצויים בשטר קובעת את מידת הקושי בזיוף.

הרצל מזוייף

אין זיוף מושלם. כלל זה הוא המנחה את המומחה לגילוי השטרות המזויפים. הקושי שבגילוי תלוי במידת המיקצועיות של הזייפן.

הזיוף המוצלח ביותר הוא זה שנעשה במיסגרת מלכתית, בידי מדינה. שלרשותה אמצעים טכניים משוכללים ועושר רב. במלחמת־העולם השנייה בוצע זיוף מוצלח בידי הנאצי היינריך הימלר, שנעזר בצוות מומחים במיפעל סאכשנהאוזן. הימלר הצליח לזייף את הלירה שטרלינג האנגלית על כל מרכיביה ואמצעי־הביטחון שלה, באופן שלא ניתן היה למצוא כל הבדל בין המקור לזיוף. זיופים בקנה־מידה מלכתי נעשו בעת מילחמות, במטרה לערער את כלכלת האוייב. הממשלה היפנית זייפה שטרות יפניים ורוסיים בזמן המילחמה עם רוסיה (1901) ונפוליון זייף שטרות רוסיים בעת מילחמתו ברוסיה (1812).

אולם הזיוף הנפוץ ביותר הוא זה שבעת ייצור שטרי הכסף מקשים על הזייפן. אמצעי הביטחון המוכרים הם: סימני מים, סיבים ציבעוניים עשויים מחוטי משי דקים, סיבים זוהרים, וחוטי מתכת העוברים לרוחב השטר, בחלקו הפנימי וניתנים לשליפה החוצה. גם אם יצליח הזייפן לייצר גלופות מדוייקות, עדיין יקשה עליו להכין סימן מים או להכניס חוט כסף אל תוך השטר.

הגוונים שצובעים את השטר, אף הם קשים לחיקוי, שכן הם מורכבים על פי נוסחות־צבע סודיות, ששמורות בידי המדינות. ככל שרב מיספר הגוונים כך פוחתים סיכויי הזיוף של אותו שטר.

הזיוף המוצלח ביותר שנעשה בישראל בוצע באמצע שנות החמישים, סמוך למיבצע־קדש. הזייפנים, שהיו כנראה גרמנים, זייפו בהצלחה שטרות של בנק לאומי. כשנתגלה הזיוף, הוצאו אותם שטרות מהמחזור ובמקומם הודפסו שטרי־כסף חדשים.

ההבדל

באיכות הגלופה של השטר המזוייף והאמיתי. למטה: שטר אמיתי. למטה: שטר מזוייף. לעומת השינויים החדות והפרטים המודפסים בשטר האמיתי, יש טישטוש בשטר המזוייף.

זהירות: דולארים מזוייפים!

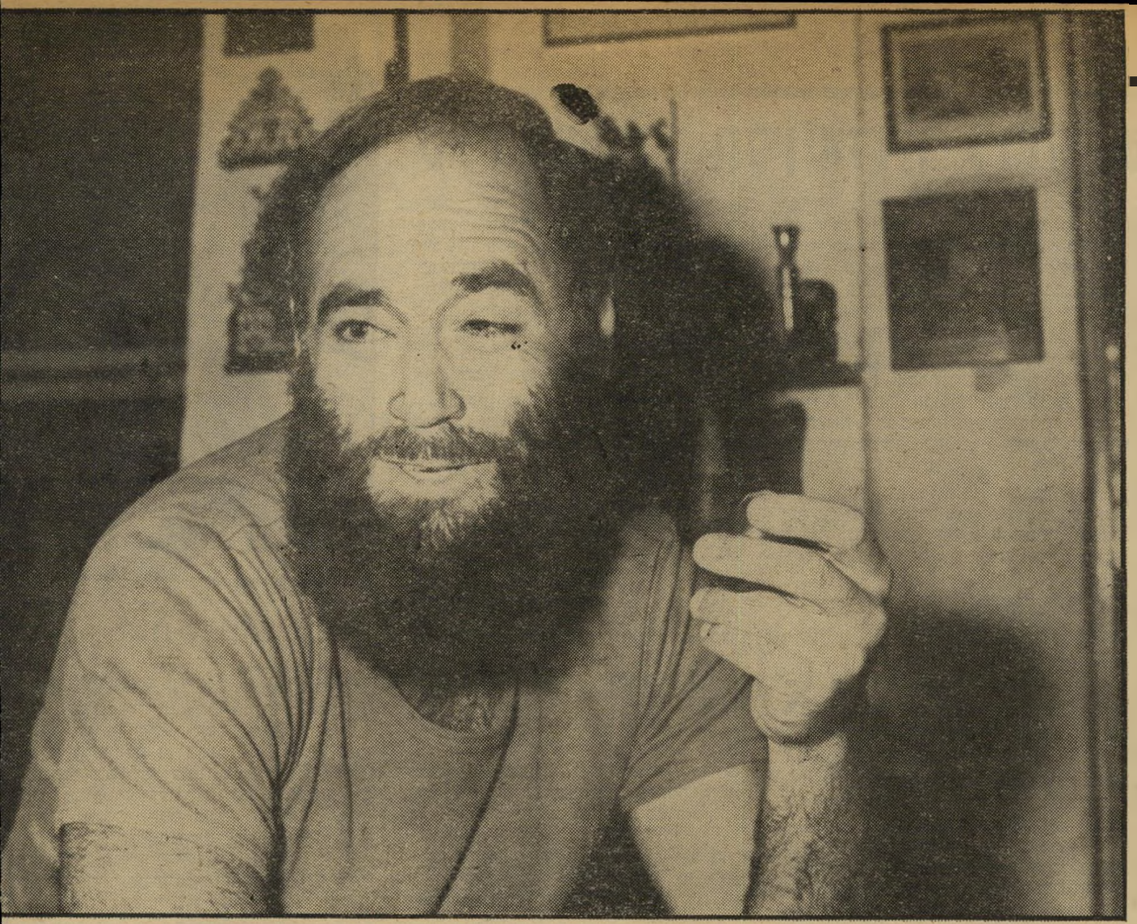
מקור הזיוף אין זיוף מושלם. זהו הכלל, שאם לוקחים אותו בחשבון, הרי ניתן לגלות כל שטר כסף מזוייף. רוב הזיופים הם בדולרים אמריקאים. טעות נפוצה של הזייפנים היא בהתאמת הספרות לאותיות שעל השטר. מימין: בשטר המזוייף האות A אינה מתאימה למיספר 2. משמאל: בשטר האמיתי, האות B מתאימה למיספר 2.

לפני כשנה חשף צוות בילוש, בראשותו של רב־פקד חגג, בצריף בצפון תל־אביב, בית־דפוס לזיוף שטרות של 100 לירות („הרצלים"). הזייפנים, תאומים בשם נדלר, עשו מלאכה טובה (בעזרת צלם מעולה), אך לא הצליחו לזייף את סימני המים המוטבע בשטר המקורי.

בדרך כלל טועים הזייפנים גם בהתאמת הספרות ואותיות הקוד שעל השטר. אי־ההתאמה חושפת, במיקרים רבים, את הזיוף.

„הדרך היעילה ביותר להילחם בתופעה המתפשטת של הפצת שטרי־כסף מזויפים בישראל," אומר חגג, „היא להימנע ככל האפשר מרכישת דולרים אמריקאיים מאנשים פרטיים. ללמוד את סימני הזיוף העיקריים ולהיות חשדנים."

עופר קוך //

בעזרת מדע יוצא־דופן, עוקב אהרון הורוביץ אחר דבורים, פושעים, נפט והאדם הקדמון

בלש הפרחים

ב וסף על היותו טייס, טבח מעולה, צוללן ואספן מכוניות ישנות, עוסק אהרון הורוביץ גם בגיאולוגיה. התמחותו של הפרופסור היוצא־דופן היא בשטח הפלינולוגיה.

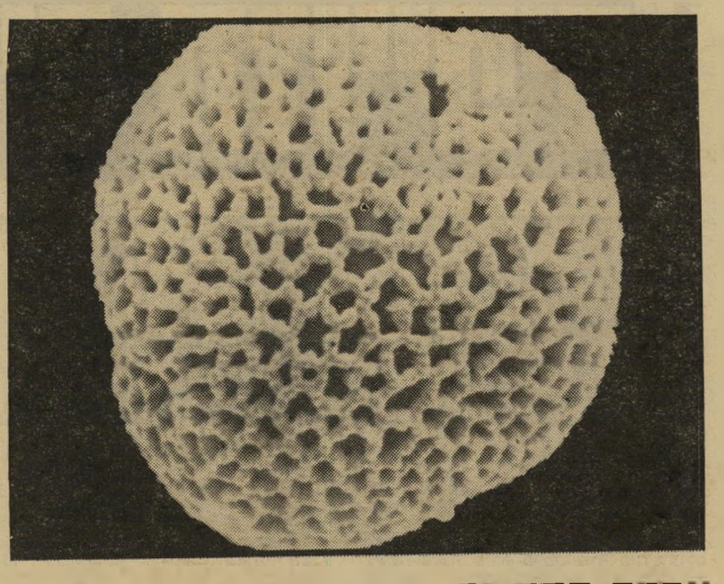
פירוש המילה ביוונית: מדע־האבק, ו־משמעותה המעשית העיסוק בגרגרי־אבקה של פרחים, או, ליתר דיוק, בצמחים נושאי־פרחים.

אחת הפינות בחדר־העבודה של הפרופסור הורוביץ בתל־אביב. במיסגרת מילחמת־העולם השניה," הוא מספר בהומור האופייני לו, "ביליתי בתל־אביב. עד כיתה ח' התחנכתי בבית־הספר היסודי במרכז. המצאתי את השיטות המתוחכמות ביותר איך לברוח מ־בית־הספר. אחר־כך המשכתי בתיכון עיר־וני א', ומאוחר יותר הלכתי לצבא, ל־מיבדקי קורס־טיס, ונכשלתי, משום שיש לי עין אחת קטנה יותר מליידה."

את קורס־הטיס נאלץ להמיר בקורס ל־אלקטרוניקה, ומשסיים את הצבא נרשם ל־לימודי הגיאולוגיה באוניברסיטה בירוש־לים. אל תחום ההתמחות שלו הגיע לגמרי במיקרה: "כשסיימתי תואר ראשון באוניבר־סיטה פנשתי בגיאולוג הולנדי מאוניברסי־טת ליידן שבהולנד, שהציע לי מילגת־השתלמות בתחום הפלינולוגיה. לא ידעתי מה זה, אבל תחת להיות שנה בירושלים העדפתי להיות שנה בהולנד, בתנאי־מילגה. יותר מאוחר התברר שהמיקצוע שימושי למטרות שונות, והראשונה שבהן נוגעת ל־גיאולוגיה."

קביעת הגיל של הסלעים

מ תבר שגרגרי־האבקה של הפר־חים נשמרים כמאובנים בתוך הסלעים במשך למעלה ממאה מיליון שנה. החומר ה־אורגני, שממנו הם בנויים, הוא חזק ויציב. לאחר שממיסים את הסלע בחומצה, נעל־מים כל המינראלים ומתקבלת שארית אורג־נית, שהיא אבקת־הפרחים. גרגרי־האבקה נשארים בצורתם המקורית, וניתן לעמוד על המיבנה המדוייק שלהם על־ידי מיקרוס־קופ מיוחד. לכל צמח יש גרגר בעל צורה האופיינית לו, ובדרך זו ניתן ללמוד אלו צמחים צמחו באיזו תקופה. תצמחייה משת־נה במשך התקופות, ועימה משתנה הצורה של גרגרי־האבקה. בהתאם לידיעה זאת ניתן לזהות גיל של שכבות גיאולוגיות — גילם של סלעים, מידע חיוני לקידוחי־נפט. למשל.

אבקת הפרחים

פרופסור הורוביץ הוא גיאולוג, המתמחה בתחום הפלי־נולוגיה — חקר גרגרי־אבקה של פרחים. גרגרים אלה נשמרים כמאובנים בתוך הסלעים במשך כ־150 מיליון שנה, ונשארים בצורתם המקורית.

זבת חלב ואבקת פרחים

ג ם במיקרים שאי־אפשר לשייך את גרגר האבקה לצמח מסויים, הרי שישנן צורות מסוימות של גרגרים האופייניות לכל תקופה גיאולוגית. ואז, לפי אותן צו־רות, ניתן להגדיר את התקופה.

שימוש אחר של הפלינולוגיה היא ה־אפשרות להגדיר אקלים של איזורים נתו־נים בתקופות שונות, על־פי הצמחייה ה־משתנה של האיזור. לדוגמה — אם מוצאים גרגרי־אבקה של עצים טרופיים, מסיקים שהאקלים באיזור היה טרופי.

"לפלינולוגיה," אומר הפרופסור, "כמו לכל מדע, יש שתי פנים. האחד הוא ה־מעשי: השני הוא מה שנקרא מדע טהור. אינני מאמין כל־כך במדע טהור, כי לכל מדע יש תוצא. ברגע מסויים, את השימוש המעשי שלו.

"הרבה זמן, למשל, דיברו על הבעיות של אקלים העולם לפני מאתיים מיליון שנה. השאלה היא עד כמה זה מעניין אם אין לזה יישום מעשי. זה מתחיל להיות מעניין, לדעתי, אם מתברר שיצירה של נפט בים תלויה גם בבעיית של אקלים. ואז, אם יודעים להגדיר איזורים בעלי אק־לים מסויים, מוצאים את המקומות שבהם כדאי לחפש נפט.

"דוגמה אחרת — בתנ"ך כתוב שמשה רבנו הביאנו לארץ זבת חלב ודבש. מסת־בר שהארץ באמת היתה זבת חלב ודבש, רק שהאקלים השתנה מאד מאז. זו היתה ארץ

עין אחת קטנה מדי

ה פרופסור הורוביץ נולד ב־1938 בתל־אביב. "במיסגרת מילחמת־העולם

שירדו בה גשמים גם בקיץ, ולכן יכולה היתה לקיים חקלאות מצויינת. מאחר יו־תר חלה ירידה בתנאי־האקלים, והאנשים נאלצו למצוא פיתרון לבעיית האקלים ה־משתנה. לפיכך התפתחה חקלאות שהתבס־סה על טרסות — מדרגות בהר. טכניקה זו ריכזה אדמה ומים, מצעה סחף, איפשרה חקלאות בתנאים קשים, ועד היום משתמ־שים בה באיזור ההר."

הקוף הפך לבן־אדם

ל פי צמחיית־האיזור ניתן גם ללמוד על המורפולוגיה של הסביבה. אם מוצ־אים אבקה של עצים, למשל, ניתן להסיק שגדל שם יער. אם היה יער, משמע שתני־תה כמות גשם שהספיקה לתנאי־גידולו. או אם מגלים צמחייה הגדלה בשדות פתו־חים, זאת אומרת שהיו מישורים נרחבים באותו השטח, ולפי נתונים אלה מתגבשת תמונה, הן לגבי צורתו החיצונית של ה־איזור, הן לגבי החלוקה של ימים ויבשות. באותה צורה ניתן גם לעמוד על הסיבות לבחירת אתרי־מחייה קדומים.

„החלק המעניין אותי במדע הזה," מספר הורוביץ, „הוא לדעת את סביבות המחייה של אנשים, או לגלות תרבויות שחיו ב־

בין הגפנים

הורוביץ מנדנד את שתי בנותיו בחצר ביתו. בגן הבית הוא מגדל, בין השאר, עצי־מישמש, אגסים, רימונים, אפר־סקים, אגוזי פקנים וגפנים. אשתו ובנותיו בוצרות את הענבים, ודורכות אותם בגיגית.

יום, למשל, מכירים תקופות קדומות מאד, שבהן נראה הנגב מבחינת הצמחייה שלו פחות או יותר כמו הרי־הכרמל, או כמו הרי־יהודה.

„יתר־על־כן, באמצעות ניתוח השטח ו־האפשרות לדעת איך הוא נראה, ניתן לאתר את המקומות שבהם הגיחו שאנשים ישבו בעבר. למשל, מקומות שהיו בהם מעיינות הנחלים, או מקומות שגחלו בהם יערות וניתן היה לחיות בהם על ציד. היום יוד־עים לאן ללכת כדי למצוא התיישבויות פרה־היסטוריות, שהמימצא העיקרי שלהם הם כלי־צור (כלים העשויים מאבן קשה מאד, שהאדם הקדמון עיבד אותם והש־מיש בהם), ולא צריך ללכת על כל השטח כדי למוצאם." לפליינולוגיה, אם כן, יש השלכות מעשיות לגבי הארכיאולוגיה, ה־עוסקת בשרידים התומריים של תרבויות אנושיות."

צמחים נושאי־פרחים הופיעו בעולם לפני כ־150 מיליון שנה, דבר הנחשב בגיאולו־גיה כתקופה מאוחרת מאד. בתקופות מוקד־מות יותר הופיעו השרכים (צמחים חסרי פרחים) היוצרים נבגים. גופי־רבייה מסוג אחר. לפני הופעת השרכים היו רק צמחי־מים, כמו אצות, וגם בקטריות, והם העתי־קים ביותר — כשלושה חצי מיליארד שנה. הנבגים והבקטריות נמצאים אף הם בסלע, וניתן לעמוד על טיבם באותה הדרך שבה

גסטרונומיה מדעית

במיטבח, המצוייד כהלכה, טועם הורוביץ ממאפה ידיו. מטעמיו הם שם־דבר בירושלים, וזכורים לטוב בעיקר מהמסיבות המפוארות והארוכות שערך בתחילת שנות ה־70'.

תעשיית יין

בחדר עבודתו משמר הפרופסור יין ובירה, תוצרת בית. בתמונה הוא מסתכל בתוך חביות היין והבירה. בתחתית התמונה — כקבוקי יין מסוגים שונים — יין־מישמש, יין לבן, יין־רוזה, מוסקט, יין אדום וחבורני.

תקופות קדומות, באיזורים שונים. בתקו־פות קדומות כוונתי להתחלת הופעת המין האנושי, לפני שלושה או חמישה מיליון שנה. הזמן שבו הופיע המין האנושי שונה במחלוקת, כשהוויכוחים הם לאו דווקא על הגיל, אלא על מה זה בדיוק בן־אדם, או מתי הוא הפסיק להיות קוף והתחיל להיות אדם. אני מנסה להבין את סביבות המחייה של האדם: כיצד הוא הסתגל לתנאים השב־עיים של האיזור, איך הוא ניצל אותם ומתי הוא התחיל גם לפקח עליהם ולשנות או־תם לטובתו.

הנגב היה כמו הכרמל

„מ משך התחלת החקלאות מעניינת לגבי התפתחות האדם והתרבות. ל־דוגמה, התפתחות החקלאות בנגב בתקופת הנבטים — תקופת בית שני. החקלאות הי־תה מפותחת מאד באותה תקופה. היו להם מערכות לצבירת־מים, ובתקופתנו נעשו ניסיונות לעבוד עם המערכות האלה. התוצ־אות היו הרבה פחות טובות משחיו בתקו־פת הנבטים. ואמנם, לאחר בדיקה של גר־גרי־האבקה בסלעים המקבילים מבחינת הזמן לתקופת הנבטים, מתברר שהאקלים בארץ היה שונה מאד מזה של היום. אחוז הגשם באותה תקופה היה ב־10% עד 20% גבוה משל היום, ופיתאום התמונה מתייש־בת באופן הגיוני. הוא הדין לגבי התיישבו־יות פרה־היסטוריות, של האדם הקדמון. ה־

מוסכניק פרטי

הפרופסור מרתך את אופני בתו הקטנה, פועה, ה„נק־דות שתי מכוניות ישנות, שאותן הוא מתקן במו ידיו, זכר לעבודתו במוסך בימי צעירותו.

מטפלים באבקת־הפרחים. „לגבי," אומר הורוביץ, „הצמחייה זו צמחייה, לא משנה אם היו לה פרחים או לא. אותי מעניין מה צמח."

האבקה של הפושע

א ך החלק המרתק ביותר בפליינולו־גיה שייך דווקא לניצולה בתחום ה־קרימינולוגיה.

בחקירות מישטרתיות משתמשים בה כדי לגלות, למשל, אם החשוד היה במקום־הפשע או לא, על־ידי בדיקת גרגרי־האבקה בבגדיו. או ניתן לאתר מאיזה איזור הגיע עצם מסויים, ושכן לכל איזור יש צמחייה משלו, ובהתאם לכך גם גרגרי־האבקה משלו. לכן, על־ידי בדיקה של גרגרי־האבקה, אפ־שר לדעת מאיזה איזור הגיע מישהו או משהו. לדוגמה — אם מגיע ארגז־שלווייזיה גנוב, ומוצאים בתוכו אבנים או סמרטוטים הרי שעל פי בדיקת האבקה על המילוי ניתן לברר בדיוק איפה נעשתה ההונאה, ואם היא לא נעשתה בארץ, אפשר לגלות באיזה גמל באירופה נעשתה.

באותה צורה ניתן לגלות כמה זמן מונח עצם מסויים בשטח, שכן בכל חודש או בכל עונה יש גרגרי־אבקה שונים באויר, לפי עונת הפריחה של פרחים שונים. בדרך זו אפשר לדעת אם דברים נשתלו בשטח

(המשך בעמוד 42)

ARRID®

אותך ינבוש!

הדיאודורנט האהוב על האמריקנים

"אריד" דיאודורנט ריחני - יבש, רגיל וכדורי (ROLL-ON).
והלהיט האחרון - אריד אבקה קלה.
רעננות ריחנית למשך כל היום!
"אריד" מוצר יוקרה של קרטר וואלאס, אמריקה.
להשיג בפרפומריות, בתי־מרקחת וברשתות השיווק.
הפצה: ברק מפיצים בע"מ.

"...תיאטרון ההפתעות"

מ צ י ג :

"...מסיבה עם החבובות"

המופע הטלוויזיוני שכבש את ארה"ב כעת בישראל — בלבוש חדש, משובץ בפיזמונים לוהטים, הומור שוחף, תפאורה ותלבושות מרהיבות עין.

ההצגה שכל הילדים וההורים מצפים לה!

מחזה — דידי לוקוב, ארנון הדר. במאי — דידי לוקוב.

מפיק — ארנון הדר.

מנהל מוזיקלי — יאיר רוזנבלום. תמליל לשירים — אבי קורן.

תפאורה — אבישי אביבי.

בהשתתפות — איציק גייר, שוש מרציאנו, יוסי ספיר, מושיק חסון, שלמה רז, בני קולטון המגלמים את דמויותיהם של קרמייט, מיס פיגי, סקודר, איגל, פוזיבר, ד"ר שיין, הנימל ושני הזקנים.

תאריכים: בשבוע סוכות

17.10	באר־שבע	„קרן"	ב־9.00 וב־11.00 לפנה"צ
17.10	אשקלון	„רחל"	ב־4.00 אחה"צ
18.10	הרצליה	„דוד"	ב־11.00 לפנה"צ
18.10	כפר־סבא	„היכל התרבות"	ב־5.00 אחה"צ
19.10	חולון	„רינה"	ב־11.00 לפנה"צ
19.10	בת־ים	„רמת יוסף"	ב־4.00 אחה"צ

משרדי התיאטרון, רח' מאפו 21, טלפון 247811, 241221.

בלש הפרחים

(המשך מעמוד 41)

בכוונה כדי להשעות חוקרים, או שהם מונחים בשטח כמה חודשים.

אפשרות נוספת לניצול הפלינולוגיה היא בזיהוי דבש. למשל, אפשר לוודא על־ידי בדיקה פשוטה אם דבש־הדרים הוא אכן של הדרים, או של אקליפטוס, או דבש של סוכר, ובאמת נתגלו זיופים.

ובמישור הניסויי — באמצעות בדיקת גרגרי־אבקה בצוף של חבורים מגלים אלו פרחים החבורים מבקרות, כדי לשים את הכוורות ליד ריכוזים של אותם פרחים. „השתתפתי בניסויים בנגב ובערבה ומצאתי שם הרבה פרחים המבוקרים על־ידי חבורים, שאפשר לעשות מהם דבש," מספר הורוביץ.

לאחר שנת שהות אחת באוניברסיטת ליידן שבהולנד, חזר אהרון הורוביץ ל־אוניברסיטה העיברית, כדי „לסיים באופן פורמלי את התואר השני, מוסמך למדעים, ואחר־כך יותר את הדוקטורט.

התואר השני והדוקטורט נעשו בהשגחה ובהדרכה של המורה ההולנדי באוניברסיטת ליידן. נושא הדוקטורט היה התפתחות החולה והכינרת. ב־1970 החל מלמד גיאולוגיה ופלינולוגיה במכון לארכיאולוגיה של אוניברסיטת תל־אביב. קודם לכן עבד כמה שנים במכון הגיאולוגי בירושלים, ב־נושאים הקשורים לחיפושי־נפט. לפני כ־ארבע שניים, בהיותו בן 36, קיבל את ה־פרופסורה. היום הוא מלמד באוניברסיטה פעמיים בשבוע, וביתר הימים עוסק במחקר בבית.

במיסגרת מחקריו שהה שנה בדרום־אפריקה וחצי שנה בארצות־הברית. את שנת השבתון הקרובה יבלה, כנראה, בטכסס.

ידיים מורמות בשדה־התעופה

חזומו הישן, להיות טייס, הוגשם דווקא בדרום־אפריקה. בשנת 1965: „היה לי שם מדריך אוסטרלי משוגע הנחמד, שלימד אותי לטוס, ואחר־כך נשאה גם חבר טוב שלי."

לפני שנה רכש מטוס פרטי, סנקה 150. „את המטוס קניתי עם חבר בהולנד, והטסתי אותו במשך שלושה שבועות לארץ, כאשר נתתי בעשרה שדות־תעופה שונים כדי לתדלוק. בשום מקום לא היתה לי בעייה של נחיתה, חוץ מאשר בארץ. כשמטוס מגיע לארץ, הוא צריך להגיש תוכנית־טיסה 24 שעות לפני כן. בקפריסין לא רצו לקבל את תוכנית־הטיסה, וכשהייתי בדרכי לארץ הודיעו לי מקפריסין, שבלוד אין לי אישור־נחיתה, ואז נאלצתי לחזור לקפריסין. התנהלה שיחה ביני לבין המיגדל בלרנקה, ובין לחנקה לתל־אביב, ובסופו של דבר התברר שבמיגדל בלרנקה יושב פקח הדובר עיברית. כך שיכנענו את הפקח בלוד שאני ישראלי, ורק למטוס יש עדיין רישום זר.

„כשנחתתי בלוד הוקפתי במישמר מזויין של שני קומנדקרים, ובתוכם 25 איש חמושים, שהבהילו אותי לפינה רחוקה של שדה־התעופה. החדיון לי ברדיו להפסיק את המנוע, ולצאת מהמטוס פחות או יותר עם ידיים מורמות. כיוונו אלי כשרים כלי־נשק. רק לאחר שיצאתי מהמטוס וזיהו אותי תלפה הסכנה ורווח לי."

מטעמי־המיטבח שלו הם שם־דבר ב־ירושלים. הם זכורים לטוב בעיקר מהמסיבות המפוארות שערך בביתו בתחילת שנות ה־70, שהתחילו ביום רביעי והסתיימו ב־שבת.

בזמן הקרוב עומד הפרופסור הורוביץ להוציא ספר על תקופת הרביעון בישראל, תקופה המכסה את שלושת מיליון השנים האחרונות, המקבילה להתפתחות האדם ביכלל. הספר עוסק בכל האספקטים של הארץ — גיאולוגיה, אקלים, צמחייה ו־תרבויות הקשורות להתפתחות האדם ב־ארץ.

ספר אחר, שהוא משתתף בכתיבתו, עומד לצאת במיסגרת האוניברסיטה הפתוחה ו־עוסק אף הוא בגיאולוגיה של ארץ־ישראל, אך כתוב בצורה פופולארית יותר, מחבנת לכל נפש.

אוריאלה וייט ■

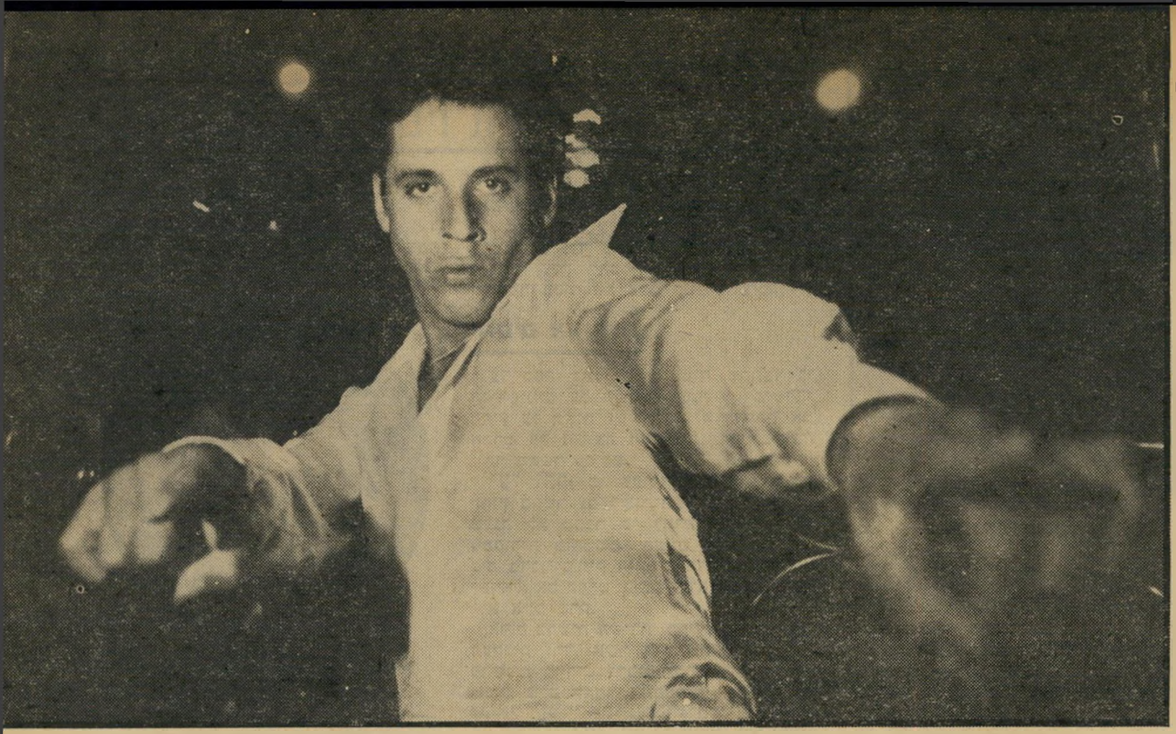
אייבי שטיינבך בא מפרו, משגע את באי הדיסקוטקים ומחכה לתפקיד במהדורה ישראלית של „שיגעון המוסיקה"

„כשאני שומע מוסיקה," מספר אייבי שטיינבך, „אני חש שכוחות עליונים משתלטים עלי ודוחפים אותי לרקוד. אולם לפני הריקוד אני צריך קצת זמן, כדי לספוג את המכה הראשונה של

„אני הרקדן הטוב

שיגעון טראוולטה

המוסיקה, לקלוט את האווירה ולהרגיש שאני מתמזג בצלילים ובגופות הנעים מולי."

המשוגע־לריקוד בן ה־22 הוא עולה חדש מפרו, שבדרום־אמריקה. כאן, בארץ, שמו הולך לפניו: "הנה ג'ון טראוולטה הישראלי," מצביעים עליו באי הדיסקוטקים בהשתאות; "זהו הגיבור הישראלי של שיגעון המוסיקה," אומרים רקדנים ורקדניות בעלי־נסיון בקינאה שאינה מוסתרת. ואייבי בשלו: רוקד, רוקד ורוקד.

"כולם מכירים אותי," הוא מספר בגאווה, "בכל דיסקוטק יודעים מי אני וניתנים לי כבוד. אני אוכל ושותה כיד המלך, ומבלי לשלם אגורה. אני ניכנס עם מי שאני רוצה — גם כן בלי לשלם. כולם מחכים לי מדי ערב, כי יודעים שאני הטוב שבין הרקדנים, אחד שתופס את הרחבה בלי מתחרים.

קצב, רגש ורוח התקופה

"ה בנות מתנפלות עלי, מבקשות לרקוד איתי, ושמחות על כל מבט וכל פירור של תשומת־לב שאני מעניק להן. גם הדיסק־ג'וקי הוא חבר טוב שלי. הוא יודע שבשבילי המוסיקה היא כמו סם.

אני פשוט מכור למוסיקה. וכשמשמיעים את המוסיקה בשבילי, לאט לאט משתלטת עלי המוזה ואני נכנס לפעולה — קליל ומרחף כמו ציפור. אני ממש דוגמה של שיגעון המוסיקה."

יש גם כאלה שאינם נמנים על קהל מעריציו של אייבי שטיינבך. אומרים עליו שהוא סתם חקיין. משמיצים אותו שאין לו טכניקה של ריקוד. מתריסים בפניו, שלנענע בישבנים זה לא הכל. אבל הוא לא מתרגש וממשיך לרקוד ולרכוש לו עוד ועוד מעריצים.

כאשר הוריו התגרשו, לפני שמונה שנים, היה אייבי עדיין נער, אך גילו הצעיר לא הפריע לו לנטוש הכל ולעלות ליש־ראל. בחיפה, באולפן לעולים־חדשים, נית־קל לראשונה בקשיי קליטה והסתגלות. "אבל לא רציתי להיכנע לדרישות ההורים," הוא מספר, "שביקשו שוב ושוב, שאחזור לפרו, שם נשארו אחי ואחותי."

אייבי לא השתלב אז בחברה ונותר במשך זמן רב בודד לגמרי. הוא נע ונד בארץ, ממקום למקום, וברגעי חולשה היה כותב להוריו. אך ברגע האחרון היה מת־חרט, גונז את המיכתבים, ומחליט להת־גבר ולהישאר בארץ.

במסיבות נהג לפרוט על גיטארה ולרקוד לבדו. "כבר בגיל צעיר אהבתי מסיבות, והייתי נוהג להתגנב או להזמין את עצמי למסיבות ימי־הולדת של ילדים שבקושי הכרתי — הכל כדי לחטוף הזדמנות לר־קוד."

לדבריו לא למד מעולם ריקוד בצורה מיקצועית. "תמיד עשיתי תנועות לפי ה־קצב ולפי הרגש, והעיקר — רקדתי לפי רוח התקופה."

בגיל עשרים התגייס לצבא והפך לחייל קרבי. קודם לכן עבר מיבחנים פסיכו־טכניים ודורג כילד מחונן. "גילו שיש לי גם משהו בראש," אומר אייבי, "ולא רק כישרון ברגליים. גם בחורות התחילו לשים־לב אלי. התחלתי להתפרסם כרקדן, ובלטתי במדי חיל־הים הצחורים שלי. ה־חברה החלו לקרוא לי פרו, על שם ארץ מוצאי."

גם כשהלך אייבי לקורס־חובלים לא פסק מלרקוד בשעות הפנאי המעטות שנותרו לו. חבריו לקורס ידעו את חולשתו — לנצל כל דקה פנוייה כדי לחפש מוסיקה ברדיו ולהתנועע לקצבה. "למעשה," מודה אייבי, "התחילה הקאריירה שלי כרקדן עוד כשהייתי ילד. השתתפתי פעם במופע ילדים בטלוויזיה בפרו, ומאז החל לנקר בראשי הרעיון להפוך לרקדן."

"כמו מים לאיש צמא"

עד עתה זכה כבר אייבי בכמה הצ־עות לכבוד בסרטים בנושא שיגעון המוסיקה. אולם כל ההצעות נראו לו לא־רציניות. לכן דחה אותן, מבלי לאבד את האמונה, כי בסופו־של־דבר תוצע לו הצעה שאי־אפשר לסרב לה.

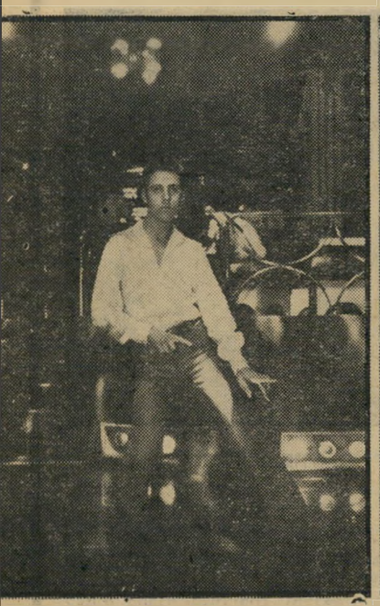
הצעה כזו הגיעה אליו לאחרונה, לדב־ריו, מאת הבמאי שמואל אימברמן: להש־תתף בסרט ישראלי בסטייל שיגעון המו־סיקה, בתפקיד הראשי, בדמות ג'ון טרא־וולטה הישראלי. כשנישאל על כך אימ־ברמן, ענה: "בינתיים זה הכל חלומות, אני מתכונן לעשות סרט רק בקיין הבא, ואייבי שטיינבך הוא רק מועמד אחד מני רבים."

אייבי לא מאבד מביטחונו, כי יזכה להפגין את כושר הריקוד שלו ככוכב בסרט. בינתיים כבר הספיק לכתוב לחן מתאים, שעל פיו ירקוד בבוא היום. רקד־נים מיקצועיים, שראו אותו בפעולה, קבעו כי הוא כישרון אמיתי. כמה מהם הציעו לו שיעורים פרטיים לשיפור הסיגנון ו־ללימוד מיקצועי.

אייבי מופיע מפעם לפעם לפני קהל חיילים בבסיס, כדי לשמח את החברה ולהעלות את המוראל, אבל הוא מודע לכך שזה עדיין לא זה, ועליו לעבור כיברת דרך ארוכה, רצופה מיכשולים, עד ש־יגיע לכוכבות של ממש.

"עלי להשיג קשת רחבה של אנשים, שיכירו שאני רקדן מעולה, למרות שלא למדתי מעולם בצורה מסודרת ומיקצו־עית. הערצת אנשים חשובה לי כמו מים לאיש צמא," מודה אייבי בגילוי־לב.

"אני שולט בכל חלק של גופי, וכש־הצלילים הראשונים של המוסיקה מגיעים לאוזני, אני מרגיש תחושת יעוד. גופי מוכן, וכל דבר אחר נעלם מראשי. אני רואה רק את הבמה ואת הזרקורים, ושום דבר אחר מלבדם. וכשהתקליטן שם את התקליט של הבי־ג'יס, משיגעון המוסיקה, מפנים כולם את הרחבה ומקבלים אותי במחיאות־כפיים. אני לא יכול לאכזב אותם ושוקע כולי בריקוד, וזה באמת שיגעון של מוסיקה."

ביותר בארץ... אני יודע שאני דומה לג'ון טראוולטה... אין לי כלום חוץ מהריקוד..."

שידור

צל"ש

● לעורך והמגיש החדש של מוקד **טוביה סער** עבור התוכנית על מצבה הפנימי של תנועת החרות (יום רביעי 4.10). בהזמנת שר הקליטה **דויד לוי**

עורך סער
צחוק

לדיון, הצליח סער להכניס בו היבט מבדר ומצחיק, שעמד בסתירה מוחלטת לרציניו־תם של שני המתדיינים האחרים, **שמואל כץ** וח"כ **מיכאל דקל־דויקסר**.

צל"ג

● לאחראים על הביזיון, שהתעלה אפי־לו על הביזיונות הרגילים של תוכניות הבידור בטלוויזיה הישראלית, התובנית בדמות צור (יום שני 2.10), המפיק **ישראל וויגר** והבמאי **אנטואן סראה**. צופי הטלוויזיה כבר התרגלו לתוכניות בידור אינפנטיליות, אולם זו עלתה על כולם ועשתה עוול נורא לאמן, הניצב בשורה הראשונה של אמני הבידור בישראל.

המישפט שלא התקיים

לפני מיספר שבועות נערך דיון במיש־רד המישפטים בירושלים. שר המישפטים **שמואל תמיר**, היועץ המישפטי לממ־שלה ופרקליט המדינה **גבריאל** ("גבי") **בך**, דנו בשאלה אם על המדינה להעמיד לדין את **אורי דיויס** ואת השדרן המוש־עה **דויד** ("דודו") **וויז** בהאשמת הסתה.

למרות שבדיון התברר כי יש בסיס מישפטי להגשת תביעות נגדם, ניבהל אפי־לו תמיר מהרעיון של נקיטת אמצעים מישפטיים נגד עיתונאי, ובסופו של דבר הוחלט שלא להעמיד את השניים לדין ולשמור בסוד את עצם קיום הישיבה.

יחסים או אמת

עד כמה שזה נשמע תמוה, מסתבר כי הפירסומים על הלחץ שמפעיל מישרד־החוץ על רשות־השידור, שלא להקרין את הסרט על השואה הארמנית, חריף הרבה יותר מאשר פורסם.

יעל ורד, מי שעומדת מטעם מישרד־החוץ בקשר עם רשות־השידור בעניין זה, טענה לא מכבר כי למישרד־החוץ ידוע ממקורות מהימנים, שאיום ממשלת תור־כיה בדבר ניתוק היחסים הדיפלומטים עם ישראל, אם הסרט ישודר, הוא איום אמיתי, ולא איום סרק.

אולם ברשות השידור מתקשים לקבל את הערכות ורד, אשר היתה תקופה ארוכה פרשנית ברדיו. לרבים זכור שידור הפר־שנות שלה לאחר התפטרותו של הנשיא **זלמאן עבד־אל־נאצר**, בעיקבות מיל־חמת־ששת־הימים. אז שיכנעה ורד בכי־שרון רב, כי התפטרותו של נאצר היא סופית. מיספר שעות לאחר מכן, חזר בו נאצר מהתפטרותו.

הרב ומיספר הטלפון

סיפור קטן, שהופיע בשבוע שעבר מעל עמודי העולם הזה (2144) גרם צרות רבות לרב **ישראל לאו**.

לאו השתתף בשידור עלי כותרת. אחרי השידור אמרה לו רכזת מערכת התוכנית, **ורד ברמן**, ששני אנשים טילפנו במהלך השידור, השאירו מיספרי־טלפון וביקשו שיתקשר עימם. השניים: ח"כ דוב שי־לנסקי, איש הסירוב של הליכוד, והעיתו־נאי־המפגין שמואלי.

לאו התלוצץ: „זה הכל? אז תני לי גם את מיספר הטלפון שלך!"

ברמן סיפרה את הדבר כבדיחה, וכך גם הודפס בעיתון, תחת הכותרת ההיתו־לית „הרומנים של ורד ברמן". אולם יש חוגים דתיים, שאינם מבינים הומור. אלה החלו מתייחסים אל הסיפור בכל הרצינות, האשימו את לאו בכך שהוא אוחז בידי אשה, ובחטאים נוראים מסוג זה. המטרה: לחבל במינוי לאו לתפקיד הרב הראשי של נתניה, וזריעת חששות בלב שני ה־רבנים הראשיים הארציים, התומכים בו.

נראה כי בארץ הזאת, אפילו הלצות יכולות להוות נשק מסוכן.

סרטים יקרי ערך

בדרך לא דרך הגיעו לידי הטלוויזיה הלימודית כמה עשרות סרטים יקרי־ערך מסוף המאה שעברה ותחילת המאה הזאת. הסרטים נחשבים לבעלי ערך רב גם ב־חוץ־לארץ.

האחראי ל„מציאה" זו הוא איש הטל־וויזיה הלימודית **יצחק שאולי**, החבר גם במערכת מסך גדול מסך קטן של הטל־וויזיה הכללית. שאולי הצליח לקבל סרטים אלה מסיפרייה הקונגרס האמריקאי בוואי־שינגטון.

ב־24 בחודש תתחיל הטלוויזיה הלימו־דית בהקרנת 9 תוכניות, כל אחת בת חצי שעה, שבהן יוקרנו הסרטים של שאולי. התוכנית, שתקרא ליד ערימת הקולנוע, תוגש על־ידי הזמר **יהורם גאון**.

ללא פירסום ברדיו

הסיכסוך סביב פיטוריה של האחראית על דוברות הרדיו בלישכת דובר־רשות־השידור, **שרה הרשטיג**, קיבל ממדים רציניים. כפי שנכתב במדור זה בשבוע שעבר החליט סמנכ"ל רשות השידור **שלמה עכאדי** לפטר את הרשטיג, ולהציב במקומה פקידה ממחלקת החשבו־נות, נטולת השכלה וידע המתאימים ל־תפקיד.

מחאותיו של דובר הרשות **משה עמי־רם** לא עזרו, ועל הרשטיג, יהיה לעזוב את מישרתה בסוף החודש, אלא אם כן יקבל מישהו ברשות שכל.

עמירם הודיע לעבאדי ולמנכ"ל הרשות **יצחק לויבני** כי באותו היום שבו תעזוב הרשטיג, לא תהיה יותר דוברות לענייני רדיו. מערכות העיתונות לא יקבלו עוד תצפיות רדיו, פירוט לוח שידורים וחומר רקע.

כאשר נודע הדבר למנהל הרדיו **חגי פינסקר**, הוא החליט להקים שערורייה. פינסקר אמנם פורש מתפקידו בעוד מיספר

תפאורן גדוד
מבט חדש

חודשים, אולם עד אז הוא רוצה, שכיסוי הרדיו בעיתונים ייעשה כהלכה. גם הת־ערבותו של פינסקר לא הזיזה את עבאדי, המקבל בעניין זה, כמו בכל מעשה אחר שלו, תמיכה מלאה ממנכ"ל הרשות יצחק לבני.

המפיק עוזב והמנחה הוסתר

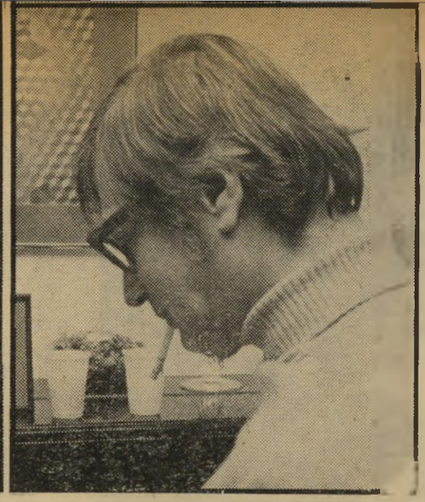
מפיק השעה השלישית **דויד מיכאלים** עומד לעזוב את הטלוויזיה ולצאת לווישינג־טון, כשליח של הטלוויזיה המערב־גר־מנית בבירה האמריקאית.

מיכאליס עסק בעת האחרונה בעיצוב תוכנית הדשה, שעדיין לא נקבע לה שם, במתכונת השעה השלישית, אך קצרה יר־תר. עיקר עיסוקו היה במציאת מגיש לתוכנית. מתוך שלושת המגישים שנערכו להם מיבחני מסך, **תום שגב**, עיתונאי מעריב לשעבר ומעוזריו של ראש עיריית ירושלים **טדי קולק**, **חזי כרמל** וכתב הטיים בישראל **דויד** ("דודו") **הלוי**, הצ־ליח רק שגב במיבחן.

אולם הנהלת הטלוויזיה אינה מרוצה מכך ששגב נבחר. תחילה החליטו כי רצוי

מנחה פינסקר
חרם על הרדיו

דובר עמירם

המשכורות של עלי כותרת

קשה להבין את ריצת־האמוק של קריינים ועיתונאים לקבלת התפקיד של מנחה עלי כותרת, כאשר מתברר מה השכר שאותו מקבלים **דן מרגלית**, **מני פאר** ו**יעקב אגמון**.

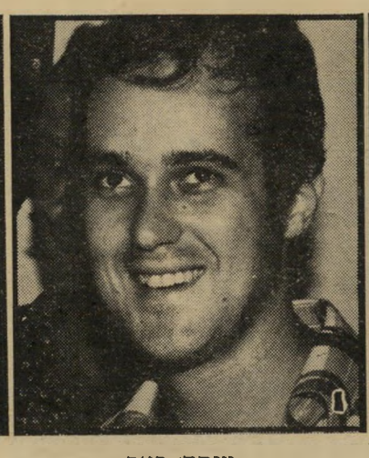
עבור כל הופעה מקבל המנחה סכום של 1500 לירות ברוטו. כל אחד מהשלושה עובד בעבודות מכניסות אחרות ועלי כותרת אינו מקור הפרנסה היחיד שלו. אגמון הוא מפיק, מרגלית כתב בהארץ ומני פאר שדרן ובדרן, כך שהמס, שאותו הם משלמים על השכר מעלי כותרת, מגיע ל־60 אחוז. אחרי המס נותר ביד כל אחד מהם סכום של 600 לירות בלבד.

בעיקר מאז ההתפוררות במערכת עלי כותרת, חייבים השלושה לעסוק בהכנת השידורים, ומקדישים לכך מיספר רב של שעות מדי שבוע. הם מגיעים לבניין הטלוויזיה ביום השידור בשעה שבע בערב, כדי לערוך חזרות, ועוזבים את הבניין לקראת חצות.

הטלוויזיה לא ביטחה אף אחד מהשלושה והם נאלצו לעשות זאת בעצמם. דמי הביטוח מתחלקים כך שהם מגיעים לכ־50 לירות לכל הופעה. מרגלית מתגורר בירושלים, אולם אגמון ופאר בתל־אביב. הטלוויזיה אמנם מציעה להם מונית הלוך וחזור, אולם שניהם מעדיפים לנסוע במכוניותיהם הפרטיות כדי להיות ניידים יותר. גם אגמון וגם פאר עולים לירושלים, לפחות פעם נוספת, מילבד יום השידור, כדי להכין את התוכנית, ודמי הדלק שלהם — לאגמון מכונית דודג' דארט ולפאר וולוו, יחד עם ארוחות קלות בדרך — מכלים את 600 הלירות שנותרו.

מנחה אגמון

מנחה פאר
צריך עוד להוסיף

מנחה מרגלית

חישוב שאותו ערך פאר הראה כי בעלת הדרגה הנמוכה ביותר מקרב תחקירניות עלי כותרת מרוויחה יותר ממנו. כשנשאל אג־מון מדוע הוא הצטרף לצוות המנחים, השיב: „כאשר ערכו לי את מיבחן הבד, לא אמרו מה תהיה המשכורת שלי."

שתהיה אשה מנחה את התוכנית. היחידה שבאה בחשבון היתה העיתונאית **דורית לנדס**, אולם היא ניכשלה במיבחן הבד. עתה מעכבים את פירסום בחירתו של שגב, מתוך תיקוה שאולי יצוץ שם נוסף שיצ־ליח במיבחן־המסך.

הגדולה של גדול

התגובות על מיבנה האולפן החדש של מבט מעודדות, אם כי עדיין לא הוחלט במערכת החדשות כיצד בדיוק להציב את המצלמות ולערוך את השידור. מדי יום ביומו צופים, בשבוע האחרון, בניסיונות שונים של צילום. לעיתים מצלמים מימין, לעיתים משמאל, פעמים מתקרבת המצלמה ולפעמים היא מתרחקת וחושפת חלק גדול יותר של גוף המגישים ואת ידיהם.

עדיין לא נקבעה המתכונת הצילומית של מבט באופן סופי, אולם כבר עתה הכל מלאים הערכה ומשבחים את **אילן גדוב**, מי שתיכנן ועיצב את האולפן החדש. אין זו הפעם הראשונה שבה זוכה גדול לש־בחים. בדרך כלל הוא מוצא פיתרונות של תפאורה במיבצעים המייחדים של הטל־וויזיה, כאשר שיא ההמצאה שלו התגלה בשלל התפאורות שהוחלפו בשידורי יום־העצמאות שעבר.

שלונסקי והמין

על שני קיצוצים, לפחות, בטלוויזיה נו־דע השבוע. הראשון היה בסידרה בת שלושה הפרקים, אספן. למרות הכחשותיו של **יצחק** („צחי") **שמעוני**, אין ספק כי צופי הטלוויזיה האמריקאית זכו לצ־פות בהרבה יותר סצינות מיניות, בעוד שהישראלי הורשה לצפות רק בעדינות שבהן.

התוכנית השנייה היא תוכניתו של **דן בן־אמוץ** על **אברהם שלונסקי**. למ־רות שהותירו מיספר חידושי־לשון שלונס־קיים קיצוניים, הוציאו את הגדרתו של שלונסקי לבחורה דתית: „בחורה דת־ית."

אתה יכול לטעון בשקט-

בהנאה. כמו מליונים ברחבי העולם הנהנים מהטעם היחיד מסוגו של קנט.
הטעם העדין והנפלא שהוא שילוב של תערובת טבק מעולה ופילטר "מיקרונייט" המפורסם.
הם מעשנים אותה בשקט.
גם אתה יכול לעשן בשקט.

KENT
שווה כל מחיר.

הקוסמטיקה של גילעדי ✱ החלו לריב באירוויזיון ✱ המסיבות של שרה פרנקל ✱

מתי עוסקים אנשי הטלוויזיה באהבה?

● נוסעים ללמוד צבע

לא רק לגבי הטלוויזיה המסחרית נעשות הכנות בשטח, אלא אף לגבי הטלוויזיה הצבעונית.

מנהל המבאים בטלוויזיה **יעקוב** („ג'קי") **גורן** טוען כי ההצהרות של קברניטי הטלוויזיה, כאילו מהבחינה הטכנית אפשר לעבור כבר מחר לשידורי־צבע, מצוצות מהאצבע. גורן טוען כי אף אחד מהבמאים שלו אינו יודע כיצד לביים סרטי צבע.

לשם כך עומדים להישלח לחוץ־לארץ, החל בחודש הבא, שני במאים מדי חודש, כדי לעבור השתלמות בביים בצבע. המגמה היא לשלוח להשתלמות בהדרגה את כל הבמאים המורשים של הטלוויזיה.

● חנאי פרישה מוגדלים

מנהל הרדיו, **חגי פינסקר**, העומד לפרוש בעוד מספר חודשים מתפקידו, עסוק בימים אלה במשא ומתן אינטנסיבי ביותר עם הנהלת רשות־השידור, בנוגע לתנאי הפרישה שלו.

פינסקר דורש, וכפי הנראה יקבל, תנאי פרישה מועדפים, ודרישתו להחשב כמנהל חברה ממשלתית ולא כפקיד ממשלה, לצרכי הפרישה, כבר התקבלה, והעלתה בצורה ניכרת את הסכום שאותו יקבל עם פרישתו.

● ניתוח קוסמטי

לאחרונה ערך מנהל מחלקת הספורט, **אלכס גילעדי**, ניתוח זעיר כדי להוריד תבלול בין צווארו לעורפו, אשר למרות מאמצי גילעדי אי אפשר היה שלא להבחין בתבלול בעת שגילעדי היה משדר מהאולפן או ממגרש הספורט.

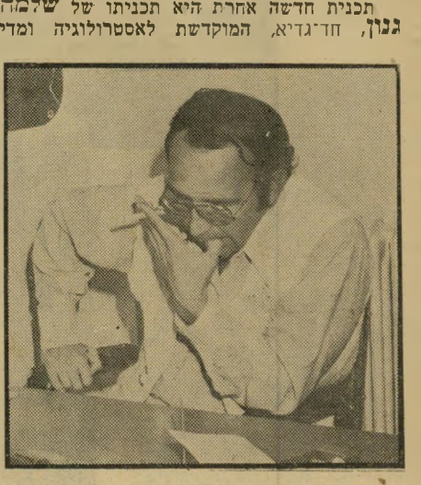
גילעדי הוא אמנם הראשון בארץ העורך ניתוח כדי לשפר את הופעתו החיצונית, אולם בארצות חוץ הדבר מקובל ביותר.

● דן בן־אמוץ קיבל תוכנית

הצלחתו של **דן בן־אמוץ** כמשגה־למנחה ב־תכנית עלי כותרת, שבה רואיינה המשוררת **יונה וולך**, נשאה פרי הרבה יותר ממה שציפו לו אפילו המאמינים הגדולים ביותר בכושרו של בן־אמוץ להתבלט.

בן־אמוץ החל להכין סידרה של תוכניות על אמנים ואמנות, כשהנושא של הפרק הראשון של הסדרה שלו הוא הצייר **נחום גוטמן**.

תכנית חדשה אחרת היא תכניתו של **שרמה גנון**, חד־גדיא, המוקדשת לאסטרולוגיה ומדי

מנחה גילעדי
ניתוח לשיפור ההופעה

חודש תתרכז סביב מזל החודש, כשהיא תביא, מלבד ראיונות עם אסטרולוגים, גם את פזמון מזל החודש וריקוד מזל החודש. בני מזל דלי נבחרו כמשתתפי התוכנית הראשונה.

תוכנית חדשה נוספת היא תכניתה של **אהרונה דיין** מוסיקה. התכנית תוקלט בבית־קפה הנושא שם זה בתל־אביב, ותזכיר את התכנית שירים בצוותא של דיין, אם כי במקום להעמיד אמן ב־מרכז התכנית, תעמיד דיין נושא. הנושא הראשון יהיה שירתו של **חיים נחמן ביאליק**. דיין מתכננת בין חמש לשש תכניות כאלה.

● מריבות, מריבות

שתי תקריות־ריב מסעירות בימים אלה את בניין הטלוויזיה. התקרית הראשונה והחמורה מבין השתיים היא ריב הסמכויות בין במאי האירוויזיון **יוסי צמח** לבין מנהל־מחלקת־הבידור של ה־טלוויזיה, המאחראי בצוות האירוויזיון על הניהול הבידורי, **הנוך חסון**.

הריב האחר הוא בין במאי עלי כותרת **חגי מאוטנר** לבין טכנאי הקול של התכנית, ריב הנמשך כבר במשך כמה תכניות, ופעם אחת נשמעו הדיו גם במסגרת השידור עצמו.

● הטכנאי לא ידע

התקלה, שבגללה לא שודר הראיון עם שר החוץ **משה דיין** בבוקר צאתו של דיין לוושינגטון, לא היתה באשמת הכתב **אלימלך רם** אלא באשמת הטכנאי **אדן הופמן**.

הופמן לא שמע כפי הנראה על הוראות הוועד שלה, שאין לצאת לשידורים בין השעות 12 בלילה ל־6 בבוקר, והסכים לצאת עם רם ללוד בשעה ארבע לפנות בוקר. רק לאחר שהסרט היה מוכן, סירב וועד הטכנאים לשדרו, בטענה שהוא מהווה פגיעה במערכה שהם מקיימים לשם הטבת תנאי השכר שלהם.

● מתגלגלים לישראל

הסידרה המוצלחת בהצלחה מרובה בירדן ב־חודש האחרון, גלגלים, על פי סיפרו של **ארתור היילי**, שכתב גם את נמל תעופה והמלון, נרכשה על ידי הטלוויזיה הישראלית ותחל להיות מוקרנת בקרוב.

למי שאינו צופה בירדן: גלגלים מתארת ב־מתח רב את תעשיית המכוניות בארצות־הברית.

● מקלטונים

ארבע מסיבות־פרידה נערכו ויערכו לכתבת לענייני מפלגות של הרדיו **שרה פרנקל** ערב צאתה ב־20 לחודש לשליחות מטעם משרד־החוץ בניו־יורק. חבריה ברדיו ערכו לה במוצאי־השבת האחרונה מסיבת־הפתעה וחנכו את שרשרת ה־מסיבות. את המסיבה השניה ערך מי שהיה ח"כ. **מרדכי בן־פורת**, בגן ביתו שבאור־יהודה. את המסיבה השלישית ערכים לשרה ידידים שאינם קשורים לעבודה ברדיו או למפלגות ואילו את האחרונה ערכת לכבודה ח"כ המערך **אורה נמיר**, בדירתה של נמיר בתל־אביב ✱✱✱ את מקומה של פרנקל ככתב הרדיו לענייני מיפלגות יתפוס **אמנון נדב**, מי שהיה כתב הרדיו באשדוד ואחר כך ראש מערכת תל־אביב ✱✱✱ כאשר בשבוע שעבר לא שודרה מהדורת כמעט חצות, התקשרה העתונאית **טובה צימוקי** לביתו של מנכ"ל הרשות **יצחק ליבני** ושאלה אותו לסיבת אי־השידור. תשובתו של ליבני היתה: „גברת צימוקי, אין לך שטויות אחרות בראש מלבד לבלבל לי את המוח?" למחרת בבוקר התנצל בפניה ליבני וטען כי היה נרגז משום שחשש שצילצול הטלפון העיר את בנו הקטן ✱✱✱ יומן המחלות: ביום החמישי האחרון לקה מנהל מחלקת החדשות **חיים יבין** בצרידות כבדה ולכן הוא נמנע מלהגיש את השבוע יומן ארועים ומהדורות של מבט. ✱✱✱ אשתו של חיים, **יספה יבין**, טוענת כי יש הרבה מהמקביל בין הצרפתים לבין עובדי הטלוויזיה הישראלית. לדברי יספה לא יכולים עובדי הטלוויזיה לבגוד בנשותיהם בשעות הבוקר, כאשר הם עובדים בבניין ובשעות הערב, כשיש שידורים, והם יכו־לים לעשות זאת רק בשעות אחר־הצהריים, כמו הצרפתים האוהבים את „אהבת אחר הצהריים." ✱✱✱ השבוע שעבר לא היה השבוע הטוב של הכתב לענייני התיישבות **יגאל גורן**. **יאיר אדוני**, שהחל לאחרונה גם בשיכתוב החדשות כינה אותו בטעות, בטקסט שכתב למהדורת מבט, בשם „הכתב לענייני התנחלות", והדבר תוקן אחר־כך על־ידי חיים יבין שהיה קריין המהדורה. בסוף השבוע ארעה לגורן תקלה אחרת: הביוב בביתו שבירושלים נסתם והציף את הדירה. גורן עמל חצי לילה כדי לתקן זאת ✱✱✱ **שרי רז**, שחזרה מחופשת־לידה, מתכננת הסבה מקצועית. שרי רוצה להמעיט בקריינות ולהתמסר יותר ל־כתבות במסגרת כמעט חצות, משום שהשעות של כמעט חצות מאפשרות לה להיות יותר בבית בעת שילדיה ערים.

11. 10

יום רביעי

● **מישפחת פרטרידג'** (ירדן, ערוץ 6, 6.00). צופיה הנאמנים של הסידרה, גם מהתקופה שהיא שודרה בארץ, יוכלו לצפות בפרק נוסף של קורות המישפחה האמריקאית מבלי לחלל את קדושת החג.

● **שמור על שונך** (ירדן, ערוץ 6, 8.30). קומדיה אנגלית, שאינה מביאה כבוד לטלוויזיה הבריטית. מיש־חק מימי ותסריט כבד, אשר אפילו פירחי לונדון המשודר בשעה זו בטלוויזיה הישרא־לית, עדיפים עליו.

● **קונצרט** (8.00). כדי שציבור הצמים לא יכנס מייד לאווירה של חול, נפ־תחים שידורי הטלוויזיה של

יום עצמאות

ביום כיפור

מוצאי יום־הכיפור בשידור שני של הקונצרט המפורסם שנערך ביום העצמאות בתיאטרון ירד־שלים. התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור עם ה־מנצח גארי ברתיני מגגנת את

פירחי לונדון: ארז
שעה 8.30

הקונצ'רטו בדו־מינור לצ'לו ולתזמורת של היידן, כשהצ'לן הוא מסטיסלב רוסטרופוביץ, חוויה מוסיקאלית גם לאלה ש־אינם אוהבים מוסיקה קלאסית.

● **פירחי לונדון** (8.30). בכמה מקהילות ישראל בגולה קיימות מקהלות זמר, המנעי־מות את התפילה בקהילה שלהם. הטובה שבמקהלות אלה היא מקהלת פירחי לונדון, או־תה מדריך ישראלי אשר ירד לפני שנים רבות לאנגליה, יגאל צליק, כאשר ביקרה ה־מקהלה לפני חודשים אחדים בארץ, מיהרה הבמאית ורדינה ארז לצלם מופע שלם שלה, ה־כולל מילבד שירה גם תגובה מודרנית.

● **מבט** (9.00). יהיה ארוך מכרגיל ויימשך שעה, למ־רות שבדרך כלל אין אירועי־חדשות מייוחדים ביום־הכיפו־רים. מערכת החדשות הכינה מוסף מייוחד למוצאי יום־הכי־פורים אשר יזכיר יום־כיפורים מסויים מאד, זה של 1973.

● **הגן של פינצי קונטיני** (10.05). סירטם של הבמאי ויטוריו דה־סיקה והמפיק ארתור כהן. הסופר היהודי־איטלקי גיורגיו בסאנו כתב על מישפחות יהודיות באיטליה ערב מילחמת־העולם־השנייה אשר ראו עצמן כחלק מהאומה האיטלקית עד שנתקלו בחוקי הגזע הפאשיסטיים. בתפקידים הראשיים בסרט דומיניק סאנ־דה, פאביו אסטי, לינו קאפו־ליקיו והלמוט ברגר. סרט חובה שאסור להחמיצו.

12. 10

יום חמישי

● **נקודת ראיה** (6.00). במיסגרת התוכנית מה העניי־נים, תוכנית החדשות לילדים, הכינה שולה אשל. תוכנית מיוחדת על עריכת חדשות ב־עיתון, ברדיו ובטלוויזיה. כדי להסביר זאת היטב לילדים, עו־רכת אשל, יחד עם מגיש התוכ־נית יואל אסתרון מכימעט חצות, השוואה בין יצור החד־שות בעיתון לבין יצור בגדים במיפעל טקסטיל. בתוכנית משולבים קטעי הומור עם ה־קומיקאי האנגלי ד'וליאן שג־ראן.

● **יש לי שאלה** (7.00). שוב מצטיינת תוכנית זו המק־בילה לכל־בו־טק בשידורים ב־עברית. המפיק יעקוב למדן הביא לאולפן, כדי לענות על שאלות ותלונות מאזינים, את ד"ר יוסף גבאי, סגן מנהל מינ־הל הכנסות המדינה המתייחס להשפעת הסכמי השלום בין ישראל למצריים על המצב ה־כלכלי בישראל ובשטחים. יוסף חמיס, סגן יושב־ראש המחלקה הערבית בהסתדרות ינסה לצ־פות מה יקרה לפועלים הער־

מה יקרה

לפועלים הערבים

ביים מהשטחים העובדים מעבר לקו־הירוק, לאחר החלת האו־טונומיה ויוסף עבדו, מנהל חב־רת התיירות בנצרת ייעץ ל־צופים בישראל בכל הנוגע ל־טיולים במצריים ולצופים ב־מצריים לגבי טיולים בישראל.

● **פיסים שוש בי מצב חרום** (9.35).

שאדה: דמדן
שעה 7.00

במיסגרת התוכנית תעודה מת־חילה הערב הטלוויזיה בשידור סידרה חדשה, החיים על כף המאזניים, המשחזרת אירועים דרמטיים במרכזם בני־אדם ש־נקלעו לנסיבות מסוכנות. אי־רועים אלה אשר אינם ניתנים בדרך כלל לצילום בעת התרח־שותם, שוחזרו בסידרה תוך שילוב מוצלח של דרמה ודוקו־מנטריה. הסרט של הערב מספר על רוג'ר מלינסון ורוג'ר צ'פ־מן, אנשי ציוותה של צוללת זעירה שנילכדו בתחתית האוק־יינוס בעומק שאיש לפניהם לא הצליח להחלץ ממנו חי. בני־סיון החילוץ המשוחזר הצליחו השניים, שאחד מהם גם שי־מש יועץ להכנת הסרט, לחלץ עצמם דקות ספורות לפני ש־אזל החמצן בתא הצוללת.

13.10

יום שישי

● **מסע בין כוכבים (3.00).** הסידרה מתחילה להיות בידיונית יותר ויותר. ה־אנטרפרייז מגיעה לכוכב אס־113, כדי לערוך בדיקות רפואיות שיגרתיות בארכיאולוג החלל קרייטר ובאשתו ננסי. ננסי מתגלה כאשה משונה ב־יותר: כל אדם המתבונן בה רואה אותה אחרת. האחד רואה אותה זקנה ובלויה, והאחר — צעירה ומושכת. אחר־כך גם מתברר, כי קיים ייצור על סיפון ספינתם. לאחרונה החל ציבור הילדים, וגם המבוגרים המוכנים להודות בכך, להסתגל למסע בין כוכבים, ומסתמנות התופעות של האיש השווה מיליונים בדעת־הקהל של הצעירים. הזמר אריק לביא מספר כי ביום שובו של מנחם בגין מקמפ־דייוויד, כאשר שידרו בטלוויזיה קיטעי שירה שלו ונדמה היה לילדים כי אלה באים במקום הסידרה, הוא קיבל טלפונים של מחאה לביתו.

● **באה שבת (8.05).** למרות שהופיעה כבר כמה פעמים כשחקנית וכמשתתפת

אביבה מרכס

הפעם בשירה

ב־9 בריבוע, ערוכת אביבה מרכס הופעת זימרה ראשונה שלה בטלוויזיה, בתוכניתו של הרב שמואל אבידור הכהן. תהיה זו הכנה מתאימה למרכס, לתפקיד מנחה של האירוויזיון.

● **האיש הנחמד בעולם (9.20).** עוד סרט מהסרטים המימיים וחסרי המשמעות, שאותם רכשה לאחרונה הטלוויזיה ובהם היא מאביסה את ציבור הצופים. אשה שהיתה בטוחה בנאמנות בעלה, עד ש־נפטר והיא מגלה בהלווייתו נשים שאותן לא הכירה קודם לכן. מתברר לה כי הוא הח־

הזואי: הר
שעה 10.45

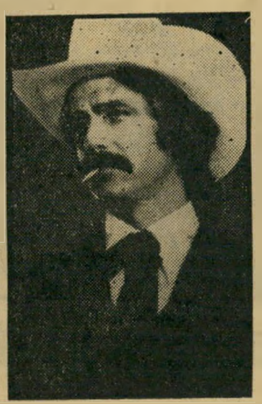
זיק עדר של מאהבות ופילגי־דיעבד מגלמת סליה ג'ונסון.

● **הזואי חמש אפס (10.45).** למרות שהסידרה היא סידרה חוזרת, לא הצליחה מחלקת ההגשה של הטלוויזיה לבשר לעיתונאים על מה מדובר בפרק זה, ששמו תעלומת הפשיטה על הארמון. לרשות־השידור הגיעו ברכות של צופים, המודים על הסרת בארנבי ג'ונס.

14.10

שבת

● **חידושים והמצאות (6.30).** נושא שיעניין את אוהבי הנגב. אפשר לנווט קרחונים מכל מקום בעולם לכל מקום בעולם, כדי להרוות אדמות צחיחות. חוקרים מ־18 ארצות נפגשו באוניברסיטת איווה, בארצות־הברית, ודנו באפשרויות לגרור, בעזרת ספינות, קרחונים מקצה אחד של האוקיינוס לקצה האחר. חוקרי איווה קיבלו דוחות מצוות־מחקר ששהה על פני קרחון באלסקה, משך תקופה ארוכה, וחקר את המשאבים הטמונים גם בקרחונים. למרות שאין זה חידוש, מספר הפרק השני של התוכנית על לוויני

אספן: אלויט
שעה 10.05

התיקשורת. מילבד השימוש ה־רגיל להעברת שידורי טלוויזיה, שיחות טלפון וטלקס בינלאומיים, מביאה התוכנית כמה דוגמות „ארציות" יותר לשימושי הלוויין, כמו הקשר בנורווגיה בין הבירה לבין מיגדלי הנפט הימיים שלה, הקשר בין ערי ברזיל הגדולות לג'ונגלים במדינה זו, והקשר בין ערי אלג'יריה לאוזרים פני־מים ושכוחי־אל במדינה. עורכיה הישראלים של התוכנית החליטו לגוון אותה, על־ידי כך שהם מביאים בכל פרק שבועי קטע אחד של חידושים באמת, וקטע אחד של חומר ישן, ממלאי הסרטים שרכשו.

● **אספן (10.05).** פרק שלישי ואחרון של סידרה זו. אלכס באד, איש המאפיה, אינו מצליח לשכנע את אביו של טום קיטינג למכור לו את חוו־

עני ועשיר

לעניים

תו, שבה חשק גם קארל אוסבורן, והוא מנסה לחסל את קיטינג הקשיש. לי בישופ התפרסם כבר כעורך־הדין החובב של הכלא, מגיש את עיר־עורו ה־11 במיספר על הר־שעתו ברצת הצעירה אנג'ל, שאותו לא ביצע, ומצליח להעפיל עם התיק שלו עד לבית־המישפט העליון. קיטינג עצמו נזכר במיקרה שאירע לו בפרק הראשון, עם מכס קנדריק, עת טום הציל את מכס ממוות. שלא כבעבר, כשמכס חשש מבקשה של טום להימנע מלשאת אשה שהיתה חברתו, מחליט קיטינג הפעם לנצל את הטובה ו שחייב לו מכס. סידרה זו ניסתה להוות חיקוי מקוצר לעני ועשיר, אך ללא הצלחה.

15.10

יום ראשון

● **טלפיא (6.00).** שידורי ערב סוכות נפתחים בתוכנית, שאותה הפיקה אסתר סופר, על איך ילדים מצליחים להסתדר בסוכה קטנה, למרות שהמזון ילדים באים אליה. אל אלי גורנשטיין ומוטי ברקאן (אין קשר למוטי ברקן) מצטרפת גם שושיק שני.

● **אגדה ושיר לחג (8.15).** הפעם תורה של דליה גוטמן לתת את התשלום ההכרחי לחגים, וכמו אהרונה דיין בערב־ראש־השנה, היא מביאה תוכנית בלתי־מוגדרת של אגדות ושירים לחג.

● **ציפורים בטיראן (8.30).** לפני כמה שנים הפיק, ביים וצילם צלם הטלוויזיה צדוק פרינץ תוכנית על ציפורים. התוכנית זכתה להצלחה גדולה, שודרה בשידור שני ואף נמכרה לכמה תחנות טלוויזיה בחוץ־לארץ. פרינץ מנסה לחזור על ההצלחה שלו בסרט נוסף על ציפורים, הפעם באי טיראן.

● **שזונסקי (9.00).** ה־

שזונסקי: גזדבט
שעה 9.00

תוכנית המרכזית של החג מוקדשת למשורר־מתרגם אברהם שלונסקי. במרכז התוכנית מיקי מאו המפורסם של שלונסקי, כשהוא מבויים במיוחד לתוכנית על־ידי נעמי פולני ומוגש על־ידי השחקנים חנן גולדבלט וגבי קורן. מילבד מיקי מאו יופיעו הכוכבת התורנית של הטלוויזיה נורית גלרון, כוכבת העבר של הטלוויזיה מיקי קם, וחנן יובל בשירי שלונסקי. המצחיקן דן בן־אמוץ יגחה שיחה עם דליה רביקוביץ, חנוך ברטוב ויורם קניוק על שלונסקי. דליה גוטמן היא כוכב־היום בטלוויזיה, והיא הפיקה גם תוכנית זו.

● **שבת ראשון שני (9.40).** דרמה בת 100 דקות תמימות, שאותה הפיק סיר לורנס אוליבייה ובה הוא גם

100 דקות

עם אוליביה

משחק. הדרמה היא על פי מחזהו של אדוארדו דה פיליפו, המכוכר את מי מפחד מוויר־ג'יניה וולף. טרגדיה אנושית מישפחתית, שבה מגלים לפתע בני הזוג כי הם לא מתאימים, נערכת סביב ארוחת הספגטי המפורסמת של היום הראשון. משחקו המצויין של אוליבייה וההשתתפות של שחקן מצויין אחר, פרנק פינלי, מבטיחים 100 דקות מרתקות. ליד פינלי משתתפת גם השחקנית ג'ין פולבייט.

16.10

יום שני

● **תוכניות ילדים (שעה 5.00).** אין. כדרכה בקודש לוקחת לה מחלקת שידורי הילדים חופשה דווקא בחגים, כאשר הילדים נמצאים בבית. זאת במקום הוספת שידורים לילדים, כפי שנעשה בכל תחנת טלוויזיה בעולם המכבדת את עצמה.

● **בצאת החג (8.00).** יהודים דתיים מאמינים כי בסוכתם מתארחים מדי שנה, מבלי שהם יידעו, האושפיזין: אברהם, יצחק ויעקב, יוסף, משה ודויד המלך. אמונה זו מהווה מיסגרת לתוכנית המצוינת, שאותה הפיקה דליה שטיינר ובויים פטר ווינטרוב, ובה מושמע שיר לכבוד כל אחד מהאורחים הבלתי־נראים. את השירים מבצעים רן אלירן, הזמרת העולה־החדשה שהיא חביבת המחלקה הדתית, מוניקה טסלר, משה הילל ושולה חן, שזו לה הופעת הבכורה בטלוויזיה מאז חזרה משהות ממושכת בארצות־הברית. אל כל אלה מתלווה מקהלת רמת־גן, הידועה יותר כמקהלת הפסטיבלים החסידיים, בניצוחו של מנשה לב־ארן. שמואל רודנסקי קורא סיפור של שלום עליכם לשימחת־תורה.

הכוכב

יצחק נבון

● **מיזמורים (9.00).** התוכנית של הנשיא יצחק נבון.

מזמורים: רקם, אופירה ויצחק נבון
יום שני שעה 9.00

כל העיתונים הקדישו עמודים שלמים למופע שנערך לרגל יום השנה לזמר־מלחין־יואספן שירי קודש וחול של יהדות ספרד, יצחק לוי. ייחודה של התוכנית: העורך־מפיק שלה, יואל רקם, הצליח לשכנע את נבון לכתוב את מילות הקישור ואף להיות נוכח במופע עצמו. שיריו של לוי, כבמדינת הגמדים, לרותי יום הולדת, ג'ון הלא תשאלי, ולידי במזרח, יושמעו, יחד עם שירים אחרים, על־ידי יוסי בנאי, שאף הנחה את הערב, שושנה דמארי) אברהם פרורה, רבקה רז, רוחמה ויהורם גאון. כן השתתפה המקהלה המצויינת של האקדמיה למוסיקה על־שם רובין בירושלים, בניצוחו של סטנלי ספרבר, מקהלה הזכורה מעלי כותרת, חבורת רננים, ולהקת המנדולינות של שפייה. את המופע כולו ליוותה תיזמורת נתניה.

17.10

יום שלישי

● **טלפיא (5.30).** הזילזול של מחלקת שידורי הילדים בילדים, גובל בשערורייה. לא די בכך שאתמול לא טרחה המחלקה להקרין תוכניות לילדים שבחופשה, אלא שהיום מביאה מנהלת המחלקה, אסתר סופר, שידור חוזר של תוכנית טלפיא, ששודרה שלשום. מעניין אם עובדי המחלקה היו

שערוריית

מחלקת הילדים

מסכימים לקבל בסוף החודש תיזכורת על משכורתם מהחדש הקודם, במקום משכורת של ממש. על קברניטי הטלוויזיה לערוך דיון יסודי ביותר במחלקת הילדים, ולהחליט אם יש לתגבר את כוח האדם ולהגדיל את התקציב, כדי למנוע ביזיונות, או לסגור את המחלקה ולהסתפק בשידור של סרטים קנויים, המוצעים בשפע ובטיב מעולה בבורסת סרטי הטלוויזיה העולמית.

● **כל־בו־טק (8.30).** בשבועות האחרונים חזרה התוכנית לימים הטובים שלה, והיא רוכשת לה שוב את קהל אוהדיה. גם דניאל פאר משתפר, לא רק בתוכנית זו, אלא גם בהגשת חדשות. בראש־השנה הגיש פאר מהדורת חדשות בצורה מיקצועית ומצוינת, כשהוא מצליח להשתחרר מסיגנון הגננת שלו, וגם ההתחכמויות היו הפעם במקום.

● **תן הזדמנות (9.30).** בטלוויזיה מתבדחים וטוענים, כי את ההזדמנויות הרבות ביותר בעולם השידור הישראלי מקבלים מייק בורשטיין ועורכי תן־הזדמנות. תוכנית זו, המקבילה לתשואות ראשונות ברדיו, המנסה להביא בפני המצלמה כוחות חדשים, צעירים ומתחילים בשטחי הבידור וזימרה, היא כישלון מוחלט. אולם למרות זאת, החליטו בטלוויזיה להמשיך בה, עד שהקהל יתרגל.

● **ברטה (10.20).** הבלש עם האפיזודה נוספת. בארצות־הברית הפסיקו מזמן לצלם את ברטה, לאחר שסקרי דעת־קהל הוכיחו כי הצפיה בה אפסית. אולם בארץ, שבה הצופים קבעו כי הבולשת חזקרת (סוויני) אינה פופולארית, זוכה ברטה להצלחה בלתי משוערת. אין ספק כי עם הורדתה בקרוב, יגיעו למישרדי הטלוויזיה מיכתבי־מחאה של המוני צופים.

רינה לווינסון (מימין), ב־1948) רוצה שבתה גלירום בת ה־10 (משמאל) תהיה כמוה

להיות טייסת כמו אמא

כ אשר קראה רינה לווינסון־אדלר לבתה בשם גלירום, היתה לה סיבה לעשות כן. רינה, בעלת עבר עשיר בטיס, בארץ ומחוצה לה, וכיום מדריכת־טיס, מגדלת את בתה בת העשר להיות טייסת.

גלירום, בעלת עיני־תכלת וחיוך שובב, נראית מבוגרת מכפי גילה. תלתליה החומים מסתלסלים על כתפיה והיא מת־נשאת לגובה של 1.50 מטר.

בכיתה אולי אין גלירום אוהבת את כל המיקצועות, ואולי אינה התלמידה הכי־טובה, אולם היא מסוגלת לשבת שעה תמימה ולתאר את מיבנה המטוס — כיצד הוא פועל, כיצד טסים, ועוד ועוד.

גלירום התחילה את הקאריירה התעו־פתית שלה בגיל ארבע, עת לקחה אותה אמה לטיסת־בכורה במטוס הסנה 150. מהטיסה הראשונה לא זכור לה הרבה, או־לם כששואלים אותה על טיסות בגיל מאו־חר יותר היא מספרת בהתלהבות: „אני זוכרת שפעם, כשטסתי עם אמא, היה שם עוד ילד קטן, שנורא פחד. אני לא הבנתי למה הוא פוחד, אז אמא הסבירה לי ש־הוא מפחד להקיא. אני אף פעם לא הקאתי בטיסה ולא פחדתי, להיפך, תמיד הרגשתי כייף לא־נורמלי במטוס. אני אוהבת לר־אות איך הבתים נעשים קטנים קטנים, ובייחוד את כל־בו שקום, שנראה בגודל של שני מילימטר. אני מרגישה במטוס כמו בבית. למעלה הכל שקט, יש ציפורים ושמש ואם טסים בדאון אז מרגישים כאי־לו מחליקים על המים. אפשר לרדוף אחרי להקות של ציפורים ולהסתובב איך ש־רוצים. גם אמא שלי וגם האח שלי היו בחיל־האוויר ואני גם רוצה להיות טייסת."

הטייסת של הגנרל

„א ני משוגעת לטיס," מצהירה רינה לוינסון־אדלר בכל הזדמנות. רינה זהובת־השיער, בת בלי־גיל, לבושה במכנסי ג'ינס וחולצת טריקו. אין היא או־הבת להצטעצע. עיניה החומות נקיות מאיפור, פיה תקיף ובוטה. אולם היא מת־רככת, כשהיא מדברת אודות מלאכת הבי־שול, שהיא מומחית בה, או על סריגה, מלאכת־יד ואיסוף אבני־חן שהתחילה בו בזמן האחרון.

כבר בגיל 14 התחילה רינה לדאות, ב־מיסגרת קלוב התעופה הישראלי. אחרי כמה שנים, בארצות־הברית, שברה את השיא הישראלי בדאיה. בגיל 17 הוציאה רישיון טיסה מנדטורי והתחילה ללמוד הנדסה בטכניון, מתוך כוונה להיות מהנ־דסת־מטוסים. כשנעצרה על־ידי הבריטים, מתוך טעות, חששו הוריה ושלחו אותה לארצות־הברית, שם השתלמה בטיס והר־ציאה רישיונות־טיס שונים: מיסחרי, דו־מנועי, מכשירים, מדריך־טיס ועוד. רק כששברה את רגלה בעת צניחה, נשמו הו־ריה לרווחה ובמיברק ששלחו לה כתבו: סוף־סוף אנחנו יכולים לישון בשקט."

בגיל עשרים התגייסה רינה לחיל־האוויר ובאותה עת למדה מישפטים. כש־השתחררה לא הצליחה למצוא עבודה, כי כל שידעה היה להטיס מטוסים. „זה פנ־טסטי להטיס מטוסים," נזכרה רינה באר־תה תקופה, „אבל למרבה הצער אף אחד לא רצה פקידה שתטיס מטוס, אלא כזו שיודעת לתקתק על מכונה."

בעזרת ידיד הצליחה רינה להתקבל כ־עיתונאית בג'רוסלם פוסט, אחר כך כתבה בלמרחב ובעיתונים אחרים. „הכל הלך מסביב לטיס," סיפרה רינה, „אם למדתי מישפטים, זה היה כדי לעסוק במישפט תעופתי. ואם הייתי עיתונאית, השתדלתי להתרכז בעיתונות־תעופתית, אבל חלומי להמשיך לטוס לא פג."

ההזדמנות לטוס שוב באה לרינה במיל־חמת סיני, כשגוייסה למילואים. „במילח־מה זה היה כייף לא־נורמלי," סיפרה, „הטסתי את הגנרל הצרפתי. הייתי הטייס הפרטי של מפקד כוחות צרפת בישראל, ואחרי המילחמה קיבלתי הזמנה מממשלת צרפת להשתתף בקורס טיס על סילונים. שם טסתי במטוסים כמו מיראז', פוגה מגיסטר ואלואט. בצרפת היתה זו הפעם הראשונה שדרשו ממני לנהוג כאשה. ב־ארץ הייתי צריכה תמיד להוכיח שאני טייסת טובה, אבל בצרפת, כשירדתי מה־מטוס, אמר לי המדריך: את אשה, אז תסתלקי ותיראי כמו אשה."

רינה חזרה ארצה ב־1957. תחילה עבדה כטייס־מישנה בארקיע. לאחר פי־טוריה מהחברה יסדה חברה בשם מונו־אוויר — שירות מוניות־מייוחד, ולאחר מכן עברה לעבוד באגף התעופה האזר־חית. ב־1964 קיבלה את תעודת הטיסאנ־

הבת גלירום בגיל שלוש, במסיבת חנוכה בגן־הילדים. „כל הילדים יודעים שאמא טייסת," סיפרה גלירום.

האם בגילה של גלירום, מחופשת להולנדית. בגיל עשר עוד לא ידעה כי תהיה טייסת. גלירום כבר יודעת.

דיה, כאות הצטיינות על פעילותה בטיס. באותה תקופה פגשה אדריכל־פנים ונישׂ־אה לו. כעבור שלוש שנים נולדה גלירום.

אך מעולם לא יכלה רינה להסתגל לחיים של עקרת־בית. אחרי תקופה סוע־רת של עצמאות, שבה למדה, בנוסף על טיס, גם ג׳יאו־ג׳יצו, אילוף כלבים והדרכה בהתעמלות, ועברה קורס מצילים וקורס מורי־דרך, לא היתה מוכנה לוותר על כל עיסוקיה. גלירום היתה חוזרת לפעמים הביתה ומספרת: „היום שאלה אותנו ה־מורה מי מבשל בבית ומי עושה את ה־קניות? כל הילדים ענו אמא. רק אני עניתי אבא. כשהמורה שאלה מי עובד ב־חוץ, אמרתי שאמא, וכולם אמרו אבא.״

„תמיד היה אצלנו הכל הפוך,״ סיפרה רינה, „ואולי זאת היתה אחת הסיבות ש־ביגללה התגרשנו בסופו של דבר. הוא בחור נהדר, אבל זה פשוט לא הלך.״

„חיי הפרטיים מסתכמים היום בגלירום ובטיסה,״ הוסיפה רינה. „אני משתדלת לתת לה את כל מה שמגיע לה. מבחינת הזמן היא סובלת, כי אני הולכת, למשל, כל בוקר, בשעה שש, לבריכה, כדי לשמור על כושר גופני. אני משתדלת לחזור בזמן, כדי להכין אותה לבית־הספר. לפעמים היא באה אתי לבריכה ואז היא מגיעה לבית־הספר עם שיער רטוב. בצהריים יש לי לפעמים עבודה במישרד או עם חני־כים. אז היא מקבלת ארוחה יותר מאוחר. בערב אני משתדלת שתהייה לה תמיד חברה. אני משתדלת להבין את כל הבעיות שלה ומרשה לה יותר עצמאות כדי ש־תתרגל לעמוד על הרגליים יותר מהר.״

„אני רוצה לטוס לפני גיל 17,״ מגלה גלירום. „אבל החוק לא מר־שה את זה. אמא מבטיחה לי, שאם אלמד חשבון כמו שצריך ואהייה תלמידה טובה יותר, היא תלמד אותי לטוס מה שיותר מהר.

להגיע לירח

כ **שהייתי קטנה** רציתי להיות אסט־רונאוטית. אבל הייתי בטוחה שלא יקבלו אותי, כי אני ישראלית ואף ישרא־לי עוד לא הגיע לחלל. ואני גם אשה, ואין הרבה טייסות־חלל שהן נשים. אז אני רוצה להיות טייסת.״

„עקרונית, אין הבדל בין גבר ואשה ביחס לטיסה,״ הסבירה רינה, „מי שיש לו הכישורים הדרושים — חלוקת־קשב, מהירות תגובה, תושיה וכדומה — מסוגל לטוס. לי אישית, כאשה, אין כבוד בפני שום דבר, פרט למזג האוויר, ואני חושבת שאם לטייס או טייסת יש את הכישורים הדרושים, והם לוקחים בחשבון את כל הסיכונים, לא תהיה להם שום תקלה.״

יד על הראש בדירה התל־אביבית מסרקת רינה את בתה לפני השינה. כל מסודרת.״ גלירום נהנית מחברת אמה בשעות הפנאי המעטות שלה.

יד על ההגה כשהיא רוצה, יודעת גלירום להיות רצינית ומרוכזת. זה קורה, בדרך־כלל, כשהיא יושבת עם אמה במטוס ומקבלת הדרכה. כאן נראות השתיים במטוס חברת **ססנה**, כשרינה מסבירה כיצד משתמשים בהגה.

דווקא האבא של גלירום פוחד קצת ש־בתו תהייה טייסת. „כי הוא מאד אוהב אותי,״ סיפרה גלירום, „אבל לאמא אין שום חרדה מכך. לפעמים אני יוצאת עם אמא לטיסות קצרות ואז היא מסבירה לי את הכל על המטוס והטיסה.״

ומה ההבדל בין הגישה של ההורים בזמנה של רינה לגישתם היום? סיפרה רינה: „הורי נלחמו ברצון שלי לטוס. הם חשבו שאני צריכה ללמוד באוניברסי־טה. הם חששו מכך שאהייה טייסת ולא הבינו אותי. רוב הטייסים שהתחילו איתי הם בעלי גישה חופשית יותר. כימעט כולם רוצים שגם ילדיהם יהיו טייסים, כי הם מבינים את הסיפוק וההנאה שהטיס נותן וגם את כל היתרונות שיש לטייס בחיל־האוויר, למשל. אנחנו גדלנו בדור שבו לטוס היה כמו היום לרצות להיות אסטרונאוט, כמו שגלירום אמרה. אנחנו, היהודים, נגיע להיות טייסים? זה היה מין חלום. להורים שלי ביכלל לא היה ברור מה זה טייס בחיל־האוויר, אבל היום כל הדרכים הסבירות לבני מדינה קטנה פתו־חים בפני הילדים. היום לא כל אב ואם שואפים שבנם יהיה רופא או עורך־דין. העיקר שילמד מקצוע, זאת הגישה.

„אני רוצה שגלירום תטוס בשביל ה־כייף שלה. מצד אחד יש להורים הטייסים רצון עז שגם ילדיהם יהיו טייסים, ומה־צד השני הם חוששים, כי הם מכירים את כל הסיכונים הכרוכים בכך. אם ילד לא יכול להיות בחיל־האוויר ביגלל מיגבלות בריאות, יש הורים שמלמדים אותו לטוס באופן פרטי. יש לי ידידים שבנם בקורס טיס והאב קברניט באל־על. האם חוששת מאד מכך, אבל נשים של טייסים מסתירות את הפחד, כמו שההורים שלנו הסתירו את הפחד כשאנחנו יצאנו לפעולות במח־תרת. יש לי בן־דוד שהיה אומר כל פעם לאמו: אמאל׳ה אל תפחדי, אני רק הולך לפרק איזה מוקש קטן.״

עד היום הספיקה גלירום לטוס במטוסי ססנה ופייפר, בדאון ובמטוסי ארקיע ו־אל־על, כימעט בכל שדות־התעופה בארץ.

„לגלירום אין בינתיים מספיק כוח רצון והתמדה כדי ללמוד לטוס,״ סיכמה רינה. לכן היא נאלצת להסתפק בבניית מטוסי־צעצוע ובטיסה עם אמה. היא נוהגת לקרוא הרבה ספרים על תעופה ומחזיקה לפעמים בהגה המטוס, כשאמא מרשה. היא יושבת על כנף המכונית ומדמיינת שהיא טסה. וחוץ מזה, היא נוהגת ככל ילדה אחרת בגיל עשר — משחקת בבובות, שוחה בים, רוכבת על סקטים, משתובבת וחולמת על היום בו תהייה גדולה ותטיס מטוס לבדה.

אמא למעלה גלירום, היושבת בדאון, עוקבת במבטה אחרי אמה החו־זרת מגרירת דאון לגובה של 1200 מטר. עוד מעט יגיע גם תורה לטוס עם האמא בדאון ולחוש את הסיפוק וההנאה שברחיפה באוויר.

עיתונאית בעתי״ם מראיינת טייס בחיל־האוויר ומתגעגעת לימים שטסה בפייפר של החיל.

נמר של עיר

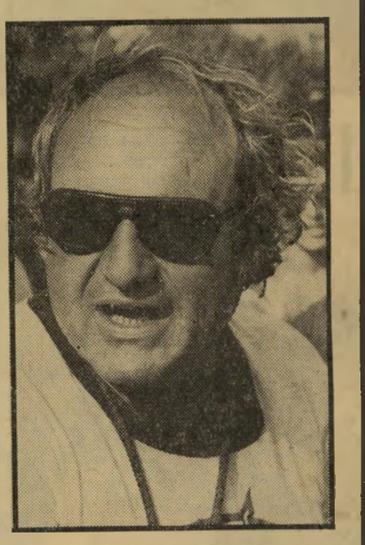
„יום האדמה" במוזיאון ישראל ✷ הניצחון המתוק של מונדי על לאה פורת ✷ סיפור אמיתי מתוך „החיים כמשל"

אמנות

מיזבח אדמה

שורשי כל עם בנופו מגיעים לכדי השתקפות של ממש בעידית יצירתו התרבותית. כאשר השלים הפסל יצחק דנציגר, בשנות הארבעים את פסליו שבזה ונימרוד — גיבור ציד, שבהם הצליח לכלוא נפחים מודרניים באבן, אחד מחומרי היסוד של הנוף הארצישראלי, חולל תנועה תרבותית (כנענוית), המושרשת בכל מעשה תרבותי־איכותי, בתרבות הישראלית מאז ועד היום.

בימים אלה מוצגת באחד מאולמי מוזיאון ישראל תערוכה מעבודותיו של האמן יגאל תומרקין, תחת הכותרת: אדמה: חמש ואריאציות על נושא. זוהי תערוכה, שמבחינת ערכה ועיתויה מצוי בה הכוח המחולל והמניע, המחדש והמגבש, שיש בו שורשים ליצירת מיפנה מהפכני בתרבות הישראלית. העבודות המוצגות בתערוכה זו מנקזות את בעיות היסוד, התהליכים הפוליטיים, החברתיים והתרבותיים של החברה הישראלית במשך 30 שנות המדינה.

יגאל תומרקין
שטח־הפקר אמנותי

בניגוד לדנציגר, שהגיע לנקודת־מיפנה בראשית דרכו כאמן, הרי דרכו של תומרקין הינה ההיפך מכך. אחרי שנים רבות של ניסיונות במדיומים שונים של אמנות, צורות וחומרים, ואחרי הישגים לא־מבוטלים — הוא החל במסעו לשטח־הפקר התרבותי שבו ניפגשים מערב ומיזרח. דרכו של תומרקין לשטח־הפקר זה החלה במסעותיו באיזור, בתורכיה, פרס ומצרים, שבמהלכם גילה חומר יסוד של אמנות האיזור — האדמה.

למרות הגל החדשני הרווח בעשור האחרון באמנות הישראלית, שמטרתו חיקוי גלוי של הנעשה בבירות האמנות של אירופה ואמריקה, מצליח תומרקין בעבודותיו החדשות לשוב לערש התרבות והאמנות, תוך מיצוי כל המרכיבים והעזרים שהאמנות המודרנית סיפקה לו.

פיסלי האדמה של יגאל תומרקין, הניצבים בפתח מוזיאון ישראל בימים אלה, מעניקים ממד חדש לחומר־יסוד זה של תרבות ונוף. ויותר מזה, העבודות הנ"ל אינן עוסקות באדמה כחומר ותו־לא. האמן מתמודד בהן עם תפקיד האדמה במערכת המאבקים הפוליטיים והצבאיים של המזרח־התיכון. פיסלי־האדמה, הדמה והסקיצות, מעוררים נושאים כ„יום האדמה", „הבדואים", „הגולם" ועוד. הערותיו של תומרקין לעבודותיו מעוררות תחושה של „יום־אדמה" תרבותי המתחולל במוזיאון ישראל, ריגשה חברתית־פוליטית שרק בכוח האמנות לעוררה.

אין ספק שתערוכה זו היא פרי ותוצאה ראשוניים ממגעו הישיר של אמן ישראלי במצריים, תוך ראייה מחודשת של העבר המזרח־תיכוני כמיקשה תרבותית אחת. ה־חובנת בקירבה את סך כל ההתרחשויות שהתחוללו באיזור משך אלפי שנה, עם נדידות העמים הלוך ושוב. פיסלי־האדמה של תומרקין נראים כמיזבחים מודרניים, המזכירים את הכתוב בספר „שמות": „מיזבח אדמה תעשה לי...".

תיאטרון

ערך ציבורי

ב־9 ביולי 1978 שיגרה פקידת־התרבות, הגב' אורה יבניאלי, בשם ועדת הפרוייקטים של המדור לתיאטרון הנימנה עם מיפעלי המועצה לתרבות ולאמנות שבהנהלת הגב' לאה פורת, מיכתב למחזאי יוסף מונדי.

מיכתבה של הגב' יבניאלי נכתב בתגובה לבקשת־תמיכה שהיפנה מונדי ישירות לגב' לאה פורת, לשם העלאת מחזהו מחזור אלכוהולי (יומן נוכחות ב'). בין השאר כתבה יבניאלי: „המנדט אשר ניתן לוועדה הוא להענקת תמיכות להעלאת הצגות שיש כהן משום חיפוש דרך־ביטוי חדשה מבחינה תיאטרונית או דרמאטית, בעזרה להרצת הצגות בעלות ערך ציבורי, שללא עזרה אינן עשויות להגיע אל הקהל הרחב, ובעזרה ליוצרי תיאטרון בראשית דרכם. אף אחד מהקריטריונים המצויינים כאן אינו נוגע ל'יומן נוכחות' חלק ב'...".

בימים אלה נכונה הפתעה לגברות אורה יבניאלי ולאה פורת, החולשות על הכותרות „ערך ציבורי" ו„עידוד דרכי הביטוי החדשות" של התיאטרון העיברי. ועדת־הרפרטואר של התיאטרון הלאומי הביימה ומנהלו האמנותי החדש של תיאטרון זה, הבמאי דויד לווין, מצאו את מחזור

לאה פורת
עידוד דרכי־ביטוי חדשות

אלכוהולי (יומן נוכחות ב') מתאים לקרשי התיאטרון הלאומי, ששיקוליו חייבים לנבוע מתוך בחינת „הערך הציבורי".

ואם מדובר בפרק „הערך הציבורי", הרי שכישלון זה של שיקול־הדעת מצידה של לאה פורת, והגברות שהיא מפקידה על ועדות הפרוייקטים לתיאטרון, מעורר שוב את התחושה הברורה, שחילופי־גברי ברא־שות המועצה לתרבות ולאמנות אך ייטיבו עם התרבות הישראלית.

אתיקה

A TITUS PRODUCTION

סידרת הטלוויזיה הקיטשית שואה, המתיימרת לשקף את סיפור השמדת העם־היהודי במהלך מילחמת־העולם השנייה, הרי כיהה עובדה מסמרת־שיער אחת, והיא שהציניות חזקה מן הלקח ההיסטורי.

בכותרות המודפסות המופיעות בסוף כל אחד מפירקי הסידרה מודפס בבירור כי שם החברה שהפיקה את הסידרה הוא TITUS PRODUCTION, שם המעורר את האפשרות שבעתיד הלא־רחוק, עשוייה הטלוויזיה הישראלית להקרין סידרת סרטים שתתאר את נפילת הבית השני, ואת השמדת יהודי הפרובינציה הרומית בארץ־ישראל, בידי טיטוס ואביו אספסיאנוס. קטע הסיום באותה סדרה יהיה, מן הסתם, תצלום עבדים יהודים המביאים לרומא את כלי בית־המיקדש, וחולפים מתחת לקשת שער טיטוס.

שם החברה שתפיק סידרה כזאת יהיה מן הסתם, A HOLOCAUST PRODUCTION.

החוויה הישראלית

דיוקנו של אמן כמתאבד צעיר

החודש לפני 25 שנה יצא כותב שורות אלו, בשעות אחר־הצהריים המוקדמות, יחד עם חבריו מתנועת השומר הצעיר לפעולה בעמק־המצלבה בירושלים. במקום שעליו מונח כיום הצד הדרומי של מוזיאון ישראל, מקום שהיה מוכר באותם ימים בשמו הערבי „עמליה", עלה סיירחן חריף. בינות לשני סלעים עגולים הבחנו בגופת אדם מת, גופה שתפחה עד למאד ואיבדה לא במעט את צלם האנוש. כמה מאיתנו מיהרו והזעיקו את המישטרה.

למחרת היום נכתב בעיתונים הנוסח: „בוויית גבר אלמוני נתגלתה...". כמה ימים מאוחר יותר, פורסם בהרחבה בעיתונים סיפורו של הצייר בנימין לבנר שהתאבד.

„פרק י"א: הסיפור על אודות „ידידי המת". שש שנים מאוחר יותר, כאשר כותב שורות אלו שירת בצבא, נפל לידיו עותק מהמהדורה הראשונה של הספר החיים כמשל מאת פינחס שדה, שראה אור בהוצאת ששת. בעמוד 135, ב„פרק י"א: הסיפור על אודות „ידידי המת" נתגלה ממד חדש מסיפור חייו ומותו של הצייר בנימין לבנר, סיפור הנותן עד עצם היום הזה, בעיני כותב שורות אלו, משמעות מלאה לכותרת הספר החיים כמשל, שהפך מאז שנות ה־50' המאוחרות ועד היום אבן־דרך חסרת־תקדים בסיפורת העיברית.

בפרק הנ"ל עוסק פינחס שדה בתיאור סידרת מיפגשים בינו לבין בנימין לבנר, משך כמה שנים, שבמהלכה הוא פורש וחושף עולם של לבטים ומכאובי נפש וגוף. שדה אינו מסתיר כלל את תפקידו החשוב של בנימין לבנר בגיבוש השקפת עולמו התרבותית של מחבר החיים כמשל, והוא כותב: **„לעיתים היה קורא ומתרגם לי, לבקשתי, יצירות לועזיות (אני לא ידעתי אז אלא עיברית). לעיתים רחוקות חשתי קירבה כה חיונית אל יצירה שאת תיר־**

פינחס שדה
סיפרתי לו סיפור אודות שמואל הצעיר

גומה, הערוך בלשון־לימודים, קראתי ב־דפים, כפי שחשתי זאת בהאזיני, בדממת הלילה, לתירגומו המילולי, העילג מעט, של בנימין. הוא קרא באוזני את שיר השמש של פרנציסקוס: שיר נעלה מתשבחות. פעם אחרת קרא ותירגם לי את שירת היין על תנון האדמה של לי־טי־פו... בנימין, אשר שנות ילדותו הראשונות והבינוניות עברו עליו בנכר, הכיר אך מעט את התנ"ך. לילה אחד ישבנו, בני־ימין ואני, בחדרי (היה זה בקיץ; רוח שרב כבדה נשבה החדרה מבעד לחלון הפתוח והרטיטה ללא־הפוגה את שלהבת העששית) ואני סיפרתי לו את הסיפור על אודות שמואל הנער, השוכב, בעלמה, בטרם יכבה נר האלוהים, ושומע את הקול הקורא לו. הייתי מספר חרש בפשטות שבמלים, בלשון המונית, והנה כאשר כי־ליתי את סיפורי ראיתי, כי בנימין, שישב כל אותה שעה והאזין במתיחות, ניצנצו דמעות בעיניו. אולי ייחל עת ארוכה, ועד בוש, לקריאה...".

קטע נוסף בהחיים כמשל, המציג ממד אחר בסיפור חייו ודמותו של בנימין לבנר, מתואר בעטו של פינחס שדה במילים: **„העת נקפה; שום קריאה לא נשמעה; נר האלוהים היה כבוי; היתה עלמה. העת נקפה, ולבנימין מלאו, כביטויו, רבע מאה שנה!. לרגל יום הולדתו שלח לידידיו הזמנות — מעשה חיתוך עץ משלו — בהן נקראו לבוא ל,מכס קבורתן של עשרים וחמש שנה'. כן נתבקשו ש,לא להכיא פרחים ללוויה'...".**

כושר השירטוט האנושי של פינחס שדה מציג את בנימין לבנר כגיבור פסימי של תקופה אופטימית בארץ. כאדם הלכוד ב,סבלות גורל' אם לנקוט לשון סיפרותית. שדה אינו מניח על ראשו של בנימין זרי־תהילה, וגם לא זרדי־קוצים, וממשיך

בנימין לבנר
לא רצה שזיכרו יישאר עלי אדמות

צ'יטוטו המוקיון הצעיר

בגיליון העולם הזה (833) שראה אור השבוע לפני 25 שנה, במדור דרכי אדם התפרסם קטע העוסק בדמותו של הצייר **בנימין לבנר**, שהתאבד. סיפור חייו של אמן זה, וסיפור התאבדותו, שימשו השראה לסופר פינחס שדה בכתיבת „פרק י"א: הסיפור על אודות ידידי המת" בסיפרו החיים כמשל, מהבולטים בספרים שראו אור בסיפרות העיברית משך 30 שנה. רצ"ב הרשימה שפורסמה בהעולם הזה במלואה:

על דלת נמוכה, בקצהו של מסדרון ארוך בבית ירושלמי עתיק היו תלויים, בעזרת סיכה כמה כרטיסי ברכה לשנה החדשה. הם אחרו לבוא: בנימין לבנר (27), צייר ירושלמי, קיבל את השנה החדשה בבלעית בקבוק רעל. לא היה סטודנט או צייר בירושלים אשר לא הכיר את בני, ולא בילה אתו שעות נעימות על כוס קפה בניצן ההומה. אך רק מעטים הכירו את הנשמה האומללה ששכנה מאחרי הפנים החייכניות של הבחור, שהיה מפורסם כאיש חברה וכמספר־הלצות.

שדות מוקשים. בני עלה לארץ בגיל 13, עם עליית־הנוער מצ'כוסלובקיה. ב־1943 נכנס לבית־הספר לאמנות בצלאל, הוכיח את יכולתו בעבודת מתכת. הוא לא היה מאותם הגאונים שברק יצירתם מקנה להם מן הרגע הראשון כבוד ותהילה. את עבודתו עשה לאט, אך בביטחון, חיפש תמיד דרכים חדשות. נפשו הסוערת לא מצאה סיפוק בעבודת המתכת, בה הצטיין, חיפשה את ביטוייה בציור ובפיסול, אליהם עבר אחר־כך לחלוטין. הפסל זאב בן־צבי היה מורו האחרון וחברו הקרוב.

זמן לא רב אחרי שסיים את חוק לימודיו פרצה מילחמת השיחרור, בני ביקש להתגייס אך נידחה בגלל מצב בריאותו הרעוע. למרות זאת השתתף כמתנדב בהגנת ירושלים משך כל המילחמה. מי שהיה מפקדו, ואחר ידידו הקרוב ביותר, זוכר אותו כחייל ללא חת, אשר התנדב לאחד התפקידים המסוכנים והפחות־קוסמים: סימון שדות מוקשים.

חיוך בעיניים ירוקות. עם תום המילחמה לא הצליח בני למצוא עבודה קבועה, נדד ממקום עבודה לשני. משך חודשים רבים סבל מחסור, והתפרנס מ־10 ל"י לחודש.

אך כל אלה לא הפכוהו לטיפוס קודר, אפוף דאגות. הוא לקח חלק פעיל בכל המאורעות החברתיים של הנוער הירושלמי: תערוכות בצלאל, נשפי המסכות, חגיגות הקונסבטוריון, ימי הסטודנט באוניברסיטה, קומזיצים או טיולי אופניים בכל רחבי הארץ. בני היה עסוק באירגון כל אלה, כשחיוך שובב מרצד בעיניו הירוקות ובפיו מוכנה תמיד בדיחה חדשה.

אך מחלת השחפת שכירסמה בגופו החריפה יותר ויותר. בחודש האחרון לחייו שכב בבית־החולים, יצא ממנו שלושה ימים לפני מותו. לא נותרה לו כל תיקווה להבריא.

גופתו נמצאה מוטלת בעמק המצלבה, כשלידה בקבוק הרעל הריק. לא נמצאו אתו כל תעודות זיהוי. הוא נקבר כאלמוני בגבעת־שאול, וזוהה על־ידי חבריו רק אחר־כך, על־פי צילומי המישטרה.

בחדרו הקטן, הגדוש ספרים ותמונות, נמצאה פיתקה המבקשת לשרוף את כל עבודותיו. בני לא רצה שזיכרו יישאר עלי אדמות. אולם, למרות רצונו, הוא נשאר בכל זאת — בלב חבריו.

אחד מנושאיו החביבים ביותר היה המוקיון, המשעשע את כל רואיו, אך אינו מסוגל להתגבר על עומק עצבותו שלו. רק במאוחר התגלה, כי היה זה ניסיון טראגי לבטא את מהותו שלו.

לתארו: „גם פעילותו האמנותית, שהיתה מטרת חייו, הוחתמה, ככל חייו, בחותם ה־גדול הטראגי; היא היתה יותר השתדלות מאשר התגשמות, יותר תיקווה, אי, באמת, אכזבה, מאשר פרי. בנימין לא ראה ברכה בדבר אשר כו ביקש לראות את מובן חייו וכברם... בציור אחר, דיוקנה של נערה אחת ממכרותיו, בא לידי ביטוי חן עדין, אפילו שוכב, אבל הרקע הוא לא־גמור. דבר זה סימל בעיני את אחד מ־שרשי כישלונו של הצייר: הוא היה קצר־נשימה, ואפילו אם פקדה את אמנותו ההשראה הרגעית לא היה בכך כדי לעו־רר אותו להשליט את רצונו על החומר עד כלה. בנימין היה חסר כושר־עבודה במידה מבהילה. עוד זכורות לי תמונות של בנימין, בהן תוארו ליצני־קרקס עגו־מים, כינורות, חורשות, עצי־זית... סיפור חייהם זה, שהתפתל בין התיקווה לבין ה־ייאוש, על פני הגבעות המפוזות של ה־היוניות ובתוך המחילות האפלות של ה־יכורים, נוטה עכשיו ונופל תהומה...."

אם לנקוט כיום את לשונו של פינחס שדה מאז, הרי „העת נקפה" ועוד „רבע מאה שנה" עברה, על בנימין לבנר המת, המגלם בחייו ובמותו את דיוקנו של האמן כמתאבד צעיר, וכמעניק השראה כדמות הממשיכה לחיות ולעורר תהיות בין קור־אי החיים כמשל. עדיין לא נכתב בסיפרות העיברית החדשה ספר המתאר, בבהירות שכזאת, את ייסורי החיים והמוות המרצפים את נתיב היצירה.

מנחם פרי
„מעולם לא נמכר..."

בחטף

מי „פתח את הלשון העיברית?" ✶ מיהו בנימין מחשוף?

✶ רב־ספר לעם־הספר ✶ עמוס קינן על אצ"ג ✶ נתן זך בזה"ב

✶ מה ההבדל בין „סימן קריאה" לבין „סיפרי סימן קריאה?"

● קביעה אמנותית מוזרה ביותר קבע מבקר־האמ־נות של תוכנית הרדיו מקום טוב באמצע בגלי־צה"ל, בשאלה שהיפנה לצייר **יעקב מישורי**, בתערוכתו: „יש משהו גרמני בעבודה שלך!..." ● בערב שנערך במו־עדון צוותא לזכר המשורר **אברהם שלונסקי**, ערב העומד להיות מוקרן בטלוויזיה הישראלית, אמר העיתו־נאי **חנוך ברמוב** את פסוק השנה של הסיפרות העיב־רית: „שלונסקי פתח את הלשון העיברית!" באותו ערב אמר המנחה **דן בן־אמוץ**, בין דבריו: „שלונסקי קרא לדקולטה גלאי, ואני חושב שבנימין מחשוף היה מת־נגד..." ● בארצות־הברית, נחשבות חוברות מסוגו של הרידרס דייג'אסט כמעוז הריאקציה התרבותית. בחודשים האחרונים אפשר למצוא בדוכני העיתונים בארץ מהדורה מקומית לחוברת אמריקאית זו, תחת הכותרת רב־ספר. מלבד תקצירים של ספרים בעלי ערך סיפרותי מפוקפק, המתורגמים מאנגלית, ואשר מעלתם העיקרית היא היותם רבי־מכר בארצות־הברית, הרי בעמודים האחרונים של כל חוברת, מופיע מדור רכילותי־סיפרותי, משופע בציטוטים על הנעשה בסיפרות הישראלית. חלקם הגדול של ציטו־טים אלה מצוטט ממדור זה. עורכו של רב־ספר הוא העיתונאי **דויד שחם** ● בסיפור מותו של ד"ר משה מאת **עמוס קינן**, שראה אור בימים אלה בגליון החדש של פרוזה, מצוייה אחת הפארודיות התרבותיות הנהדרות ביותר שנכתבו אי־פעם בסיפרות העיברית. גיבורה של פארודיה זו הוא המשורר הלאומי **אורי צבי גרינ־ברג**, שעליו כותב קינן: „עוד נשוב אלייך, מתילדה, אמר אנקריאון החדש ב־עומדו על קוטב העיצבון, חרבו בידו שלופה נטוייה על ירושלים. אנקריאון נולד עם שיריון־קשקשים והיה יפה־עיניים ואדמוני. לגבו־רות נולד. הוא הכריע בידו את הענקים ואת הנפילים ואת מיפלצות הים האגדי, רקם אגדות ליד מדורות, ועוד בטרם נולדה מתילדה הבטיח בחגיגיות לשוב אליה. עוד נשוב אלייך מתילדה, אמר, בשעת בין־ערביים, קסומה, עוד ישירו לך את שירך שלא היה. הוא היה כותב חרוזים לבנים על נייר שחור ונעל נעליים מיספר 48. הארכי־אולוגים שגילו את עקבותיו בחול אמרו שהיה ענק, לפי הנעליים. מתילדה הלכה לכרכי הים למכור את אהבת נעוריה הנכזבת, ולימים נישאה למיליונר בטכסס. בודד ועצוב צעד אנקריאון בשבילי אהבתו. רגליו התרחבו ובצקו מרוב הליכה. ועתה היה נועל מיספר 72. הוא צלח ימים ונהרות, הגיע עד טכסס ושתה נפט מפי הבאר, ואמר: צילך השחור נשקף אלי, מתילדה, מתוך הזפת על פני המים. הארכיאולוגים אמרו שכבל שעובר הזמן המתוח כגשר על פני האין, כך נעשה אנקריאון ענק יותר, בגלל הנעליים. הוא הפך לרחוב המתמשך עד אין סוף, ובו הוא ממשיך להלך ולגדול יחד עימו. מתילדה הלכה והצטמקה עד שנהפכה טיפה סרוחה..." ● בעוד כחודשיים עומד לראות אור ספר־שירים חדש מאת המשורר **נתן זך**, בהוצאת הקיבוץ המאוחד. זך, שמזה שנים לא פירסם ספר־שירים חדש, הציב תנאים שונים להוצאת ספר זה, וביניהם שהספר יודפס באותיות זה"ב ● עסקן הסיפרות הירושלמי ומנהל בית־הסופר בעיר העתיקה, **שמאי גולן**, עומד לצאת בשליחות הסוכנות היהודית, ולהביא את בשורת עסקנות הסיפרות העיברית ליהודי ארגנטינה, שם הוא ישהה שנתיים ימים. את מקומו של גולן בהנהלת בית־הסופר בירו־שלים עומד לתפוס **יהואש כיבר**, הנושא עימו אש־ראי מכובד של סיפרי־ילדים מעולים ● **מנחם פרי** מבהיר: „סימן קריאה, בניגוד לסיפרי סימן קריאה, לא נמכר מעולם מהוצאת־ספרים להוצאת־ספרים. הוא יוצא־לאור מטעם אגודה עותומנית של 20 סופרים. את ה־פרוזה של הסנדים (**יונת ואלכסנדר**) אהבתי, ולכן לחצתי עליהם לפרסמה בחוברת. כדי למנוע מלעיזים היא הועברה במיבחן חמור אצל יועצי המערכת. חוות־דעתו של שקד נמסרה זמן רב קודם יציאתו לחוצ־לארץ" ●

מאת דן טומר

כתבי־עת

הנחתום מעיד על עיסתו

למכון הישראלי לקולנוע יש ביטאון, יצור מוזר שמופיע מדי פעם, כשמתחשק לו, והמשנה צורתו מעת לעת. החודש הופיע הביטאון במתכונת חדשה. במקום שייקרא קולנוע 78 הוא נקרא רק קולנוע, ובין היתרונות החדשות שלו, הכוונה להופיע מדי חדש בחודשו. עד כאן, זה ניראה דווקא כשיפור מבטיח.

אבל כשפותחים את החוברת הזאת (בת 36 עמודים), מתחילים הדברים לקבל צורה אחרת. ראשית: צורת העריכה. אין לדעת מי היה הגאון שהחליט על הרכב זה, אבל עובדה היא שהעורכים הם אר־בעה במאים (יהודה נאמן, אבי נשר, ציפי טרופה ויעוד לבנון). ואלה, כמשקיפים „אובייקטיביים", צריכים לדווח על הנע־שה בקולנוע הישראלי.

סרט איטלקי? האובייקטיביות זעי־קת כבר מן השורה הראשונה. מאחר ול־ארבעה יש שיפוטות אמנותיות, הם מתחי־לים בחיטול חשבונות עם מי שניראה להם סמל המיסחור: מנחם גולן. במדור שנק־ רא „תדליף", הם כותבים על שערוריית קשר האורניום, המנצל ביצתיים זכויות של סרט ישראלי, למרות שלא הוכר עדיין בתור שכזה. בין היתר, בהתלהבות הגדו־לה שאחזה בכותבים, מציינים עוד שורה של עובדות שדיוקן מוטל בספק. למשל, נטען כאילו בחוברת של פסטיבל קאן, הו־צג הסרט כמוצר איטלקי, אבל קיבל שי־רותים מן המישלחת הישראלית. כאן צריך לציין שלפחות בכמה פירסומים, כולל חו־ברת הפסטיבל, הנמצאים במערכת הע־לם הזה, מופיע קשר האורניום דווקא כ־סרט ישראלי. לא שיש במה להתגאות.

שיטפון האינפורמציה האובייקטיבית ממשיך בכתבה שאיש לא העז לחתום עליה, על מחלקת הדרמה של הטלוויזיה. בכתבה זו מערבבים שוב כל מיני עוב־דות נכונות, ומדלגים על עובדות אחרות, כדי להציג את עודד קוטלר ומוטי קיר־שנבאום כגבלים הגדולים, שמונעים את התפתחות היצירה המקומית, ואת יעד ה־במאים של הטלוויזיה, כחבר אנשים נאו־רים שמנע השתלטות כוחות האופל. מי שהיה מקורב לפרשות השונות של מחל־קת הדרמה האומללה, יודע שהיא עלתה על שירטון ביגלל עניינים הרבה יותר שלומיאליים מאשר התנגדות ועד הבמ־אים. ומי שמכיר את במאי הטלוויזיה, וסבור שכל אחד מהם מסוגל לקחת על עצמו הפקה דרמטית מלאה, כפי שהם דרשו, אינו צריך אלא להיזכר באותו ניסיון־נפל שנקרא בזמנו תיאטרון ישראל.

מדע בדיוני. בהמשך, סקר על הקול־נוע הישראלי: „מיפנה או יחסי־ציבור". למען האמת, זה ניראה יותר כמישאל מאשר כמחקר, כשאנשים שונים תורמים את דעותיהם. אחד מהם, גידעון בכמן, ישראלי לשעבר שפרש מזמן מן הארץ ומרבה לכתוב בעיתוני מיקצוע בכל הער־לם, קובע בפסקנות כל מיני העות מוז־רות על סרטים. קשר הדבש, סיפור על אפשרות של הקמת צבא פרטי של חוגים חרדיים בארץ, הוא בעיניו „מדע בדיוני", ואילו קובי ומאלי, סרט עלילתי עם שחק־נים חובבים, שהוצג בטלוויזיה, מוצג כ־סרט תעודי.

במרכז החוברת, המתיימרת, כמובן, לעסוק גם בטלוויזיה, אוסף של חוות־דעות על מנחם בגין ככוכב המסך הקטן, אוסף שמביא אולי כל מיני דעות שונות על ראש־הממשלה, אבל רחוק מהצגת ניתוח רציני על השפעתו בכלי־התיקשורת.

דייסה גדולה. אל הביקורות אין טעם להתייחס, מאחר וכל אחד רשאי להתגדר בהשקפותיו. זאת, כל עוד מדובר בחוות־דעת. אבל כאשר אבי נשר שופך שמות בנחלים אדירים, ועושה דייסה אחת גדו־לה מבימאים מכל הסוגים, ומזכיר לקורא הישראלי סרטים שהוא לא ראה כלל, כל זאת כדי להפגין את ידיעותיו הרבות ו־לאו דווקא כדי להבהיר את הנושא שבו הוא מטפל, זה קצת מגדיש את הסאה. הוא מסוגל להזכיר בכפיפה אחת יוצרים

הוארד הוקס כ„כפיתה של כוכבת קולנוע"
פעם אטרקציה — תמיד אטרקציה

בעלי סיגנונות שונים, הישגים מגוונים, ורקע בלתי־אחיד לגמרי, כמו פראנקהיימר ואוסוולד, בלייק אדוארדס וסטאנלי קר־מר, ולטעון שהם מהווים גל קולנועי משו־תף, כאשר המכנה המשותף היחידי ביני־הם הוא גילם. כל זה במיסגרת ניתוח של שיגעון המוסיקה, שצריך להוכיח כי טרא־וולטה הוא ג׳יימס דין של שנות השבעים המאוחרות. בין היתר מבטל נשר את מבק־רי הקולנוע הקונוונציונליים, וטוען שרק מבקרים בעלי „אוריינטציה חברתית חז־קה", כמו רוברט ראשאו, עשויים לעמוד על טיב התופעה. הבעייה היחידה: וארי־שאו לא יוכל לעשות זאת בימים אלה, מאחר ונפטר כבר לפני למעלה מעשרים שנה.

יהלך זר. היומן של נדב לויתן על הפקת סירטו התעודי על נרקומנים, הוא דוגמה מאלפת למהמורות בעבודתו של בימאי ישראלי בשטה, אבל סקירתו של יהודה נאמן על סרט של יונס מקאס עשויה לגרום בעיות עיכול לקוראים ש־אינם מפולפלים די הצורך. לדוגמה המיש־פט המסיים: בסרט שעיקרו מישחק תע־תועים, מציג מקאס את זרימת הזמן כאר־טיפקט של השכל האנושי המאציל אותו על עולם דומם ואדיש, שבו יש רק חלל וחד־זמניות. בעולם ללא אדם מאבד הזמן את סגולת ההתפשטות שלו ומקאס הציב למעננו את מצלמתו בנקודה הארכימדית של ה„זמן". תירגום, בבקשה.

אשר לסקירה המתפעלת של רחל נאמן על יום חופש, סרט בן שעה של ציפי טרו־פה (אותה חברת מערכת שהוזכרה כבר קודם), יתכן מאד שהיא נכתבה בתום־לב, אבל קשה להתעלם מן הטעם המפוקפק

nature's own cosmetics

זו ההזדמנות שלך להכיר את הקוסמטיקה הטבעונית של ParPar

מבצע היכרות מיוחד לחגים

רק 50 ל״י למערכת מושלמת* של תכשירי קוסמטיקה טבעונית. נסי את תכשירי ה״פרפר״ ותביני את סוד יופיין של כוכבות הקולנוע, הטלוויזיה ונשות הצמרת.

להשיג בכל הפרפומריות, בתי טבע, בתי מרקחת, כל־בו שלום ושק״ם.

* המוצרים שבתוך המערכת מספיקים לשבועיים של טיפול מושלם.

ParPar
Stockholm Tel Aviv

מרכז הדרכה: ה׳ אייר 16 ת״א. טל. 255295/6

מגש „מורלה"
קיים רק קטלוג אחד של מזרקה היזהרו מחיקויים.

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חפשית

„רובקס"
הגיע מלאי חדש של הצלחות הנפלאות של „רובקס"

שמלווה אותה. נדמה כאילו המערכת דו־אגת לשבח את עצמה, במיקרה זה כמו במיקרים אחרים, כאשר תרומת חברי ה־מערכת לקולנוע הישראלי מוזכרת שוב ושוב בהרחבה, בתוך מאמרים שונים. על כך נאמר כבר: „יהללך זר, ולא פיך". דוגמה נוספת? ציפי טרופה על אבי נשר: „...בפריצתו הראשונית לא נפגע סיגנונו הנאראטיבי המלוטש..."

שגיאות של מי? ולבסוף, לגבי פיר־סום של המכון לקולנוע, שהדיוק, הנאמ־נות ומסירת האינפורמציה הנכונה צרי־כים להיות לחם חוקו, כמות השגיאות שבחוברת מעוררת חשד. מדוע, למשל, צריך לקרוא שוב ושוב לדמות הצלם ב־סרט של לואי מאל, נערה יפה, בשם בלר־קו, כאשר קוראים לו בלוק? ומי החליט שלבמאי של שיגעון המוסיקה קוראים ג'ון בדלם, כאשר הוא עצמו סבור ששמו באדהם? מדוע פול ויבדוקס במקום ונד־קוס, ומדוע קורנל ויילד במקום קורנל ויילד? מאימתי קוראים לספר של סטיינ־בק דרום לעדן (פעם דווקא קראו לו קיד־מת עדן) ולבמאי שהביא אותו אל הבד באאזן (ולא קאזאן)? לפי קולנוע החליף מייק ניקולס את שמו לניקולאס (וזה רק מקל על הבילבול בינו לבין ניקולאס ריי, כששם מישפחתו של זה האחרון נשמט) וסרטים שנקראו בארץ הגבוהים והאדירים ואלימות בשכונות העוני זוכים בידי מחבר המאמר (במיקרה זה: אבי נשר) להתק־שט בשמות חדשים: הגבוהים והאיתנים ומישהו למעלה אוהב אותי (יתכן שתיר־גומי השמות הללו נאמנים יותר למקור, אבל הצופה הישראלי ראה את הסרטים בארץ, ואם כותבים עבורו, צריך להתחשב בעובדה פעוטה זו).

לסיכום, אם יוצרי הקולנוע הישראליים סברו, שקל יותר לכתוב על קולנוע מאשר לעשות סרטים, הנה הם מספקים את ההוכחה הניצחת לטעותם. עט אינו בהכרח מכשיר עבודה קל יותר ממצלמת קולנוע.

כוכבים

כוכבת גזעית

מעת לעת, לפי היגיון שאינו ברור ל־איש, מוצג בישראל סרט ישן מימי הזוהר של הוליווד, שנידמה כאילו נשתכח לח־לוטין. וגם אם הסרט אינו בהכרח יצירת

בלונדי ב־1933
ורנר גיהק בזעם

מופת, הרי עצם העובדה שאפשר להי־זכר כיצד עשו פעם סרטים, ואיך נירא פעם פני הכוכבים, זו כבר תמורה מספקת. הנציג התורן של שנות ה־30 על בדי ישראל יהיה, בקרוב, סרט בשם כפילתה של כוכבת קולנוע. מדעות הפירסומת יכ־ריזו באותיות קידוש־לבנה על השתתפותו של האמפרי בוגארט בסרט, אבל יש לד־עת, כי בוגארט מסתפק כאן בתפקיד מישני בלבד. את הסרט נחשאים על גבם שני כוכבים שנחשבו אז לגדולים ולמקו־בלים יותר ממנו: לסלי הווארד (זה מ־

(המשך בעמוד 34)

יוסטינוב וניבן — הצגה וירטואוזית

נותחן רב־קאלוריות

רצח על הנילוס (שחף, תל־אביב, אנגליה) — זהו אחד מאו־תם הסרטים שהקהל יודע מראש, מה הוא עתיד לקבל, ותפקידו העיקרי של הסרט הוא לא לאכזב ולספק את התפריט במלואו. והבמאי ג'ון גילרמין, בריטי שהתמחה בשנים האחרונות בהפקות־ענק מכל הסו־גים (דוגמת „המיגדל הלוהט" ו„קינג קונג"), עושה את כל המוטל עליו בנאמנות, בקפדנות ובדייקנות.

הסיפור, למי שאינו יודע, הוא מותחן של אגאתה כריסטי, ואחד המפורסמים שבהם. הגיבור הוא הבלש הבל־גי המפורסם שהיא יצרה, הרקול פוארו, שיוצא לבלות חופשה בטיול אל מקורות הנילוס, ובדרך מפענח רצח של יורשת אמריקאית עשירה, שהיתה חברה למסע.

במיבנה דומה הסרט מאד להצלחה קודמת של צמד המפיקים בראבורן וגודווין, „רצח באוריאנט אכספרס". וזה הרי הקלף החזק של כל סרט מן הסוג הזה: אוספים הרבה כוכבים, ונותנים לכל אחד מהם אפשרות להצגה וירטואוזית. והסרט אינו חסר מיפגנים שכאלה, החל מפיטר יוסטינוב, שהוא פוארו עסיסי ושחצן, לפי מיטב מסורת כריסטי, דרך כל סוסי הקרב חוותיקים המסייעים לו, כמו אנג'לה לאנדסבורי, כסופרת־חשק שתו־

במופע האחרון — סקורסיזה מרתק

ייה, בט דייוויס, כמיליונרית קלפטומנית, ג'ורג' קנדי, כפרקליט מושחת, מגי סמית, כבתולה מיובשת, וכמובן, דייוויד ניבן, כעוזרו של פוארו.

את מרכיבי המירשם הבטוח להצלחה משלימים נופי עמק הנילוס באיכות הצילום הנדירה של ג'ק קארדיף.

קול־נוע בקולרם

המופע האחרון (סינמה 1, תל־אביב, ארצות־הברית) — תנאי ראשון לכל מי שמתכונן ללכת לסרט זה: עליו להיות חסיד של מוסיקת הפופ, זו שנוצרה בשנות ה־60, הפכה לנס־של־מרד במושגי החיים, והגיעה לשיאה בעשור הנוכחי. כי סרט תעודי זה, של מר־טין סקורסיזה (במאי „נהג מונית"), הוא בראש ורא־שונה פרידה נוסטלגית מן המוסיקה הזו וממה שסימלה.

לכאורה, צילום הופעתה האחרונה של להקת־קצב בשם „הלהקה", להקה שהקדימה את רוב האלילים האחרים בניסיונות מוסיקליים, באורחות־חיים ובהשקפות חברתיות. כשהחליטו חברי „הלהקה" שהם מיצו את עצמם, אחרי שנות הופעה רבות בצוותא, אירגנו מופע פרידה אחרון והזמינו אליו את כל אלה שעימם נהגו לנגן במשך שנים, זמרי בלדות וזמרי רוק. וכולם באו, מבוב דילאן ועד ג'וני מיצ'ל, מאריק קלאפטון ועד לרינגו סטאר, ומאמילו האריס ועד ניל דיאמונד.

סקורסיזה עשה עבודה קולנועית מרתקת. בחזרות על המופע, הוא רשם בדייקנות כל תנועה וכל זווית של אור, הכין תסריט מפורט, סיפק לצוות צלמיו תרשים מדוייק של כל תמונה ותמונה, השתמש במערכת ההקלטה המשוכללת ביותר שקיימת היום, והניח את כל המופע בתוך תפאורה של האופרה „לה טראוויאטה".

התוצאה: סרט פופ שאינו דומה לשום דבר שנעשה עד היום, ולאוהבי המוסיקה הזו — חוויה אמיתית.

מוטי וטוניאצי — האימה הגדולה

צפרני הפלדה של האלמנה

חדר המיטות של הבישוף (אורלי, תל־אביב, איטליה) — הקומדיה האיטלקית, לפחות זו של הבמאים המעניינים ביותר היום, ודינו ריזי הוא אחד מאלה, מקבלת בשנים האחרונות ממדים צורמים יותר ויותר. והתחלות תמימות וחסרותדאגה מובילות, לסיומים מאקאבריים שנוטלים מן הצופה כל חשק לצחוק.

הגיבור של ריזי בסרט זה הוא דמות מוכרת בקול־נוע האיטלקי: הגבר בגיל העמידה, שאינו מוכן להשלים עם גילו, עם מצבו המישפחתי, עם המיגבלות של המוסר ושל התכתיבים הדתיים הניכפים עליו. אוגו טוניאצי, ש־מגלם אותו כאן, כפי שעשה פעמים רבות בעבר, ניראה תחילה מאוס למדי. הוא תאוותן, מקנא בצעיר חסר הדאגות המשייט לו להנאתו על שפת האגם, שעה שהוא, טוניאצי, כבול לווילה מהודרת ולאשה חמורת־פנים ומז־דקנת. הוא מנסה להשתלב בכוח, בתוך חייו של הצעיר (פאטריק דוור), להתחלק עימו בחתיכות הצעירות שמבק־רות במפרשית שלו, ולהסיר את כבלי המישפחה. בהמ־שך, הוא מונע מן הצעיר ליצור יחסים עם הגיסה הצעירה, המתגוררת בביתו, ובסופו של דבר הוא נושא גיסה זו לאשה, לאחר שזוגתו החוקית מוצאת את מותה בתקרית מוזרה, שמספקת לסרט, בסיומו, את התפנית העגומה ביותר.

יש בסרט הזה הרבה בעיות. הוא תפור מכמה פילולות, שאינן נדבקות כל־כך זו לזו, ולרגעים נידמה כאילו פרט לרצונו של הבמאי, אין שום דבר שמסוגל להניע את העלילה קדימה. מצד שני, כל הכפיות של הסיפור באות כדי לשרת למעשה סידרה של רעיונות, הנראית חשובה ביותר אצל ריזי בכל סרטיו האחרונים: הגבר האיטלקי הוא קורבן

שלום עכשיו: נסיגה עכשיו!

כשהביא עימו מנחם בגין את הסכמי קמפ-דייוויד, בשובו מארצות-הברית, מצאו עצמם רבים מקרב לוחמי-השלום נבוכים ומבולבלים. אך תוך זמן קצר גילו ראשי שלום-עכשיו מוצא מן המבוכה והבילבול: הם קראו לחבריהם ואוהדיהם לתמוך בבגין, „אדריכל השלום", שהשכיל „לוותר" ו„להתפשר" למען השלום.

היש הונאה עצמית גדולה מזו?!

אין זה סוד, שראש ממשלת-ישראל ניכנע ללחצו של „האח הגדול", להחזיר למצריים את אשר למצריים. בגין ושות' לא ויתרו ולא התפשרו. הם נאלצו להחזיר חלק מן השלל, אותו גזלו בכוח הנשק, לפני אחת-עשרה שנים.

ממשלת בגין, כממשלות קודמיו (רבין, גולדה וכל השאר), היא אוייבת השלום, גם כשהיא נאלצת לסגת תחת לחץ. הדיו עוד לא יבשה מעל הסכמי קמפ-דייוויד, ובעל הדבר כבר נתפס, כשהוא מניח פצצות-זמן מתחתם: הוא ממשיך להכחיש את קיומו של העם הערבי הפלסטיני, וחוזר לדבר על „ערביי ארץ-ישראל", נשבע נאמנות לסיפוח ירושלים ומבטיח להמשיך בשוד האדמות ובהתנחלויות.

האם הוא ושכמותו מסוגלים להפוך את ההסדר עם סאדאת לשלום אמת עם עמי-ערב ובמיוחד עם העם הערבי הפלסטיני? לא ולא!

שהרי אין ולא יהיה שלום מבלי שתכובדנה הזכויות הלאומיות והאנושיות של בני העם הערבי הפלסטיני. כי השאלה הפלסטינית היא לב הסיכסוך המתמשך באיזורנו מזה דורות — זוהי שאלת הגלייתם, נישולם ודיכויים של בני העם הערבי הפלסטיני.

ההסדר — שייחתם כנראה בין האדונים בגין וסאדאת — ידחה מילחמה נוספת בין ישראל למצריים, אך השאלה הפלסטינית תיוותר כגחלים לוחשות, שתאיימנה בתבערה חדשה.

השלום לא יושג באמצעות ה„אוטונומיה" של בגין, או „המימשל העצמי" של סאדאת, או הגיטו הפלסטיני של בגין—סאדאת—קארטר. הניסיון לפתור את הסיכסוך הישראלי-ערבי תוך כדי רמיסת זכויותיהם של הפלסטינים לא עלה בידי בן-גוריון ועבדאללה ב-1948; הוא לא יצלח גם בידי בגין וסאדאת ב-1978.

אנו קוראים לאנשי שלום-עכשיו למאבק-עכשיו:

- למען פירוקן המיידי של כל ההתנחלויות!
- למען נסיגה ישראלית מלאה, מיידית ובלתי-מותנית מכל השטחים הכבושים!
- נגד כל נסיון ישראלי להכתיב מה יהיה עתידם של השטחים מהם תיסוג ישראל!
- נגד כל נסיון להכתיב להמונים הפלסטיניים מי ייצגם!

יוכרו הפלסטינים באשר הם שם — בארצות ערב, בגדה, ברצועה ובישראל — כיישות לאומית לכל דבר.

תוכר ותכובד זכותם של בני העם הערבי הפלסטיני להגדרה עצמית.

יוכר אירגון השיחרור הפלסטיני (אש"פ) כנציגות של העם הערבי הפלסטיני.

אלה הן אבני היסוד לכל הסדר של שלום באיזורנו.

האירגון הסוציאליסטי בישראל
(„מצפן")
מ ר כ ז

ספטמבר 1978

המעוניין להשתתף בחוגי-בית או לקבל חומר-הסברה בעברית או ערבית, יפנה לפי הכתובת: „מצפן", ת.ד. 28061, תל-אביב.

(מודעה)

קולנוע

(המשך מעמוד 53)

חלף עם הרוח ופיגמליון ועוד הרבה סרטים גדולים אחרים) וג'אן בלונדל, שהיתה פעם אחת האטרקציות העיקריות של אולפני וורנר (היא הושאלה לצורך סרט זה למפיק ואלתר ונגר') ומסתפקת מזה שנים בתפקידי אופי, אחרי קאריירה שהיתה קשורה דווקא בזוהר.

בגיל שלוש. ג'אן בלונדל שייכת לאותו גזע של כוכבי קולנוע, שלא פסקו לעבוד, מן הרגע שנכנסו לאולפן הסרטים ועד היום. בת לאנשי במה ובידור, היא הופיעה על הבמה כבר בגיל שלוש. להוריווד גוייסה על-ידי אל ג'ולסון, שראה אותה, יחד עם בן-זוג, בהצגת תיאטרון וקנה את הזכויות יחד עם החוזה של השחקנים. בן הזוג היה ג'יימס קאגני.

את החבילה כולה העביר ג'ולסון לג'ק וורנר, וזה גיהק בזעם על שנאלץ לקבל שחקנים שלא מצאו חן בעיניו. אבל, בסופו של דבר, הסכים ונתן להם תפקידי-מישנה בסרט המבוסס על המחזה. השניים כה נהנו מן המלאכה, שעוד בטרם יצא הסרט לאור היו כבר חתומים על חוזה לחמש שנים עם האולפן.

באותם הימים נחשבו האחים וורנר למשחנת הבשר של הוליווד, האולפן שטוחט את כוכביו ללא רחמים ומשלם להם פרוטות בתמורה. „היינו מתחילים בשש בבוקר, מצלמים ברציפות עד חצות, וממשיכים לצלם במרץ." חופשת-לידה נמשכה שבועיים, ומייד — לסרט הבא. וכאשר נדמה היה לה, פעם אחת, שתוזכה בכמה ימי מנוחה, כשהובהלה לבית-חולים לניתוח התוספתן, גילתה שאנשי וורנר מתגברים על כל מיכשול. „הם השיגו היתר מן הרופא לקחת אותי הביתה, באמבולנס, השכיבו אותי במיטה, שינו את סוף הסרט שבו הופעתי באותו הזמן, כדי שאוכל להיות במצב אופקי, והביאו את כל צוות ההסרטה לחדר המיטות שלי."

אף פקידה היום לא היתה מוכנה לעבוד בתנאים שכאלה, אבל ג'ואן בלונדל מודה שלא הרגישה כלל מקופחת: „יתכן שאילו הייתי מרגישה כך והייתי נלחמת יותר, הייתי מקבלת תפקידים טובים יותר, כפי שעשו אחרים, קאגני, בט דייויס ועוד." אבל לגביה העניין היה פשוט מאד — היא היתה חתומה על חוזה ועשתה מה שנדרש ממנה: „חוץ מזה, תמיד חששתי שאם אסרב להופיע בסרט, אגזול פרנסתם של אנשי הצוות האחרים." היא מוסיפה, ומזכירה את גיבורת כפילתה של כוכבת קולנוע האומרת דברים דומים על הבד.

על כפילתה של כוכבת קולנוע היא מספרת בפשטות, כי וורנר הסכים להשאיל אותה למפיק עצמאי משום שקיבל עבורה הרבה יותר מכפי שהיא השתכרה. ואילו בוגארט הסכים להשתתף בסרט, בתפקיד מישנה, מאחר והבימאי, טיי גארנט, היה חוזרים למחרת לאולפן, שוב בשעה שש," נזכרה ג'ואן בלונדל באוטוביוגרפיה שלה. „בשש וחצי הרשו לנו לאכול ארוחת-בוקר, ובשלוש יצאנו לצהריים — מי שלא נפל מן הרגליים קודם לכן. בשבתות היינו עובדים עד מאוחר מאד בלילה, משום שהאולפן לא רצה לשלם שעות נוספות ביום א'. איגודים מיקצועיים לא היו, ואם התלוננת שאין זמן לישון, היו מציעים לך לחטוף תנומה בין צילום לצילום."

מאחר והיא הצליחה במידה שווה בסרטים מוסיקליים כמו חופרי הזהב של 33 ובסרטי גנגסטרים כמו אוייב הציבור, בקומדיות מטורפות ובמלודרמות, בתפקידי בת-השכן ונערת-מקהלה, היא זכתה לכבוד המפוקפק להיות אחת הכוכבות העסוקות ביותר של האולפן.

היא הופיעה אומנם במשך כמה שנים בין עשרת כוכבי הקופה הראשונים בארצות-הברית, אבל עם זאת נאלצה להופיע ב-שמונה עד עשרה סרטים מדי שנה, כאלה שלא נרשמו אף פעם בהיסטוריה אבל גרפו הכנסות נאות לחברה והזמנות נוספות. „אחרי כמה זמן," סיפרה בלונדל, „לא הבחנתי בין סרט אחד לשני, נדמה היה לי כאילו זה הכל חלק מאותו הסיפור. היום, כשמזדמן לי לראותם שוב, מסתבר לי לפתע שכמה מהם היו דווקא די מצחיקים, אבל איני זוכרת אפילו שהופעתי בהם."

להסתיר את הבטן. אפילו הריון לא היווה סיבה מספקת כדי לקבל חופשה באותה תקופה. „עשיתי ששה סרטים עם הבן שלי, ושמונה עם הבת," היא מציינת, הכוונה, כמובן, לסרטים שעשתה בזמן ההריון. „היו מעמידים אותי מאחרי שולחנות וארונות, כדי להסתיר את הבטן, וממשיכים לצלם במרץ." חופשת-לידה נמשכה שבועיים, ומייד — לסרט הבא. וכאשר נדמה היה לה, פעם אחת, שתוזכה בכמה ימי מנוחה, כשהובהלה לבית-חולים לניתוח התוספתן, גילתה שאנשי וורנר מתגברים על כל מיכשול. „הם השיגו היתר מן הרופא לקחת אותי הביתה, באמבולנס, השכיבו אותי במיטה, שינו את סוף הסרט שבו הופעתי באותו הזמן, כדי שאוכל להיות במצב אופקי, והביאו את כל צוות ההסרטה לחדר המיטות שלי."

אף פקידה היום לא היתה מוכנה לעבוד בתנאים שכאלה, אבל ג'ואן בלונדל מודה שלא הרגישה כלל מקופחת: „יתכן שאילו הייתי מרגישה כך והייתי נלחמת יותר, הייתי מקבלת תפקידים טובים יותר, כפי שעשו אחרים, קאגני, בט דייויס ועוד." אבל לגביה העניין היה פשוט מאד — היא היתה חתומה על חוזה ועשתה מה שנדרש ממנה: „חוץ מזה, תמיד חששתי שאם אסרב להופיע בסרט, אגזול פרנסתם של אנשי הצוות האחרים." היא מוסיפה, ומזכירה את גיבורת כפילתה של כוכבת קולנוע האומרת דברים דומים על הבד.

על כפילתה של כוכבת קולנוע היא מספרת בפשטות, כי וורנר הסכים להשאיל אותה למפיק עצמאי משום שקיבל עבורה הרבה יותר מכפי שהיא השתכרה. ואילו בוגארט הסכים להשתתף בסרט, בתפקיד מישנה, מאחר והבימאי, טיי גארנט, היה

בזנדך בשנות ה־30

בזנדך בשנות ה־70

להתמיד בגיל שבעים

ידידו האישי והציע לו את התפקיד כאב-צעי לשנות את תדמיתו הקשוחה על המסך. „התרגיל הצליח ובקאריירה של בוגי חלה תפנית אחרי הסרט הזה."

כולם צחקו עדיי. אם היא לא הגיעה אף פעם לתפקידים הגדולים עליהם חלמו כולם, הרי זה משום שהבית היה חשוב לה יותר מן העבודה. „כולם צחקו עלי, ברגע בו הסתיימו הצילומים אני הייתי כבר בדרך הביתה. משום כך לא ראיתי אף פעם את החומר המצולם ואת מרבית הסרטים שלי אני רואה עכשיו, לראשונה, בטלוויזיה." היא היתה נשואה שלוש פעמים, לצלם הקולנוע ג'ורג' בארנס, לשחקן דיק פאוול (עימו הופיעה כמה פעמים על הבד) ולמפיק מייק טוד המנוח. כיום היא מרבה להופיע בתפקידי אופי בטלוויזיה, ועוררה תשומת-לב רבה בפסטיבל הסרטים האחרון בברלין, שם נירא ב-סרטו של ג'ון קאסאבטס הצגת בכורה.

היא מופיעה כסופרת מזדקנת שכתבה מחזה על לבטיה של אשה בגיל המעבר, והנמצאת בעימות מתמיד עם הכוכבת המיועדת של ההצגה, ג'ינה רולנדס (רעיתו של קאסאבטס), שאינה מוכנה להשלים עם הטענה שהיא עצמה נמצאת במצב של הגיבורה אותה היא מגלמת.

זה היה סרטה ה-94 של שחקנית שממשיכה להיות עסוקה גם היום, בגיל 70, כימעט כמו בנעוריה. בשל גילה העברה, השאלה הראשונה שמפנים אליה היא, כמובן, על ההבדל בין סרטי העבר לקולנוע של היום. ואילו היא, בדיפלומטיות רבה, משתמטת מתשובה ומסבירה שהיא עדיין עסוקה בראיית הסרטים שעשתה פעם, מכדי להתעמק במה שעושים היום.

חאם תל־אביב משחפרת?

שבתרבות, פארקונצרט, מוסיקפה, מידרחוב, קונצרט מלכי ישראל, קונצרט יפו, דיסקו־ים, המוזיאונים הפתוחים, הקומה שלישית, התיאטרון־בפארק

מלים חדשות, מושגים חדשים.
רוח חדשה.
חיי קהילייה ותרבות
שהיו למציאות
בתנופת הנהלת העירייה
בראשות שלמה להט.

להטוב לתל אביב
הצביעו להט־ליכוד

רחל מרחלת על כל העולם

סיומה של פרשה

זוכרים את פרשיית־האהבה הסוערת שפרחה בין **אלה כרקת**, העיתונאית והסופרת, לבין **יורם ביכונסקי** הצעיר? זוכרים איך הצהירה אלה שביכונסקי הוא־הוא התשובה לתפילותיה?

נו, התשובה לא נשארה בעינה להרבה זמן, כי בין השניים עבר חתול שחור בגודל פיל, וזהו כנראה סיומו של סיפור.

אלה ויורם, שעשו היסטוריה בהבטחות לעתיד, נשארו קרחים כל אחד לחוד. יורם ממשיך לגור ולפעול בתל־אביב כתמיד, אבל המשבר הרציני עובר לדעתי, דווקא על אלה.

היא לקחה את עצמה, את רהיטיה ואת מכונת־הכתיבה שלה, ונעלמה. שכרה לה בית קטן ובודד בסביבות זיכרון־יעקב, ושם היא יושבת וכותבת שמונה שעות מדי יום, יוצאת לטיולים ארוכים בדד בטבע וככה, רבותי, היא חיה עם עצמה.

לתל־אביב היא מגיעה רק פעם בחודש בערך, ונראה גם מזה היא לא נהנית במייוחד. היא פשוט החליטה שההתבודדות היא שתחזיר לה את שפיות־דעתה.

ומי שרוצה לראות את אלה השחרחורת, ייצא נא לחפשה בין כרמי זיכרון, שם היא מחפשת את עצמה.

אלה כרקת ויורם ביכונסקי
התבודדות בכרמים

חריש עמוק

איזן חורש השקט והסימפטי, שהיה ידוע יותר בכינויו „אילן היפה", ניגלה לי לפתע כאדם רציני ובעל אישיות חזקה מאד.

קשה להכיר אדם כזה, כיוון שקשה מאד להביט בעיניו, המנטרלות כל מי שנתקל בהן. אפילו אני הופתעתי לגלות כמה כוח זורם מעיניו אלה. האיש הזה מסוגל לשבור דברים יותר גדולים מלבבות, במבט אחד.

אילן נפצע קשה במילחמת יום־הכיפורים, ועקב זה הסתובב בבתי־חולים יותר משנה וחצי. לכן, בסיומה של התקופה הקשה, עשה חשבון־נפש רציני. שנה וחצי היא תקופה ארוכה מאד, לכל הדעות, וכך התארגן לו הבחור ככל יכולתו דאז, ארז עצמו ונסע לארצות־הברית, שם למד את תורת הדעת ומישחקי החיים, ותוך כדי לימוד אינטנסיווי הספיק גם לעשות כמה דולרים ממכירת ג׳ינסים על־ידי סוכנים, סטודנטים צעירים.

אולי לא תאמינו, אבל הוא הקים לעצמו אימפריה קטנה של מכירות. אבל מובן ששום דבר לא יכול להחזיק אחד כמוהו רחוק מהמולדת לזמן רב, והוא חזר ארצה עם בנו־בכורו, **יולי**, מנישואיו הראשונים ואילו כאן בארץ, הצטרף למישפחת הגברים הזו בנו הצעיר **גיא**, מנישואיו השניים. וכך גרו להם גיא, אילן ויולי

איזן חורש
שני בנים

יחדיו בדירת־רווקים עליזה ברמת־אביב, והראו לחיים מה עושים איתם בדיוק. החלה פרשת התארגנות חדשה וטיפוח יחסים בין שני אחים ואבא בזה, על הכיפאק.

אבל מוקד הסיפור הוא, בעצם, סיפור־האהבה המתנהל חזק כבר יותר משנתיים בין **חורש** לבין הדוגמנית היפה **רוחי׳ה ברכי**, שכזכור התגרשה מ**איציק ברכי**, ומייד נסעה אל בחיר־ליבה החדש, ששה באותה תקופה במרחקים. ומי שחשב שהסיפור ביניהם הוא סיפור של הרפתקה חולפת, טעה טעות מרה.

השניים צמודים זה לזה עשרים וארבע שעות ביממה, ואוהבים ממש כמו בהתחלה.

אבל זה עוד לא הכל. הרבה חידושים עוברים על אילן בארץ כיום. הוא פתח לעצמו חברה קטנה לשיווק והפצה לסרפרקטים, ותוך כך גם עושה, כמובן, משהו בשביל הנשמה. בקרוב תהיה ההזדמנות לראותו מעל מסך הקולנוע, כשיוקרן הסרט ג׳ונסים, שאילן מגלם בו תפקיד תנ״כי נכבד.

ואני מוכנה להתנבא שהוא מכין הפתעות נוספות.

עצם לחבר

חיים אברמוב ורימון בן־יקיר
נוסחת ההצלחה

מסתובב לו בחור צעיר שחרחר וחתיך בתל־אביב, ועושה דפיקות־לב לצעירות רבות. זהו **חיים אברמוב**, עיתונאי לשעבר שלא עושה חשבון בחיים. אבל מה הוא יודע לעשות אותם שיגעון.

בקיצור, לבחור הזה יש חבר שגם הוא נחמד אמיתי וגם בעל רכוש, וזהו המיסטר **רימון בן־יקיר**. השניים חברים מזה שנים רבות, ואיך — אני עדיין לא מבינה. כי כל בחורה שיוצא איתה רימון, עושה לו מייד ברז ועוברת לזרועותיו של אברמוב.

נו, באמת, פעם או פעמיים אפשר לסבול, אבל שנים? איך אפשר לשמור על חברות מבלי להתמרמר? מכל מקום, אבל עובדה קיימת היא, ואפילו באחרונה, כשרימון מצא לעצמו פרח לתפארת בדמותה של **מיכל ר׳**, זה קרה. השניים בילו יחד מיים יפים, וסוף־סוף צילצלו הפעמונים באוזניו של רימון.

עד, כמובן, לאותו ערב שבו בא אברמוב לבקר אצלו במיסעדתו ומאז, כמובן, נערכו במקום חילופי־גברי. מיכל עברה לאברמוב, ורימון שוב נשאר בדד.

אווה והמחזרים

ושוב אני מזכירה נשכחות. הנשכחת התורנית שלי היא הדוגמנית **אווה מזמן**, שאחרי גירושיה נותרה בודדה וללא מזחרים. וזוהי הבשורה: אין צורך לדאוג. אווה עמוסה כיום במחזרים בשפע. היא נטשה את הדוגמנות לטובת הבטלה, והיא נראית זוהרת ומאושרת. נכון שהשמינה קצת, אבל היא מבטיחה חגיגית לעשות דיאטה רצחנית.

יש לה, לאווה, להצדקת הבטלה, הורים עשירים החיים בגרמניה שמחכים לה שם עם מכונית מרצדס כי אווה, כידוע, לא נכנסת למכוניות פשוטות, אבל היא ויתרה על הרעיון לבחור עשיר שחרחר וחתיך בתל־אביב, ועושה דפיקות־לב לצעירות רבות. זהו **חיים אברמוב**, עיתונאי לשעבר שלא עושה חשבון בחיים. אבל מה הוא יודע לעשות אותם שיגעון.

אווה מזמן
ההורים מחכים

בקיצור, לבחור הזה יש חבר שגם הוא נחמד אמיתי וגם בעל רכוש, וזהו המיסטר **רימון בן־יקיר**. השניים חברים מזה שנים רבות, ואיך — אני עדיין לא מבינה. כי כל בחורה שיוצא איתה רימון, עושה לו מייד ברז ועוברת לזרועותיו של אברמוב.

נו, באמת, פעם או פעמיים אפשר לסבול, אבל שנים? איך אפשר לשמור על חברות מבלי להתמרמר? מכל מקום, אבל לאווה זה באמת לא שינה הרבה, כיוון שכרגע מכהן בראש רשימת מחזריה הנלהבים הארכיטקט הנ״ל, שבשמו היא מסרבת לנקוב. והוא לא רק לקח אותה לביתו אלא גם עוזב לה את דירתה החדשה בסיגנון חדיש לתפארת. בינתיים נסע הארכיטקט לעסקיו לחו״ל, ועד שיחזור מתנחמת אווה שלו בחברתם של מחזרים חדשים לבקרים ולערבים.

וכשתיגמר רשימת המחזרים? שהרי ידוע לכל שישראל היא שוק קטן בעל אפשרויות סופיות בהחלט? ובכן, ההורים העשירים בגרמניה יחכו תמיד.

רה על חו״ל לטובת המחזרים בארץ, שלגביהם היא גרושה מבוקשת.

בשעתו היא יצאה עם נער־השעשועים **יקי גוזדשטיין**, מי שניהל את המיסעדה הסינית באילת ועשה קבע את קו אילת—תל־אביב רק כדי לחזות בזיו פניה של יפתו. אבל אחרי שבילו כהוגן וסעדו במיטב מיסעדות העיר הגדולה ובילו במיטב מקומות־היוקרה זנחה אווה את יקי לטובת **ארכיטקט** צעיר, ידוע ודינאמי.

אבל לפני שאספר על הארכיטקט, אסיים את עניין יקי. הבחור, הידוע כמי שאינו מוותר בקלות ושאינו רגיל שבחורות עוזבות אותו, נסע לארצות־הברית כדי להתגבר על צערו, ושם הכיר בחורה נחמדה, מעצבת־בובות במיקצועה, והתנחם.

טראומה נקבית

יש מגיש־תוכניות אחד בקול השלום, שמזה שנים עושה לי, ואולי גם לכם, טוב על הנשמה. בקולו יש כל־כך הרבה עדינות ורוך, שזה ממש לא־ייאמן.

לפלא הזה קוראים **ראובן זוי** ובחיים, לצערי, הוא לא־כל־כך סימפטי כמו על גלי האתר, אבל אי־אפשר לבקש יותר מדי. הוא אומנם נאה להפליא, גבוה, יפה, כסוף צדעיים, בעל עיניים שחורות ודמות האומרת סמכות, אבל בעייניו הפרטיים הוא עבר, לצערי ולצער כל מכריו, טראומה. מאיזה כיוון באה הטראומה הוא לא מוכן לפרט, רק ברור שהיא היתה נקבית. איזה חברה־לחיים שעשתה לו אנדרלמוסיה בלב.

עכשיו הוא יושב, מקליט וחי בשקט, בדירת־רווקות המשותפת כבר שנים לו ולידידתו הקרובה, דיילית אל־על, **ספי דבני**, מי שהיתה חברתו הצמודה של **אבי אלון**, איש אלמאצ׳ו לשעבר.

ואם כבר נכנסנו לפרט הזה, הרי כזכור ישב לו אבי בחצי השנה האחרונה בניו־יורק, אך לכל מכריו הנני להודיע חגיגית כי נשבר לו מאמריקה והוא חוזר ארצה, מי יודע מה תהיינה תוכניותיו הפעם, הבחור תמיד הפליא אותי, אך בכל אופן ספי חוזרת לאל־על ולטיסות וראובן, לעומתה, היה מת לחזור לשם, אבל לא מקבלים אותו.

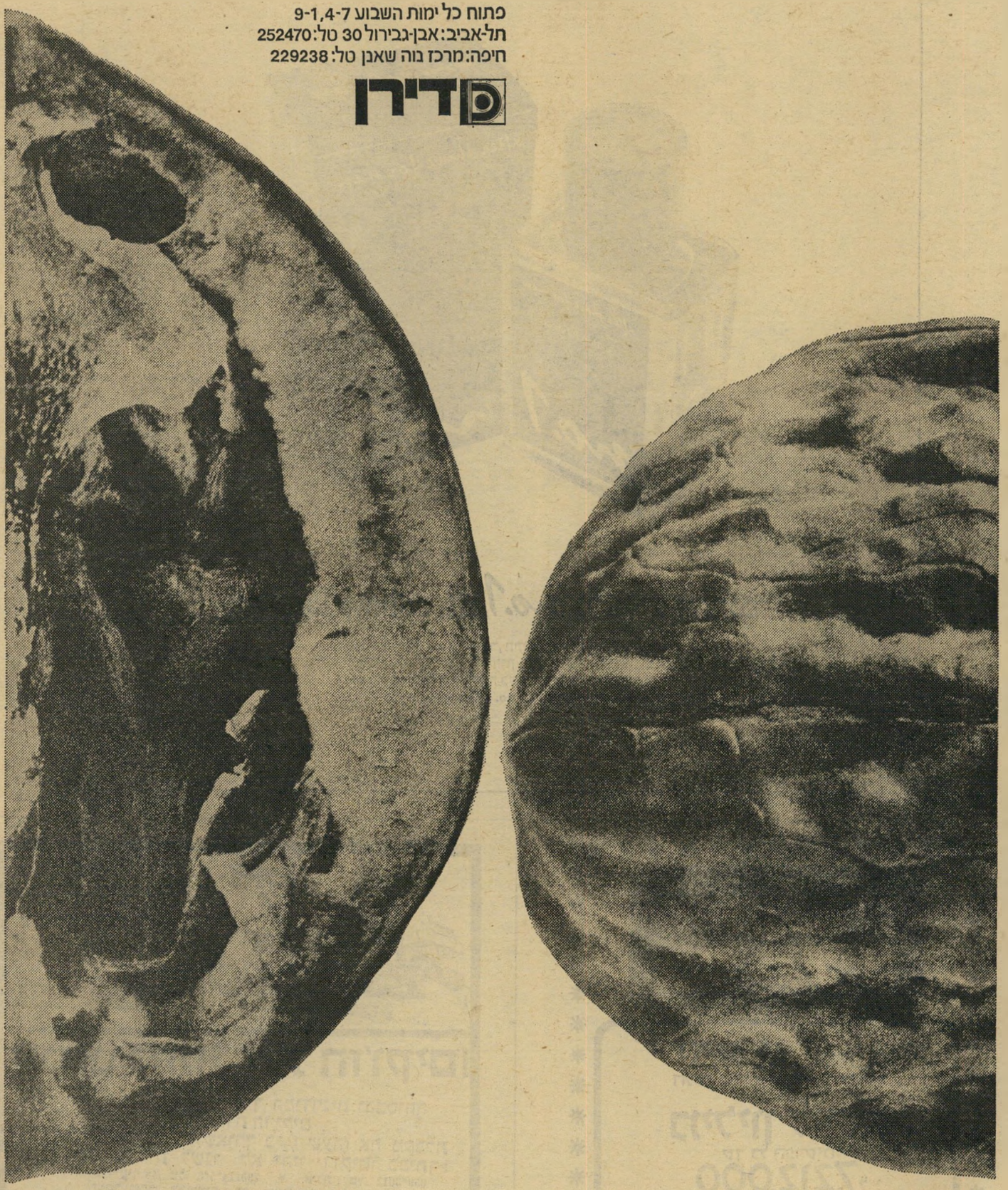
שתי עונות כיהן כדייל, וזה כנראה הספיק לחברה. מכאן נראה שהדבר היחידי הטוב שעובר עליו כיום הוא התוכנית שהוא עורך, של **יהודה ברקן**, אכלת אנתה.

עץ האגוז בדירן

פינות ישיבה
חדרי שינה
פינות אוכל ומזנונים
מעץ אגוז מעולה
וכן בדים, שטיחים,
וילונות ומתנות.

פתוח כל ימות השבוע 7-1,4-9
תל-אביב: אבן-גבירול 30 טל: 252470
חיפה: מרכז נוה שאנן טל: 229238

דירן

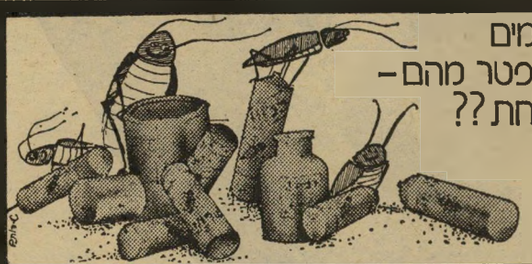
סקסי על הבוקר

no.1 after shave for men מי אחר גילוח לגבר

עם מי אחר גילוח no.1 על הבקר, תהיה לגבר שלך הרגשה חדשה,
הרגשה נפלאה של גבריות ורעננות, הרגשה רעננה וניחוח נעים שילוו אותו ואת הסובבים אותו במשך כל היום.
no.1 מגיש לך מי אחר גילוח בשני סוגים שונים לבחירתך.
no.1 בבקבוק הירוק Green Leaf; no.1 בבקבוק החום Golden Tabacco

באור-דשבסקי

אנחנו נחסל את הז'וקים!

נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה
להשמדת הז'וקים
לאחר חיטוי שלנו (שאורך כ־½ שעה) את מקבלת
תעודת אחריות לשנה. לא יהיו ז'וקים בביתך!
ר"ג, מדיעין 18, טל. 6־790114 * אילת: טל. 059־3012
היתר משרד הבריאות: 21, רשיון עסק 481/75.

איתן עמיחי הדברת מזיקים

רחל מרחלת על כל העולם

רומן בבית־הסוהר

לא יודעת אם מוכר לכם השם **מיכאל שושן**, אבל קחו את דיברתי, הבחור היא שחקן, ועושה עכשיו דברים יפים על במת. באיזו הצגה הוא מופיע אינני יכילה לספר, כי יגידו עלי שאני עושה יחסי־ציבור אבל סיפור קטן עליו מותר לי, והרייהו לפניכם.

החליטו להעלות את הפרמיירה של הצגתו הנוכחית בבית־סוהר לנשים, בלי שמות ושם, ממש מעל הבמה. נתקלו עיניי בעיניה של מיודעתנו **שירי חנני**, שישבה אז באותו מוסד. שולי, שישבה

שולי חנני
כילין־עיניים

בשורה הראשונה, הזילה דמעות על מר־גורלה ועל מצבה, ורחמיו של שושן נמכ־רו עליה.

בסופה של ההצגה ניגש אליה הבחור, וניסה לעשות לה טיב על הנשמה. וכך, ניסה על קומפלימנטים רציניים מכל ה־כיוונים על מישחקו, הוא זכה גם בחברה להיים. שולי פשוט לא נתנה לו ללכת.

היא סיפרה לו כמה רע לה בפנים, וכמה היתה רוצה כבר להיות בחוץ. היא גם אמרה שהוא הבנאדם הנורמלי הרא־שון שהיא רואה מהיום שנכנסה, ובקיצור היא לא מלקקת דבש שם וכו'.

ולטובת העניין ייאמר שאולי מעז יצא מתוק, ואולי אנו מתבשרים בזה על רומן חדש מאד. נכון אומנם שהיא שם והוא פה, אבל הוא מבטיח לחכות, וזו כבר סיבה טובה מאד להיות מרוצה, כל עוד היא יוש־בת שם וחושבת עליו ומחכה לביקוריו בכיליון־עיניים.

שלושה חודשים זה לא יותר מדי ויעבור מהר, ועוד יבואו ימים יפים וכולם יילכו לשפת־הים.

מיכאל שושן
הנורמלי הראשון

לאמץ ילד וייט־נאמי

מסתובבת לה ציירת מחוננת בארץ ו־מפזרת טוב־לב על ימין ועל שמאל בלי אבחנה. כוונתי ל**מרים דאובר**, המגדלת כיום ילד בעל מראה סיני. ידוע גם שאביו של בנה היה סיני, ושהוא אינגו עוד. כן יודעים שהיא חיה עם בחיר ליבה, **צחר בן־יהודה**, נצר למישפחה ש־החייתה את השפה העיברית, ושביניהם הכל בסדר.

אבל מה שוודאי אינכם יודעים הוא ש־ביום בהיר אחד טיילה מישפחת דאובר־בן־יהודה לקיבוץ מסויים בארץ, ושם יצא להם להכיר את **הוק**.

ומי זה הוק? או! הוק הוא אחד הילדים הווייט־נאמים שהגיעו ארצה באוגיית בז־כותו של איל־הספנות **יולי עזפר**, המו־שיע בעל לב הזהב.

הוק, הנראה בדיוק כמו בנה של מרים, היה ילד אומלל. בגלל כל מה שעבר עליו בעת הבריחה מווייט־נאם הוא לא יכול היה להוציא הגה מפיו. פשוט נכנס ל־„דום־שתיקה" אחרי ההלם. לא עזר שום דבר, ואף אחד לא הצליח לדובב אותו.

ישבו מרים וצוחר, וחשבו וחישבו, ולב־סוף הגיעו למסקנה: לאמץ את הוק. הם עשו את הסידורים הדרושים, והביאו את הוק הביתה.

נכון שתקופת ההסתגלות היתה קשה משני הכיוונים. אבל ראו זה פלא: נראה שלהוק היה כל־כך טוב בבית דאובר־בן־יהודה, עד שביום בהיר אחד נפתח והחל מזמר ככנרית.

כיום מגדלת מרים שני בנים מלוכס־ני־עיניים, מאושרת מעצמה ומהחיים, מציירת ימים ולילות ועוד מוצאת לעצמה זמן להיראות על הכיפאק. תראו לי עוד הרבה נשים שעושות למען אחרים ולעצמן כל־כך הרבה?

מרים דאובר
עוד אחד

הספריה הצמודה של סרוסי

נחשו מי בא לארץ לתת כבוד לחגים? נכון, האליל מיספר אחד לשעבר של השכונות: **ניסים סרוסי**. הוא ניראה מסתובב לו ברחובות תל־אביב, כשמיכנסיו צרים והדוקים משהיו ועודף של מס־ערך־מוסף לו על ביטנו וירכיו.

ניסים עשה לכבודנו את המחווה הנ"ל פשוט בגלל שלדבריו, ההורים לחצו עליו שיבוא ארצה ויבלה איתם את תקופת החגים. אז לשימחת כולכם, הבחור מתכוון להישאר צמוד לארץ, דרך נעלי העקב שלו, לתקופה של עוד חודשיים לפחות. ועל מה שהוא עזב בפאריס, עירו המאומצת, אספר לכם מייד.

לחידושים בחיי האהבה של הזמר. ובכן, חברתו הקודמת, דוגמנית־המישקפיים מצרפת, הבלונדית גבוהת־הקומה חלפה־עברה לה, ואת מקומה תפסה ספרית מבלגיה, ששמה **ויליאן וניקרם**. השניים הכירו בזמן קונצרט הופעות של סרוסי בבלגיה, ומאז לא נפרדות דרכיהם. סרוסי אפילו ויתר על פאריס לטובת בריסל, ואם הוא נאלץ להיות בפאריס, אז מה? זה רק 300 קילומטר, וזאת נסיעה קצרה ולא רצינית כשמדובר באיש העולם הגדול, ששר למרחקים ארוכים. ואם מדובר בחברה לחיים, אז בכלל אין בעיות.

שני אלה נראים לא רע יחדיו. ליליאן מתאימה בקומתה לקומת המדרגה של סרוסי, כך שאפילו נעלי הפלטפורמה הידועות שלו נעלמו, ואת מקומן תפסו נעליים רגילות על עקב מתקבל על הדעת.

ויליאן וניקרם וניסים סרוסי
לכבוד החגים

ולשאלתי אם הוא מבסוט מהחיים, ענה סרוסי שוודאי וודאי. שם יודעים לקבל אותו ולהעריך אותו, ומובן שנותנים לו צ'אנס, מה שבארץ־מולדתו לא נתנו לו. לא מתלונן, וטוב לו בחיים, ורק שיימשך ככה.

בזכותו של אלישע

סוף־סוף, רומן חדש. לא, חס־וחלילה, שאני חוששת שהוא יארך זמן רב, אבל בכל־זאת רצוי שתדעו עליו. הפעם רץ הכדור מ**לו סילבר**, כדורסלן מכבי תל־אביב, אל בין הדוגמנית הצעירה שחורת־השיער **נאווה חן**. השניים הכירו בערב תצוגת־אופנה שנערך במועדון היפואי של **יפה ירקוני**, שמאז שנפתח אינו חדל להפתיע, תמיד יש שם אירוע חדש, וכיום עבר גם הוא משיירי־מילחמה לתצוגות אופנה.

בקיצור, באותו אירוע מייוחד התראו לו סילבר ונאווה חן לראשונה, ומאז אין להפריד ביניהם. נכון אומנם שבהתחלה היה ללו יריב רציני, בדמותו של **ג'ון מק־קראקן**, שחקן־הרכש החדש של מכבי שבא עלינו לטובה, והמיסכן לא ידע מה נפל עליו מרוב עומס, מהחתיכות שנופלות לו על הצוואר ומדמות אותו ל**אלישע בן־אברהם**, הלא הוא **אולסי פרי**, שכבר הספיק להשתרש ברציונות.

המילחמה בין היריבים ארכה בערך שעתיים, אבל לבסוף נפל הגורל על לו, והוא היה זה שהחזיר את נאווה הנאוה לביתה. ומאז, כנאמר, טוב לזוג יחדיו. השאלה היא רק: לכמה זמן? כי אני הרי צריכה רכילות, ואם לא ייגמר שם הסיפור לכאן או לכאן במהרה בימינו, איפה הפרנסה?

לו סילבר, נאווה חן וג'ון מק־קראקן
הקרב הוכרע

ח' תשרי תשל"ט, 9.10.78 שנה 43 המחיר: 15.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2145

העולם הזה

הביקורת העריצה אותה
הקהל לא הכיר אותה
והיא התגלתה רק אחרי מותה

מותה של הלן

